

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE LIBERECKÉHO KRAJE

2021

Regionální statistiky

Liberec, 31. 10. 2022

Kód publikace: 330243-22

Č. j.: CSU-014371/2022-7701

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Liberci

Ředitel odboru: Dagmar Dvořáková

Kontaktní osoba: Ondřej Beneš, e-mail: ondrej.benes@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 163
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | nám. Dr. E. Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislb@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservisvk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

ISBN 978-80-250-3260-2 (brožováno)

ISBN 978-80-250-3261-9 (pdf)

© Český statistický úřad, Liberec, 2022

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků.....	5
1. Demografický vývoj.....	9
Územní změny, sídelní struktura.....	9
Vývoj počtu obyvatel.....	11
Demografické události, naděje dožití.....	14
Věková struktura, index stáří.....	20
2. Sociální vývoj.....	26
Zaměstnanost, ekonomická aktivita.....	26
Nezaměstnanost.....	31
Příjmy a životní podmínky domácností.....	37
Mzdy.....	41
Vzdělávání.....	45
Zdravotnictví, dočasná pracovní neschopnost.....	47
Státní sociální podpora.....	49
Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením.....	50
Důchodci, důchody.....	53
Kriminalita, dopravní nehody, požáry.....	57
3. Ekonomický vývoj.....	63
Makroekonomický rámec.....	63
Místní rozpočty.....	67
Věda, IT.....	68
Ekonomické subjekty.....	72
Zemědělství.....	74
Lesnictví.....	79
Průmysl.....	82
Energetika.....	84
Stavebnictví, stavební povolení.....	86
Bytová výstavba.....	89
Doprava.....	90
Cestovní ruch.....	91
4. Životní prostředí.....	96
Půdní fond.....	96
Chráněná území.....	97
Ekologické zemědělství.....	98
Vodovody a kanalizace.....	99
Emise.....	102
Odpady.....	104
Výdaje na ochranu životního prostředí.....	105
5. Mezikrajské srovnání.....	108
Demografický vývoj.....	108
Sociální vývoj.....	110
Ekonomický vývoj.....	113
Životní prostředí.....	119

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	124
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj.....	125
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj.....	126
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí.....	127
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Libereckého kraje v letech 2001–2021.....	128
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – demografický vývoj.....	130
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj.....	131
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – ekonomický vývoj.....	134
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – životní prostředí.....	136
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v letech 2011, 2016 a 2021.....	138

Zkratky krajů a okresů.....	141
-----------------------------	-----

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Libereckého kraje v roce 2021, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2016). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji České republiky. Mimo to jsme opět zařadili také samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat, v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2021. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2020.

Území České republiky se podle zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů člení na správní obvody krajů, které jsou složeny ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (s výjimkou hlavního města Prahy). Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny výčtem obcí a vojenských újezdů. Těmito správními obvody jsou vymezeny rovněž okresy (v hlavním městě Praze jsou na úrovni okresů obvody). V návaznosti na tento zákon vstoupily v platnost vyhlášky Ministerstva vnitra, které správní obvody přesně vymezují. V důsledku toho došlo s účinností od 1. 1. 2021 ke změně území okresů Nymburk, Kolín, Domažlice, Plzeň-jih, Semily, Jablonec nad Nisou, Vsetín a Zlín. Změnila se také území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Brod, Lysá nad Labem, Turnov, Jablonec nad Nisou, Havlíčkův Brod a Jihlava. Na úrovni krajů naopak k žádné územní změně nedošlo.

Stejně jako v předešlých letech jsme se z územního hlediska v textu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se opět postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Jak už je naším zvykem, obdobné analytické materiály s jednotnou osnovou naleznete zpracované i na všech dalších krajských pracovištích ČSÚ. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od roku 2000, tedy od roku vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Více informací v podrobnějším územním členění však můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální krajské údaje průběžně zveřejňujeme také na internetové adrese www.liberec.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Libereckého kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Libereckého kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 15. 10. 2022. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- K 31. 12. 2021 žilo na území Libereckého kraje 437 570 osob, z toho 50,6 % žen.
- V důsledku pokračující pandemie covidu-19 počet zemřelých převýšil počet živě narozených. Celkový kladný výsledek tak byl dosažen zásluhou zahraničního stěhování, stěhování v rámci České republiky kraj obyvatele ztratil.
- Z hlediska státního občanství se nejvíce osob do Libereckého kraje přistěhovalo z Ukrajiny (1 408 osob).
- Ve 39 městech Libereckého kraje žilo 336 065 obyvatel (76,8 % obyvatel kraje).
- Nejmenším městem Libereckého kraje bylo ke konci roku 2021 město Osečná (1 179 obyvatel), největším město Liberec (102 951 obyvatel), které je zároveň 5. největším městem České republiky.
- Ke konci roku pobývalo na území kraje 24 554 cizinců (bez azylantů), nejvíce za posledních 20 let, jejich podíl na populaci kraje činil 5,6 %.
- Ze zemí EU pocházelo 36,2 % cizinců. Nejpočetnější skupinou byli z hlediska státního občanství Ukrajinci (33,8 % všech cizinců v kraji), dále následovaly osoby se slovenským občanstvím (18,0 %).
- V roce 2021 se v kraji živě narodilo 4 386 dětí (meziročně o 3,8 % méně), tzn. 10,0 dětí 1 000 obyvatel – mezi kraji 3. nejnižší hodnota.
- Více než 50 % živě narozených se narodilo svobodným matkám, podíl živě narozených vdaným ženám postupně klesá. Podíl živě narozených mimo manželství (tj. svobodným, rozvedeným a ovdovělým matkám) překročil 54% hranici a za posledních 20 let se téměř zdvojnásobil.
- Průměrný věk matky při narození dítěte činil v kraji ve sledovaném roce 30,7 let. Prvorodičkám bylo v průměru 28,8 let (tedy stejně jako v předchozích dvou letech) a za posledních 20 let se tento průměr zvýšil o 3,4 roku.
- Počet zemřelých se v roce 2021 meziročně navýšil o 12,0 % na 5 880 osob. Třetině zemřelých bylo mezi 70–79 lety. Nejčastější příčinou úmrtí byly nemoci oběhové soustavy (35,2 % zemřelých), v pořadí druhá byla nádorová onemocnění (19,8 %). Na rozdíl od minulých let se na třetí pozici umístilo onemocnění covid-19, na které připadlo 18,3 % zemřelých.
- V roce 2021 bylo v kraji uzavřeno 1 949 manželství (meziročně o 2,3 % více). V roce 2020 díky proticovidovým opatřením počet sňatků meziročně poklesl o 16,7 %, což byl největší meziroční úbytek sňatků za poslední dvě desetiletí.
- Rozvodem bylo v roce 2021 ukončeno 929 manželství, meziročně o 6,3 % méně a nejméně za posledních 20 let.
- Obyvatelům kraje bylo v průměru 42,7 let, meziročně o 0,3 roku více. V mezikrajském srovnání se jedná o 5. nejnižší hodnotu. Nejmladší obyvatelstvo žilo v obci Bohatice (35,9 let), nejstarší v obci Troskovice (53,7 let).
- Index stáří, tj. počet seniorů připadajících na 100 dětí do 14 let, v kraji v roce 2021 dosáhl 128,5 – v mezikrajském srovnání je to 5. nejnižší hodnota. Každoročně vyšší hodnoty vykazuje také index ekonomického zatížení, tj. poměr mezi neproduktivní (děti ve věku 0–14 let a 65leté a starší osoby) a produktivní složkou (obyvatelé ve věku 15–64 let) populace. V roce 2021 v kraji činil 59,2, tzn. 4. nejvyšší hodnota mezi kraji.

- Naděje dožití v případě mužů narozených v Libereckém kraji v roce 2021 činí 74,66 let (6. nejnižší věk mezi kraji), v případě žen je pak 80,75 let (4. nejnižší věk).

Sociální vývoj

- V roce 2021 v Libereckém kraji žilo 369,5 tis. osob starších 15 let, z toho 57,6 % obyvatel patřilo do skupiny ekonomicky aktivních osob.
- Míra ekonomické aktivity se v roce 2021 meziročně snížila o 0,6 p. b. na 57,6 %. Hodnota v případě žen byla nižší než v případě mužů. Zatímco však míra ekonomické aktivity žen meziročně vzrostla, u mužů se snížila.
- Většina zaměstnaných v našem kraji působila v terciárním (49,4 %) nebo sekundárním sektoru (49,2 %). V prvním případě se v rámci srovnání s ostatními kraji jednalo o nejnižší podíl, zastoupení zaměstnaných v sekundární sféře bylo naopak v našem kraji nejvyšší.
- V roce 2021 byla většina osob v Libereckém kraji v postavení zaměstnance (84,5 %), 11,5 % zaměstnaných osob pracovalo na vlastní účet. Tato struktura se významně nemění.
- Obecná míra nezaměstnanosti dosáhla hodnoty 2,6 % (6. nejvyšší mezi kraji), tj. meziročně o 0,3 p. b. méně.
- Ke konci roku bylo v kraji zaměstnáno 24 905 cizinců, z toho 89,2 % bylo evidováno na úřadech práce, 10,8 % podnikalo na základě živnostenského oprávnění. V porovnání s rokem 2015 byl počet zaměstnaných cizinců evidovaných v kraji téměř dvojnásobný, zatímco počet cizinců-živnostníků se téměř nemění.
- Úřady práce na konci roku 2021 evidovaly 11 363 uchazečů o zaměstnání, o 8,1 % méně než v roce 2020. V roce 2020, tedy v tzv. prvním covidovém roce, se počet uchazečů oproti roku 2019 zvýšil o 3 023 osob, tedy o 32,4 % a došlo tak ke změně dosavadního klesajícího trendu vývoje nezaměstnanosti, jehož příčinou bylo především šíření nemoci covid-19.
- Ke konci roku 2021 evidovaly úřady práce v kraji 9 143 volných pracovních míst, tedy meziročně tedy o 9,6 % méně. I v tomto případě je mezníkem rok 2020 a pandemie onemocnění covid-19. V letech 2016–2019 počet volných míst každoročně rostl, v roce 2020 dochází k meziročnímu 14,6% poklesu. Na jedno volné pracovní místo v roce 2021 připadlo 1,24 uchazečů o zaměstnání.
- Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15–64 let dosáhl k 31. 12. 2021 v kraji 3,66 % (5. nejvyšší mezi kraji), meziročně o 0,40 p. b. méně.
- V roce 2021 v kraji hospodařilo 183 314 domácností (4,1 % celorepublikového úhrnu), na jednu domácnost připadlo v průměru 2,38 osob. Hrubé peněžní příjmy domácností na osobu v roce 2020 vzrostly o 4,4 % na 245 541 Kč (6. nejnižší mezi kraji) a z 60,6 % je tvořily příjmy ze závislé činnosti.
- Průměrné měsíční náklady na bydlení domácnosti v Libereckém kraji v roce 2021 dosáhly částky 6 335 Kč (tj. o 7,4 % více než v roce 2020 a 3. nejvyšší mezi kraji) a představovaly 15,4 % jejich čistých peněžních příjmů. Jejich největší část tvořily náklady na elektřinu (29,4 %) a nájemné nebo úhrada za užívání bytu (26,1 %).
- Průměrná hrubá měsíční mzda v kraji v roce 2021 dosáhla 37 855 Kč, medián mzdy činil 33 894 Kč.
- V Libereckém kraji fungovalo 235 mateřských, 201 základních a 49 středních škol. Vyšší odborné vzdělávání zajišťovalo 5 zařízení. Mateřské a střední školy zaznamenaly meziročně více dětí a studentů, naopak v základních školách se poprvé od školního roku 2010/2011 počet žáků snížil.

- V souvislosti s pandemií covid-19 došlo v roce 2021 k meziročnímu zvýšení počtu nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti o 14,5 %. Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti činilo 6,453 % a bylo 3. nejvyšší mezi kraji.
- Výdaje na dávky nemocenského pojištění se pravidelně navyšovaly od roku 2013 do roku 2020, kdy dosáhly maxima; v roce 2021 došlo poprvé po 8 letech k jejich meziročnímu snížení. Největší část nemocenského pojištění připadla na výplatu nemocenské.
- Počet i hodnota vyplacených dávek státní sociální podpory meziročně poklesly, největší zastoupení mezi těmito dávkami měl rodičovský příspěvek.
- V Libereckém kraji splňovalo podmínku pro výplatu některého z důchodů více než 121 tis. osob, počet důchodců meziročně poklesl o 1,1 %.
- Mezi příjemci důchodů jsou nejpočetněji zastoupeni senioři pobírající starobní penzi sólo (62,7 %). Více než 27 % starobních důchodců pobíralo předčasný starobní důchod.
- Plný starobní důchod (bez souběhu s vdovským a vdoveckým) činil 15 273 Kč, meziročně o 6,5 % více.
- V roce 2021 bylo v kraji zaznamenáno nejméně trestných činů od roku 1991. Více než 50 % objasněných trestných činů měly na svědomí opakovaně trestané osoby.
- Nehodovost v kraji se meziročně zvýšila o 2,7 %. Počet požárů byl meziročně nižší o 17,4 %, vzrostla však jejich přímá škoda.

Ekonomický vývoj

- Pandemická krize způsobila pokles hrubého domácího produktu (HDP) i hrubé přidané hodnoty (HPH). Regionální HDP ve stálých cenách se v kraji meziročně snížil o 6,1 %, HPH byla meziročně nižší o 0,9 %.
- Mezi roky 2019 a 2020 vzrostl objem HPH v případě primárního (+2,9 %) a terciárního sektoru (+1,2 %), objem HPH vytvořený v sekundární sféře byl o 3,7 % nižší.
- Míra investic byla meziročně vyšší pouze ve dvou krajích, tj. v Libereckém (+17,4 %) a Plzeňském (+2,4 %).
- V příjmech a výdajích územních rozpočtů v kraji je patrný rostoucí trend. Nejvýraznější převis příjmů nad výdaji byl zaznamenán v roce 2016 (+1 968 mil. Kč) a v roce 2021 (+1 347 mil. Kč).
- Na příjmech územních rozpočtů se nejvíce podílely daňové příjmy, výjimkou byl pouze rok 2020, ve kterém to byly přijaté transfery. Výdaje místních rozpočtů tvořily především běžné výdaje.
- Největší část výdajů místních rozpočtů směřovala do oblasti vzdělávání (37,8 %).
- Na výzkum a vývoj bylo v libereckém regionu v roce 2020 vynaloženo 3 565 mil. Kč, meziročně se tak objem výdajů snížil o 3,2 %, tj. v posledních pěti letech poprvé. Na regionálním HDP se výdaje v roce 2020 podílely 2,0 %, tj. 4. nejvyšší podíl mezi kraji.
- Během roku 2021 bylo v kraji zaregistrováno 3 339 nových subjektů a 3 143 subjektů zaniklo.
- Mezi nově vzniklými subjekty ze 77,3 % převažovaly fyzické osoby, především pak fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona (72,5 % všech nových subjektů). V případě právnických osob nově vznikaly zejména společnosti s ručením omezeným (557 nových subjektů) a spolky (91 nových subjektů).
- Více než 90 % zaniklých subjektů představovaly fyzické osoby (2 840 subjektů, z toho 2 643 živnostníků a zemědělských podnikatelů).

- V roce 2021 sklídili zemědělci v našem kraji ve srovnání s rokem 2020 více ječmene, cukrovky technické, kukuřice na zeleno a siláž a trvalých travních porostů – píce v seně. Meziročně horší výsledky byly patrné v případě sklizně pšenice, žita, ovsa, kukuřice na zrno, tritikale, luskovin, brambor a řepky.
- V roce 2021 zaznamenala výroba jatečného skotu a jatečné drůbeže meziroční propad produkce ve výši 3,2 %, resp. 12,8 %. Naopak výroba jatečných prasat byla proti roku 2020 o 12,5 % vyšší.
- Jehličnany v kraji pokrývají 76,9 % plochy dřevin, jejich podíl se ale pozvolna snižuje. Při zalesňování jsou ve větší míře použity listnaté dřeviny (z 61,5 %). Těžba dřeva v kraji meziročně vzrostla o 10,3 %, těženy byly především jehličnaté dřeviny. Dominantní postavení měla nahodilá těžba z hmyzové kalamity a náš kraj byl jediným, ve kterém došlo k meziročnímu nárůstu nahodilé těžby díky kůrovcové kalamitě.
- Počet zaměstnanců velkých průmyslových podniků v letech 2019 a 2020 klesal, v roce 2021 se mírně navýšil (+0,2 %). Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy dosažené v roce 2021 byly mezi kraji 4. nejnižší. Orientace tržeb na přímý vývoz spíše klesala.
- Kraj se v roce 2019 podílel 0,5 % na celorepublikové výrobě a 4,3 % na celorepublikové spotřebě elektřiny. Spotřeba elektřiny v libereckých domácnostech na 1 obyvatele byla mezi kraji 4. nejvyšší. Podíl na celorepublikové spotřebě zemního plynu dosáhl v kraji 3,7 %, což znamenalo 2. nejnižší spotřebu mezi kraji.
- Hodnota prací realizovaných středními a velkými stavebními podniky v kraji byla v roce 2021 nejvyšší za posledních šest let. V objemu základních stavebních prací byly větší měrou (45,1 %) zastoupeny práce v oblasti pozemního stavitelství. Hodnota stavebních prací „S“ (za stavební podniky včetně menších firem od 20 zaměstnanců) spíše kolísala, v roce 2021 meziročně poklesla o 1,5 %.
- V roce 2021 bylo v kraji dokončeno 864 bytů, většina z nich v nových rodinných domech.
- Počet osobních automobilů se v kraji každoročně zvyšuje, v roce 2021 evidoval centrální registr vozidel v našem regionu celkem 243 047 těchto vozidel.
- V hromadných ubytovacích zařízeních kraje se v roce 2021 ubytovalo 722 461 hostů, meziročně o 6,7 % méně. S ohledem na epidemii covidu-19 v předchozích letech a opatření s tím spojená se tento počet pohyboval na úrovni evidované před deseti lety, ovšem s výrazným poklesem zahraničních návštěvníků.

Životní prostředí

- Lesní pozemky zaujímají 44,7 % rozlohy Libereckého kraje, tj. nejvíce ze všech krajů.
- Pokračoval trend snižování podílu orné půdy zejména ve prospěch trvalých travních porostů.
- V kraji přibýlo maloplošných chráněných území. Národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny se v červenci 2021 stala první českou přírodní památkou zařazenou na seznam Světového dědictví organizace UNESCO pod položku Původní bukové lesy Karpat a dalších oblastí Evropy.
- Vodné a stočné v Libereckém kraji převyšovalo republikový průměr – vodné bylo mezi kraji 3. nejvyšší, stočné pak nejvyšší.
- Emise většiny základních znečišťujících látek z dlouhodobého pohledu spíše klesají.
- V Libereckém kraji bylo v roce 2020 vyprodukováno 2. nejmenší množství komunálního odpadu na obyvatele. Celková produkce odpadu na obyvatele byla v našem kraji jednoznačně nejnižší, naopak produkce nebezpečného odpadu zaznamenala 3. nejvyšší hodnotu.
- Na území Libereckého kraje se v roce 2021 do ochrany životního prostředí v porovnání s ostatními regiony a v přepočtu na 1 obyvatele investovalo nejméně prostředků.

1. Demografický vývoj

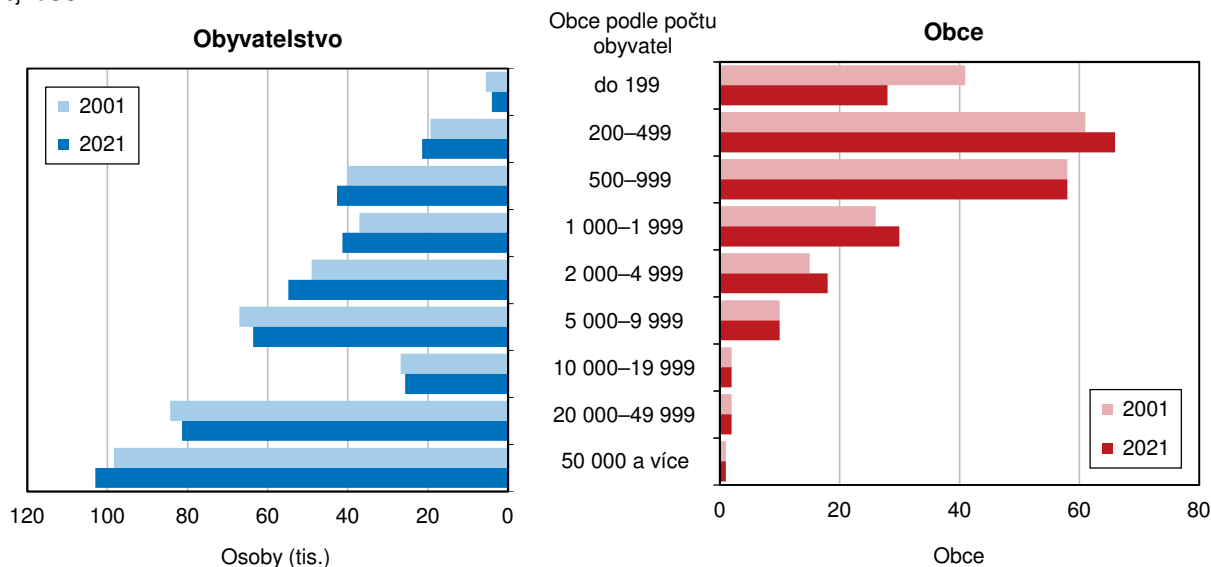
Územní změny, sídelní struktura

Podle rozlohy a počtu obyvatel je Liberecký kraj v rámci mezikrajského srovnání druhý nejmenší.

Liberecký kraj je svojí rozlohou 3 163 km² druhým nejmenším krajem, tvoří pouze 4,0 % území celé České republiky. Stejná pozice mu patří také v počtu obyvatel (437 570 osob k 31. 12. 2021). Hustota zalidnění 138,3 obyvatel na 1 km² převyšuje republikový průměr (133,3 obyvatel na 1 km²). Mezi okresy kraje dominuje nejvyšší koncentrací obyvatel na 1 km² okres Jablonec nad Nisou (205,5 obyvatel na km²), následován okresem Liberec (175,8 obyvatel na km²). Naopak v okrese Česká Lípa připadá na 1 km² pouze 95,0 obyvatel, na jeho území se totiž nachází bývalý rozlehlý vojenský prostor Ralsko.

Graf 1.1 Sídelní struktura Libereckého kraje v letech 2001 a 2021 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Sídelní strukturu tvoří ve 4 okresech 215 obcí, z toho 39 měst.

Sídelní strukturu kraje tvoří 4 okresy, 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně), 21 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně), 215 obcí (jejich počet se nezměnil od roku 2005), z toho 39 měst a 4 městyse (Holany, Zásada, Libštát a Zdislava). Jako zatím poslední získala status městyse 19. 10. 2016 obec Zdislava. Poslední územní změna v rámci Libereckého kraje proběhla k 1. lednu 2021 – obec Harrachov se přesunula z okresu Semily do okresu Jablonec nad Nisou a obec Frýdštejn ze správního obvodu Turnov do správního obvodu Jablonec nad Nisou.

Ve městech žilo více než ¾ obyvatel kraje.

Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021 a navazující bilance žilo k 31. 12. 2021 ve 39 městech Libereckého kraje 336 065 obyvatel, tj. o 372 osob (0,1 %) méně než na začátku roku 2021. Tento pokles byl způsoben zejména přirozenou měnou, počet zemřelých totiž převýšil počet živě narozených o 1 265 osob. Naopak saldo stěhováním bylo kladné, a to ve výši +893 osob. Ve městech tak ve sledovaném roce žilo 76,8 % obyvatel kraje – ve srovnání s rokem 2006, od kterého se počet měst nezměnil, došlo ke snížení podílu městského obyvatelstva o 1,9 p. b.

Přírůstek obyvatel zaznamenalo 16 měst.

Celkový přírůstek obyvatel byl vykázán v 16 městech – absolutně nejvyšší přírůstek v Liberci (+ 513 obyvatel), relativní v Rovensku pod Troskami (+18,4 osob na 1 000 obyvatel). V Lučanech nad Nisou se počet obyvatel zásluhou stejně vysokého záporného salda přirozené měny a kladného salda stěhováním nezměnil.

V ostatních 22 městech došlo oproti začátku roku k úbytku počtu obyvatel. Nejvyšší absolutní ztrátu zaznamenala Česká Lípa (-384 obyvatel), o relativně nejvíce obyvatel přišel Harrachov (-22,1 osob na 1 000 obyvatel).

Liberecký kraj

obecně-geografická mapa
územní struktura k 1. 1. 2021

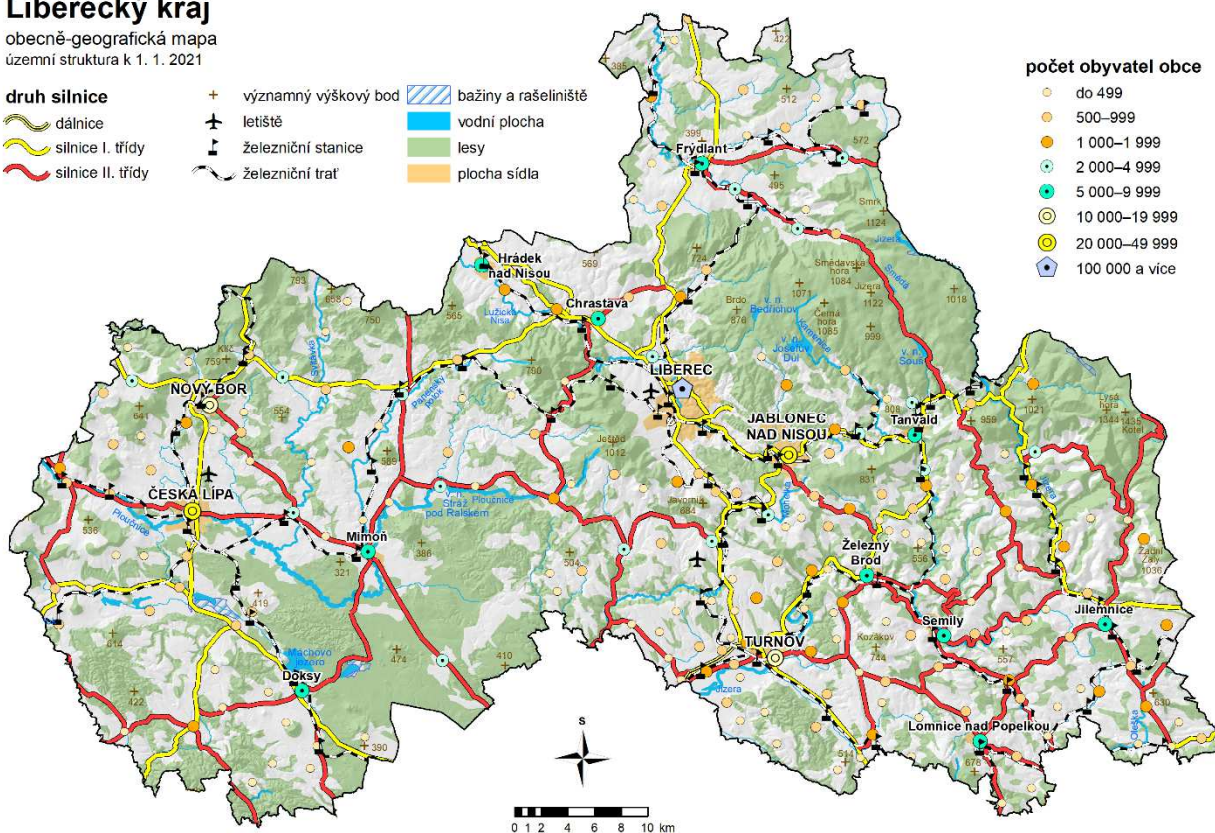
druh silnice

- dálnice
- silnice I. třídy
- silnice II. třídy

- významný výškový bod
- letiště
- železniční stanice
- železniční trať
- bažiny a rašeliniště
- vodní plocha
- lesy
- plocha sídla

počet obyvatel obce

- do 499
- 500–999
- 1 000–1 999
- 2 000–4 999
- 5 000–9 999
- 10 000–19 999
- 20 000–49 999
- 100 000 a více

© ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, CENIA, ČSÚ, 2016

Pouze 3 města měla kladné saldo přirozené měny obyvatel.

Kladného salda přirozené měny dosáhla pouze 3 města (Osečná, Smržovka a Lomnice nad Popelkou), ostatní města vykázala záporné saldo. Stěhováním získalo obyvatele 26 měst, v Rychnově u Jablonce nad Nisou se v průběhu roku 2021 přistěhoval i vystěhoval stejný počet osob. Zbýlých 12 měst našeho kraje vykázalo záporné saldo. Kladné saldo v důsledku přirozené měny i stěhování zaznamenala pouze Smržovka a Lomnice nad Popelkou, naopak snížení počtu obyvatel v obou případech zaregistrovalo 11 měst.

Nejmenším městem Libereckého kraje bylo ke konci roku 2021 s 1 179 obyvateli město Osečná. Na opačném konci žebříčku se 102 951 obyvateli se nachází město Liberec, které je zároveň pátým největším městem v České republice.

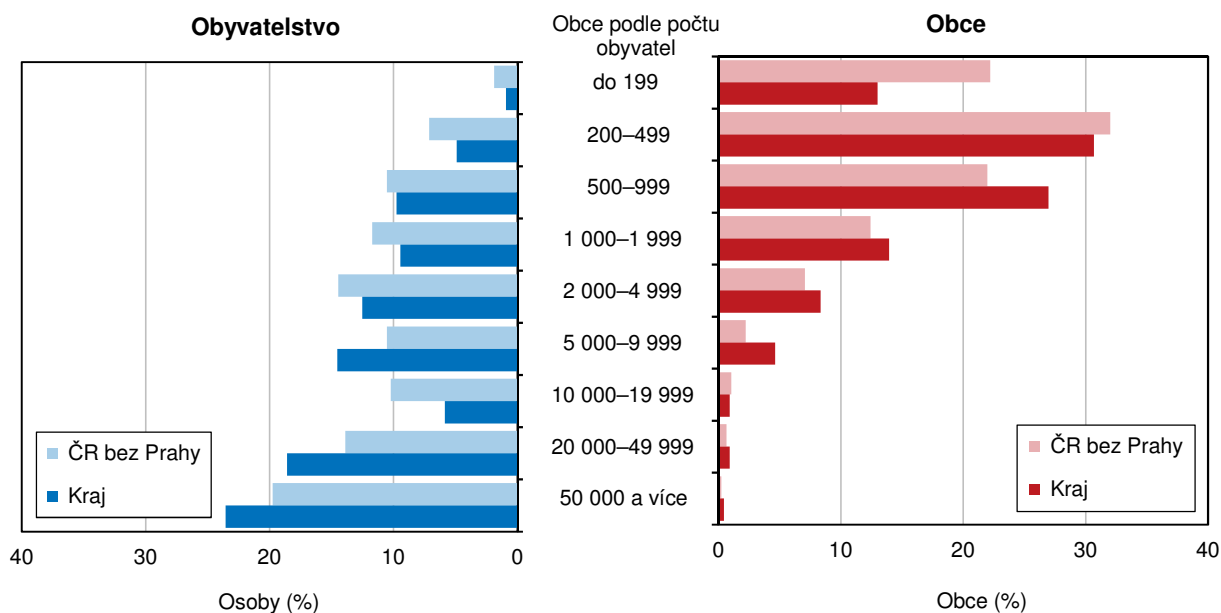
Nejčteněji jsou zastoupeny obce s 200 až 499 obyvateli.

Z hlediska velikosti byly v Libereckém kraji nejpočetněji zastoupeny obce z kategorie 200–499 obyvatel, když v 66 takto velkých obcích ke konci loňského roku žilo 21 410 obyvatel (4,9 % krajského úhrnu). Následují obce s 500 až 999 obyvateli, v 58 obcích žilo 42 618 (9,7 %) obyvatel. Více než pětina populace kraje žije v obcích od 1 000 do 4 999 obyvatel. Největší velikostní skupinu s 50 000 a více obyvateli reprezentuje v našem kraji pouze město Liberec se 102 951 obyvateli (23,5 % krajské populace). Do kategorie méně než 200 obyvatel patřilo 28 obcí, ve kterých k 31. 12. 2021 pobývalo 4 004 osob (0,9 % obyvatel kraje). V obci Troskovice bylo evidováno pouze 85 obyvatel, méně než 100 obyvatel měla ještě také obec Janovice v Podještědí (90 osob) a obec Holenice (94 osob).

Graf 1.2 Sídelní struktura Libereckého kraje a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

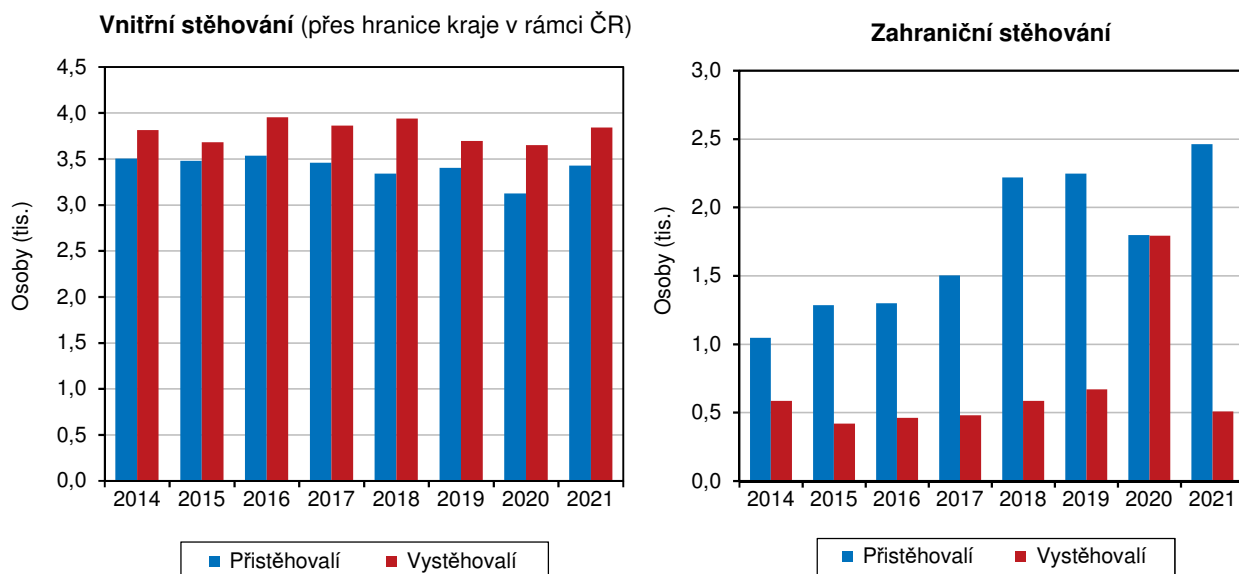
Vývoj počtu obyvatel

Počet obyvatel kraje se nepatrně zvýšil zásluhou zahraničního stěhování.

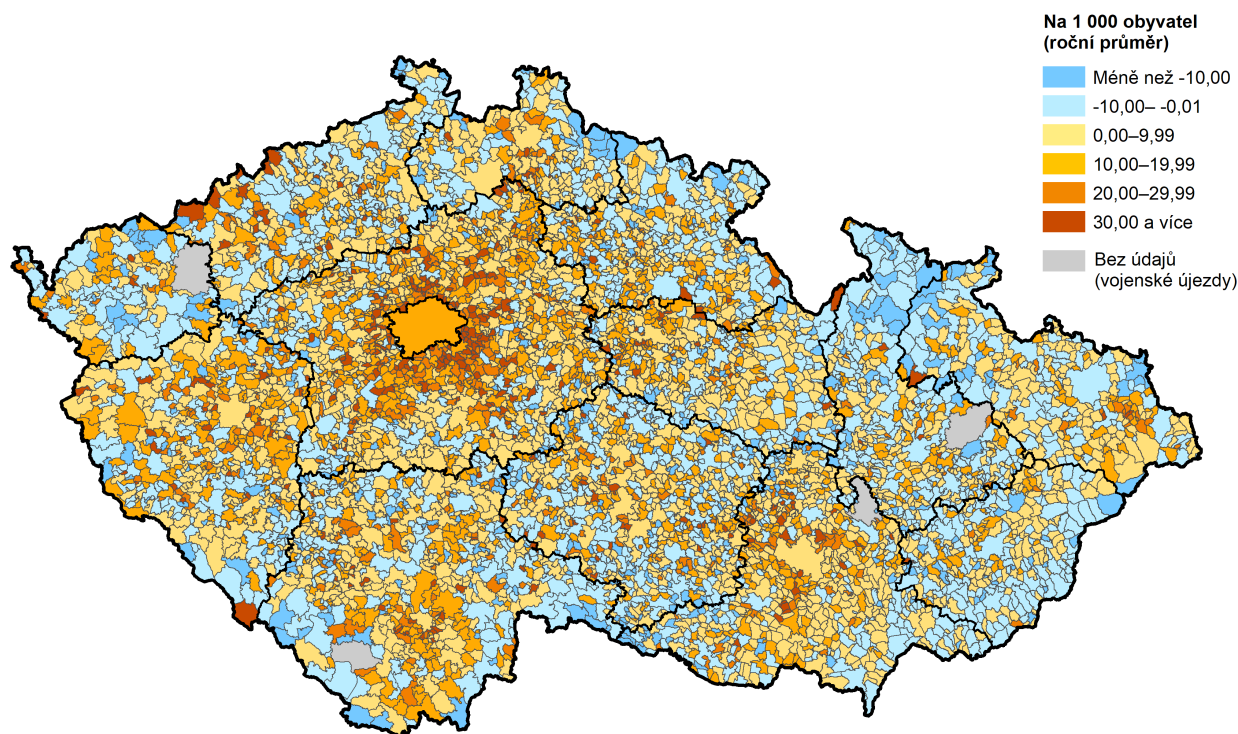
S ohledem na promítnutí výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021 žilo na území Libereckého kraje k 31. 12. 2021 celkem 437 570 obyvatel, mezi kterými z 50,6 % převažovaly ženy. Od počátku roku 2021 se počet obyvatel kraje zvýšil o 48 osob. V důsledku pokračující pandemie covidu-19 počet zemřelých převýšil počet živě narozených o 1 494 osob. Celkový kladný výsledek tak byl dosažen zásluhou stěhování, tj. počet přistěhovalých překročil počet vystěhovalých o 1 542 osob. Na tomto výsledku se podílelo pouze zahraniční stěhování, kterým kraj získal 1 954 osob. Stěhování v rámci České republiky ztratil 412 obyvatel.

Graf 1.3 Migrace v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2016 až 2021

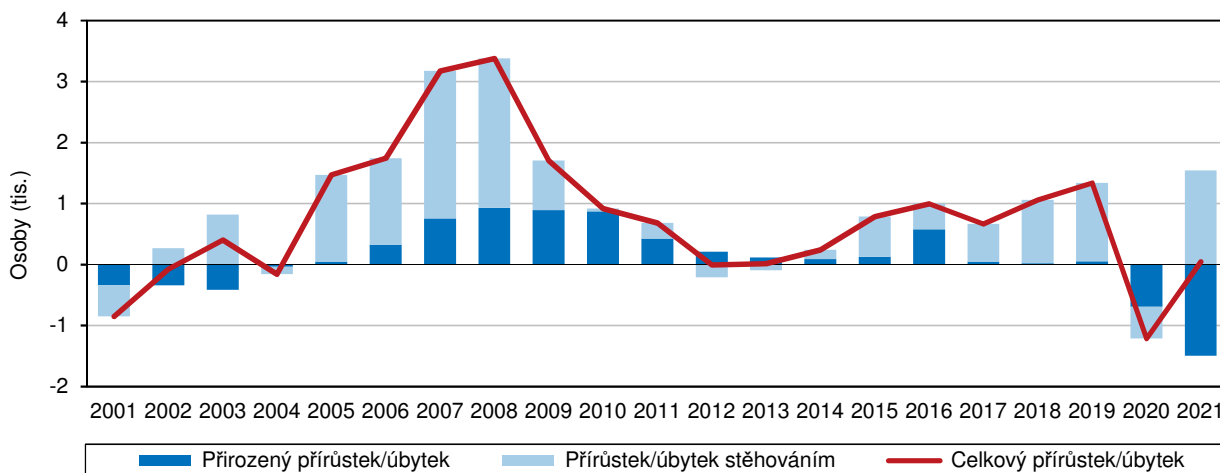
Zdroj: ČSÚ

Pouze okres Liberec vykázal přírůstek obyvatel.

Z regionálního pohledu se počet obyvatel v průběhu roku 2021 zvýšil pouze v okrese Liberec, a to o 792 osob na 173 890 osob (tj. 39,7 % obyvatel Libereckého kraje). V ostatních okresech došlo k úbytku obyvatel – v okrese Jablonec nad Nisou o 354 osob na 90 171 obyvatel, v okrese Česká Lípa o 275 osob na 101 962 obyvatel, v okrese Semily o 115 osob na 71 547 obyvatel. Ve všech okresech bylo vykázáno záporné saldo přirozené měny a kladné saldo stěhování, které bylo dosaženo opět zásluhou kladného salda zahraniční migrace.

Graf 1.4 Pohyb obyvatel v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce se přistěhovalo Ukrajinců.

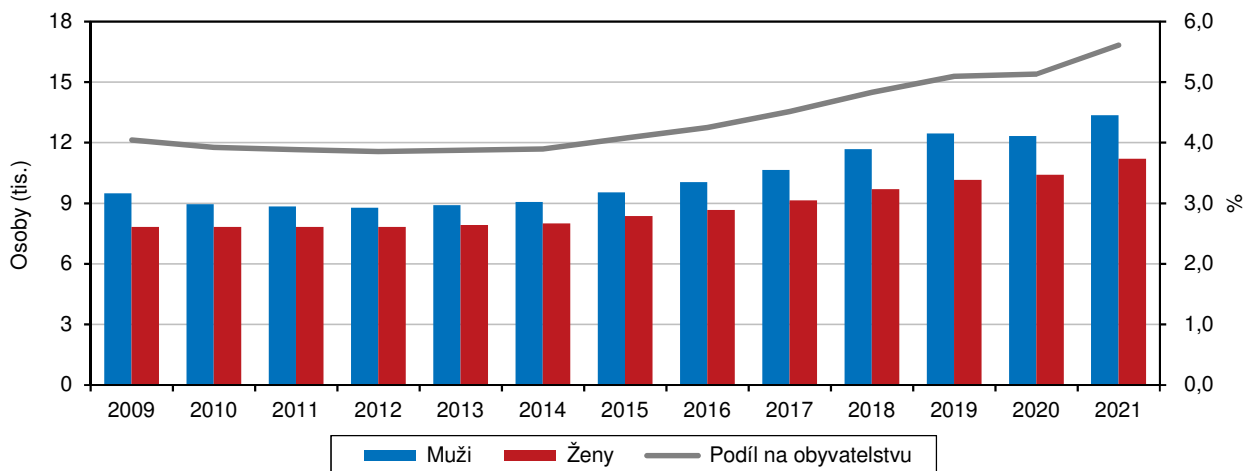
Podle státního občanství byl v roce 2021 v Libereckém kraji nejvyšší příliv zaznamenán u osob s ukrajinským občanstvím (+1 408 osob), přičemž téměř tři

čtvrtiny z nich směřovaly do okresu Liberec. Dalších 114 obyvatel získal Liberecký kraj stěhováním se Slovenskem (53,5 % do okresu Liberec) a 58 obyvatel stěhováním s Rumunskem (75,9 % do okresu Liberec). Svůj domov v našem kraji našlo také 41 osob z Maďarska (70,7 % do okresu Liberec) a 35 osob z Vietnamu (31,4 % se přihlásilo v okrese Liberec a po 28,6 % v okrese Česká Lípa a Jablonec nad Nisou).

Graf 1.5 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Počet cizinců na celkovém počtu obyvatel od roku 2012 každoročně roste.

Ke konci roku 2021 pobývalo na území Libereckého kraje celkem 24 554 cizinců (bez azylantů), meziročně tedy o 1 838 osob více (+8,1 %) a nejvíce za posledních 20 let. Počet cizinců v kraji každoročně roste od roku 2012, za tuto dobu se jejich počet navýšil o 7 950 osob (+47,9 %). Více než polovina cizinců setrvala v okrese Liberec (12 433 osob, tj. 50,6 %), naopak necelá jedna desetina pobývala v okrese Semily (2 215 osob).

Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel v Libereckém kraji dosáhl 5,6 %.

S výjimkou Karlovarského a Ústeckého kraje se počet cizinců meziročně zvýšil ve všech regionech České republiky. Nejvýraznější relativní přírůstek vykázal Zlínský kraj (+10,2 %), absolutně se pak počet cizinců navýšil nejvíce v hlavním městě Praze (+7 697 osob). Relativní i absolutní nárůst zjištěný v Libereckém kraji byl 4. nejvyšší. Nejvyšší podíl cizinců na obyvatelstvu pak eviduje hlavní město Praha (18,5 %). Republikový podíl (6,3 %) překračuje Plzeňský a Karlovarský kraj (shodně 7,5 %) a také ještě kraj Středočeský (6,8 %). Zastoupení cizinců na populaci Libereckého kraje dosáhlo 5,6 %, což v mezikrajském srovnání znamená 5. nejvyšší příčku. Naopak nejméně cizinců se v roce 2021 nacházelo v populaci Olomouckého a Zlínského kraje (2,2 %).

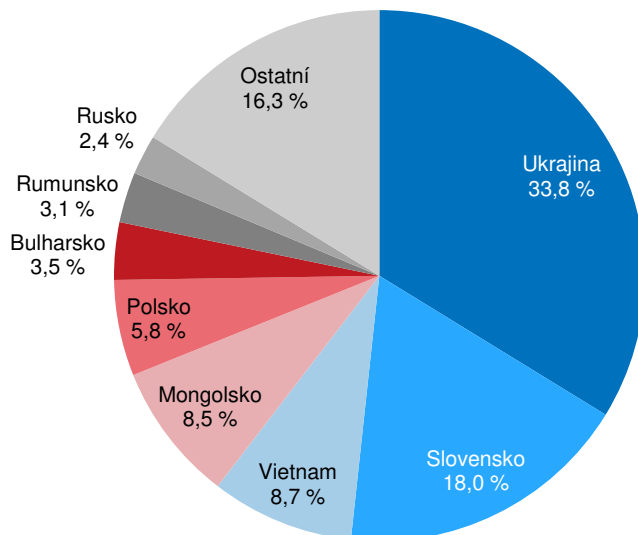
Zastoupení cizinců ze zemí EU dosáhlo 36,2 %.

Cizinci pocházející ze zemí Evropské unie představovali 36,2 % celkového počtu cizinců, zbývajících 63,8 % připadalo na cizince z ostatních zemí. Nejpočetnější skupinou byli z hlediska státního občanství Ukrajinci, jejich podíl na celkovém počtu cizinců v kraji dosáhl 33,8 %. Meziročně jejich počet vzrostl o 1 485 osob (+21,8 %) na 8 291 osob. V pořadí druhými nejčastěji zastoupenými cizinci byly osoby se slovenským občanstvím (18,0 %), jejich počet se proti konci roku 2020 navýšil o 70 osob (+1,6 %) na 4 410 osob. Osoby s vietnamským občanstvím tvořily 8,7 % cizinců, jejich počet zaznamenal nárůst o 56 osob (+2,7 %) na 2 138 osob. Podobné zastoupení mezi cizinci (tj. 8,5 %) v kraji měly také osoby s mongolským občanstvím, tato skupina cizinců se meziročně početně navýšila o 129 osob (+6,6 %) na 2 080 osob a drtivá část z nich žila na území okresu Česká Lípa (tj. 96,5 %). Všechny ostatní státní příslušnosti pak měly převahu v okrese Liberec.

Z nejčastěji zastoupených národností meziročně v kraji ubylo Rusů (-2,8 %), Němců (-1,6 %) a Poláků (-1,0 %). Naopak meziročně více bylo evidováno osob s rumunským (+7,1 %) a bulharským státním (+1,8 %) občanstvím.

Graf 1.6 Cizinci podle státního občanství (bez osob s platným azylem) v Libereckém kraji k 31. 12. 2021

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Demografické události, naděje dožití

Meziročně se narodilo o 171 dětí (3,8 %) méně ...

V roce 2021 se v Libereckém kraji živě narodilo 4 386 dětí, meziročně o 171 dětí (3,8 %) méně. V přepočtu na 1 000 obyvatel přišlo v kraji na svět 10,0 dětí. Hodnota za Českou republiku dosáhla 10,6 živě narozených na 1 000 obyvatel. Nad tímto průměrem se ukazatel pohyboval v hlavním městě Praze (12,0 ‰), v Jihomoravském kraji (11,1 ‰), Kraji Vysočina (11,0 ‰) a ve Středočeském kraji (10,9 ‰). Nejméně živě narozených v přepočtu na 1 000 obyvatel evidoval Karlovarský kraj (9,2 ‰), následoval Ústecký kraj (9,9 ‰) a hodnota za Liberecký region byla 3. nejnižší. V rámci okresů Libereckého kraje byla nejvyšší porodnost vykázána v okrese Liberec (10,4 dětí na 1 000 obyvatel), nejnižší v okrese Jablonec nad Nisou (9,2 dětí na 1 000 obyvatel).

... a jedná se o nejvyšší relativní propad mezi kraji.

Meziročně vyšší porodnost zaznamenalo 9 krajů. Nejvíce se počet živě narozených zvýšil ve Středočeském kraji (+674 dětí, +4,7 %), nejméně v Královéhradeckém kraji (+11 dětí, +0,2 %). Ve zbývajících 5 krajích se v roce 2021 narodilo méně dětí, než tomu bylo v roce 2020 – absolutně nejvyšší úbytek evidoval Olomoucký kraj (-190 dětí, -2,9 %), relativně došlo k nejvyššímu propadu v našem kraji.

Na 100 narozených dívek připadlo 103,5 chlapců.

Většinu živě narozených tvořili v roce 2021 v našem kraji chlapci (2 231 dětí, tj. 50,9 %). Na 100 dívek se pak v loňském roce narodilo 103,5 chlapců. Více než 43 % živě narozených dětí přišlo na svět v pořadí jako první (1 895 dětí), dalších 40,3 % jako druhé (1 769 dětí). Jako třetí a další dítě se rodičům narodilo 722 dětí (16,5 %).

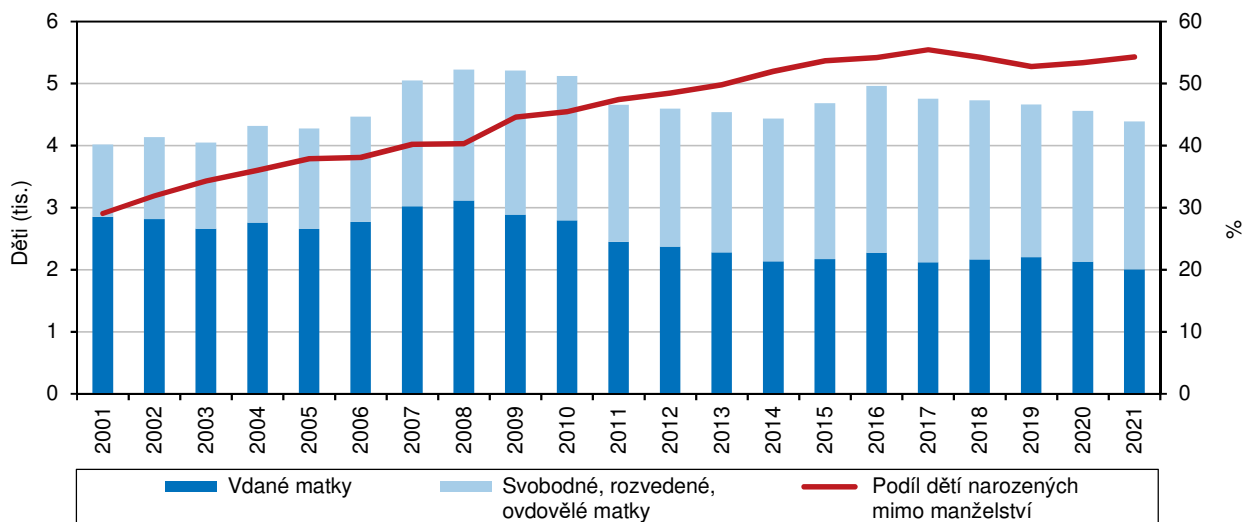
Podíl dětí narozených svobodným matkám přesáhl 50 %.

Jednu z nejvýraznějších změn reprodukce je možné sledovat ve struktuře narozených dětí podle rodinného stavu jejich matky. Zatímco před 20 lety představovaly živě narozené děti svobodným matkám zhruba čtvrtinu všech živě narozených dětí, v roce 2021 to bylo již 50,1 %. Naopak podíl živě narozených vdaným ženám postupně klesá, mezi roky 2002 a 2021 se snížil o 22,4 procentních bodů na současných 45,7 %.

Graf 1.7 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Libereckém kraji

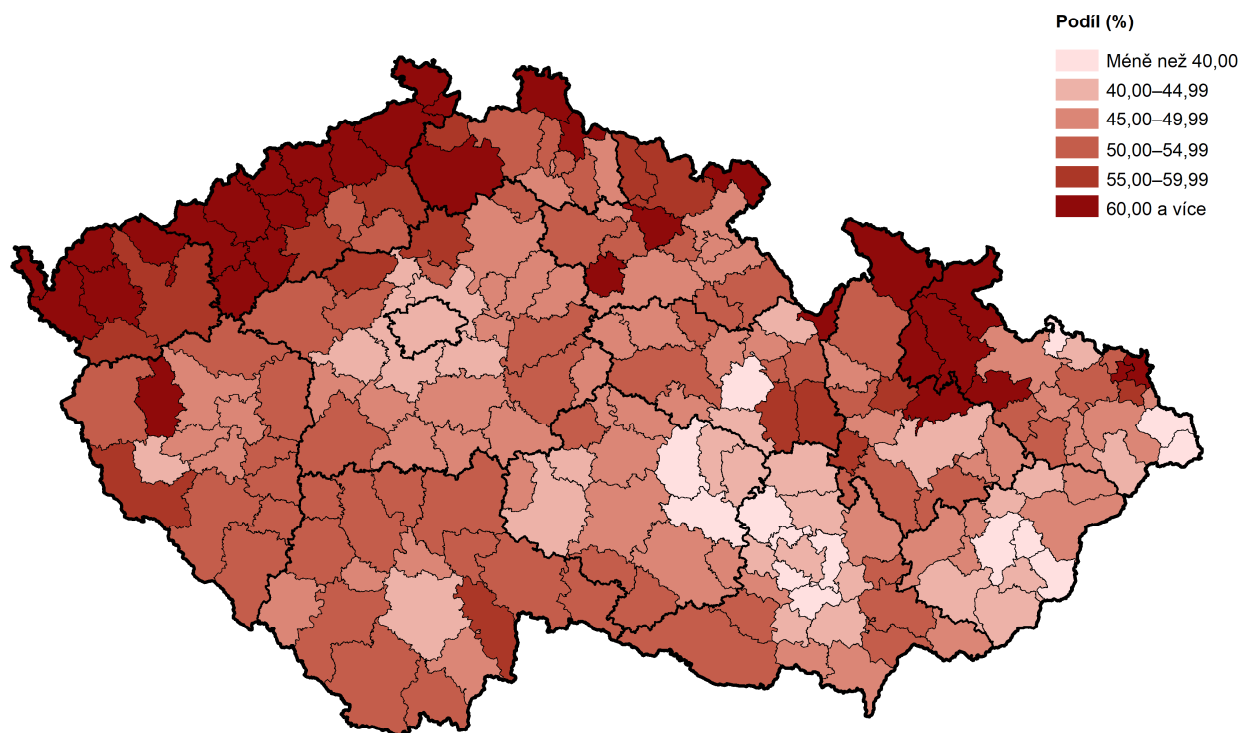
Zdroj: ČSÚ

Zastoupení dětí narozených mimo manželství překročil 54% hranici.

Celkový počet živě narozených mimo manželství (tzn. děti narozené svobodným, rozvedeným a ovdovělým matkám) se za posledních 20 let téměř zdvojnásobil, tj. vzrostl z 1 318 živě narozených v roce 2002 na 2 381 živě narozených v roce 2021, což znamená 80,7% nárůst. Podíl živě narozených mimo manželství se pak zvýšil z 31,9 % v roce 2002 na 54,3 % v roce 2021. Z hlediska okresů Libereckého kraje se podíl živě narozených mimo manželství pohyboval v rozmezí od 51,0 % v okrese Semily do 60,2 % v okrese Česká Lípa.

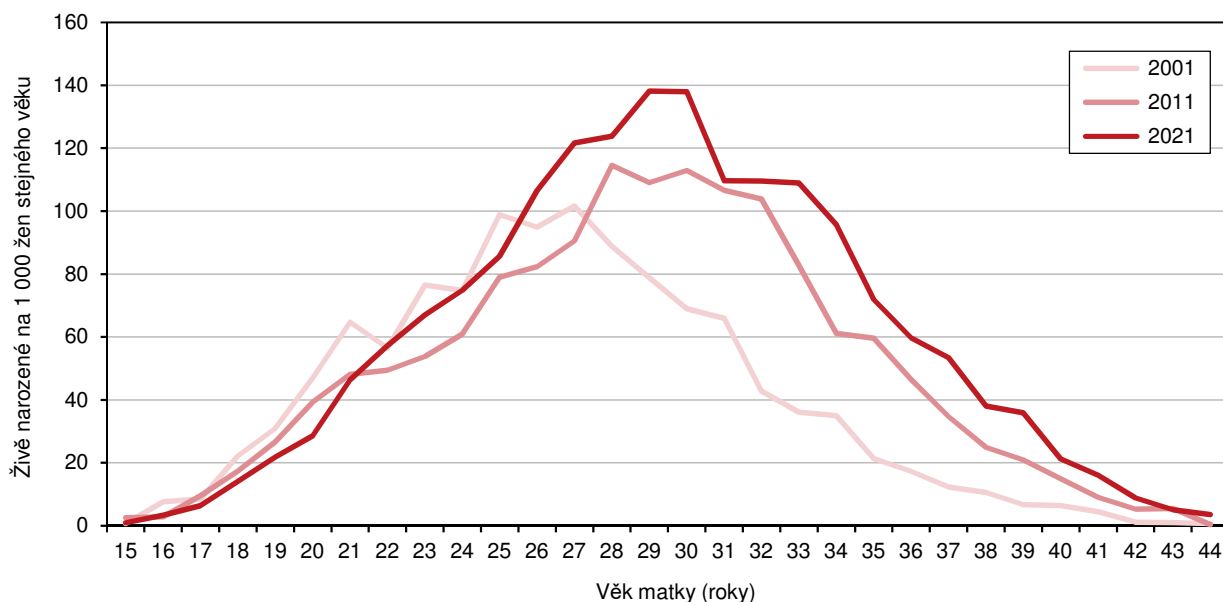
Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Graf 1.8 Míry plodnosti podle věku matky v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

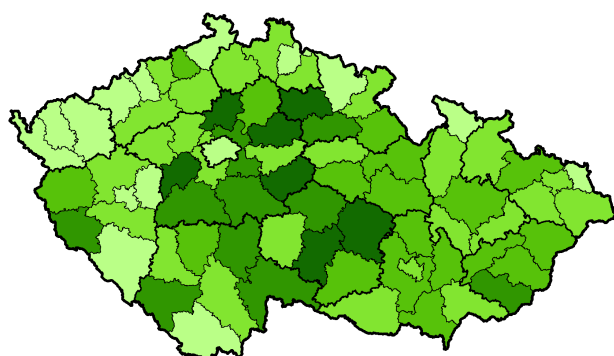

Liberecký kraj vykázal 3. nejvyšší hodnotu podílu narozených dětí mimo manželství.

V úhrnu za Českou republiku dosáhl v roce 2021 podíl dětí narozených mimo manželství hodnoty 48,5 %. Nejvyšší hodnotu nabyl tento ukazatel v Ústeckém kraji (63,0 %), naopak tomu bylo v hlavním městě Praze (40,5 %). Podíl za Liberecký kraj byl v tomto srovnání 3. nejvyšší. Převaha živě narozených sezdaným pářům byla vedle hlavního města Prahy zaznamenána také v dalších 7 krajích (Zlínském, Jihomoravském, Středočeském, Pardubickém, Plzeňském a Jihočeském a v kraji Vysočina).

Úhrnná plodnost a úhrnná potratovost v okresech v roce 2021

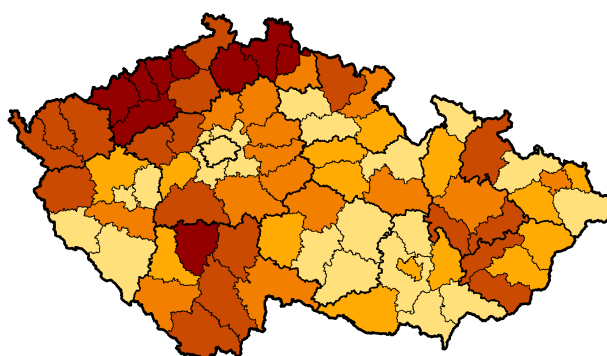
Úhrnná plodnost

Průměrný počet živě narozených dětí na jednu ženu během jejího reprodukčního období

- Méně než 1,750
- 1,750–1,849
- 1,850–1,899
- 1,900–1,949
- 1,950 a více

Úhrnná potratovost

Průměrný počet potratů na jednu ženu během jejího reprodukčního období

- Méně než 0,400
- 0,400–0,449
- 0,450–0,499
- 0,500–0,599
- 0,600 a více

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce dětí se narodilo ženám mezi 30. a 34. rokem.

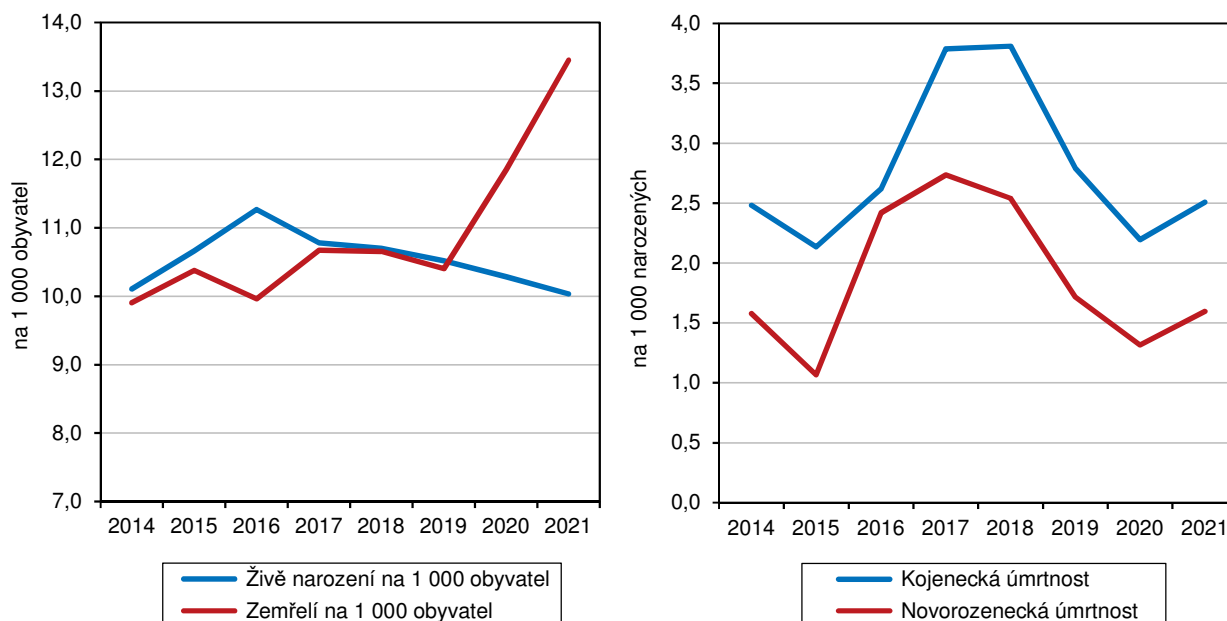
Průměrný věk matky při narození dítěte činil v Libereckém kraji ve sledovaném roce 30,7 let. Prvorodičkám pak bylo v průměru 28,8 let (tedy stejně jako v předchozích dvou letech), za posledních 20 let se tento průměr navýšil o 3,4 roku. Ve srovnání s průměrem České republiky (29,5 let) jsou však prvorodičky v našem kraji mladší.

Z hlediska počtu narozených podle jednotek věku se nejvíce dětí narodilo 30letým ženám (364 živě narozených). Maminek mladších 18 let bylo v roce 2021 v kraji 22, z nich dvěma nejmladším bylo 15 let. Na opačné straně věkové hranice byla jedna matka ve věku 49 let. Bez ohledu na pořadí dítěte se nejvíce dětí v Libereckém kraji v posledních 10 letech rodí ženám v kategorii 30–34 let (1 500 dětí v roce 2021) a dále v kategorii 25–29 let (1 348 dětí). Úhrnná plodnost dosáhla v roce 2021 v našem kraji hodnoty 1,775, což je nejvíce za poslední dekádu. V porovnání s hodnotou za Českou republiku (1,826) se však jedná o hodnotu podprůměrnou.

Graf 1.9 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Meziročně zemřelo o 12,0 % více osob.

V loňském roce v Libereckém kraji zemřelo 5 880 osob (z toho 2 759 žen, tj. 46,9 % z celkového počtu zemřelých), tj. o 628 osob (+12,0 %) více než v roce 2020. V přepočtu na 1 000 obyvatel skonalo 13,5 osob, tj. v rámci mezikrajského srovnání 6. nejvyšší hodnota. Mezi kraji České republiky se hrubá míra úmrtnosti pohybovala v rozmezí od 11,4 % v hlavním městě Praze do 16,2 % v Karlovarském kraji. Nejvyšší hodnota tohoto ukazatele z pohledu okresů našeho kraje byla v loňském roce vykázána v okrese Semily (14,1 úmrtí na 1 000 obyvatel), nejnižší v okrese Liberec (13,0 ‰).

Jednu třetinu zemřelých představovaly osoby ve věku 70–79 let, dalších 28,1 % připadlo na osoby ve věku 80–89 let. Mezi zemřelými však bylo také 11 dětí do 1 roku (z toho 7 dětí do 28 dnů od narození) a 5 dětí ve věku 1–14 let. Kojenecká úmrtnost v našem kraji dosáhla 2,5 ‰, novorozenecká 1,6 ‰ – v obou případech se jedná o 5. nejvyšší hodnotu mezi kraji. Nejvyšší kojenecká i novorozenecká úmrtnost byla zaznamenána v Kraji Vysočina (3,4 ‰, resp. 3,1 ‰), nejnižší hodnoty nabyly oba ukazatele v Pardubickém kraji (1,5 ‰, resp. 0,7 ‰).

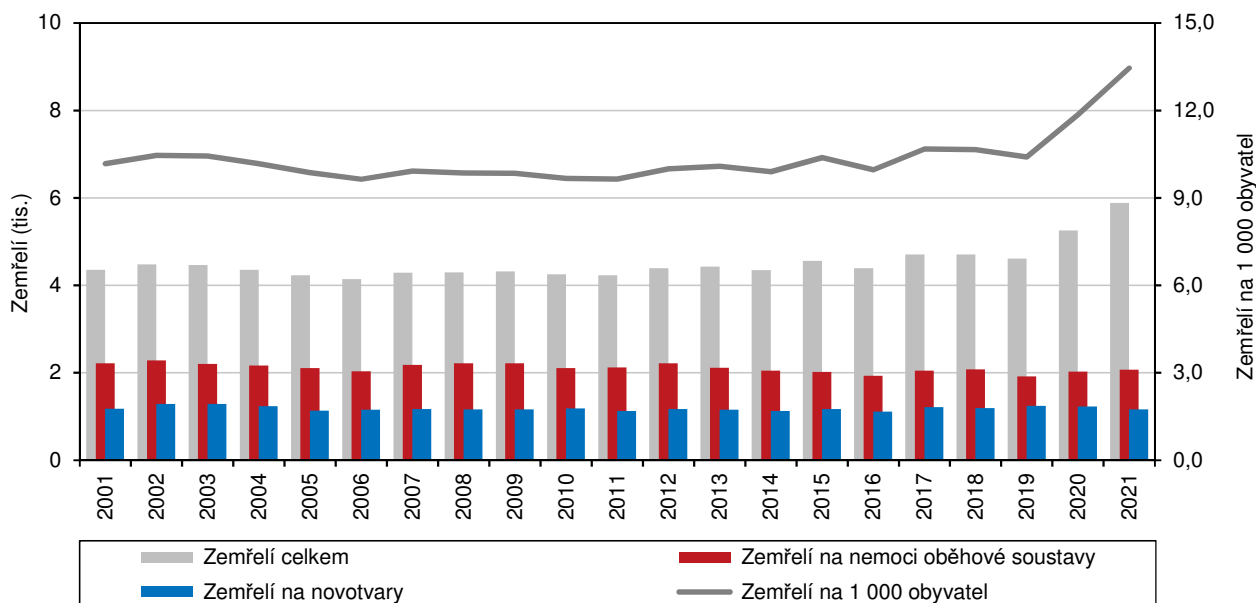
Nejčastější příčinou úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy, covid-19 byl třetí nejčastější příčinou.

Struktura zemřelých podle příčiny úmrtí se dlouhodobě nemění. Také v roce 2021 způsobily většinu úmrtí nemoci oběhové soustavy (35,2 % zemřelých), nejčastěji se jednalo o ischemické choroby srdeční. V pořadí druhá byla nádorová onemocnění, která byla v roce 2021 příčinou úmrtí u necelé pětiny zemřelých (19,8 %). V tomto případě šlo především o zhoubný novotvar průdušky a plic. Na rozdíl od minulých

let bylo třetí nejčastější příčinou úmrtí onemocnění covid-19, kterému podleho 1 078 osob, tedy 18,3 % zemřelých.

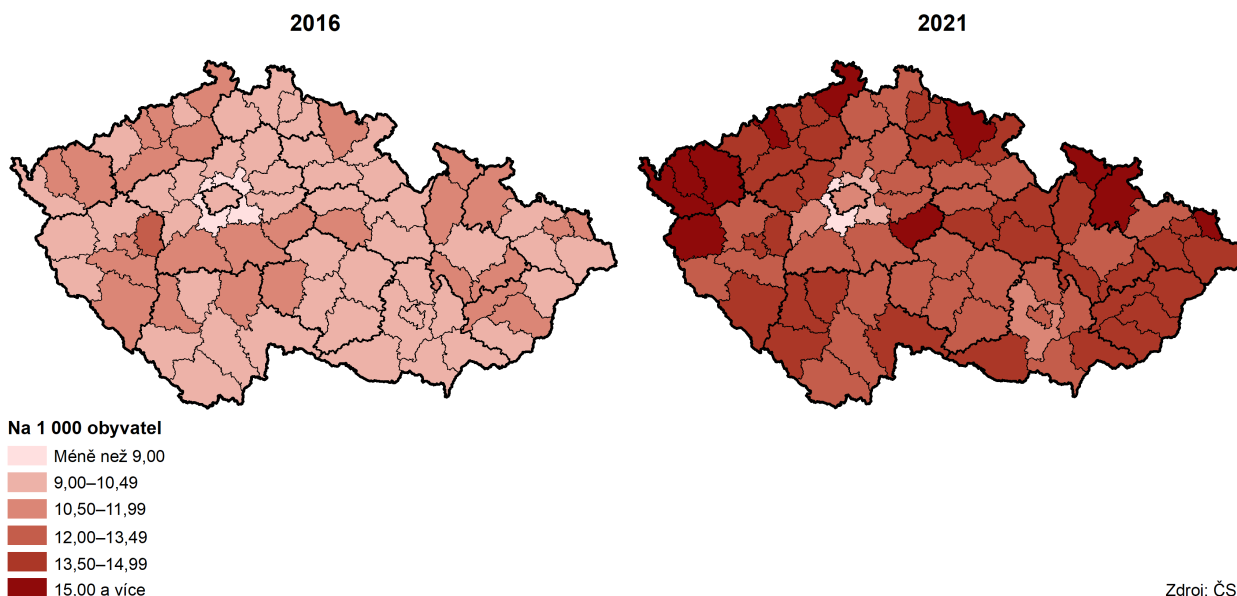
Graf 1.10 Zemřelí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Pokud jde o jednotlivá pohlaví, nemoci oběhové soustavy i novotvary byly v roce 2021 příčinou úmrtí častěji u žen (37,9 %, resp. 20,0 % úmrtí) než u mužů (32,7, resp. 19,6 %). V souvislosti s onemocněním covid-19 pak zemřelo 20,5 % mužů a 15,8 % žen.

Zemřelí podle okresů v letech 2016 a 2021

Počet potratů meziročně poklesl o 9,3 %.

V roce 2021 bylo v našem kraji potratem ukončeno 1 471 těhotenství, meziročně o 150 událostí (9,3 %) méně. Při pohledu na strukturu potratů je dlouhodobě patrný pokles umělých přerušování těhotenství. Počet samovolných potratů v poslední dekádě kolísal, ovšem i v tomto případě byla patrná mírně klesající tendence. V roce

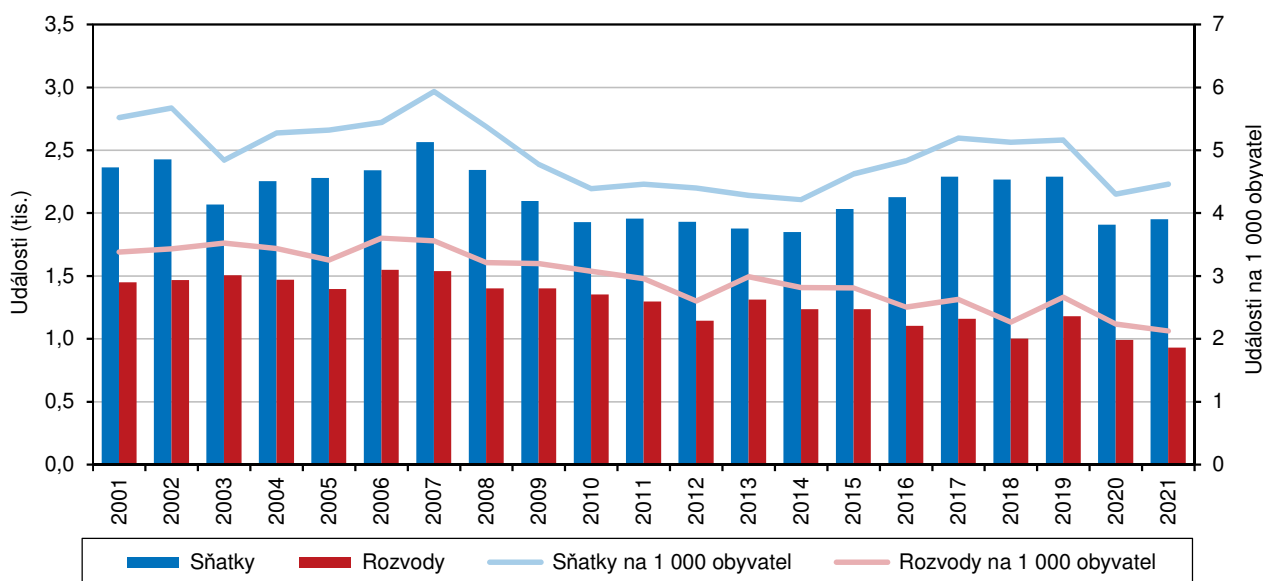
2012 tak umělá přerušena těhotenství představovala 60,8 % všech potratů, v roce 2021 to bylo 59,1 %. Podíl samovolných potratů se prakticky nezměnil – v roce 2012 dosáhl 36,4 %, v loňském roce 36,8 %. Potratový index činil 33,4 potratů na 100 narozených, nejméně za poslední dekádu. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána v roce 2014, tj. 43,2 potratů na 100 narozených. Nejvyšší hrubou potratovost zaznamenal Ústecký kraj (3,7 potratů na 1 000 obyvatel), opačně tomu bylo v Kraji Vysočina (2,1 ‰). Potratovost vykázaná v Libereckém kraji byla druhá nejvyšší (3,4 ‰). V okresech Libereckého kraje převýšila krajský průměr potratovost v okrese Česká Lípa (3,7 ‰) a Liberec (3,5 ‰), naopak tomu bylo v okrese Semily (2,5 ‰), v okrese Jablonec nad Nisou byla tato hodnota průměrná.

Počet sňatků se v posledních dvou letech výrazně snížil díky epidemii covidu-19.

V roce 2021 bylo v Libereckém kraji uzavřeno 1 949 manželství, tzn. o 43 svazků (2,3 %) více než v předcházejícím roce. V posledních 20 letech uzavřelo manželství nejvíce párů v roce 2007 (2 564 sňatků), naopak nejnižší zájem o vstup do manželství měli lidé v roce 2014 (1 849 sňatků). Rokem 2014 bylo také ukončeno pětileté období, ve kterém se počet sňatků pohyboval pod hranicí 2 000. Počínaje rokem 2015 bylo v kraji každoročně uzavřeno opět více než 2 000 manželství. Tento trend však zastavila epidemie covidu-19 a opatření přijímaná k zamezení jejímu šíření. V roce 2020 tak bylo v Libereckém kraji uzavřeno o 382 sňatků (-16,7 %) méně než tomu bylo v roce 2019, což byl největší meziroční úbytek sňatků za poslední dvě desetiletí.

Graf 1.11 Sňatky a rozvody v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet sňatků v přepočtu na 1 000 obyvatel byl v jednotlivých krajích poměrně vyrovnaný. Méně sňatků než činil průměr za Českou republiku (tj. 4,5 ‰) bylo z tohoto pohledu uzavřeno jen ve Středočeském (4,1 ‰), Jihočeském (4,2 ‰) a Královéhradeckém kraji (4,2 ‰). Hodnota za Liberecký kraj prakticky uvedenému průměru odpovídala.

Většina snoubenců uzavřela svůj první sňatek.

Pro většinu snoubenců (tj. pro 1 380 ženichů a 1 387 nevěst) z Libereckého kraje byl sňatek uzavřený v roce 2021 sňatkem prvním. Opakovaně pak v loňském roce do manželství vstoupilo 569 mužů a 562 žen. V případě 1 167 svateb byli oba snoubenci dosud svobodní.

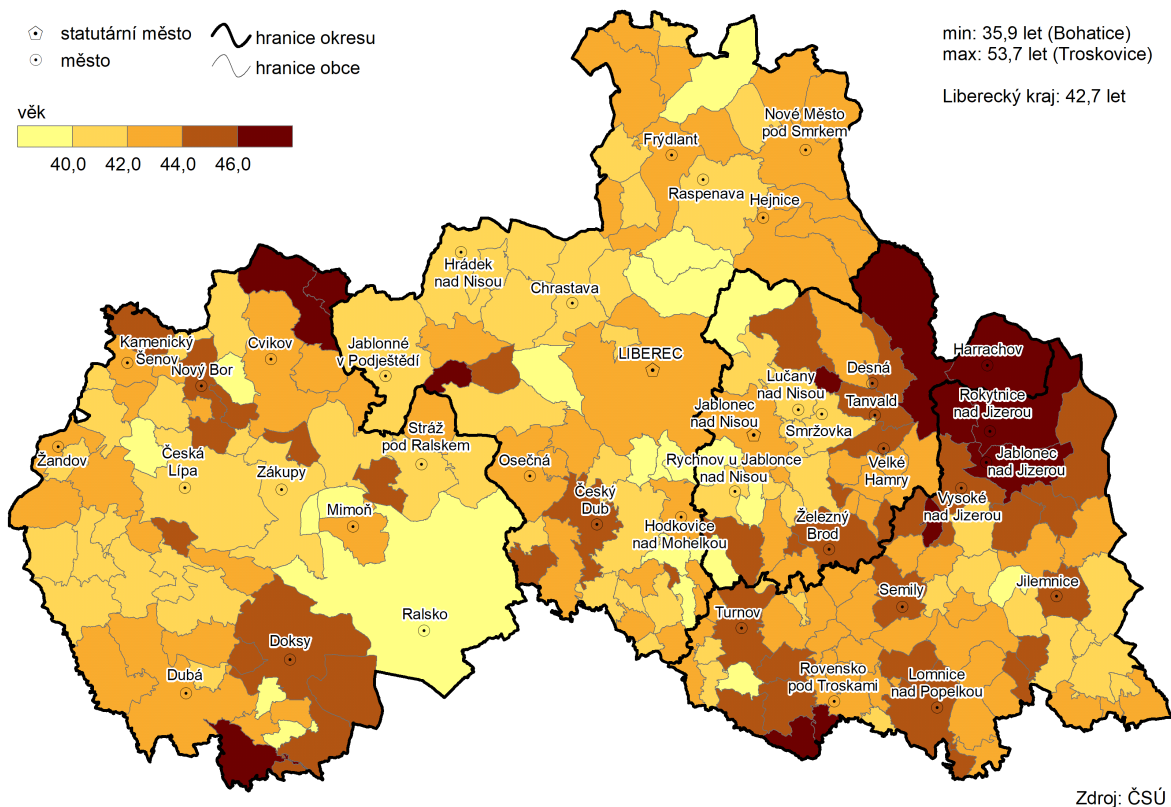
Muži byli při svatbě v průměru o 3 roky starší než nevěsty.	Mužům z Libereckého kraje, kteří v roce 2021 uzavřeli sňatek, bylo v průměru 38,6 let, průměrný věk nevěst pak činil 35,6 let. Věk snoubenců se každoročně zvyšuje – v poslední dekádě se průměrný věk ženichů zvýšil o 3,3 roku a nevěst o 3,4 roku. Proti začátku 90. let minulého století je však současným ženichům a nevěstám zhruba o 10 let více.
Také rozvodovost byla do značné míry ovlivněna protipandemickými opatřeními.	V roce 2021 bylo v Libereckém kraji ukončeno rozvodem 929 manželství, meziročně o 62 manželství (6,3 %) méně. Jedná se o nejméně rozvodů za posledních 20 let. Ačkoliv počet rozvodů má v kraji dlouhodobě v zásadě klesající tendenci, úbytek v posledních dvou letech lze do určité míry přičíst také pandemii covid-19, resp. protipandemickým opatřením. Maximální počet rozvedených manželství bylo vykázáno v roce 2006 (1 548 ukončených rozvodových řízení).
Rozvodovost v Libereckém kraji byla 3. nejvyšší.	V přepočtu na 1 000 obyvatel v České republice v roce 2021 připadly 2,0 rozvody. Nad tímto průměrem se umístily hodnoty za kraj Středočeský (2,3 ‰), Karlovarský (2,2 ‰) a Liberecký (2,1 ‰). Průměrná hodnota byla zjištěna v Ústeckém a Jihomoravském kraji. Nejnižší rozvodovost pak z tohoto pohledu vykázal Kraj Vysočina (1,7 rozvodů na 1 000 obyvatel).
Na 100 sňatků připadlo 47,67 rozvodů.	V roce 2021 připadlo v Libereckém kraji na 100 sňatků 47,67 rozvodů. Po hodnotě z roku 2018 (tj. 44,15 rozvodů na 100 sňatků) je to za posledních 20 let druhá nejnižší hodnota. Nejvíce rozvodů na 100 sňatků připadalo v roce 2003 (72,76 rozvodů). V porovnání s ostatními regiony České republiky je hodnota tohoto ukazatele za náš kraj v loňském roce 4. nejvyšší. Nejvyšší poměr mezi rozvody a sňatky byl zjištěn ve Středočeském kraji (56,13 rozvodů na 100 sňatků), nejnižší v Kraji Vysočina (38,15 rozvodů). Průměr za Českou republiku pak dosáhl 45,12 rozvodů na 100 sňatků.
Téměř 62 % rozvedených manželství mělo alespoň jedno nezletilé dítě.	Manželství v Libereckém kraji byla v roce 2021 ve 46,9 % případů ukončena na základě společného návrhu manželů. V 35,0 % podala návrh na rozvod žena, zbývající část manželství byla rozvedena na základě návrhu ze strany muže (18,1 %). Většinu rozvedených manželství tvořily páry (tj. 61,6 %), které měly v době rozvodu alespoň jedno nezletilé dítě – 30,5 % párů mělo jedno, 26,0 % dvě a 5,1 % tři a více nezletilých dětí. Bezdětná manželství tvořila 38,4 % všech rozvodů. Počet mužů a žen, kteří se rozváděli poprvé, byl prakticky shodný – o první rozvod se jednalo u 725 mužů a 724 žen.
Nejčastěji se rozváděly svazky trvající 20 a více let.	Z hlediska délky trvání manželství byly v roce 2021 nejčastěji rozvedeny svazky trvající 20 a více let (240 rozvodů, tj. 25,8 % všech rozvodů), v pořadí druhá byla manželství trvající 5–9 let (200 rozvodů, tj. 21,5 %) a třetí manželství v délce 10–14 let (192 rozvodů, tj. 20,7 %). Průměrný věk při rozvodu pak v případě mužů dosáhl 45,9 let a v případě žen 43,0 let.

Věková struktura, index stáří

Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje se meziročně zvýšil o 0,3 roku na 42,7 let.	Ke konci roku 2021 žilo na území Libereckého kraje 437 570 obyvatel, jejichž průměrný věk činil 42,7 let. Meziročně tak populace regionu zestárla o 0,3 roku. V porovnání s průměrným věkem v úhrnu za Českou republiku je obyvatelstvo našeho kraje „mladší“ pouze nepatrně o 0,1 roku, v rámci mezikrajského srovnání se pak jedná o 5. nejnižší hodnotu. Nejmladší obyvatelstvo s průměrným věkem 41,5 let evidoval Středočeský kraj, naopak nejstarší populace se shodným průměrným věkem 43,6 let žila ve Zlínském, Královéhradeckém a Karlovarském kraji.
---	---

Průměrný věk obyvatel podle obcí Libereckého kraje k 31. 12. 2021

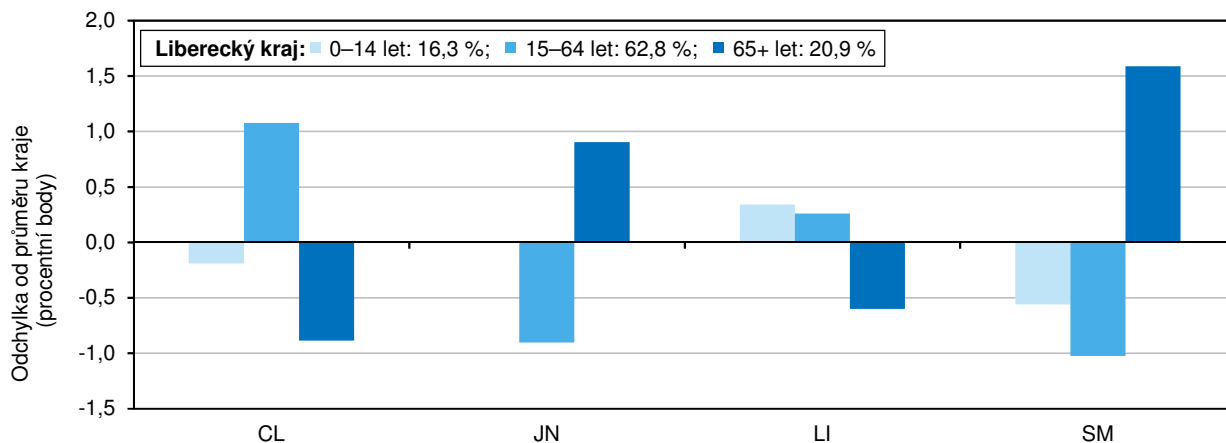

Nejmłodším okresem je okres Liberec, nejstarším okres Semily.

Nejnižší průměrný věk vykázal v případě okresů Libereckého kraje okres Liberec (42,3 let), naopak tomu bylo v okrese Semily (43,7 let). Z pohledu 77 okresů se pak okres Liberec umístil na 14. pozici a okres Semily na 62. pozici žebříčku. Nejmladší obyvatelstvo má z tohoto hlediska okres Praha-východ (38,9 let), nejstarší okres Jeseník (44,5 let).

Graf 1.12 Srovnání věkové struktury obyvatel v okresech Libereckého kraje k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

Mezi 215 obcemi našeho kraje se průměrný věk pohyboval v intervalu od 35,9 let v obci Bohatice (okres Česká Lípa) do 53,7 let v obci Troskovice (okres Semily).

Ženy představují 50,6 % populace kraje a jsou o 2,9 roku starší než muži.

K poslednímu dni roku 2021 v Libereckém kraji žilo 221 540 žen, tj. 50,6 % celkové populace regionu. Jejich průměrný věk dosáhl 44,1 let, tedy o 0,3 roku více než v roce 2020. Muži byli v průměru o 2,9 roku mladší, když jejich průměrný věk činil 41,3 let (meziročně o 0,3 roku více). V úhrnu za Českou republiku bylo ženám v průměru 44,2 let a mužům 41,3 let. Mezi všemi kraji se průměrný věk žen pohyboval v rozmezí od 42,7 let ve Středočeském kraji do 45,3 let ve Zlínském kraji a průměrný věk mužů od 40,2 let ve Středočeském kraji do 42,1 let shodně v Karlovarském a Královéhradeckém kraji.

Pouze v kategorii od 65 a více let je více žen než mužů.

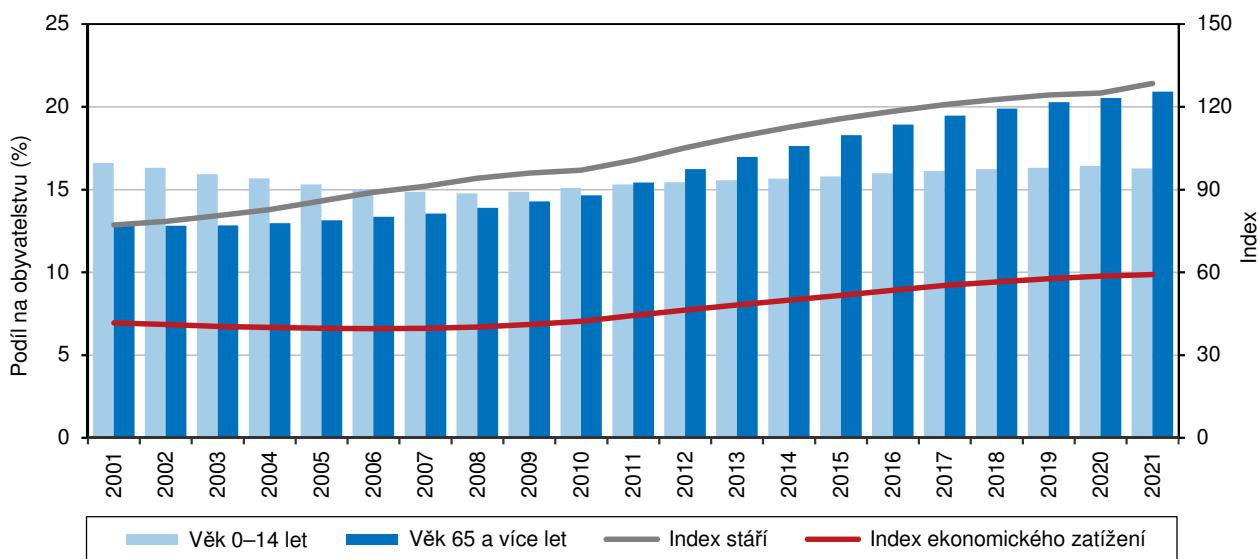
K 31. 12. 2021 žilo na území Libereckého kraje 71 206 dětí ve věku 0–14 let, z toho 51,1 % představovali chlapci. Na celkové populaci se tato věková skupina podílela z 16,3 %. Produktivní část populace (tj. obyvatele ve věku 15–64 let) reprezentovalo 274 897 osob, tj. 62,8 % krajského obyvatelstva. Také v této skupině převažovali muži (51,3 %). Kategorie obyvatel ve věku 65 a více let čítala 91 467 osob, tj. 20,9 % obyvatel kraje. V případě této části populace měly rozhodující zastoupení ženy (57,8 %).

Na 100 dětí do 14 let připadlo již 128,5 seniorů.

Hodnota indexu stáří (počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let) nabývá, a to nejen v našem kraji, stále vyšší hodnoty. Ke konci roku 2021 připadlo na 100 dětí již 128,5 seniorů. Velmi výrazný rozdíl je patrný v případě indexu stáří u žen a mužů, tj. zatímco na 100 chlapců ve věku 0–14 let připadlo na konci loňského roku 106,1 seniorů, na 100 dívek ve stejném věku to bylo 151,8 senierek. Příčinou je převaha žen v nejvyšších věkových kategoriích.

Graf 1.13 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Index stáří za ČR dosáhl hodnoty 128,1.

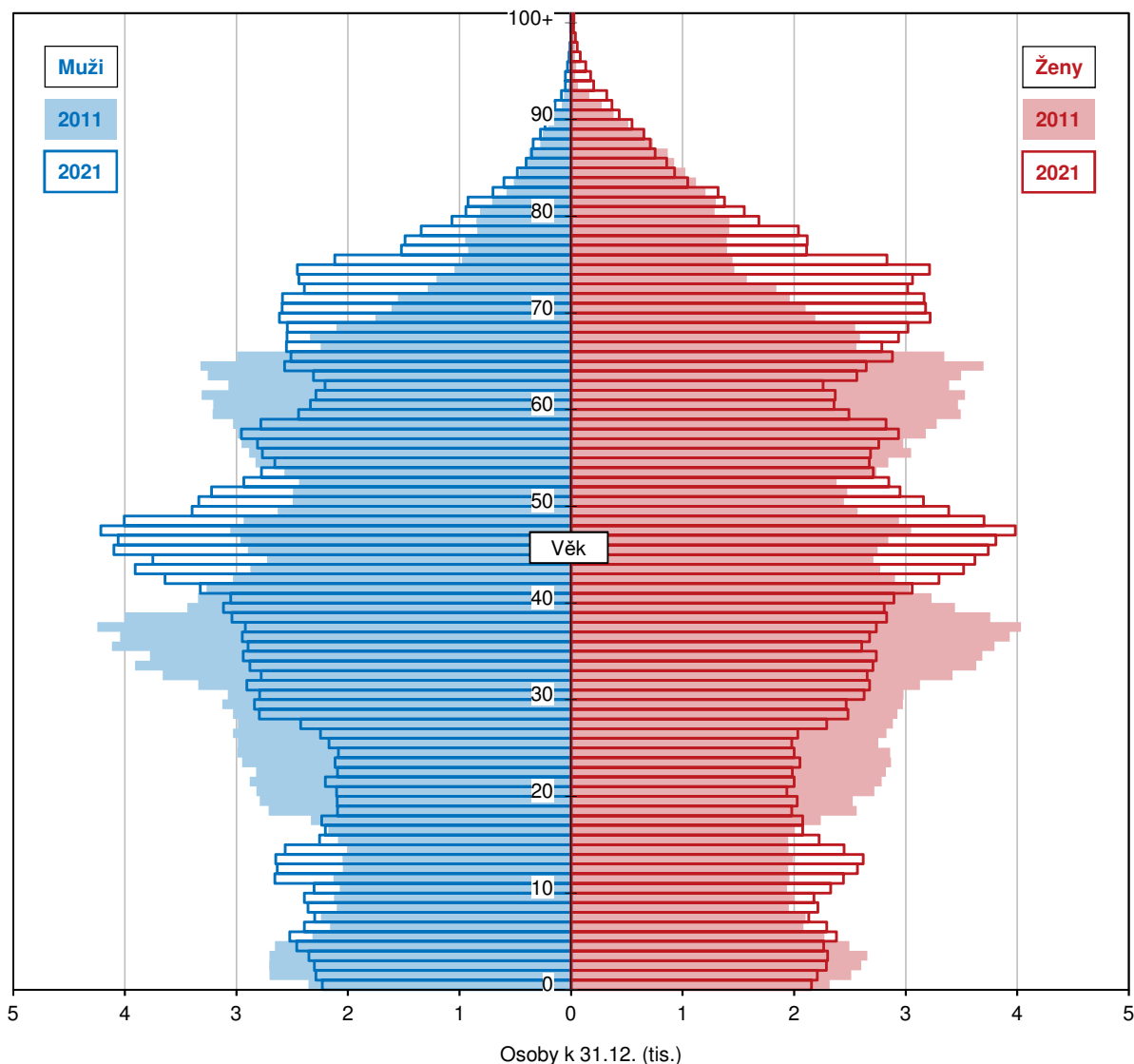
V rámci Libereckého kraje byla nejvyšší hodnota indexu stáří zjištěna v okrese Semily (143,1). Výše uvedenou krajskou hodnotu převýšil ještě také index stáří v okrese Jablonec nad Nisou (134,0). V okrese Česká Lípa na 100 dětí připadlo 124,5 seniorů a v okrese Liberec 122,2 seniorů. V žebříčku 77 okresů České republiky se s nejnižší hodnotou na první pozici umístil okres Praha-východ (71,6 seniorů na 100 dětí), poslední příčka pak patřila okresu Jeseník (165,6 seniorů na 100 dětí). Mezi kraji České republiky se hodnota indexu stáří pohybovala mezi 105,4 seniory na 100 dětí ve Středočeském kraji a 142,9 seniory v Králové-

hradeckém kraji. V tomto srovnání se Liberecký kraj umístil na 5. nejlepší pozici. V průměru za celou Českou republiku pak na 100 dětí připadlo 128,1 seniorů.

Graf 1.14 Věkové složení obyvatel Libereckého kraje v letech 2011 a 2021

Zdroj: ČSÚ

Index ekonomického zatížení v kraji dosáhl hodnoty 59,2.

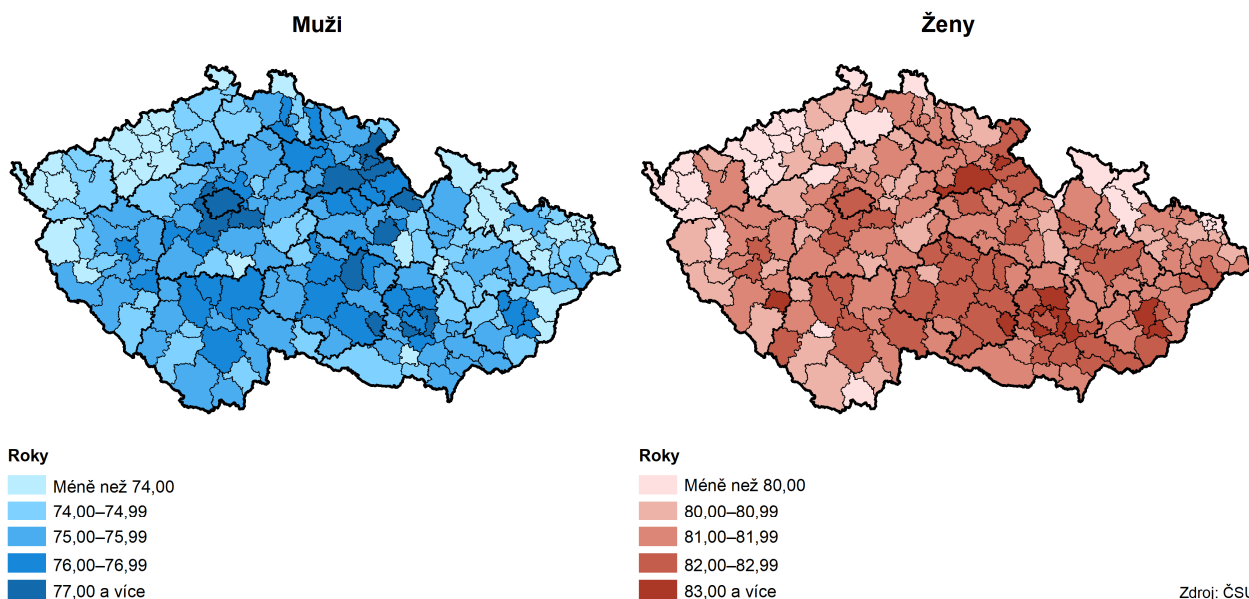
Dalším ukazatelem, kterým je možné popsat demografickou situaci v rámci daného území, je index ekonomického zatížení. Ten vyjadřuje poměr mezi neproduktivní (děti ve věku 0–14 let a 65leté a starší osoby) a produktivní složkou (obyvatelé ve věku 15–64 let) populace. I v tomto případě hodnota indexu každoročně roste. K 31. 12. 2021 tak v Libereckém kraji připadlo na 100 osob ve věku 15–64 let již 59,2 osob v neproduktivním věku. Z pohledu pohlaví je příznivější situace na straně mužů (53,2 osob) než žen (65,5 osob).

Hodnotu 60 osob překročila hodnota indexu ekonomického zatížení v okrese Semily (61,8 osob) a okrese Jablonec nad Nisou (61,5 osob). Okres Liberec na 100 ekonomicky aktivních evidoval 58,5 ekonomicky neaktivních osob a hodnota za okres Česká Lípa dosáhla 56,5 osob. Na prvním místě celorepublikového meziokresního žebříčku se nejlépe s hodnotou 52,3 ekonomicky neaktivních na 100 ekonomicky aktivních umístil okres Tachov, poslední příčka pak patřila okresu Hradec Králové (63,1 osob). Ve srovnání krajů České republiky dosáhl index

nejvyšší hodnoty v Královéhradeckém kraji (61,6 osob), nejnižší pak v hlavním městě Praze (55,4 osob). Průměr za Českou republiku činil 58,0 ekonomicky „závislých“ na 100 osobách v produktivním věku. Hodnota indexu za Liberecký kraj byla v tomto srovnání 4. nejvyšší.

Naděje dožití (tj. střední délka života) udává průměrný počet let, který má před sebou jedinec v určitém věku, pokud by zůstaly zachovány úmrtnostní poměry zjištěné ve sledovaném období. Nejčastěji se tento ukazatel využívá ve formě naděje dožití při narození. Vzhledem k odlišné úmrtnosti mužů a žen se sestavuje odděleně pro obě pohlaví a na krajské úrovni jsou s ohledem na vyloučení nahodilých výkyvů zpracovány za dvouleté kalendářní období.

Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2017 až 2021

Naděje dožití žen v Libereckém kraji je 80,75 let, u mužů 74,66 let.

Podle údajů zjištěných z dvouletých průměrů let 2020 a 2021 by se muž narozený v Libereckém kraji v roce 2021 mohl dožít 74,66 let, což je v porovnání s ostatními kraji 6. nejnižší věk. Pravděpodobnost dožití ženy narozené v roce 2021 v našem kraji je pak 80,75 let, tedy mezi ostatními regiony 4. nejnižší věk. Nejpriznivější situace je z pohledu tohoto ukazatele u obou pohlaví v hlavním městě Praze – muži se zde mohou dožít 77,09 let, ženy 82,35 let. Na opačném konci žebříčku se v případě naděje dožití mužů umístil Ústecký kraj (72,70 let) a v případě žen Karlovarský kraj (78,83 let).

Střední délka života se v důsledku dvou let pandemie snížila o 0,98 roku u žen a o 1,48 roku u mužů.

Střední délka života mužů v zásadě rostla až do roku 2016, u žen až do roku 2017. Maximální hodnoty pak naděje dožití nabyly u obou pohlaví v roce 2019 – mezi roky 2002 (resp. průměru let 2001 a 2002) a 2019 (resp. průměru let 2018 a 2019) vzrostla střední délka života v Libereckém kraji u mužů o 4,70 roku na 76,14 let a u žen o 3,46 roku na 81,72 let. V rámci České republiky v tomto období došlo ke zvýšení o 4,25 roku na 76,33 let, resp. o 3,40 roku na 82,10 let. Nárůst úmrtnosti v důsledku pandemie v letech 2020 a 2021 se projevilo snížením očekávaných hodnot střední délky života. Naděje dožití mužů narozených v kraji v roce 2021 je proti roku 2019 o 1,48 roku nižší a u žen činí rozdíl 0,98 roku. V České republice došlo ke snížení o 2,24 roku, resp. o 1,59 roku.

Muž, který žije v Libereckém kraji a v roce 2021 dovrší 65 let, má před sebou pravděpodobně nejméně ještě 14,71 let života (mezi kraji 5. nejnižší hodnota), stejně stará žena 18,66 let (4. nejnižší hodnota). Maximální hodnoty bylo dosaženo v roce 2019 (u mužů 15,96 let, u žen 19,65 let, tj. ve srovnání s rokem 2001 u mužů +2,50 roku a u žen +2,68 roku). Hodnoty roku 2021 jsou však proti hodnotám roku 2019 nižší – u mužů o 1,24 roku a u žen o 0,99 roku.

Nejvyšší hodnota naděje dožití ve věku 65 byla zjištěna u mužů i žen v hlavním městě Praze (16,24 let, resp. 19,89 let), naopak nejnižší v případě mužů v Ústeckém (13,70 let) a v případě žen v Karlovarském kraji (17,44 let).

2. Sociální vývoj

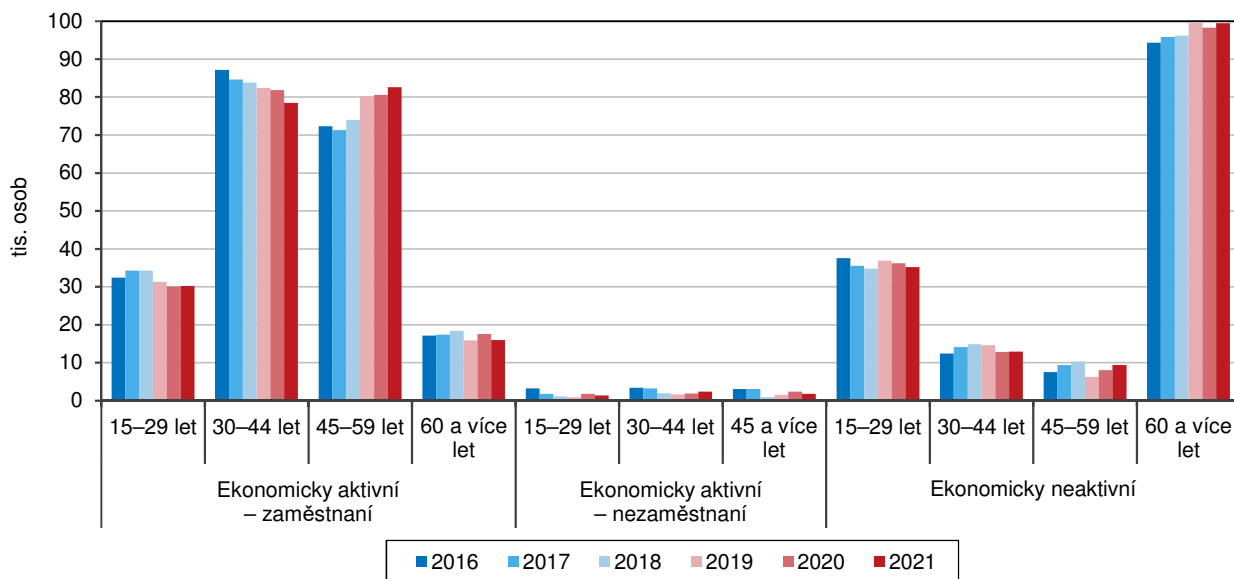
Zaměstnanost, ekonomická aktivita

V populaci starší 15 let podle výsledků VŠPS převažují osoby se středním vzděláním bez maturity.

Z výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) vyplývá, že v roce 2021 v Libereckém kraji žilo 369,5 tis. osob starších 15 let, meziročně tedy o 1,9 tis. osob (0,5 %) méně. Z hlediska vzdělání převažovaly mezi těmito obyvateli osoby se středním vzděláním bez maturity (37,3 %), více než třetinu představovaly osoby se středním vzděláním s maturitou. Základní vzdělání (popř. bez vzdělání) uvedlo 14,6 % a vysokoškolské 14,9 % dané populace.

Graf 2.1 Obyvatelstvo Libereckého kraje podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

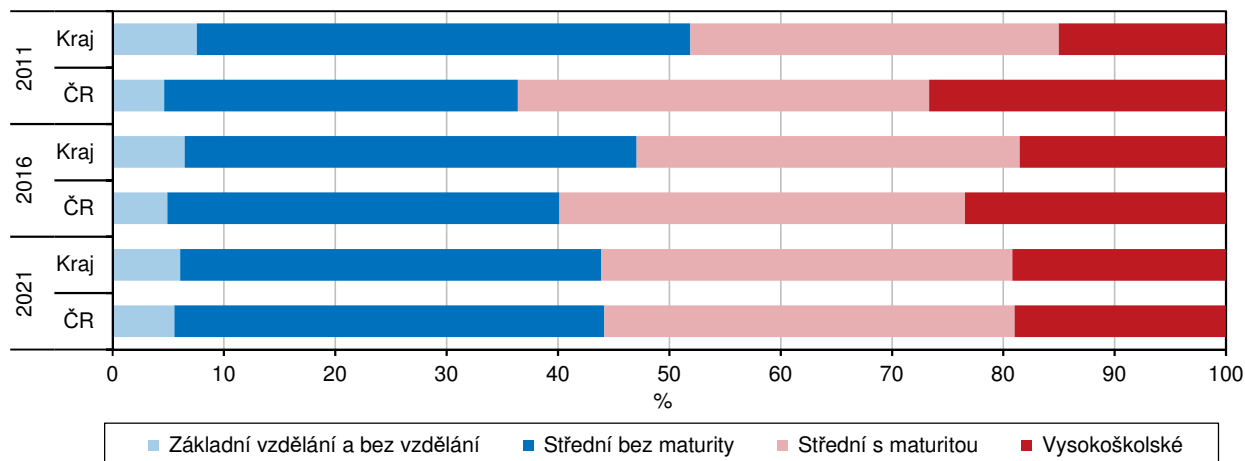

Téměř 58 % obyvatel bylo ekonomicky aktivních.

Ve struktuře podle ekonomické aktivity tvořilo většinu ekonomicky aktivní obyvatelstvo (57,6 %), pracovní síla tak byla složena z 207,2 tis. zaměstnaných a 5,5 tis. nezaměstnaných osob. V porovnání s rokem 2020 se pracovní síla v kraji snížila o 3,5 tis. osob (-1,6 %) a ubylo jak zaměstnaných (-2,7 tis. osob, tj. -1,3 %), tak i nezaměstnaných (-0,7 tis. osob, tj. -11,7 %).

Graf 2.2 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

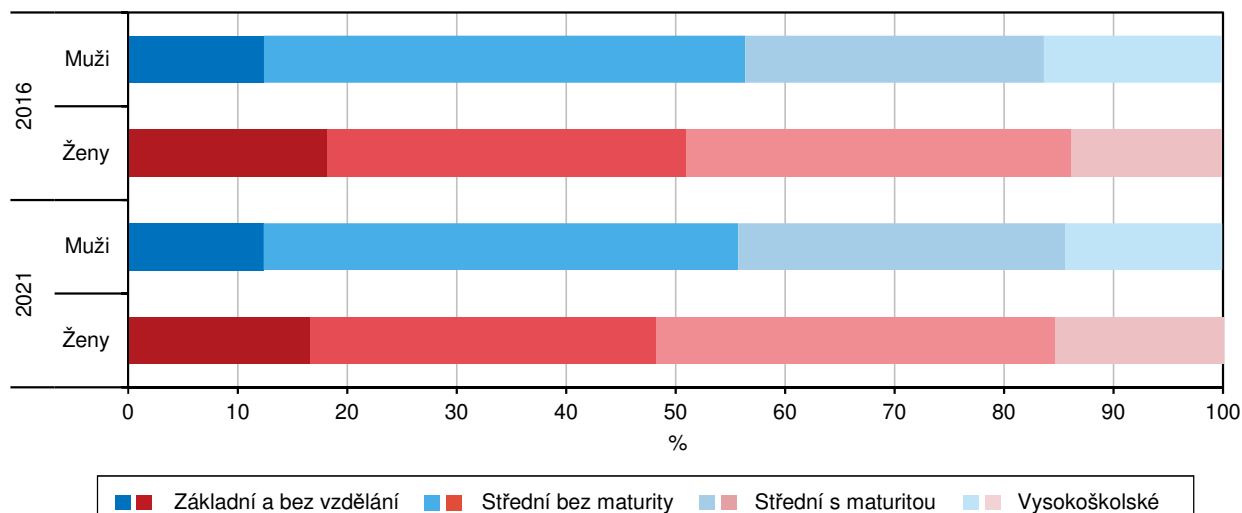

Největší část pracovní síly byla ve věku 45 až 59 let.

Největší část pracovní síly představovaly z hlediska věku osoby ve věku 45 až 59 let (39,7 %), dalších 38,0 % připadlo na osoby 30 až 44leté. Mladí lidé mezi 15 až 29 lety se na pracovní síle podíleli 14,8 % a 60leté a starší osoby ze 7,5 %. Věková struktura zaměstnaných odpovídá věkové struktuře pracovní síly. Mezi nezaměstnanými ze 41,8 % dominovaly osoby ve věku 30 až 44 let, osoby ve věku 45 až 59 let byly zastoupeny 32,5 % a téměř čtvrtinu nezaměstnaných tvořily 15 až 29leté osoby.

Graf 2.3 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví a vzdělání v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

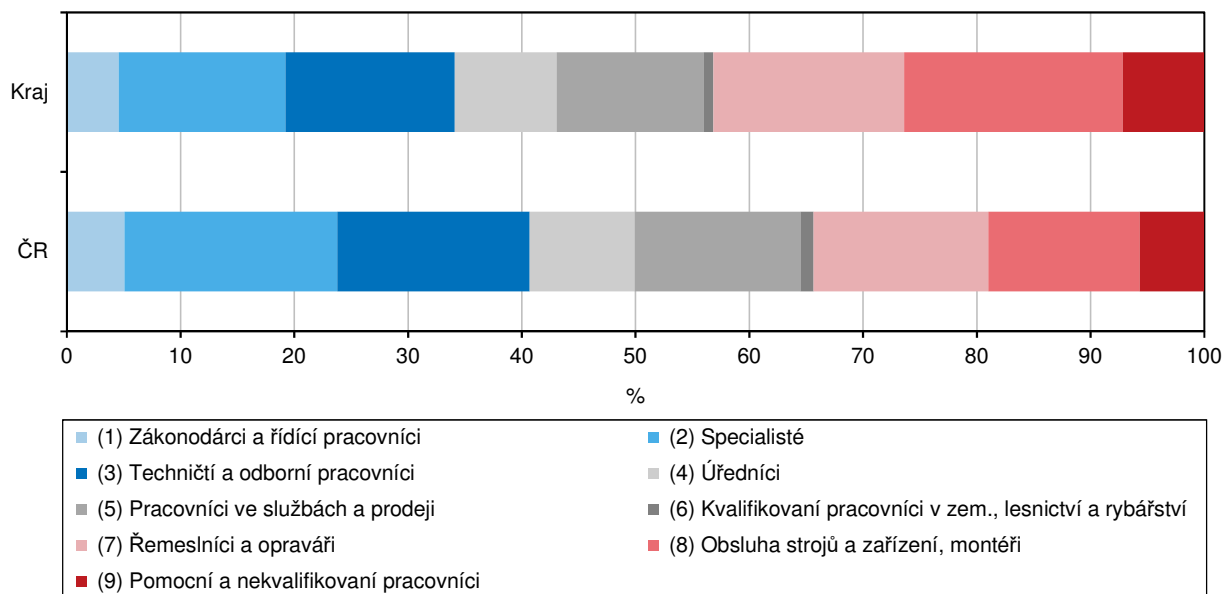

Zastoupení ekonomicky neaktivních osob dosáhlo 42,4 %.

Zbývajících 156,7 tis. osob starších 15 let (tj. 42,4 %) bylo ekonomicky neaktivních. Do této skupiny patří senioři, žáci, studenti a osoby pečující o rodinu. Jejich počet se meziročně zvýšil o 1,5 tis. osob (+1,0 %).

Graf 2.4 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Libereckém kraji a ČR v roce 2021

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

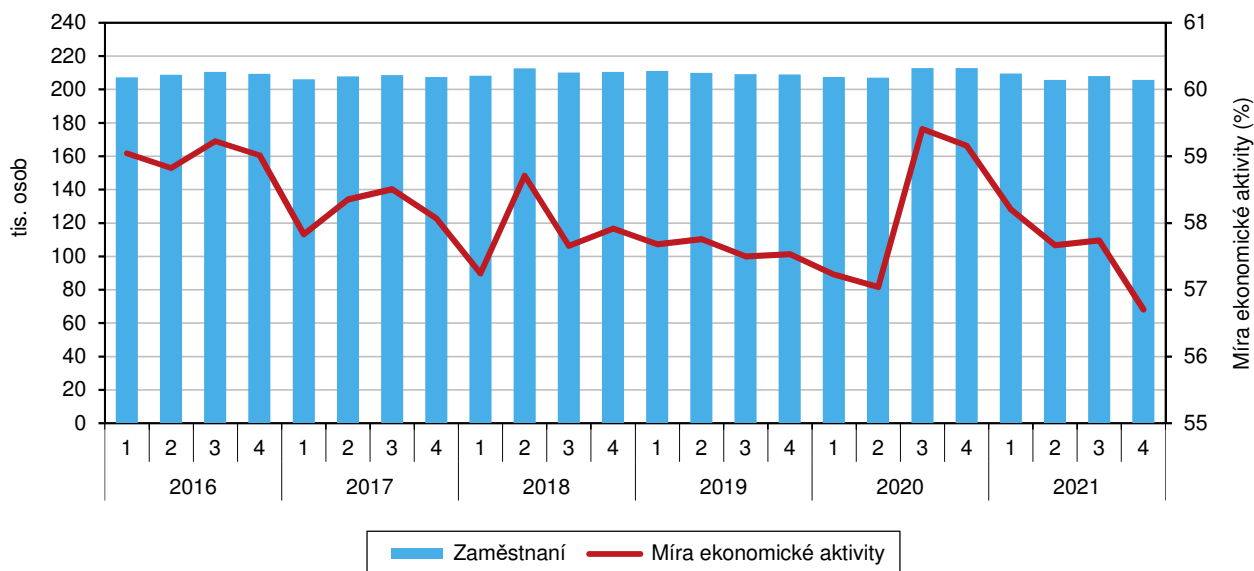
Míra ekonomické aktivity v kraji je pod průměrem ČR.

Míra ekonomické aktivity (podíl ekonomicky aktivních na počtu osob ve věku 15 a více let) dosáhla v roce 2021 v Libereckém kraji hodnoty 57,6 %, tzn. meziročně

o 0,6 p. b. méně. V průměru za Českou republiku činil tento ukazatel 59,8 %, míra našeho regionu tak byla o 2,2 p. b. nižší a v porovnání s ostatními kraji České republiky pak byla 3. nejnižší. Míra ekonomické aktivity se napříč regiony České republiky pohybovala v rozmezí od 57,4 % ve Zlínském kraji do 64,7 % v hlavním městě Praze.

Graf 2.5 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Libereckém kraji podle čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

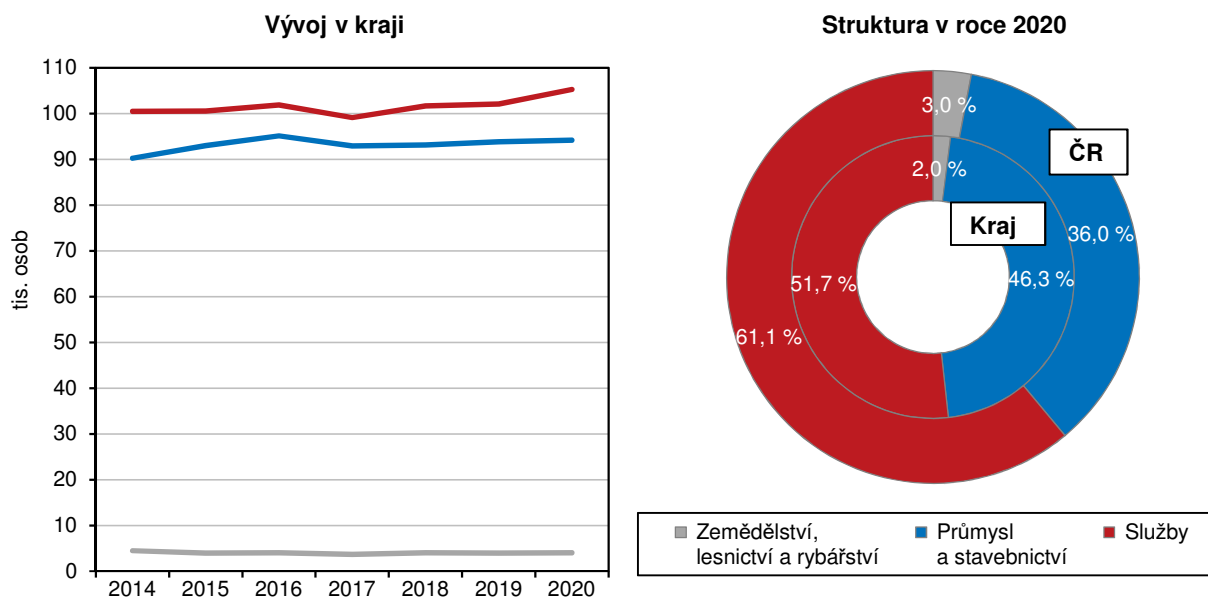

Míra ekonomické aktivity žen se zvýšila, u mužů poklesla.

Míra ekonomické aktivity žen v našem kraji činila 50,7 % a meziročně vzrostla o 1,0 p. b. V tomto případě se jednalo o 7. nejnižší mezikrajskou hodnotu, která se o 1,2 p. b. nacházela pod průměrem za Českou republiku. Ukazatel v případě mužů se v kraji meziročně naopak snížil o 2,3 p. b. na 64,8 % (tj. o 3,2 p. b. pod republikovým průměrem) a v mezikrajském srovnání to byla hodnota nejnižší. Prvenství s hodnotou 73,1 % patřilo hlavnímu městu Praze.

Graf 2.6 Zaměstnaní pracující v Libereckém kraji podle odvětvových sektorů

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

V rámci mezikrajského srovnání má Liberecký kraj nejnižší podíl zaměstnaných v terciárním sektoru a nejvyšší v sekundárním.

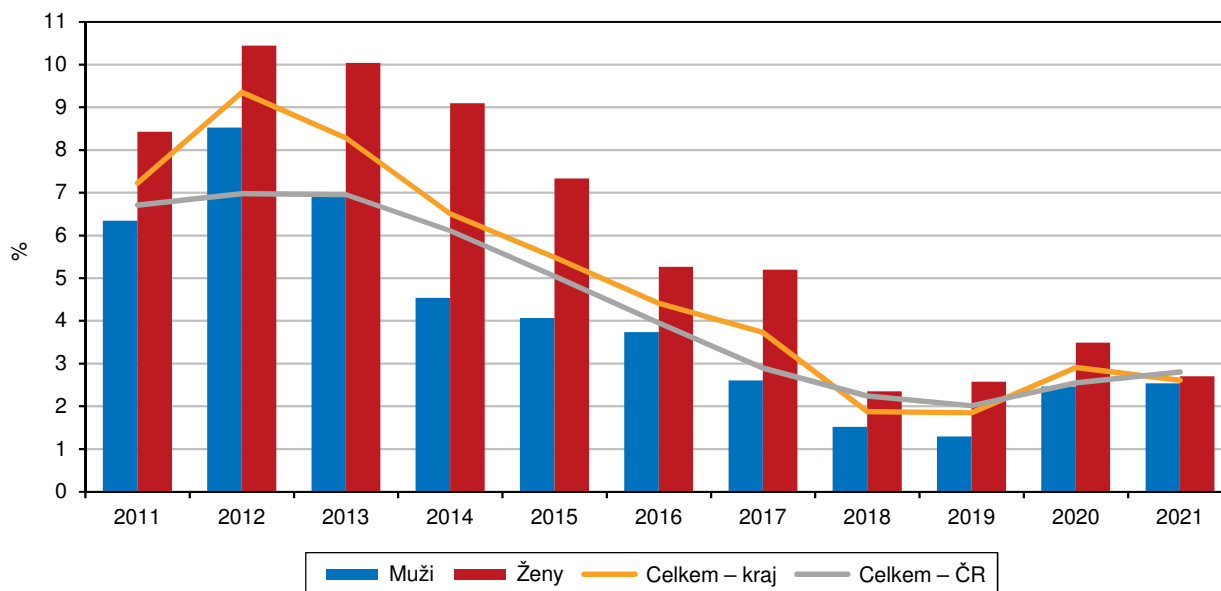
Většina zaměstnaných v našem kraji působila v terciárním (49,4 %) nebo sekundárním sektoru (49,2 %). V prvním případě se v rámci srovnání s ostatními kraji jednalo o nejnižší podíl. Nejvyšší podíl vykazalo hlavní město Praha (83,1%). Zastoupení zaměstnaných v sekundární sféře bylo naopak v našem kraji nejvyšší. Na opačném konci se s podílem ve výši 16,7 % také v tomto případě umístilo hlavní město Praha. V zemědělství, lesnictví nebo rybářství byla zaměstnána pouze 1,4 % 15leté a starší populace kraje, což je 2. nejnižší hodnota mezi kraji. Podíl zaměstnaných v primární sféře se pohyboval mezi 0,2 % v hlavní městě Praze a 5,9 % v Kraji Vysočina. Zatímco podíl zaměstnaných v primárním a terciárním sektoru v našem kraji meziročně nepatrně poklesl (-0,6 p. b, resp. -0,4 p. b.), zastoupení zaměstnaných v průmyslových oborech se o 1,1 p. b. zvýšilo.

Ve struktuře zaměstnaných převažují zaměstnanci.

Struktura zaměstnaných z pohledu jejich postavení v zaměstnání se významně nemění. V roce 2021 byla většina osob v Libereckém kraji v postavení zaměstnance (84,5 %), 11,5 % zaměstnaných osob pracovalo na vlastní účet, 3,6 % bylo v pozici zaměstnavatele a 0,5 % se označilo za pomáhající rodinné příslušníky.

Graf 2.7 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Míra zaměstnanosti žen se zvýšila, u mužů došlo naopak k jejímu snížení.

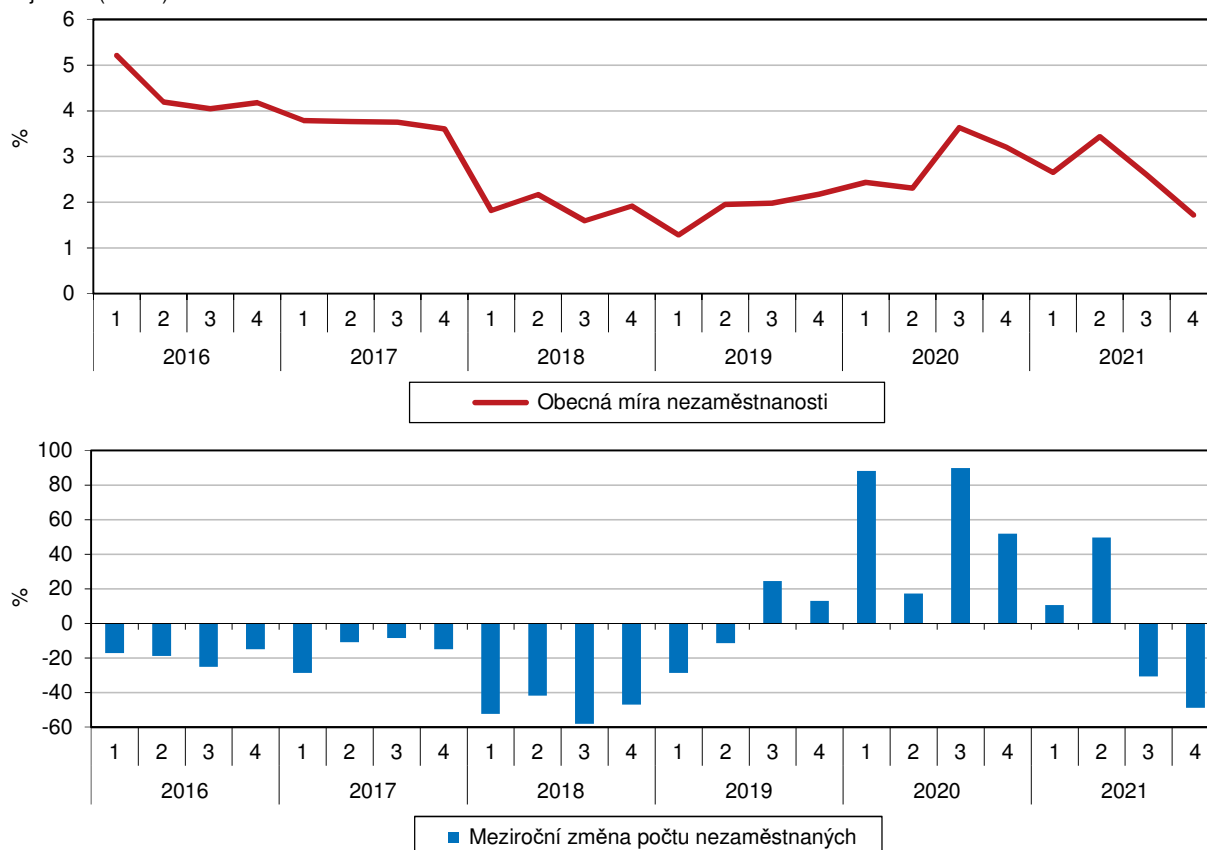
Míra zaměstnanosti (podíl počtu zaměstnaných na počtu osob ve věku 15 a více let) v roce 2021 v našem kraji činila 56,1 % (5. nejnižší hodnota mezi kraji) a meziročně se snížila o 0,4 p. b. U žen se hodnota tohoto ukazatele zvýšila o 1,3 p. b. na 49,3 %, v případě mužů se hodnota o 2,3 p. b. snížila a činila 63,1 %. První místo pomyslného žebříčku s celkovou mírou zaměstnanosti ve výši 63,3 % obsadilo hlavní město Praha, poslední s 55,3 % Karlovarský kraj.

Obecná míra nezaměstnanosti dosáhla hodnoty 2,6 %.

Obecná míra nezaměstnanosti ve sledovaném roce v Libereckém kraji dosáhla hodnoty 2,6 %, meziročně o 0,3 p. b. méně. V případě mužů se nezaměstnanost zvýšila o 0,1 p. b. na 2,5 %, v případě žen se naopak o 0,8 p. b. snížila na 2,7 %. Mezikrajský žebříček vede Jihočeský kraj (1,8 %), poslední místo s 5,7% nezaměstnaností patří Karlovarskému kraji. Hodnota za Liberecký kraj byla 6. nejvyšší.

Graf 2.8 Obecná míra nezaměstnanosti a změna počtu nezaměstnaných podle čtvrtletí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

V kraji bylo zaměstnáno 24 905 cizinců.

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu bylo v Libereckém kraji k 31. 12. 2021 zaměstnáno 24 905 cizinců. Celkem 22 209 osob bylo evidovaných na úřadech práce (89,2 % z celkového počtu zaměstnaných cizinců), zbylých 2 696 osob podnikalo se živnostenským oprávněním (10,8 %). Počet zaměstnaných cizinců evidovaných na úřadech práce se meziročně zvýšil o 1 356 osob (+6,5 %), ubyl pouze jeden živnostník. V porovnání s rokem 2015 byl počet zaměstnaných cizinců evidovaných v kraji téměř dvojnásobný, zatímco počet cizinců-živnostníků se téměř nemění.

Nejvíce cizinců v kraji je zaměstnáno v okrese Liberec (62,2 %).

Ke konci roku 2021 se Liberecký kraj v mezikrajském porovnání počtem zaměstnaných cizinců zařadil na 10. místo. Stejnou pozici obsadil i s množstvím cizinců evidovaných na úřadech práce, s počtem cizinců s živnostenským oprávněním byl náš kraj na 9. místě. V čele žebříčků stojí jednoznačně hl. m. Praha a Středočeský kraj (dohromady vykázaly 49,5 % zaměstnaných cizinců v republice). Mezi okresy Libereckého kraje dominuje okres Liberec s 15 487 zaměstnanými cizinci (62,2 %), následují okresy Semily (15,1 %), Česká Lípa (12,3 %) a Jablonec nad Nisou (2 585 cizinců, 10,4 %). Stejně pořadí je u cizinců evidovaných na úřadech práce, avšak u cizinců-živnostníků je po okrese Liberec (1 062 osob) na druhém místě okres Jablonec nad Nisou (644 osob), těsně následován okresem Česká Lípa (612 osob) a poslední je okres Semily s pouze 378 živnostníky s cizím státním občanstvím.

Mezi zaměstnanými cizinci převažují muži.

Z hlediska pohlaví převažují mezi zaměstnanými cizinci muži. Na konci roku 2021 bylo na úřadech práce v Libereckém kraji evidováno 8 966 žen s cizí státní příslušností (40,4 % z celkového počtu). Nejvyšší zastoupení žen evidovaných na úřadech práce bylo zaznamenáno v okrese Jablonec nad Nisou (43,0 %)

a nejnižší v okrese Semily (35,6 %). U držitelů živnostenských oprávnění měly ženy zastoupení ještě nižší – 771 žen představovalo 28,6 % z počtu cizinců s živnostenským oprávněním v kraji. Mezi okresy se podíl podnikatelek pohyboval od 26,6 % v okrese Liberec do 32,8 % v okrese Česká Lípa.

Mezi pracujícími cizinci jsou z 56,2 % občané EU/EHP a Švýcarska.

Cizinci v evidenci úřadů práce v Libereckém kraji k 31. 12. 2021 byli podle typu evidence z většiny tvořeni občany EU/EHP a Švýcarska v postavení zaměstnanců (12 479 osob, 56,2 % celkového počtu). Tyto osoby mají v pracovněprávních vztazích stejné právní postavení jako občané České republiky, mají tedy volný přístup na trh práce. Cizí státní příslušníci, kteří nepotřebují pracovní oprávnění, zaujímali necelou pětinu (4 384 osob, 19,7 %). Méně bylo cizinců se zaměstnaneckými kartami (4 195 osob, 18,9 %) povolující současně zaměstnání i pobyt. Zbývající cizinci měli povolení k zaměstnání (1 128 osob, 5,1 %) nebo modrou kartu k výkonu vysoce kvalifikovaného zaměstnání (23 osob, 0,1 %). V meziročním srovnání počtu cizinců v evidenci úřadů práce byl největší relativní nárůst zaznamenán u počtu držitelů modrých karet (+27,8 %) a zaměstnaneckých karet (+26,9 %). Výrazně ubylo povolení k zaměstnání (-43,0 %).

Nejvyšší podíl cizinců se zaměstnaneckými kartami byl v okrese Česká Lípa.

Nejvyšší podíl občanů EU/EHP a Švýcarska v postavení zaměstnanců byl v kraji dosažen v okrese Semily (61,3 %), více než polovinu vykázaly také okresy Liberec (60,0 %) a Jablonec nad Nisou (53,3 %). Výrazně nejnižší zastoupení této skupiny cizinců bylo v okrese Česká Lípa (29,0 %). Tento okres však mezi ostatními dominoval nejvyšším podílem cizinců se zaměstnaneckými kartami (42,9 %), zatímco v ostatních třech okresech kraje se hodnota podílu pohybovala okolo 15 %. Podíl cizinců, kteří nepotřebovali pracovní oprávnění, byl na konci minulého roku nejvyšší v okrese Jablonec nad Nisou (29,2 %) a nejnižší v okrese Liberec (17,6 %).

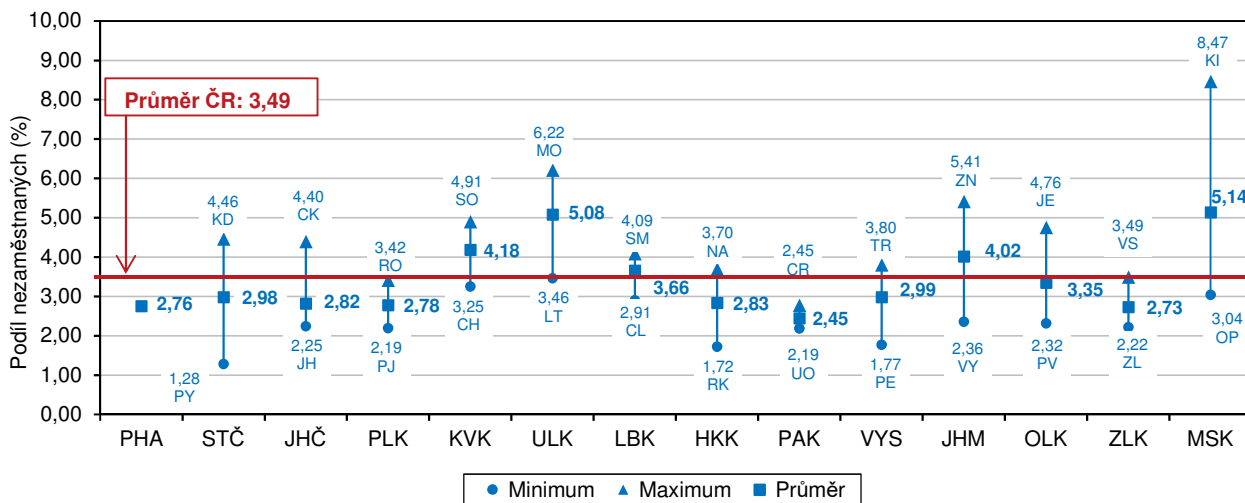
Nezaměstnanost

Podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání dosáhl 89,3 %.

K 31. 12. 2021 evidovaly úřady práce v Libereckém kraji celkem 11 363 neumístěných uchazečů o zaměstnání, tj. o 1 001 osob (8,1 %) méně než na konci předchozího roku. Dosažitelní uchazeči ve věku 15–64 let tvořili 89,3 %, osoby se zdravotním postižením 14,5 % a absolventi a mladiství 5,4 %. Více než 53 % uchazečů představovaly ženy.

Graf 2.9 Rozptyl podílu nezaměstnaných v okresech podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: MPSV

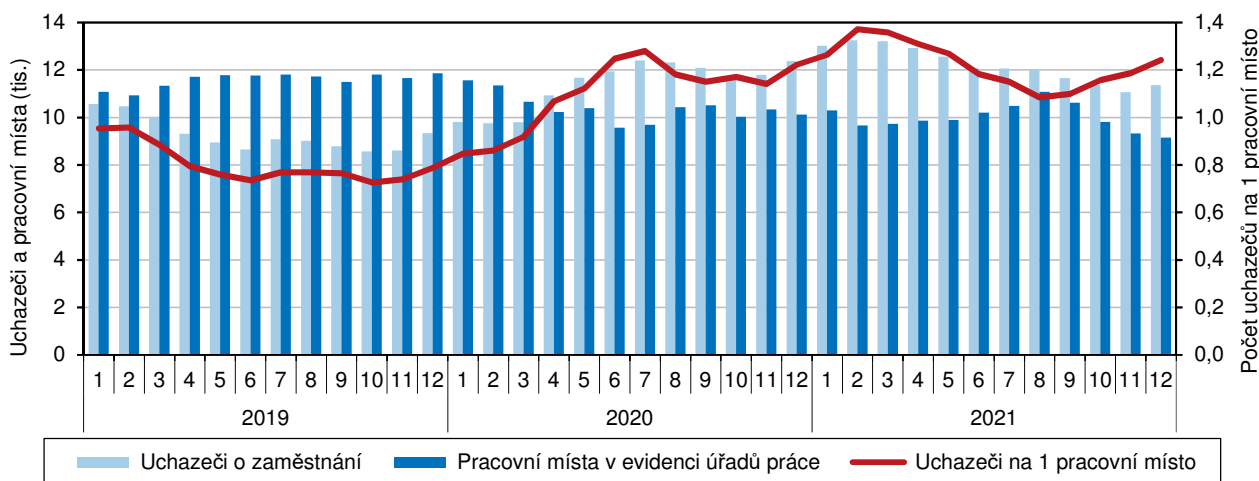

Nejvíce uchazečů o zaměstnání v roce 2021 bylo zaznamenáno v únoru.

V jednotlivých měsících roku 2021 se počet uchazečů v zásadě snižoval. Nejvíce nezaměstnaných registrovaných úřady práce bylo zaznamenáno v únoru (13 240 osob), nejméně v listopadu (11 065 osob). Ve všech měsících měly mezi nezaměstnanými převahu ženy, v letních měsících výraznější (v červenci a srpnu podíl žen činil 54,2 %, resp. 54,4 %).

Graf 2.10 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Libereckém kraji (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV

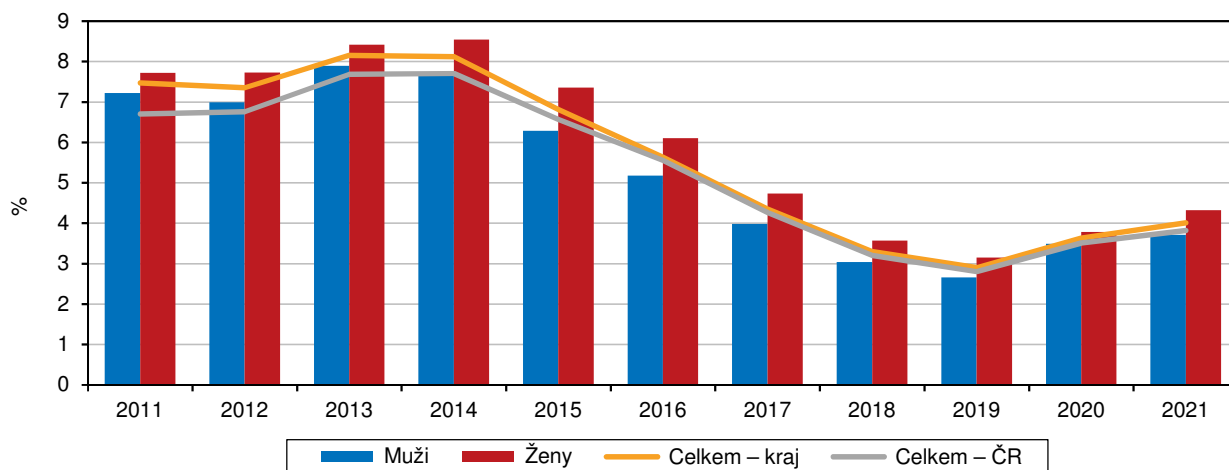

V prvním covidovém roce 2020 se počet uchazečů meziročně zvýšil o 32,4 %.

V období let 2016 až 2021 bylo úřady práce nejvíce uchazečů registrováno v roce 2016 (16 104 osob), nejméně v roce 2019 (9 341 osob). V roce 2020, tedy v tzv. prvním covidovém roce, se počet uchazečů oproti předchozímu roku zvýšil o 3 023 osob, tedy o 32,4 %. Došlo tak ke změně dosavadního klesajícího trendu vývoje nezaměstnanosti, jehož příčinou bylo především šíření nemoci covid-19. Během roku 2020 se tato změna projevila nejprve určitou stagnací počtu nezaměstnaných v prvních třech měsících, následně jejich výraznějším nárůstem v dubnu a květnu a poté mírnějším nárůstem v červnu a červenci. Ve druhém pololetí roku počet nezaměstnaných dokonce mírně klesal, další meziměsíční nárůst, zřejmě způsobený sezónním vlivem, byl patrný v prosinci. Uvedený relativně mírný průběh byl zřejmě důsledkem přijatých opatření na podporu udržení zaměstnanosti, především cíleného programu na podporu zaměstnanosti Antivirus.

Graf 2.11 Podíl nezaměstnaných osob^{*)} v Libereckém kraji (roční průměr)

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

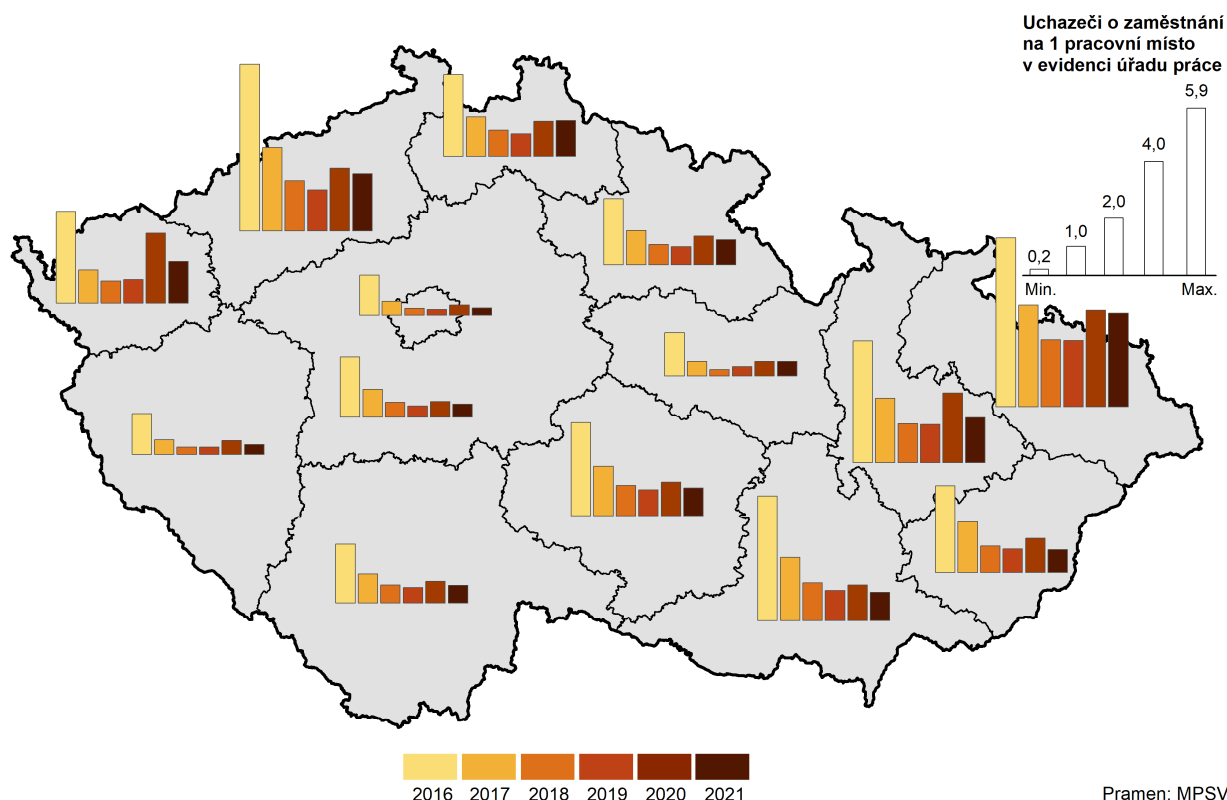
Počet volných pracovních míst se ke konci roku 2021 meziročně snížil.

Ke konci roku 2021 evidovaly úřady práce v Libereckém kraji 9 143 volných pracovních míst. Ve srovnání s předchozím rokem je to o 972 pozic (9,6 %) méně. Opět je v tomto případě mezníkem rok 2020 a pandemie onemocnění covid-19. V letech 2016 až 2019 totiž počet volných pracovních míst v kraji každoročně rostl, v roce 2020 dochází k meziročnímu 14,6% poklesu (-1 735 pozic), který, jak je zřejmé z výše uvedených hodnot, přetrvává i v roce následujícím.

Od roku 2016 počet volných míst pro absolventy, mladistvé a osoby se zdravotním postižením klesá.

Pro absolventy a mladistvé bylo v roce 2021 určeno 1 562 volných pozic (17,1 % z celkového počtu volných míst), osoby se zdravotním postižením si mohly vybírat z 566 míst (6,2 %). V případě míst určených uvedeným skupinám je zřejmé, že od roku 2016 jejich podíl na celkovém počtu volných pracovních míst každým rokem klesá. Výraznější je tento trend v případě pozic pro absolventy a mladistvé – mezi roky 2016 a 2021 se podíl snížil z 30,7 % na uvedených 17,1 %. Zastoupení volných míst pro osoby se zdravotním postižením pokleslo z 9,7 % na 6,2 % s tím, že minimální hodnoty bylo dosaženo v roce 2019 (5,5% podíl).

Uchazeči o zaměstnání na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce v krajích v letech 2016 až 2021 (stav k 31. 12.)

Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo vykázaný za Liberecký kraj byl 5. nejvyšší.

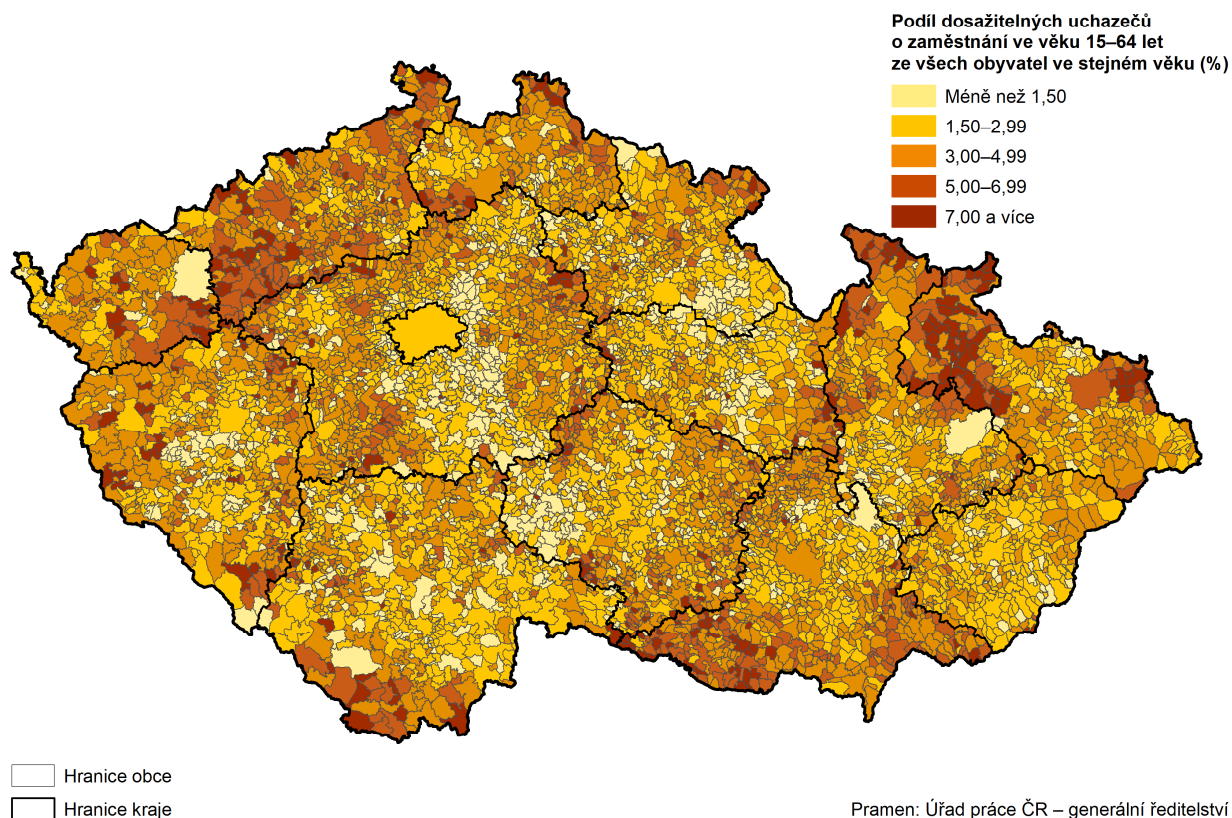
Na jedno volné pracovní místo v roce 2021 v našem kraji připadlo 1,24 uchazeče o zaměstnání, ve srovnání s rokem 2020 (1,22 uchazeče) se tento poměr změnil v zásadě nepatrně. Od roku 2016 bylo nejméně uchazečů na jedno volné pracovní místo evidováno v roce 2019 (0,79 uchazeče), nejvíce právě v roce 2016 (2,87 uchazeče). V průměru za Českou republiku činila hodnota ukazatele 0,75 uchazeče. Mezi regiony se hodnota ukazatele pohybovala od 0,29 uchazečů v hl. městě Praze do 3,26 uchazečů v Moravskoslezském kraji. Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo vykázaný za Liberecký kraj byl 5. nejvyšší. V rámci okresů Libereckého kraje byla situace nejpriznivější v okrese Liberec (0,91 uchazečů), naopak tomu bylo v okrese Česká Lípa (2,32 uchazečů). Z pohledu 77 okresů

se o jedno volné pracovní místo „dělilo“ nejvíce uchazečů v okrese Karviná (10,13 uchazeče), nejméně pak v okrese Praha-východ (0,11 uchazeče).

Ke konci roku 2021 podíl nezaměstnaných v kraji činil 3,66 %.

Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15–64 let dosáhl k 31. 12. 2021 v Libereckém kraji 3,66 %. Meziročně se tak nezaměstnanost snížila o 0,40 p. b. Podobně jako v případě počtu uchazečů o zaměstnání zasáhlo i do vývoje podílu nezaměstnaných onemocnění covid-19, tj. od roku 2016 až do roku 2019 je možné sledovat každoroční pokles podílu nezaměstnaných (z 5,17 % na 2,95 %). V roce 2020 se hodnota ukazatele meziročně skokově zvyšuje o 1,11 p. b. na 4,06 %.

Podíl nezaměstnaných osob v obcích k 31. 12. 2021

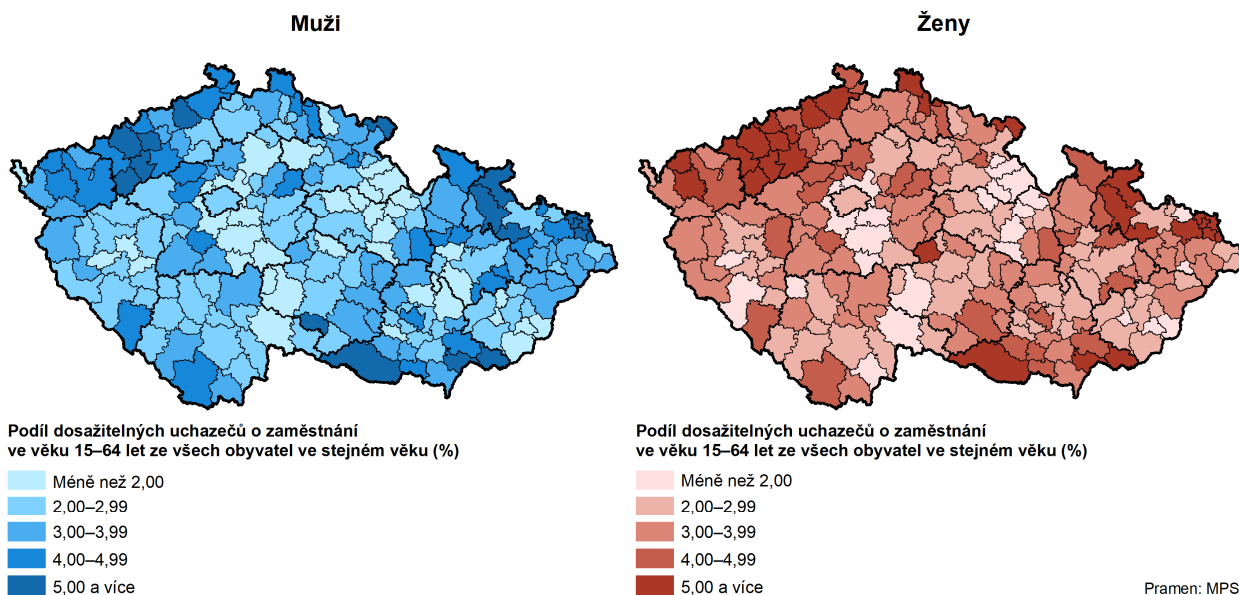
V Libereckém kraji byla v mezikrajském srovnání 5. nejvyšší nezaměstnanost.

V roce 2021 meziročně nižší podíl nezaměstnaných zaznamenaly všechny kraje České republiky. Nejintenzivnější pokles byl zjištěn v Karlovarském kraji (-1,26 p. b.), nejmenší změnu evidoval ukazatel v Královéhradeckém regionu (-0,28 p. b.). Průměrná celorepubliková změna dosáhla -0,53 p. b. Nejnižší nezaměstnanost vykázal Pardubický kraj (2,45 %), nejvyšší Moravskoslezský kraj (5,14 %). Výše uvedená hodnota za náš region byla v tomto srovnání 5. nejvyšší.

V mezikrajském porovnání nezaměstnanosti mužů a žen se obě skupiny umístily také na 5. nejvyšší pozici.

Obdobný vývoj jako celková nezaměstnanost vykázal také podíl nezaměstnaných v případě mužů a žen. Podíl nezaměstnaných mužů k poslednímu dni roku 2021 činil 3,40 % (meziročně o 0,42 p. b. méně) a žen 3,93 % (meziročně o 0,37 p. b. méně). V mezikrajském srovnání byl uvedený podíl mužů i žen 5. nejvyšší. Nejnižší hodnoty nabyl ukazatel u mužů i žen v Pardubickém kraji (2,31 %, resp. 2,59 %), nejvyšší podíl pak v případě mužů vykázal Moravskoslezský kraj (5,29 %) a v případě žen kraj Ústecký (5,72 %).

Podíl nezaměstnaných osob podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2021 (dosažitelní uchazeči o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce)

Nejpočetnější skupinu nezaměstnaných tvořily uchazeči se středním vzděláním bez maturity, nejméně bylo vysokoškoláků.

Z hlediska vzdělání byly mezi uchazeči o zaměstnání v Libereckém kraji k 31. 12. 2021 nejčastěji zastoupeny osoby se středním vzděláním bez maturity (37,4 % z 11 363 uchazečů), dalších 32,3 % uchazečů mělo základní, neukončené nebo žádné vzdělání. Necelá čtvrtina uchazečů (24,3 %) doložila střední vzdělání s maturitou (vč. vyššího odborného). Akademicky vzděláno bylo 5,9 % uchazečů o zaměstnání. V meziročním srovnání byl ve struktuře uchazečů o zaměstnání zaznamenán vyšší podíl osob se základním vzděláním a bez vzdělání (+0,9 p. b.), naopak podíl středoškolsky vzdělaných bez maturity a vysokoškoláků byl nižší (-0,8 p. b., resp. -0,1 p. b.). Zastoupení osob se středním vzděláním s maturitou (vč. vyššího odborného) se nezměnilo.

Více než 24 % uchazečů o zaměstnání je ve věku 55 a více let.

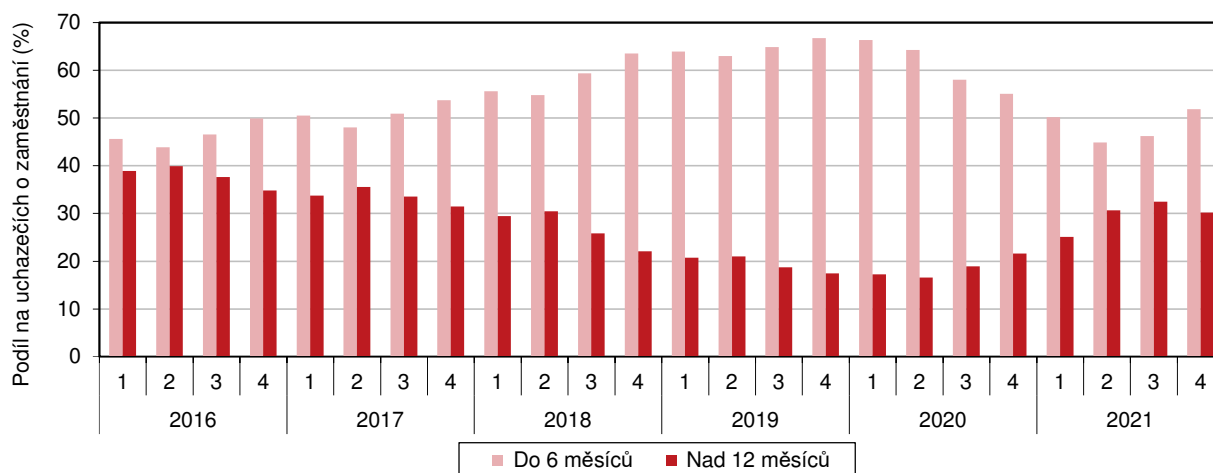
Největší část uchazečů o zaměstnání evidovaná úřady práce v kraji ke konci roku 2021 byla ve věku 55 a více let (24,3 % všech uchazečů) a dále ve věku 45–54 let (22,4 %). Více než pětina registrovaných nezaměstnaných bylo mezi 35 a 44 roky (21,0 %), 19,1 % patřilo do skupiny 25–34letých. Mladí uchazeči ve věku do 24 let představovali 13,3 % nezaměstnaných, z toho 5,0 % z nich bylo nejvýše 19 let. Meziročně vyšší počet uchazečů zaznamenaly pouze dvě věkové kategorie, a to uchazeči do 19 let (+3,8 %) a uchazeči ve věku 55 a více let (+2,9 %). Zbývající skupiny zaznamenaly ve srovnání s rokem 2020 pokles – nejvýraznější úbytek byl vykázan v případě 20–24letých uchazečů (-18,2 %). V kategorii 45–54letých ubylo 12,4 % uchazečů. Zhruba 10% pokles uchazečů byl zaznamenán v kategorii 25–34 a 35–44letých.

Největší část uchazečů je v evidenci ÚP po dobu max. 3 měsíce.

Nejvíce uchazečů bylo ke konci roku 2021 v evidenci úřadů práce do 3 měsíců (3 622 osob, tj. 31,9 %). Jedna pětina uchazečů byla evidována od 3 do 6 měsíců (2 267 osob, 20,0 %). Meziročně nejvýrazněji poklesl počet nezaměstnaných evidovaných 6 až 9 měsíců, a to o 36,4 %. Ve srovnání s koncem roku 2020 ubylo i nezaměstnaných evidovaných do 3 měsíců (-4,5 %), 3–6 měsíců (-24,8 %) i 9–12 měsíců (-18,9 %). Naopak počet dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů (v evidenci úřadů práce déle než 1 rok) meziročně vzrostl o 28,5 %, z toho počet uchazečů evidovaných déle než 24 měsíců byl o téměř polovinu vyšší (+46,7 %).

Graf 2.12 Krátkodobě a dlouhodobě nezaměstnaní ke konci čtvrtletí v Libereckém kraji

Pramen: MPSV

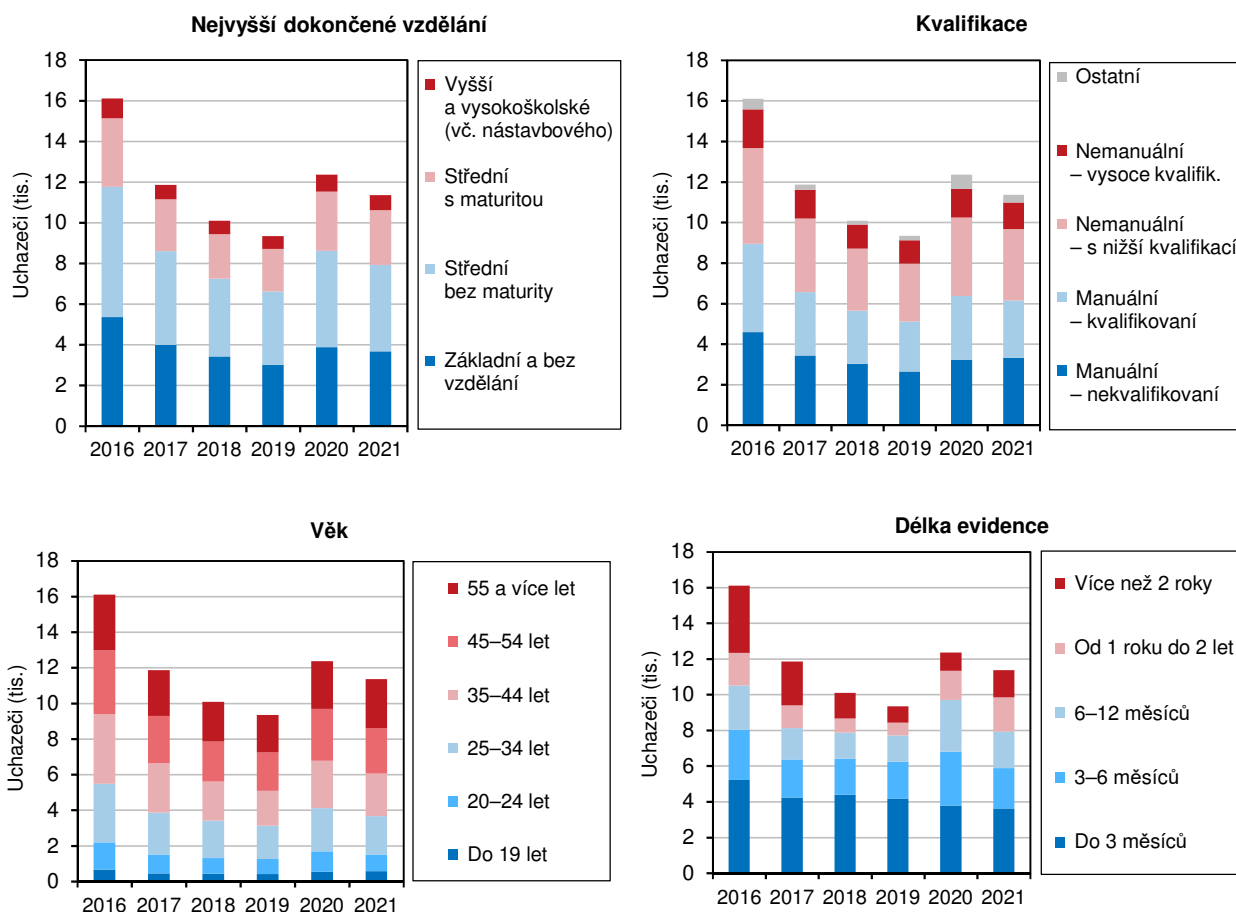

Nárok na podporu mělo 33,7 % nezaměstnaných.

S délkou evidence uchazečů o zaměstnání souvisí také nárok na podporu v nezaměstnanosti, kterou pobíralo 3 826 uchazečů, tedy 33,7 % všech evidovaných nezaměstnaných. Průměrná měsíční podpora v Libereckém kraji k 31. 12. 2021 činila 8 873 Kč, meziročně vzrostla o 371 Kč a byla o 359 Kč nižší než republikový průměr (9 232 Kč).

Graf 2.13 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Příjmy a životní podmínky domácností

V Libereckém kraji hospodařilo 4,1 % celorepublikového úhrnu domácností.

V roce 2021 v Libereckém kraji hospodařilo 183 314 domácností, což představuje 4,1 % celorepublikového úhrnu (4 496 126 domácností). Na jednu domácnost v průměru připadlo 2,38 osob, tj. 1,07 pracujících, 0,60 nepracujících důchodců, 0,54 vyživovaných dětí, 0,11 ostatních členů a 0,06 nezaměstnaných.

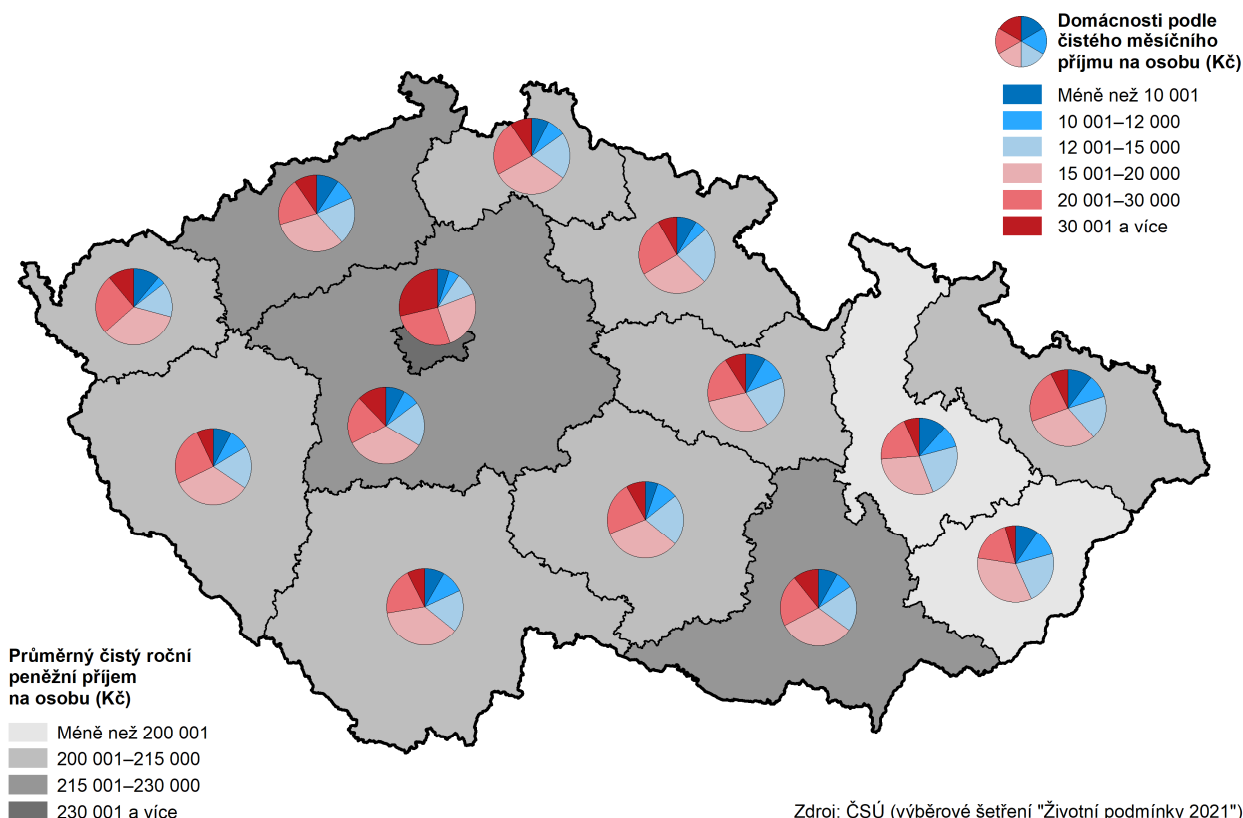
Hrubé peněžní příjmy domácností se meziročně zvýšily na 245 541 Kč.

Hrubé peněžní příjmy uvedených domácností na osobu v roce 2020 vzrostly na 245 541 Kč, tedy meziročně o 10 261 Kč (4,4 %). V porovnání s celorepublikovým průměrem je to o 6,7 % (17 738 Kč) méně. Struktura hrubého ročního příjmu se v regionu příliš nemění – z 60,6 % jej tvořily příjmy ze závislé činnosti, 24,6 % představovaly sociální příjmy, 12,3 % příjmy z podnikání a zbývajících 2,5 % připadlo na ostatní příjmy. V porovnání se strukturou hrubého ročního příjmu v České republice se však struktura příjmu v kraji lišila především u příjmů sociálních, když jejich podíl byl v Libereckém kraji o 2,8 p. b. vyšší než republikový průměr. Naopak nižší podíl vykazaly v regionu příjmy ze závislé činnosti (-1,5 p. b.) a příjmy z podnikání (-1,0 p. b.).

Průměrné čisté peněžní příjmy domácností na osobu byly v porovnání s ČR o 5,4 % nižší.

Průměrné čisté peněžní příjmy domácností (bez naturálních požitků) v kraji se v roce 2020 meziročně zvýšily o 10 271 Kč (5,2 %) na 208 137 Kč na osobu. V porovnání s Českou republikou (220 106 Kč) byly o 5,4 % nižší. Celkové čisté příjmy (včetně naturálních) pak zaznamenaly meziroční nárůst o 10 747 Kč (+5,2 %) na 217 383 Kč na osobu a představovaly 95,3 % celorepublikového úhrnu (228 122 Kč).

Příjmy domácností v krajích v roce 2020

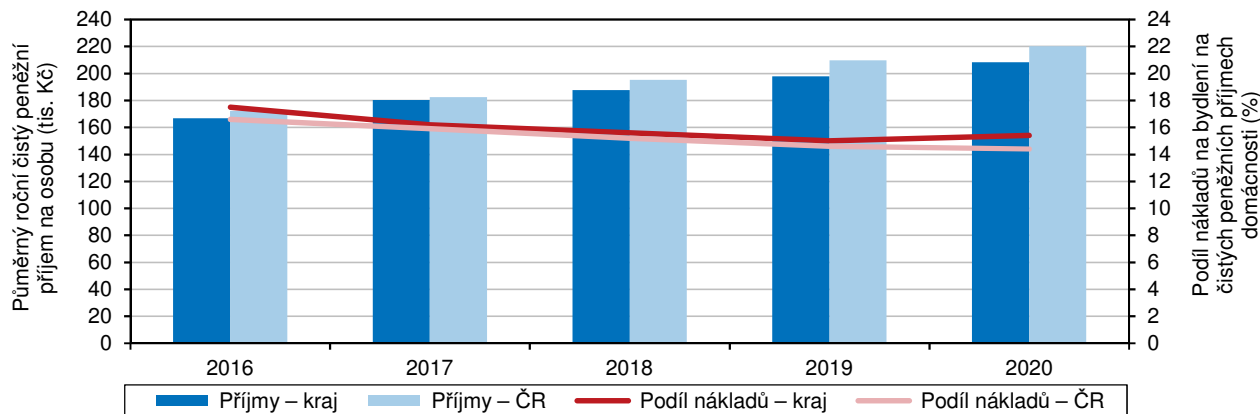
Celkové čisté peněžní příjmy v kraji byly 8. nejnižší.

V rámci mezikrajského srovnání byly hrubé peněžní příjmy domácností v Libereckém kraji 6. nejnižší, čisté peněžní příjmy domácností 7. nejnižší a celkové čisté peněžní příjmy 8. nejnižší. Nejvyšší částky u těchto ukazatelů byly vykazány v hlavním městě Praze (359 010 Kč hrubé peněžní příjmy, 290 674 Kč čisté peněžní příjmy).

příjmy, 300 141 Kč celkové čisté příjmy). Naopak nejnižší příjmy byly zjištěny ve Zlínském kraji (hrubé peněžní příjmy 221 158 Kč, čisté peněžní příjmy 190 375 Kč a celkové čisté příjmy 197 910 Kč).

Graf 2.14 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Nad 50 tis. Kč čistého měsíčního příjmu na osobu pobíralo 0,5 % domácností v kraji.

Podle velikosti čistého měsíčního příjmu na osobu pobíralo nejvíce domácností v Libereckém kraji částku v rozmezí od 15 001 do 20 000 Kč (32,3 % domácností). Druhé nejvyšší zastoupení měly domácnosti v příjmové skupině 20 001 až 30 000 Kč (23,6 %). Nejnižší příjmy do 6 000 Kč vykázalo 1,8 % domácností, do kategorie nad 50 tis. Kč na osobu se zařadilo 0,5 % domácností v kraji. S výjimkou hlavního města Prahy, ve kterém měly nejvyšší zastoupení domácnosti s příjmy v kategorii 20 001–30 000 Kč (26,8 %), pobírala většina domácností ve všech ostatních krajích měsíčně nejčastěji 15 001–20 000 Kč.

Liberecký kraj se s příjmy do 60 % mediánu průměrného čistého peněžního příjmu na osobu umístil na 3. pozici.

Nejvyšší podíl domácností s příjmy do 60 % mediánu průměrného čistého peněžního příjmu na osobu byl zjištěn v Olomouckém kraji (12,3 %). Opačně tomu bylo v hlavním městě Praze (5,4 %). Liberecký kraj se s podílem 7,4 % (meziročně o 0,2 p. b. více) v tomto hodnocení umístil na 3. pozici.

Pouze 3 kraje zaznamenaly meziroční pokles podílu domácností s příjmy do 60 % mediánu průměrného čistého peněžního příjmu na osobu: Ústecký kraj (-3,3 p. b. na 10,0 %), Kraj Vysočina (-0,7 p. b. na 7,1 %) a Moravskoslezský kraj (-0,1 p. b. na 10,9 %). Naopak nejvyšší přírůstek podílu těchto domácností vykázaly kraje Plzeňský (+3,3 p. b. na 8,3 %), Jihočeský (+2,8 p. b. na 9,0 %) a Olomoucký (+2,5 p. b. na 12,3 %).

S velkými obtížemi vycházelo s příjmy 2,0 % domácností v kraji.

Nejvyšší podíl domácností, které se svými příjmy vycházely s velkými obtížemi, byl zaznamenán v Pardubickém (5,4 %), Ústeckém (5,0 %) a Moravskoslezském kraji (4,9 %). Nejnižší podíl domácností, které měly při hospodaření s příjmy velké problémy, evidoval Královéhradecký kraj (1,3 %). V Libereckém kraji mělo nějaké obtíže při vycházení s příjmy 35,3 % domácností, z toho 2,0 % uvedlo, že s příjmy vycházelo s velkými obtížemi. Zbývajících 64,7 % domácností s příjmy vycházelo snadno, nejčastěji pak docela snadno (51,9 %), velmi snadno pak s příjmy hospodařilo 1,1 % domácností. Nejvyšší podíl domácností, které s příjmy vycházely velmi snadno, vykázalo hlavní město Praha (7,1 %), naopak tomu bylo v Karlovarském kraji (0,5 %).

Průměrné měsíční náklady na bydlení v Libereckém kraji vzrostly na 6 335 Kč.

Průměrné měsíční náklady na bydlení domácnosti v Libereckém kraji v roce 2021 dosáhly částky 6 335 Kč (tj. o 7,4 % více než v roce 2020) a představovaly 15,4 % jejich čistých peněžních příjmů (ve srovnání s rokem 2020 o 0,4 p. b. méně).

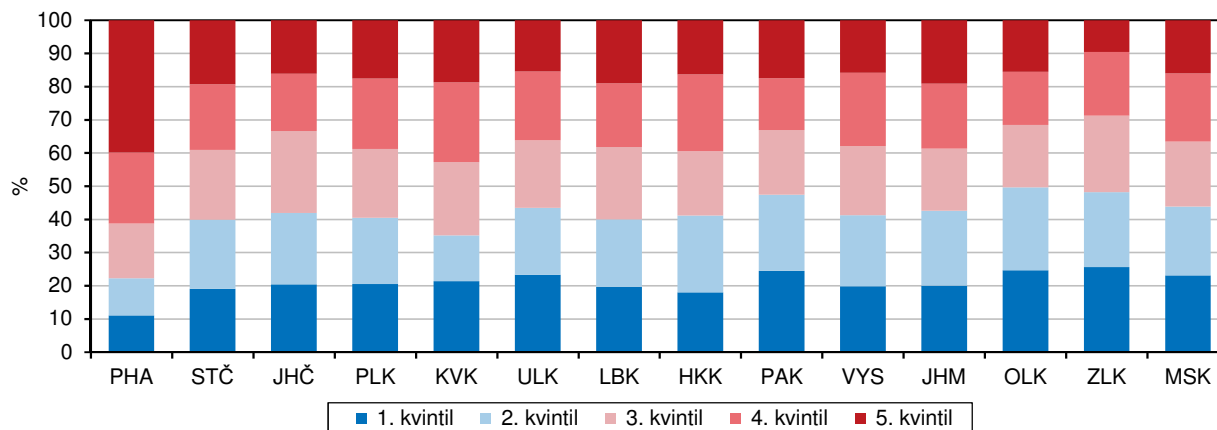

Největší položkou nákladů na bydlení byla elektřina (1 861 Kč, tj. 29,4 % nákladů na bydlení), druhou významnou položkou bylo nájemné nebo úhrada za užívání bytu (1 655 Kč, 26,1 %). Na plyn z dálkového zdroje vynaložily domácnosti 697 Kč (tj. 11,0 % výdajů na bydlení), na vodné a stočné 683 Kč (10,8 %), na teplo a teplou vodu 620 Kč (9,8 %). Meziročně nejvyšší nárůst zaznamenaly náklady na teplo a teplou vodu (o+23,7 %) a tuhá a tekutá paliva (o+20,4 %).

Graf 2.15 Podíl domácností v krajích podle kvintilového rozdělení domácností ČR na základě čistého peněžního příjmu v roce 2020

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky 2021)

Rozdělení domácností v celé ČR	1. kvintil: 20 % domácností s nejnižšími příjmy	2. kvintil: druhých 20 % domácností	3. kvintil: třetích 20 % domácností	4. kvintil: čtvrtých 20 % domácností	5. kvintil: 20 % domácností s nejvyššími příjmy
Počet domácností v ČR	899 475	899 026	899 436	899 255	898 933
Horní hranice čistého peněžního příjmu na osobu v ČR (Kč)	152 877	188 000	223 000	293 935	x

V Libereckém kraji byly náklady na bydlení 3. nejvyšší.

Nejvyšší měsíční náklady na bydlení měly domácnosti v hlavním městě Praze (8 643 Kč), nejnižší v Kraji Vysočina (5 049 Kč). V Libereckém kraji byly náklady na bydlení 3. nejvyšší a o 158 Kč se pohybovaly pod průměrem za Českou republiku (6 176 Kč). Náklady na bydlení tvořily největší část čistých peněžních příjmů v případě domácností v hlavním městě Praze (16,8 %), na opačné straně žebříčku byl Kraj Vysočina s 12,0 %. Meziročně nižší náklady na bydlení vykázaly 3 kraje, tj. Olomoucký (-0,7 %), Jihomoravský (-0,4 %) a Plzeňský (-0,1 %). V ostatních krajích došlo mezi roky 2021 a 2020 k nárůstu těchto nákladů, nejvýrazněji se pak zvýšily právě v Libereckém kraji (tj. o již zmíněných 7,4 %), naopak nejnižší růst zaznamenal Zlínský kraj (o 1,0 %).

Pro 11,7 % domácností v kraji byly měsíční náklady na bydlení velkou zátěží.

Měsíční náklady na bydlení byly v našem kraji velkou zátěží pro 11,7 % domácností (mezi kraji 3. nejnižší podíl). Největší problém představovaly náklady na bydlení v Pardubickém kraji, ve kterém byly velkou zátěží pro 28,3 % domácností. Naopak v Královéhradeckém kraji označilo náklady na bydlení jako velkou zátěž pro rozpočet „pouze“ 7,6 % domácností.

Více než polovina domácností kraje žila v bytovém domě.

Většina domácností v Libereckém kraji žila v roce 2021 v bytovém domě (54,9 %), rodinný dům obývalo 43,4 % domácností. Nejvyšší zastoupení domácností žijících v rodinných domech bylo zjištěno v Kraji Vysočina (61,8 %) a ve Zlínském kraji (61,7 %). Naopak nejnižší podíl těchto domácností vykázalo hlavní město Praha (12,3 %), výrazně podprůměrný podíl evidoval také Karlovarský kraj (27,2 %).

Výsledek za Liberecký kraj byl pak 5. nejnižší a prakticky odpovídal průměru za Českou republiku (43,3 %).

Nejčastější velikost bytu byla 60 až 80 m².

Z hlediska celkové plochy bytu obývala největší část domácností v Libereckém kraji byty o výměře 60 až 80 m² (38,5 % domácností). Byty větší než 100 m² využívalo 22,1 % domácností, naopak malý byt do 40 m² uvedlo 5,4 % domácností.

Nejvíce velkých bytů se nacházelo ve Středočeském a Jihomoravském kraji.

Stejně jako v Libereckém převažovaly i v dalších 8 krajích domácnosti žijící v bytech o velikosti 60 až 80 m². Naopak domácnosti z 5 zbývajících krajů (Středočeský, Jihočeský, Pardubický, Jihomoravský a Olomoucký) uvedly nejčastěji velikost větší než 100 m² s tím, že nejvyšší podíl takových rodin byl vykázan ve Středočeském a Jihomoravském kraji (shodně 33,0 %). Nejméně pak byly velké byty zastoupeny mezi domácnostmi v hlavním městě Praze (14,2 %). Podíl nejmenších bytů do 40 m² se napříč kraji pohyboval v rozmezí od 3,7 % (Zlínský kraj) do 7,8 % (hl. město Praha).

Domácnosti v Libereckém kraji nejčastěji řešily vlhký byt.

Kvalitu bydlení měli respondenti možnost ohodnotit na základě 5 subjektivních kritérií, tj. vlhkost bytu, tmavý byt, hluk z domu, resp. z ulice, znečištěné okolní prostředí a vandalství a kriminalita v okolí. Z tohoto pohledu byla největším problémem domácností v Libereckém kraji vlhkost bytu, kterou jako problém označilo 7,1 % domácností. Jako druhý největší problém s bydlením stanovily domácnosti hlučnost (6,4 %). Naopak pro nejméně domácností představovalo problém vandalství a kriminalita (2,6 %).

V mezikrajské srovnání nejvíce domácností řešilo hluk v domě nebo z ulice.

V rámci mezikrajského srovnání byl problémem pro největší část domácností hluk v domě nebo z ulice. Zastoupení tohoto problému se pohybovalo mezi 5,3 % (Plzeňský kraj) až po 21,5 % (hl. m. Praha). V tomto případě se Liberecký kraj umístil na předních pozicích – zjištěná hodnota byla 2. nejnižší. Dalším nejvíce zastoupeným problémem bylo znečištěné okolní prostředí, na tuto okolnost si nejvíce „stěžovaly“ domácnosti v hl. městě Praze (14,9 %), opačně tomu bylo v Plzeňském kraji (2,3 %). Domácnosti v Libereckém kraji toto kritérium nevnímaly jako výrazný problém a zde zjištěná hodnota byla 3. nejnižší (3,1 %). Vlhkost v bytě byla nejvíce problematická pro domácnosti z Olomouckého kraje (10,0 %), nejmenší problém činila rodinám v Karlovarském kraji (1,3 %). Podíl za Liberecký kraj byl 5. nejvyšší. Vandalství a kriminalitu v okolí nejvíce vnímaly domácnosti v Karlovarském kraji (11,5 %), nejméně v Kraji Vysočina (1,1 %), hodnota za Liberecký kraj byla 6. nejnižší. Obecně nejmenší problém představovalo kritérium „tmavý byt“ – nejvíce se s ním potýkaly domácnosti z Královéhradeckého kraje (4,4 %), v Karlovarském kraji to bylo pouze 0,4 % domácností. Podíl v Libereckém kraji byl 3. nejvyšší a dosáhl 3,8 %.

V čele domácností byly nejčastěji osoby s nižším středním vzděláním a s vyučením.

V čele domácností v Libereckém kraji byly nejčastěji osoby s nižším středním vzděláním a s vyučením (45,0 %, 2. nejvyšší podíl mezi kraji). Druhou nejčetněji zastoupenou skupinou byly osoby s úplným středním, pomaturitním a nástavbovým vzděláním (29,0 %, 2. nejnižší podíl). Vyšší odborné, bakalářské, vysokoškolské a doktorské vzdělání mělo 16,3 % (6. nejnižší podíl) osob v čele domácností a základní nebo neukončené vzdělání 9,8 % osob (2. nejvyšší podíl).

Stejná vzdělanostní struktura je patrná i v ostatních krajích, výjimkou je pouze hlavním město Praha. V tomto regionu měla osoba v čele domácností nejčastěji vzdělání vyšší odborné, bakalářské, vysokoškolské a doktorské (43,9 %, tj. nejvíce mezi kraji), následovaly osoby s úplným středním, nástavbovým a pomaturitním vzděláním (34,0 %), poté osoby s nižším středním vzděláním a vyučením (18,9 %, tj. nejméně mezi kraji) a osoby se vzděláním základním a neukončeným (3,1 %,

tj. nejméně mezi kraji). Nejnižší podíl osob v čele s vyšším odborným, bakalářským, vysokoškolským a doktorským vzděláním uvedly domácnosti v Plzeňském kraji (12,6 %). Nejvyšší podíl osob v čele domácnosti majících základní a neukončené vzdělání evidoval Ústecký kraj (11,8 %).

Osobní automobil si nemohlo dovolit 3,2 % domácností kraje.

Více než 84 % domácností v Libereckém kraji mělo přístup na internet, 83,3 % bylo vybaveno osobním počítačem či notebookem. Osobní automobil vlastnilo 69,6 % domácností, myčku nádobí mělo 48,0 % a sušičku prádla 22,9 % domácností. S ohledem na finanční situaci si 4,4 % domácností nemohlo dovolit sušičku prádla, 3,5 % myčku nádobí, 3,2 % osobní automobil, 1,3 % osobní počítač nebo notebook a 1,1 % přístup na internet.

Půjčky mělo 14,7 % domácností kraje, pro 2,5 % bylo jejich splácení velkou zátěží.

V roce 2021 mělo v Libereckém kraji půjčky (kromě bytových) 14,7 % domácností (4. nejvyšší podíl mezi kraji). Pro 2,5 % domácností bylo jejich splácení velkou zátěží, pro 10,0 % určitou zátěží a pro 2,2 % domácností to nebylo vůbec zátěží. Z mezikrajského pohledu bylo nejvíce domácností zatížených půjčkou vykázáno v Karlovarském kraji (19,7 %), ve kterém byl také nejvyšší podíl domácností, pro které představovalo splácení půjček velkou zátěž (5,1 %). Naopak v Pardubickém kraji bylo půjčkou zatíženo pouze 7,7 % domácností. Nejnižší podíl domácností, pro které bylo splácení půjček velkou zátěží, zaznamenalo hlavní město Praha (1,3 %).

V kraji bylo 32,7 % domácností s vyživovanými dětmi.

Nejvyšší podíl domácností s vyživovanými dětmi evidoval Středočeský kraj (39,2 %), nejmenší hlavní město Praha (29,9 %). Podíl za Liberecký kraj činil 32,7 % a mezi ostatními regiony se jednalo o 7. nejnižší hodnotu. Bez vyživovaných dětí bylo v kraji evidováno 67,3 % domácností, tedy v pomyslném mezikrajském srovnání 7. nejvyšší hodnota. Nejvíce domácností bez vyživovaných dětí uvedlo hlavní město Praha (70,1 %), nejméně pak kraj Středočeský (60,8 %).

Více než čtvrtina domácností kraje by měla problém zaplatit neočekávaný výdaj.

S ohledem na příjmovou situaci bylo pro 25,8 % domácností v našem kraji problematické zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 12 800 Kč, tj. mezi kraji 4. nejvyšší podíl. Nejvíce takovýchto domácností bylo v Ústeckém kraji (30,6 %), nejméně v kraji Zlínském (12,4 %). Více než pětina domácností v libereckém regionu si nemohla alespoň jednou v roce dopřát týdenní dovolenou mimo domov, což je v mezikrajském srovnání 5. nejvyšší hodnota. V rámci České republiky se pak zastoupení těchto domácností pohybovalo od 14,2 % (hl. m. Praha) do 29,0 % (Olomoucký kraj).

Mzdy

Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí publikuje již řadu let výsledky strukturální statistiky mezd zaměstnanců.¹ Toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování především v tom, že jsou sledovány přímo mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoliv jen jejich celkový objem na úrovni podniků či organizací. Podrobně jsou navíc zjišťovány nejen

¹ Do hrubých mezd se ve strukturální statistice počítají všechny mzdy za práci včetně prémie, odměn a dalších platů, dále veškeré náhrady mezd za neodpracovanou dobu (dovolenou, svátky, překážky v práci apod.) a odměny za pracovní pohotovost za celý rok. Průměrná mzda zaměstnance v daném roce je vypočtena poměření s jeho placenou dobou, tedy počtem měsíců, za které mzdu či náhradu mzdy skutečně pobíral, odečtena je doba nemoci a dalších neplacených nepřítomností v práci za daný rok. Vypočtená průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč) tak co nejpřesněji vypovídá o srovnatelných mzdových úrovních v různých zaměstnáních (pracovních místech) při přesně zjištěném objemu placené doby. Takto vypočtená průměrná mzda však není a nemůže být shodná s průměrnou mzdou zjišťovanou z podnikového výkaznictví ČSU, kde je celkový objem mzdových prostředků poměřován evidenčním počtem zaměstnanců podniku, v němž jsou však zahrnuti i zaměstnanci nemocní nebo s neplacenou nepřítomností kratší než 4 týdny. Další rozdíly mezi mzdovou úrovní ve srovnání s jinými statistickými zdroji mohou plynout (kromě vlivu neplacených absencí a odlišného základního souboru šetření) z faktu, že do výsledků strukturální statistiky se nezahrnují zaměstnanci s týdenním úvazkem kratším než 30 hodin.

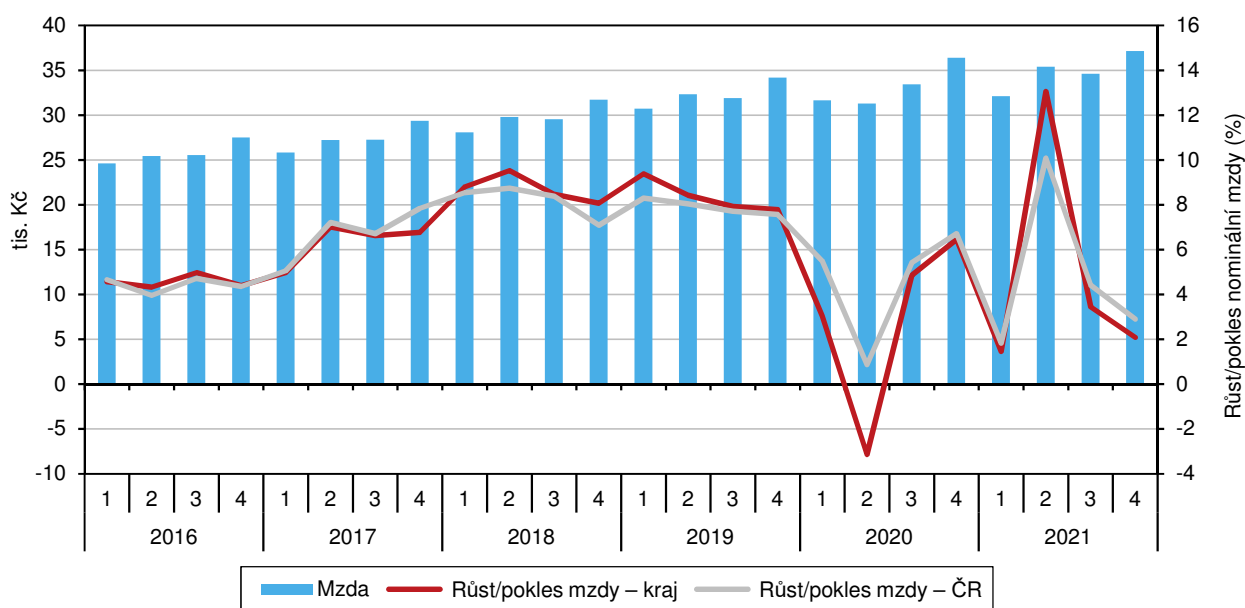
všechny složky hrubého výtěžku, ale také důležité personální údaje o zaměstnanci (např. pohlaví, vzdělání, věk).

Průměrná hrubá měsíční mzda v kraji v roce 2021 dosáhla 37 855 Kč.

Podle tohoto šetření průměrná hrubá měsíční mzda v Libereckém kraji v roce 2021 dosáhla částky 37 855 Kč, meziročně se zvýšila o 1 728 Kč (4,8 %) a v mezikrajském porovnání patří na 7. místo. Výdělek na straně mužů se ve srovnání s předchozím rokem zvedl o 1 491 Kč (3,9 %) na 39 990 Kč a byl o 4 761 Kč vyšší než příjem žen. Mzda žen rostla dynamičtěji, a to o 2 085 Kč (6,3 %) na 35 229 Kč. Tato úroveň představovala 88,1 % mzdy mužů. Průměrný plat mužů byl až na 9. místě v porovnání všech krajů, zatímco ženy se umístily na 7. místě.

Graf 2.16 Průměrná hrubá měsíční mzda^{*)} a její meziroční změny podle čtvrtletí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2021 předběžné údaje

Meziročně se průměrná mzda zvýšila ve všech krajích, nejvíce v hlavním městě Praze.

Meziročně vyšší průměrné mzdy zaznamenaly všechny kraje – nejvyšší absolutní přírůstek vykázalo hlavní město Praha (+2 892 Kč), relativně pak mzda nejvýrazněji vzrostla v Jihomoravském kraji (+7,0 %). Průměrná mzda mužů evidovala nejvyšší absolutní růst v hlavním městě Praze (+3 301 Kč), relativní pak v Jihočeském kraji (+6,8 %). Ženy si absolutně nejvíce polepšily v Jihomoravském kraji (+2 588 Kč), relativně v Karlovarském kraji (+7,9 %). S nejnižší intenzitou se celková průměrná mzda a průměrná mzda žen navýšila ve Středočeském kraji (+1 481 Kč, +3,8 %, resp. +1 637 Kč, +4,7 %), nárůst mzdy mužů byl absolutně nejnižší ve Zlínském kraji (+1 415 Kč), relativně opět ve Středočeském kraji (+3,3 %).

Ve struktuře mzdy z 65,0 % převažovala základní složka.

Struktura průměrné měsíční mzdy podle jednotlivých složek se mezi kraji výrazně nelišila. V Libereckém kraji z 65,0 % převažovala základní složka mzdy, prémie a odměny tvořily 16,3 %, náhrady mzdy 12,5 % a zbývajících 6,2 % představovaly příplatky za práci přesčas, ostatní příplatky a odměny za pohotovost.

Nejvyšší mzdu v kraji v roce 2021 měli řídicí pracovníci, nejnižší pomocní a nekvalifikovaní pracovníci.

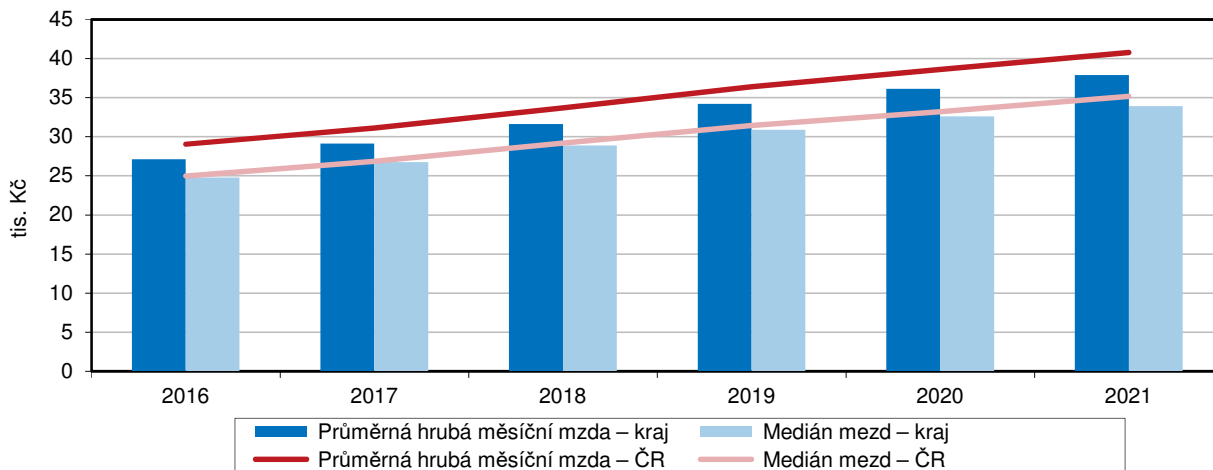
Z pohledu hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO pobírali v roce 2021 v Libereckém kraji nejvyšší průměrné mzdy řídicí pracovníci, a to 80 547 Kč (meziročně více o 7 475 Kč, +10,2 %). Protipólem jim byli pomocní a nekvalifikovaní pracovníci s průměrným výtěžkem 24 730 Kč (+1 015 Kč, +4,3 %), rozdíl mezi těmito třídami dosáhl částky 55 817 Kč. Průměrná mzda specialistů dosáhla 51 522 Kč (+3 479 Kč, +7,2 %), technických a odborných pracovníků 42 290 Kč

(+1 968 Kč, +4,9 %). Řemeslníci a opraváři v průměru měsíčně pobírali 33 345 Kč (+1 514 Kč, +4,8 %), pracovníci obsluhy strojů a zařízení a montéři 31 277 Kč (+673 Kč, +2,2 %) a pracovníci ve službách a prodeji 31 017 Kč (+2 450 Kč, +8,6 %). Mzda úředníků v průměru dosáhla 30 551 Kč (+1 454 Kč, +5,0 %).

Graf 2.17 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Libereckém kraji a ČR

Pramen: MPSV, MF

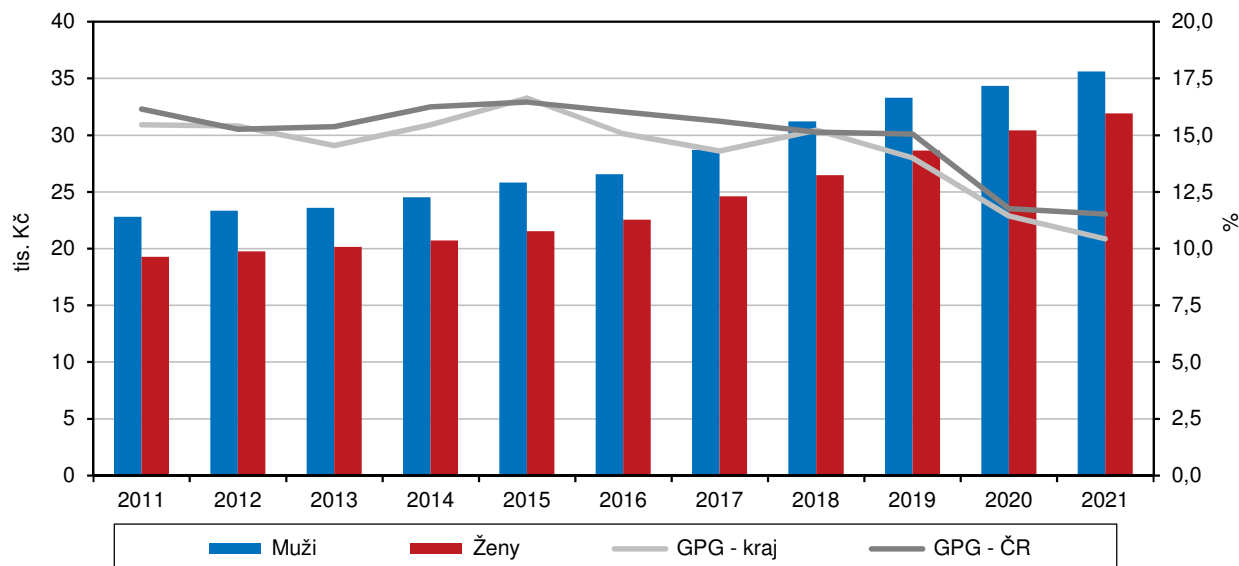

Medián mzdy v Libereckém kraji v roce 2021 dosáhl na částku 33 894 Kč.

V rámci strukturálního šetření mezd je také zjišťován mzdový medián, který charakterizuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení a lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni. Medián mzdy v Libereckém kraji v roce 2021 dosáhl 33 894 Kč a meziročně se zvýšil o 1 304 Kč (4,0 %). V případě mužů činil 35 606 Kč (+1 262 Kč, +3,7 %), v případě žen 31 892 Kč (+1 477 Kč, +4,9 %) a tato úroveň představovala 89,6 % mediánu mužů.

Graf 2.18 Medián mezd podle pohlaví a GPG*) v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

*) GPG - gender pay gap - relativní rozdíl mediánu mzdy mužů a žen (vztažený k mediánu mzdy mužů)

Mzdový medián za Liberecký kraj obsadil 8. nejvyšší příčku mezikrajského srovnání.

Mezi kraji České republiky se mzdový medián pohyboval od 31 961 Kč v Karlovarském kraji do 41 096 Kč v hlavním městě Praze. Hlavnímu městu Praha patřilo také prvenství v případě mediánu mužů a žen (44 250 Kč, resp. 38 386 Kč). Nejnižší mzdový medián byl v případě mužů i žen zjištěn v Karlovarském kraji

(33 604 Kč, resp. 29 842 Kč). Celkový medián za Liberecký kraj obsadil 8. nejvyšší, medián mužů 9. nejvyšší a medián žen 6. nejvyšší příčku pomyslného žebříčku. Nejvyšší absolutní meziroční přírůstek zaznamenal medián v hlavním městě Praze (+2 364 Kč), relativní v Jihomoravském kraji (+6,9 %). Nejvíce se medián žen přiblížil mediánu mužů v Libereckém kraji (89,6 %), nejméně ve Zlínském kraji (85,1 %).

Průměrná hrubá mzda v kraji převýšila medián o 3 961 Kč.

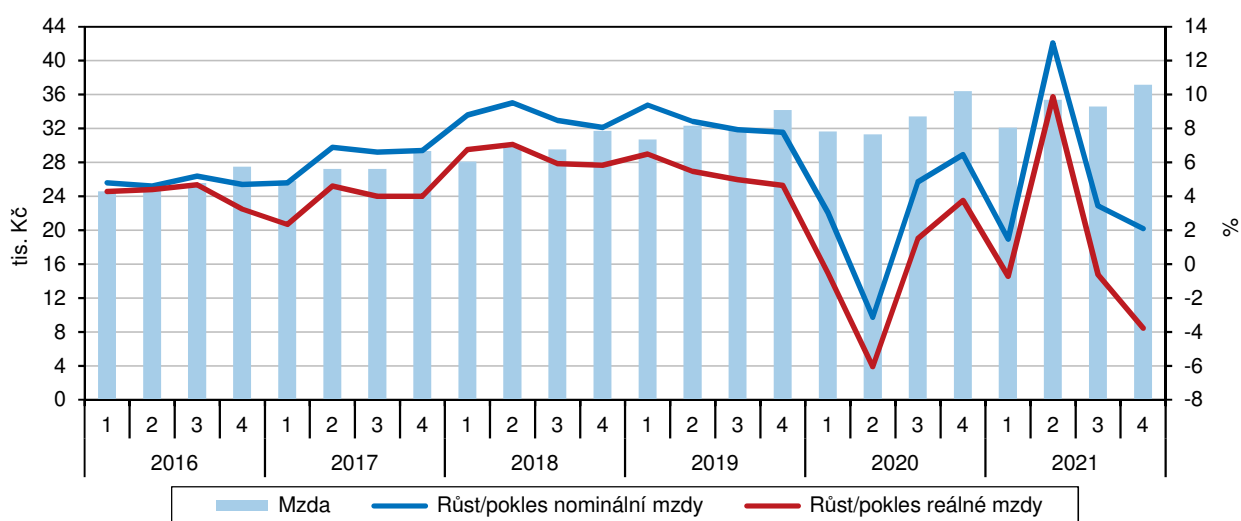
Průměrná hrubá měsíční mzda vykázaná v Libereckém kraji v roce 2021 převyšovala medián mezd o 3 961 Kč, jeho podíl na průměrné mzdě představoval 89,5 %. Větší diference byla vykázána mezi průměrem a mediánem mzdy mužů (+4 384 Kč) než žen (+3 337 Kč). Největší rozdíl mezi průměrnou mzdou a mediánem mezd byl v rámci mezikrajského srovnání vykázan v hlavním městě Praze (celkem +9 398 Kč, u mužů +11 494 Kč, u žen +6 120 Kč). Nejmenší rozdíl byl mezi oběma celkovými hodnotami a hodnotami za ženy zjištěn v Pardubickém kraji (+3 327 Kč, resp. +2 783 Kč), v případě mužů se obě mzdové úrovně nejméně lišily v Karlovarském kraji (+3 525 Kč).

Podle podnikového výkaznictví dosáhla průměrná hrubá měsíční nominální mzda v kraji v roce 2021 hodnoty 35 032 Kč.

Podle podnikového výkaznictví (v těch jednotkách, ve kterých měli zaměstnanci skutečná pracoviště, tzn. nikoli pouze sídla závodů) dosáhla průměrná hrubá měsíční nominální mzda v Libereckém kraji v roce 2021 hodnoty 35 032 Kč (v přepočtu na plně zaměstnané osoby), což je ve srovnání s rokem 2020 o 1 922 Kč více. Nominální relativní přírůstek činil 5,8 %, reálné zvýšení při růstu spotřebitelských cen v České republice o 3,8 % představovalo 1,9 %.

Graf 2.19 Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy^{*)} na přepočtené počty zaměstnanců v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2021 předběžné údaje

Nárůst průměrné hrubé měsíční mzdy vykázaný v našem kraji byl 3. nejnižší.

V České republice se průměrná hrubá měsíční mzda zvýšila o 2 177 Kč. Absolutně největší přírůstek zaznamenali zaměstnanci v Královéhradeckém kraji (+2 340 Kč). Nárůst vykázaný v našem kraji byl 3. nejnižší, méně vzrostla mzda zaměstnancům již jen ve Středočeském (+1 910 Kč) a Plzeňském kraji (+1 811 Kč). Nominální relativní mzdový nárůst v České republice dosáhl 6,1 %, s ohledem na výše uvedený spotřebitelský růst cen reálný mzdový nárůst činil 2,2 %. Napříč kraji se nominální zvýšení pohybovalo v rozmezí od 5,2 % ve Středočeském kraji do 7,4 % ve Zlínském kraji. Reálně vzrostla mzda ve Středočeském kraji o 1,4 %, ve Zlínském kraji o 3,5 %.

Průměrná mzda v kraji byla o 2 807 Kč pod průměrem ČR.

Průměrná mzda v našem kraji byla v porovnání s ostatními regiony 7. nejnižší, o 2 807 Kč se pohybovala pod republikovým průměrem (37 839 Kč). Nadprůměrné mzdy pobírali pouze zaměstnanci v hlavním městě Praze (46 152 Kč, tj. o 8 313 Kč nad průměrem ČR) a ve Středočeském kraji (38 359 Kč, tj. +520 Kč). Nejnižší mzda byla vykázána v Karlovarském kraji (33 165 Kč), která za republikovým průměrem zaostala o 4 674 Kč.

Liberecký kraj se na republikovém úhrnu zaměstnaných podílí 3,6 %.

Subjekty s pracovištěm v Libereckém kraji zaměstnávaly v roce 2021 v přepočtu na plně zaměstnané 142,9 tis. osob, tj. meziročně o 0,5 tis. osob (0,4 %) více. Náš kraj se na republikovém úhrnu zaměstnaných podílí 3,6 %. Meziročně vyšší počet zaměstnaných zaznamenaly také další 4 kraje (hl. m. Praha a kraje Středočeský, Jihomoravský a Plzeňský). Nejvyšší absolutní i relativní přírůstek evidovalo hlavní město Praha (+8,7 tis. osob, tj. +1,1 %). V Pardubickém kraji se počet zaměstnaných meziročně nezměnil. Ve zbývajících 8 krajích došlo mezi roky 2020 a 2021 k poklesu počtu zaměstnanců – absolutně nejvíce v Moravskoslezském (-5,7 tis. osob), relativně nejvíce v Karlovarském kraji (-2,0 %). V celé České republice vzrostl průměrný evidenční počet pracovníků o 3,3 tis. osob (+0,1 %) na 3 982,5 tis. osob.

Vzdělávání

Počet mateřských škol v kraji se nepatrně snížil, došlo však k navýšení počtu tříd. Nejčastějším zřizovatelem jsou obce.

Ve školním roce 2021/2022 bylo v Libereckém kraji evidováno 235 mateřských škol, tj. o 1 zařízení méně než v předchozím roce. Přesto se o 13 zvýšil celkový počet tříd, a to o 13 na 723 tříd. Uvedené školky a třídy ve sledovaném roce navštěvovalo 15 195 dětí, jejich počet se meziročně zvýšil o 233 dětí (+1,6 %) a na jednu třídu tak v průměru připadá 21,0 dětí (v předchozím školním roce 21,1 dětí). Ve struktuře dětí z pohledu pohlaví z 51,9 % převažovali chlapci. Z hlediska věku měli nejvyšší zastoupení děti ve věku 5 let (31,0 %), podíl dětí mladších 3 let představoval 8,7 %, podíl dětí 6 a víceletých dosáhl 6,7 %. Nejčastějším zřizovatelem mateřských škol v Libereckém kraji jsou obce (215 školek, tj. 91,5 % z celkového počtu), 16 zařízení je privátních, 3 školky založil Liberecký kraj (meziročně o jednu méně) a 1 církevní organizace. Předškolní výchovu ve školním roce 2021/2022 zajišťovalo v přepočtu na plně zaměstnané celkem 1 457,2 převážně učitelek (pouze 6,4 učitelů), meziročně více o 38,2 osob (+2,7 %). Zájem o předškolní vzdělávání v tomto školním roce reprezentovalo 6 336 podaných žádostí o přijetí do mateřské školy, z toho 1 209 žádostem (19,1 %) nebylo vyhověno. Do mateřských škol nakonec nastoupilo 4 933 dětí.

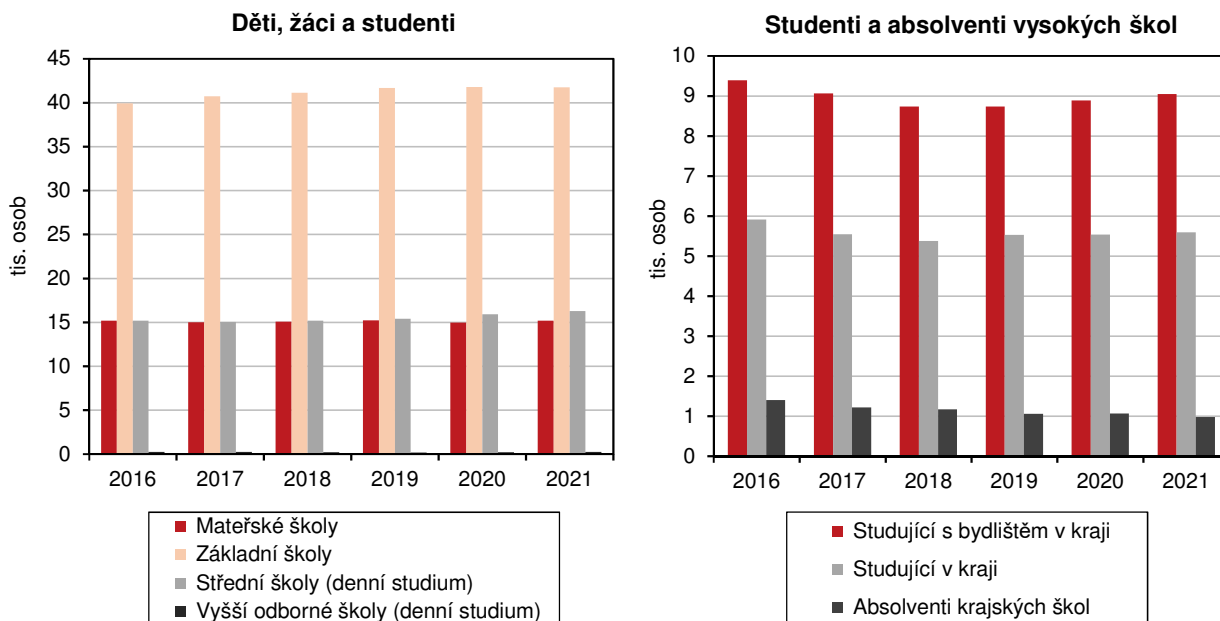
Také u základních škol došlo k navýšení počtu tříd, počet škol se nezměnil.

Základní vzdělávání ve školním roce 2021/2022 v Libereckém kraji zajišťovalo 201 škol (stejný počet jako v minulém školním roce), ve kterých bylo zřízeno 2 205 tříd (meziročně o 36 tříd více). Ty navštěvovalo 41 737 žáků (tj. o 35 žáků a 0,1 % méně než ve školním roce 2020/2021), z toho 22 878 žáků (54,8 %) navštěvuje 1. stupeň. Poprvé od školního roku 2010/2011 došlo k poklesu počtu žáků na základních školách v našem kraji. Jednu třídu navštěvovalo v průměru 18,9 žáků, o rok dříve to bylo 19,3 žáků. Do 1. ročníku bylo nově přijato 4 392 žáků, v tom 0,5 % žáků bylo mladších 6 let, 74,3 % bylo šestiletých a 25,2 % sedmiletých a starších. Zřizovatelem 184 základních škol je obec a výuky v těchto zařízeních se účastnilo 40 014 žáků. Liberecký kraj zřizuje 7 škol (742 žáků), 5 soukromých základních škol navštěvovalo 566 žáků, zřizovatelem 3 zařízení s 85 žáky je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a 2 školy s 330 žáky založila církevní organizace. Vyučování na základních školách zajišťovalo fyzicky 3 954 pedagogů (z toho 685 mužů, tj. 17,3 %), v přepočtu na plně zaměstnané pak 3 158,3 učitelů (z toho 504,6 mužů, tj. 16,0 %). Ve srovnání s předcházejícím školním rokem vyučovala na základních školách

o 101,5 pedagoga (3,3 %) více. Na 1 pedagoga tak připadlo 13,2 žáků, tj. meziročně o 0,5 žáka méně.

Graf 2.20 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Libereckém kraji

Pramen: MŠMT

V rámci denního studia studovalo 98,2 % středoškolských studentů.

Středoškolské vzdělání ve školním roce 2021/2022 v Libereckém kraji poskytovalo celkem 49 škol, tedy o jedno zařízení více než o rok dříve. Počet studentů se meziročně zvýšil o 1,9 % (307 osob) na 16 581 studentů, v jejich struktuře podle pohlaví bylo nepatrně více dívek (50,1 %). Ve srovnání s předchozím školním rokem se snížil počet nově přijatých žáků do 1. ročníku, a to o 21 osob na 4 642 osob. Většina z výše uvedeného celkového počtu studentů studovala v rámci denního studia (98,2 % všech studentů), zbývajících 299 osob se vzdělávalo v rámci ostatních forem studia. Z hlediska věku mezi denními studenty převažovaly osoby 16leté (3 676 studentů, tj. 22,6 %), velmi těsně následovaly osoby sedmnáctileté (3 667 osob, 22,5 %) a dále osmnáctileté (3 225 osob, 19,8 %). Denně se také vzdělávalo 63 studentů ve věku 25 a více let (0,4 % studentů denní formy studia). Tato věková kategorie naopak převažovala mezi studenty ostatních forem studia (52,8 %), více než čtvrtina těchto studentů (81 osob) byla pak ve věku 16–19 let. Výuku na středních školách zajišťovalo 1 579,7 pedagogů (v přepočtu na plně zaměstnané), meziročně o 49,8 osob (3,3 %) více. Na jednoho učitele připadlo 10,3 studentů denního studia, což je meziročně o 0,1 studenta méně.

Počet studentů vyšších odborných škol vzrostl v kraji o 15,6 %.

Počet vyšších odborných škol v Libereckém kraji zůstal třetím školním rokem po sobě na hodnotě 5 zařízení, ve kterých bylo zřízeno 18 studijních skupin denního studia. Celkový počet studentů vzrostl o 15,6 % na 259 studentů, počet studentů denní formy vzdělávání se zvýšil o 22,7 % na 238 studentů. Pedagogickou činnost na vyšších odborných školách v tomto školním roce zajišťovalo 24,9 učitelů (přepočteno na plně zaměstnané), tj. meziročně o 4,2 pedagogického úvazku (20,3 %) více. Na jednoho učitele zde připadlo 9,6 studentů denní formy studia, zatímco o rok dříve to bylo 9,4 studentů.

V kraji bylo také 21 uměleckých škol, na nichž převažují ze 72,3 % dívky.

Z pohledu ostatních školských zařízení působilo v Libereckém kraji ve školním roce 2021/2022 také 21 základních uměleckých škol s 33 pobočkami (meziročně o jednu méně), ve kterých svůj talent rozvíjelo 9 550 žáků (meziročně o 46 žáků méně). Ve struktuře žáků těchto škol převažovaly ze 72,3 % dívky. Více než 64 % žáků se

účastnilo výuky v hudebním oboru, více než jedna pětina navštěvovalo obory výtvarné, necelá jedna desetina obory taneční a literárně-dramatickým oborům se věnovalo přes 5 % žáků. V kraji působí také 1 jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, pro zmíněný školní rok však nebyl vypsán žádný kurz, o rok dříve byl realizován 1 kurz se 6 žáky.

V Libereckém kraji působí 17 středisek volného času, jejichž služeb využívalo 9 337 účastníků.

Pro děti bylo zřízeno 196 družin s 525 odděleními, ve kterých v přepočtu na plně zaměstnané pracovalo 442,3 vychovatelů a 48,0 ostatních pedagogických pracovníků. Celkem bylo v družinách zapsáno 12 474 žáků, mezi kterými z 98,6 % převažovali žáci 1. stupně ZŠ. Vzdělávací zařízení doplňují střediska volného času (domy dětí a mládeže či stanice zájmových činností). V Libereckém kraji působí celkem 17 těchto zařízení, v nichž bylo zřízeno 899 zájmových útvarů, ve kterých pracovalo 102,0 zaměstnanců (v přepočtu na plně zaměstnané). Jejich služeb využívalo celkem 9 337 účastníků, mezi kterými z 63,7 % převažovali žáci. Zastoupení dětí dosáhlo 21,2 %, studentů 1,6 %.

Na vysokých školách studovalo 9 044 studentů s trvalým bydlištěm v Libereckém kraji.

K 31. 12. 2021 na veřejných i soukromých vysokých školách studovalo 9 044 osob s trvalým bydlištěm v Libereckém kraji, tj. meziročně více o 162 osob. Podíl studentek překročil 57% hranici. Na sedmi fakultách Technické univerzity v Liberci v roce 2021 studovalo 6 040 studentů (v porovnání s předchozím rokem +131 studentů), z toho 5 593 studentů se státním občanstvím České republiky (92,6 % z celkového počtu) a 3 475 žen (57,5 %). Studia úspěšně absolvovalo 1 005 studentů, meziročně o 75 studentů méně.

Zdravotnictví, dočasná pracovní neschopnost

V roce 2021 bylo v kraji 150 867 nemocensky pojištěných osob.

V roce 2021 bylo v Libereckém kraji v průměru evidováno 150 867 nemocensky pojištěných osob, tj. o 206 osob (0,1 %) více než v roce 2020. Z uvedeného počtu představovaly 49,4 % ženy, mladiství byli zastoupeni z 0,2 %.

Z důvodu pokračující pandemie covidu-19 se zvýšil počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti.

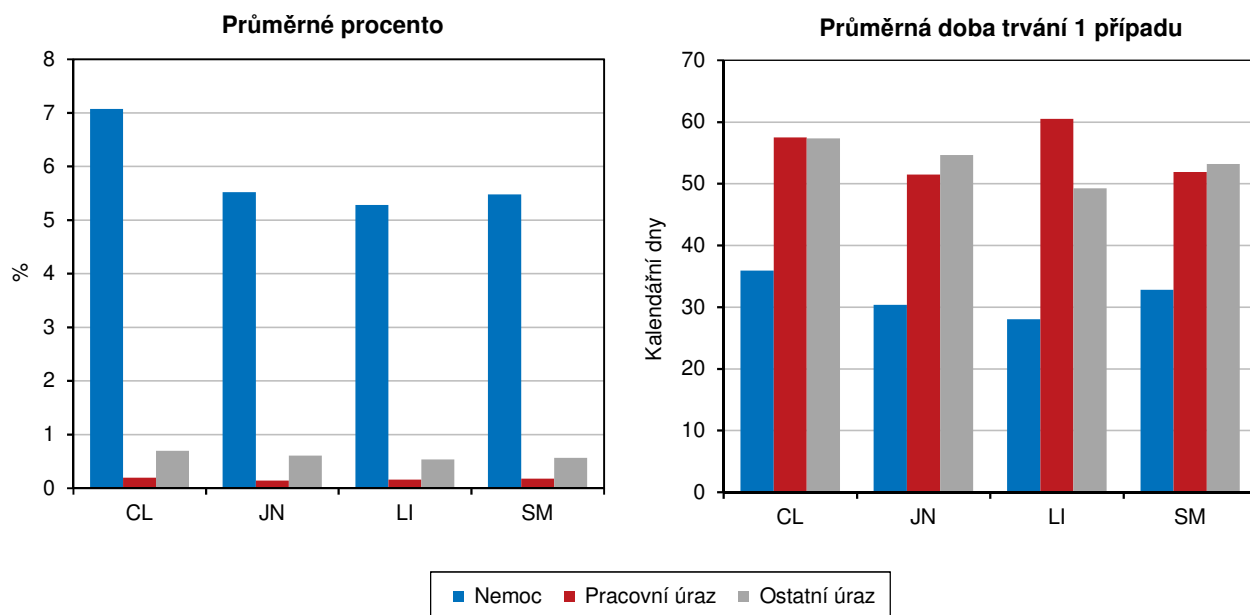
Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti v Libereckém kraji se ve srovnání s předchozím rokem zvýšil o 14,5 % na 109 926 událostí. Důvodem byla pokračující pandemie covidu-19 a tím spojené karantény, při které mají pojištěnci také nárok na nemocenské. Na ženy připadlo 49,6 % nově hlášených případů, na muže 50,4 % případů. Nová pracovní neschopnost se z převážné většiny týkala nemoci (93,0 %) – a to jak v případě žen (94,9 %, 50,6% podíl na celkovém počtu nových případů), tak v případě mužů (91,1 %, 49,4% podíl na celkovém počtu nových případů). Dočasná pracovní neschopnost v důsledku pracovního úrazu tvořila 1,4 % nově hlášených případů, na muže připadlo 69,0 % událostí. Ostatní úrazy byly příčinou 5,6 % případů a také v tomto případě dominovali muži (62,7 % případů).

Počet nově hlášených případů na 100 pojištěnců byl v roce 2021 nejvyšší v našem kraji.

Při přepočtu na 100 pojištěnců připadlo v roce 2021 v Libereckém kraji 72,86 nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti, tj. o 9,13 případů (14,3 %) více než v roce 2020. V rámci mezikrajského žebříčku se jednalo o nejvyšší hodnotu, která se o 14,35 případů pohybuje nad údajem za Českou republiku. Na opačné straně žebříčku se umístilo hlavní město Praha s 43,62 nově nahlášenými případy na 100 pojištěnců. Na 100 pojištěnců pak připadlo 67,75 nově hlášených případů pro nemoc, 1,05 případů pro pracovní úraz a 4,06 případů pro ostatní úraz. Z pohledu pohlaví na 100 pojištěných žen v našem kraji připadlo 73,04 případů, na 100 mužů 72,69 případů. Obě tyto hodnoty jsou opět nejvyšší mezi všemi kraji.

Graf 2.21 Dočasná pracovní neschopnost v okresech Libereckého kraje v roce 2021

Pramen: ČSSZ

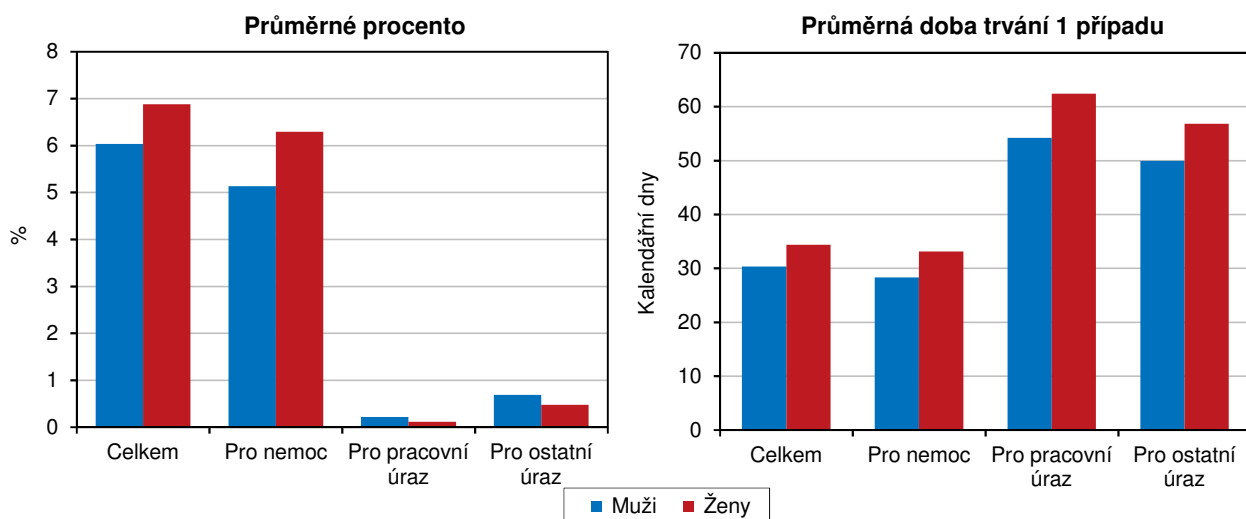

V případě hodnoty průměrného procenta dočasné pracovní neschopnosti obsadil Liberecký kraj 3. nejvyšší příčku.

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz. Hodnota tohoto ukazatele v roce 2021 v Libereckém kraji dosáhla 6,453 % (6,880 % v případě žen, 6,036 % v případě mužů). Celková nemocnost se meziročně nepatrně snížila o 0,053 procentních bodů, republikový průměr překročila o 0,928 procentních bodů. Nejnižší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti ve výši 3,897 % vykázalo hlavní město Praha, nejvyšší ve výši 6,956 % Moravskoslezský kraj. Hodnota Libereckého kraje byla 3. nejvyšší.

Graf 2.22 Dočasná pracovní neschopnost podle pohlaví v Libereckém kraji v roce 2021

Pramen: ČSSZ

Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti v kraji v průměru činila 32,33 dne a byla tak mezi kraji 2. nejkratší.

Denně bylo v roce 2021 v průměru v Libereckém kraji 9 736 osob práce neschopných (o 66 osob a 0,7 % méně než v roce 2020). Pro nemoc bylo neschopno pracovat 8 608 osob, pro pracovní úraz 247 osob a pro ostatní úrazy 881 osob. Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti v Libereckém kraji v roce 2021 dosáhla 32,33 dnů, tj. o 5,03 dnů méně než v roce 2020. Pracovní neschopnost pro nemoc trvala v průměru 30,74 dnů a meziročně se zkrátila

o 4,73 dny, pro pracovní úraz 56,75 dnů (-2,29 dnů) a pro ostatní úrazy 52,49 dnů (-9,86 dnů). Celková hodnota se o 2,14 dnů pohybovala pod republikovým průměrem, mezi kraji byla 2. nejnižší. Nejkratší průměrná doba trvání byla vykázána v Královéhradeckém kraji (32,18 dnů), nejdelší ve Zlínském kraji (38,97 dnů).

Samostatně výdělečně činné osoby v roce 2021 nahlásily 687 případů pracovní neschopnosti.

V roce 2021 bylo v Libereckém kraji v průměru nemocensky pojištěno 3 609 samostatně výdělečně činných osob (OSVČ). Ty nahlásily 687 případů pracovní neschopnosti, tj. v přepočtu na 100 osob 19,04 případů. Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti dosáhla 78,99 dnů, průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti OSVČ činilo 4,119 % a pohybovalo se o 0,118 p. b. pod republikovým průměrem.

Nejvyšší částka byla na nemocenské pojištění v kraji vynaložena v roce 2020.

Nemocenské pojištění slouží k pokrytí ztráty příjmů v krátkodobých sociálních událostech, jako je například dočasná pracovní neschopnost z důvodu nemoci nebo úrazu či karantény, ošetřování člena rodiny, těhotenství a mateřství, péče o dítě. Výdaje na dávky nemocenského pojištění vyplácené v Libereckém kraji se od roku 2013 pravidelně navyšovaly, zatímco do roku 2012 každoročně klesaly a tehdy dosáhly nejnižší hodnoty 682,5 mil. Kč. V roce 2021 jejich objem dosáhl 1 824,7 mil. Kč a poprvé po 8 letech došlo meziročně ke snížení, a to o 10,8 %, když v roce 2020 dosáhly na nejvyšší částku 2 045,7 mil. Kč.

Více než 70 % nemocenského pojištění připadá na výplatu nemocenské.

Největší část nemocenského pojištění v roce 2021, stejně jako v předchozích letech, připadla na výplatu nemocenské (70,3 %), 17,5 % výdajů bylo určeno na peněžitou pomoc v mateřství a 11,5 % na ošetřovné. V roce 2018 byly zavedeny dvě nové dávky – otcovská poporodní péče, na kterou bylo v roce 2021 vyčerpáno 9,0 mil. Kč (0,5 % vyplacených dávek nemocenského pojištění) a dlouhodobé ošetřovné, na které bylo v roce 2021 vyplaceno 4,9 mil. Kč (0,3 %). Velmi malý zbytek 0,2 mil. Kč připadá na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství. Meziročně se snížily pouze dvě dávky – nepatrně peněžita pomoc v mateřství, naopak o více než polovinu ošetřovné, ovšem tato položka v posledních dvou letech zaznamenala několikanásobné navýšení proti předchozím rokům kvůli pandemii covidu-19. U zbývajících položek došlo zpravidla k mírnému navýšení.

Státní sociální podpora

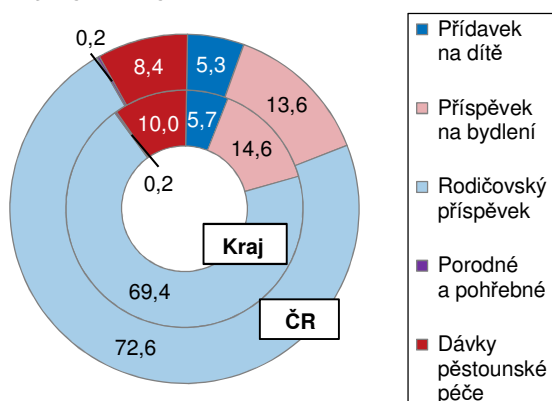
Výdaje na dávky státní sociální podpory přepočtené na 1 obyvatele dosáhly v našem kraji 4. nejvyšší hodnoty.

V roce 2021 bylo v Libereckém kraji vyplaceno 380,7 tis. dávek státní sociální podpory (včetně dávek péstounské péče), tj. meziročně o 1,8 % méně. Celkové výdaje na uvedené dávky v roce 2021 dosáhly 2 087,6 mil. Kč, o 110,6 mil. Kč méně (-5,0 %) než v roce předchozím. Nejméně finančních prostředků bylo za posledních deset let vynaloženo na dávky státní sociální podpory v roce 2012 (1,64 mld. Kč), v dalších letech docházelo spíše k postupnému pozvolnému navyšování, až v roce 2020 nastalo skokové navýšení o 33 %. V přepočtu na 1 obyvatele kraje v roce 2021 připadlo 4 776 Kč, meziročně o 185 Kč méně. V porovnání s ostatními regiony České republiky byly výdaje na dávky státní sociální podpory na 1 obyvatele v Libereckém kraji 4. nejvyšší a republikový průměr (4 650 Kč) překročily o 126 Kč. Více prostředků je vypláceno jen v krajích Moravskoslezském (5 376 Kč), Ústeckém (5 159 Kč), tedy v krajích s vysokým podílem nezaměstnaných, a v hlavním městě Praze (4 787 Kč). Naopak nejnižší částka byla vykázána ve Zlínském kraji (4 042 Kč).

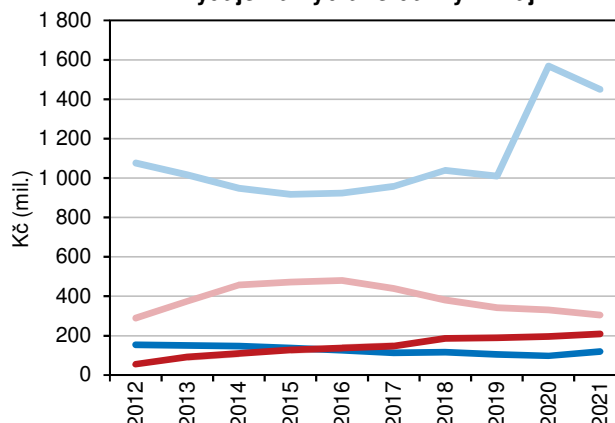
Graf 2.23 Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v Libereckém kraji a ČR

Pramen: MPSV

Výdaje v kraji a ČR v roce 2021 v %

Výdaje na vybrané dávky v kraji¹⁾

¹⁾ do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

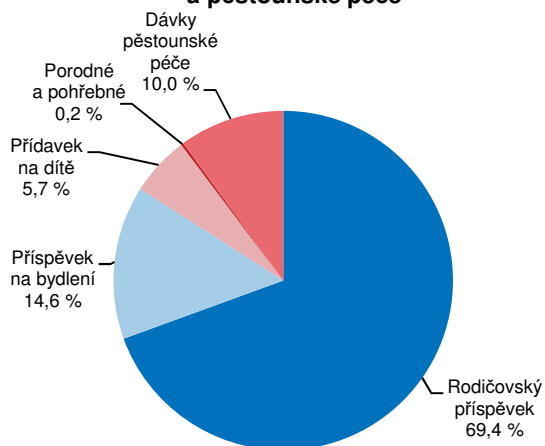
Co do počtu i objemu dominuje mezi dávkami státní sociální podpory rodičovský příspěvek.

Přídavek na dítě v roce 2021 představoval 33,7 % (128,3 tis.) celkového počtu vyplacených dávek státní sociální podpory, přičemž jeho podíl se dlouhodobě snižuje. Největší zastoupení měl rodičovský příspěvek (39,3 %, 149,5 tis.), jehož podíl se naopak dlouhodobě zvyšuje a v roce 2019 se pořadí dávek vyměnilo. Příspěvek na bydlení v roce 2021 zaujímal 21,9 % a dávky péčovské péče dvacetinu (přesně 19 tis.). Co do objemu finančních prostředků představují přídavky na dítě v roce 2021 mnohem menší podíl (5,7 %, 118,9 mil. Kč), zatímco rodičovský příspěvek představuje 69,4 % (1 449,5 mil. Kč). Významný finanční podíl má také příspěvek na bydlení (14,6 %, 305,1 mil. Kč) a desetinu tvoří dávky péčovské péče (209,1 mil. Kč).

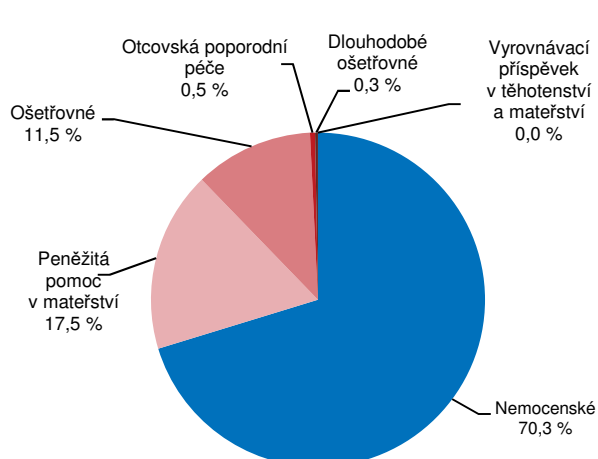
Graf 2.24 Výdaje na dávky státní sociální podpory a nemocenského pojištění v roce 2021

Pramen: MPSV

Dávky státní sociální podpory a péčovské péče

Dávky nemocenského pojištění

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

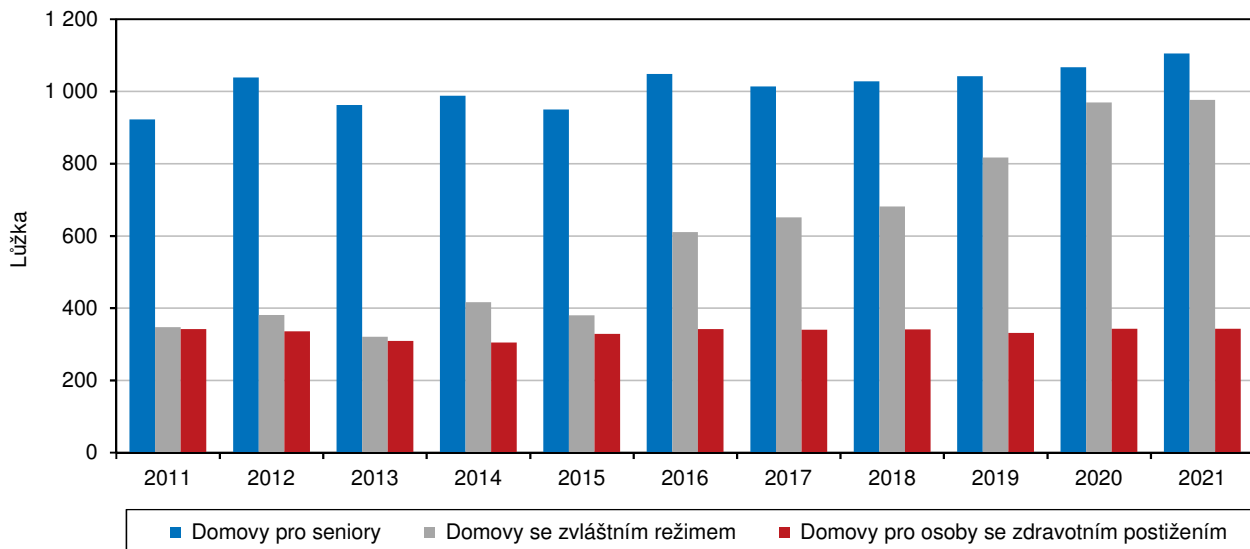
Zařízení sociálních služeb jsou zařízení poskytující některou ze sociálních služeb, jako například pomoc při péči o vlastní osobu, zajištění stravování, ubytování, ošetřování, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím. Obecně se rozlišují tři typy sociální služby, tj. pobytové, ambulantní a terénní. Pobytové služby

jsou spojené s ubytováním v zařízení sociálních služeb, kde člověk žije. Příkladem mohou být domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem (pro osoby nemocné stařeckou demencí, Alzheimerovou nemocí a ostatními typy demencí, které mají z důvodu těchto onemocnění sníženou soběstačnost a proto potřebují pravidelnou pomoc jiné osoby) nebo domovy pro osoby se zdravotním postižením.

Graf 2.25 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Za posledních 5 let v kraji přibyla zařízení pro seniory, méně je však zařízení určených pro osoby se zdravotním postižením.

Od roku 2019 na území Libereckého kraje působí 20 domovů pro seniory. V roce 2021 zde bylo k dispozici 1 105 lůžek, meziročně o 38 lůžek (3,6 %) více a o 183 lůžek (19,8 %) více než před deseti lety, kdy bylo na území kraje jen 16 těchto zařízení. V přepočtu na 1 000 obyvatel starších 65 let tak připadlo 12,1 lůžek. Domovů se zvláštním režimem bylo v kraji 21 (meziročně o 1 více) a disponovaly 976 lůžky (meziročně o 7 více), což byla nejvyšší hodnota vůbec, neboť počet těchto zařízení se neustále zvyšuje. Oproti roku 2011 se kapacita zvýšila o 11 zařízení a 629 lůžek. V domovech se zvláštním režimem připadlo 10,7 lůžek na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let. V letech 2020 i 2021 bylo v 10 domovech pro osoby se zdravotním postižením k dispozici 343 lůžek (3,8 lůžka na 1 000 obyvatel starších 65 let). Za posledních deset let se počet těchto zařízení snížil o 3 zařízení, kapacita lůžek se z počtu 342 lůžek přes pokles na 305 lůžek v roce 2014 vrátila k hodnotě z roku 2011.

Počet lůžek v domovech pro seniory připadající na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let je v kraji 3. nejnižší.

V porovnání s ostatními regiony České republiky se Liberecký kraj v počtu lůžek na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v případě domovů pro seniory v roce 2021 umístil na 3. nejnižší pozici, u domovů se zvláštním režimem na 5. spodní příčce a v případě domovů pro osoby se zdravotním postižením obsadil druhou spodní příčku. Nejvíce lůžek na 1 000 obyvatel daného věku v domovech pro seniory vykázal Jihočeský kraj (21,9 ‰), v domovech se zvláštním režimem i pro osoby zdravotně postižené to byl Ústecký kraj (15,5 ‰, resp. 9,0 ‰). Nejméně příznivá situace byla v případě všech zařízení zjištěna v hlavním městě Praze (9,2 ‰ v domovech pro seniory, 5,6 ‰ v domovech se zvláštním režimem a 1,9 ‰ v případě domovů pro osoby zdravotně postižené).

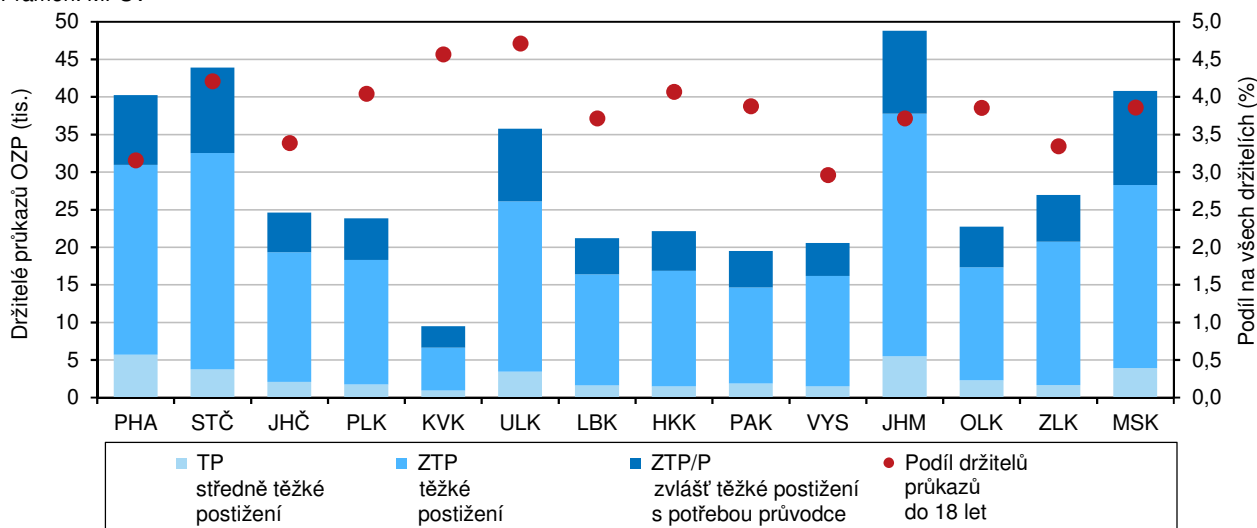
Problematiku průkazu osoby se zdravotním postižením upravuje zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením (dále OZP) má osoba starší 1 roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Od roku 2014 je možné průkaz osoby se zdravotním postižením získat pouze na základě samostatného řízení a posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem okresní správy sociálního zabezpečení.

Průkaz osoby se zdravotním postižením se poskytuje ve třech stupních: TP pro osoby se středně těžkým postižením, ZTP pro osoby s těžkým postižením a ZTP/P pro osoby se zvláště těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce.

Graf 2.26 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením podle krajů v prosinci 2021

Pramen: MPSV

Ke konci roku 2021 bylo v kraji evidováno 21 195 držitelů průkazu osoby se zdravotním postižením.

Od roku 2014, kdy došlo ke změně legislativy a skokovému snížení počtu osob se zdravotním postižením asi o třetinu, dochází každý rok v Libereckém kraji k nárůstu počtu těchto osob přibližně o 1 tisíc. Až v posledních dvou letech je nárůst nižší. Ke konci roku 2021 bylo evidováno celkem 21 195 osob se zdravotním postižením (meziročně o 675 více), z toho 788 (3,7 %) mladistvých do 18 let. Převažujícím druhem průkazu je průkaz ZTP pro osoby s těžkým postižením (14 783, tj. 69,7 %), na průkaz ZTP/P mělo nárok 4 798 (22,6 %) držitelů a na průkaz TP 1 614 (7,6 %) zdravotně postižených osob.

V přepočtu na 10 tis. obyvatel vykázal náš region nejvyšší počet držitelů průkazů osob se zdravotním postižením.

V prosinci 2021 v Libereckém kraji z celkového počtu držitelů průkazů bylo více žen, a to 10 935 (51,6 %). Stejná situace platí také u průkazů TP (888 žen, 55,0 %) a ZTP (7 766 žen, 52,5 %). Naopak u držitelů průkazů ZTP/P měli převahu muži (2 517 mužů, 52,5 %). Ke konci roku 2021 připadlo na 10 tis. obyvatel 484,9 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením. V porovnání s ostatními kraji České republiky to byl nejvyšší počet, naopak v hlavním městě Praze na 10 tis. obyvatel připadlo 317,4 držitelů průkazu. V celé České republice připadlo na 10 tis. obyvatel 381,3 držitelů průkazu osob se zdravotním postižením.

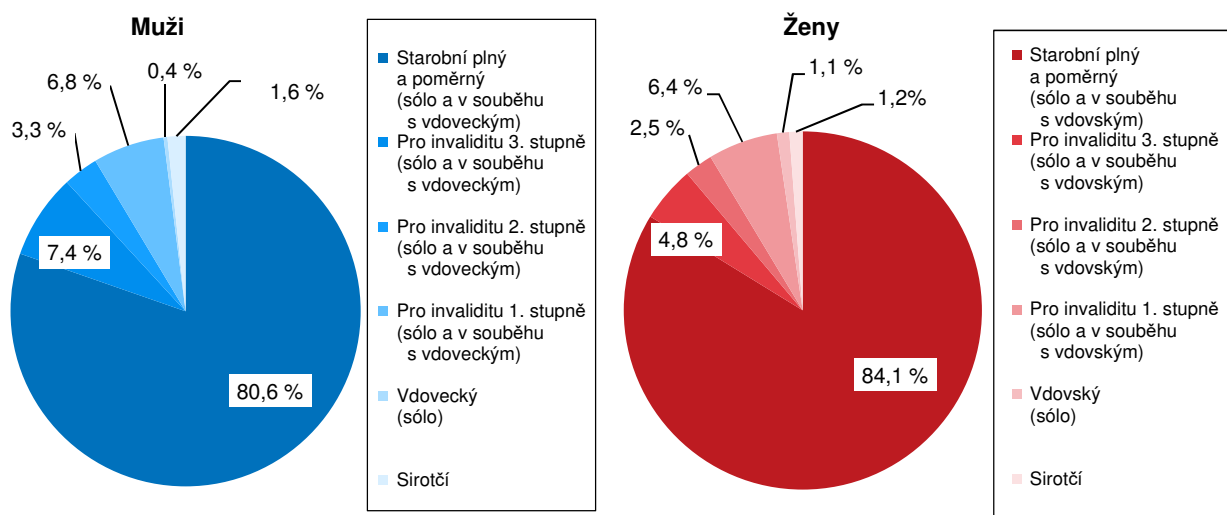
Důchodci, důchody

Na konci roku 2021 bylo v kraji evidováno 121 848 příjemců některého z důchodů.

V evidencích České správy sociálního zabezpečení bylo ke konci roku 2021 v Libereckém kraji vedeno celkem 121 848 příjemců důchodů, tj. meziročně o 1 345 osob (-1,1 %) méně. Většinu uvedených příjemců představovaly ženy (58,6 %). Oproti roku 2020 mezi příjemci poklesl jak počet mužů (-586 osob na 50 410 osob), tak počet žen (-759 osob na 71 438 osob). Počet příjemců důchodů v úhrnu za Českou republiku meziročně poklesl o 23 780 osob (-0,8 %) na 2 857 644 osob. Příjemců důchodů ubylo také ve všech krajích České republiky. Intenzita poklesu se v rámci regionů pohybovala v rozmezí od -0,3 % v Jihočeském kraji do -1,5 % v hlavním městě Praze. Pokles vykázán v Libereckém kraji byl 4. nejvyšší.

Graf 2.27 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Libereckém kraji v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ

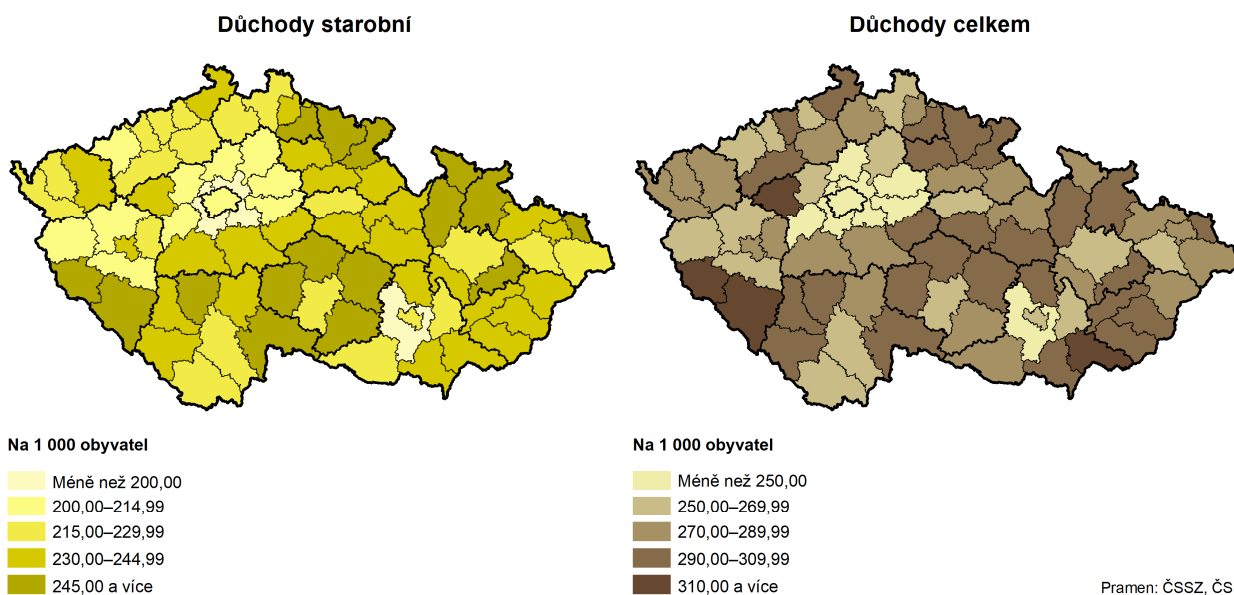
Mezi příjemci důchodů jsou nejpočetněji zastoupeni senioři pobírající starobní penzi sólo.

Nejpočetnější skupinu příjemců důchodů dlouhodobě tvoří starobní důchodci pobírající plný starobní důchod sólo (bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Do této skupiny v roce 2021 v Libereckém kraji spadalo 76 402 osob, tj. 62,7 % všech příjemců penzí. Meziročně jejich počet poklesl o 1 466 osob (-1,9 %). Starobní poměrný důchod (po dosažení určené kratší doby pojištění a také bez souběhu) byl vyplácen 176 osobám (meziročně o 20 osob více, tj. nárůst o 12,8 %). Vdovský důchod sólo (bez souběhu) v prosinci 2021 v našem kraji pobíralo 804 žen (meziročně o 26 osob více), vdovecký důchod sólo byl vyplácen 186 mužům (meziročně pouze o 1 příjemce méně).

Ke konci roku 2021 pobírala předčasný důchod více než čtvrtina starobních důchodců.

Počet příjemců předčasných starobních důchodů se v našem kraji meziročně navýšil o 537 osob (2,0 %) na 27 421 osob. Ke konci sledovaného roku předčasný důchod tedy pobíralo 27,4 % starobních důchodců, tj. o 0,9 p. b. více než v roce 2020. V rámci krajů České republiky bylo zastoupení předčasných důchodců nejvyšší v Kraji Vysočina (36,1 %), nejnižší pak v hlavním městě Praze (14,2 %). Podíl za Liberecký kraj byl 4. nejnižší, o 0,8 p. b. se pohyboval pod republikovým průměrem (28,2 %). Vyšší podíl předčasných starobních důchodců je ve všech krajích patrný na straně mužů.

Příjemci důchodů v okresech v prosinci 2021

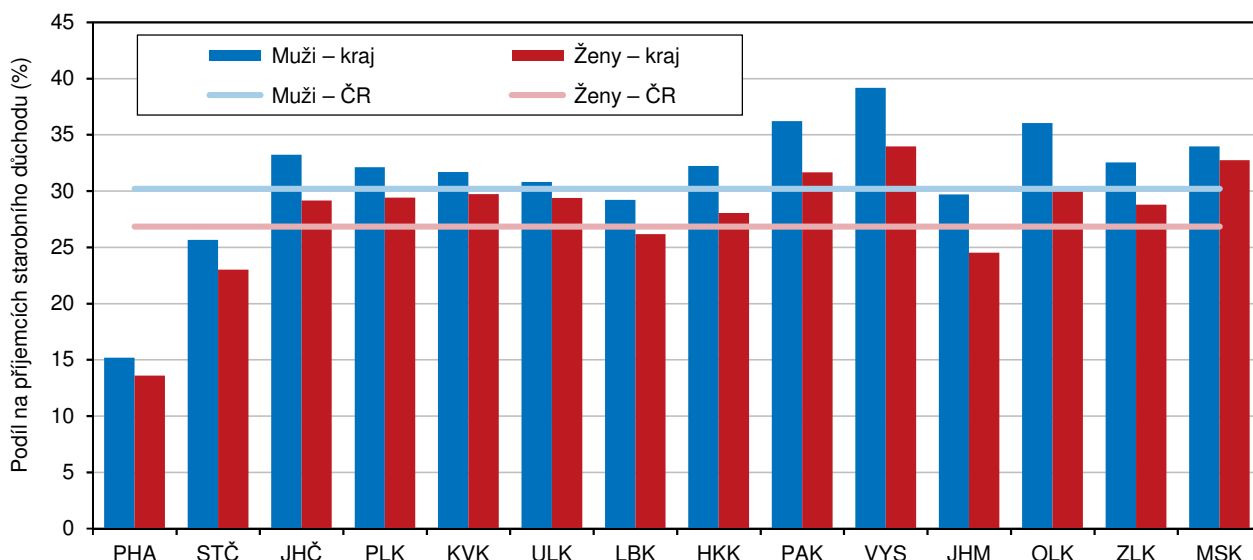

Mezi předčasnými důchodci převažovali muži.

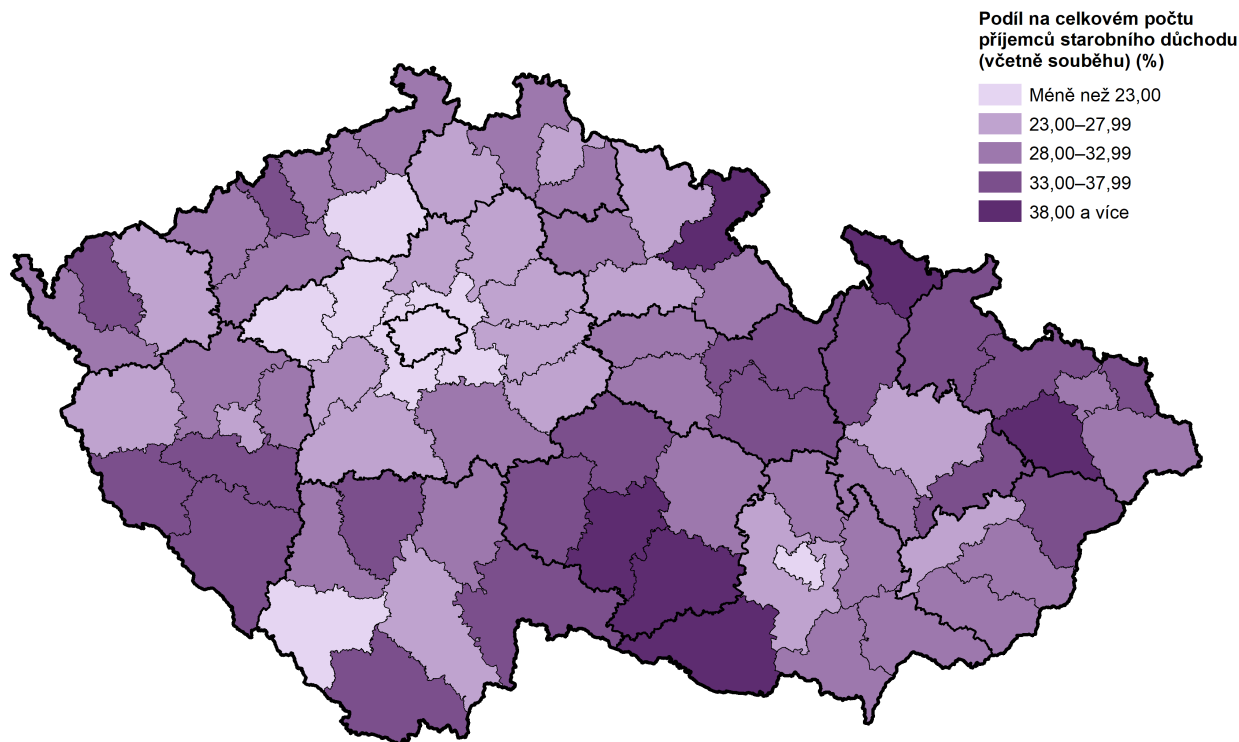
V Libereckém kraji pobíralo předčasný starobní důchod 29,2 % mužů (3. nejnižší mezi kraji) a 26,2 % žen (4. nejnižší mezi kraji). Napříč kraji byl nejvyšší podíl předčasných starobních důchodů mužů i žen vykázán v Kraji Vysočina (39,2 % muži, 34,0 % ženy), naopak tomu bylo v případě obou pohlaví v hlavním městě Praze (15,2 % mužů, 13,6 % žen). Nejvyšší rozdíl mezi podílem předčasných důchodců na straně mužů a žen pak vykázal Olomoucký kraj (36,0 % mužů, 30,0 % žen, tj. 6,0 p. b.), naopak nejvyrovnanější byl tento poměr v Moravskoslezském kraji (34,0 % mužů, 32,7 % žen, tj. 1,2 p. b.).

Graf 2.28 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví v krajích v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2021

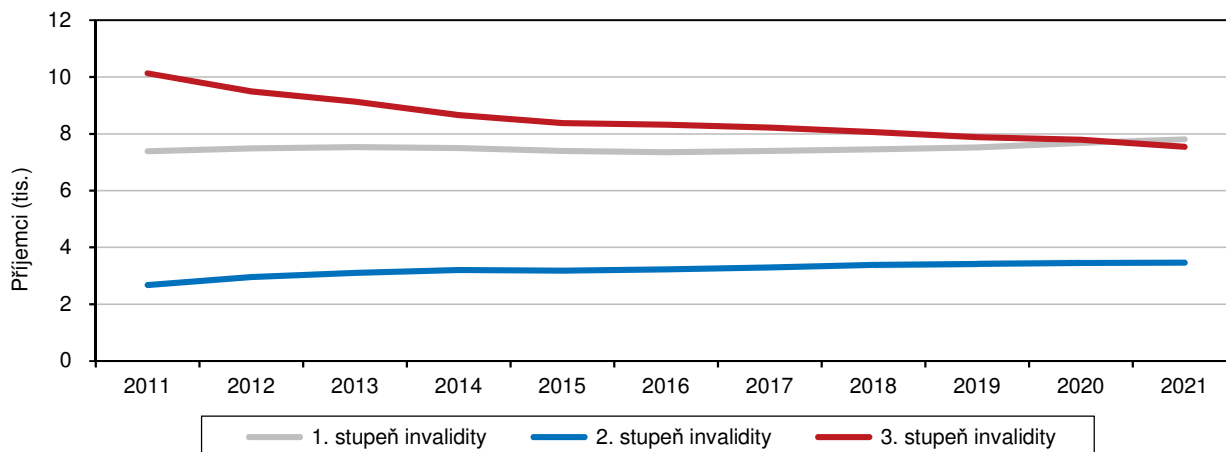
Pramen: ČSSZ, vlastní dopočet

Invalidní důchod v regionu pobíralo více než 18 tis. osob. Výraznější změnu za poslední dekádu zaznamenal pouze počet příjemců invalidního důchodu 3. stupně.

Některý z invalidních důchodů sólo pobíralo celkem 18 512 osob (tj. 8 851 mužů a 9 661 žen), tedy ve srovnání s předcházejícím rokem o 103 osob méně (tj. -96 mužů a -7 žen). Nejčastěji se jednalo o příjemce invalidního důchodu 1. stupně (7 730 osob, tj. 41,8 % z celkového počtu sólo invalidních důchodců), meziročně jejich počet vzrostl o 120 osob (+1,6 %). Naopak počet příjemců invalidního důchodu 3. stupně v roce 2021 proti roku 2020 poklesl o 233 osob (-3,1 %) na 7 352 osob. Zbývajících 3 430 příjemců (meziročně o 10 osob více) pobíralo důchod pro invaliditu 2. stupně. V kraji bylo také 1 699 dětí, které pobíraly sirotčí důchod, jejich počet se v tomto případě meziročně zvýšil o 65 osob (+ 4,0 %).

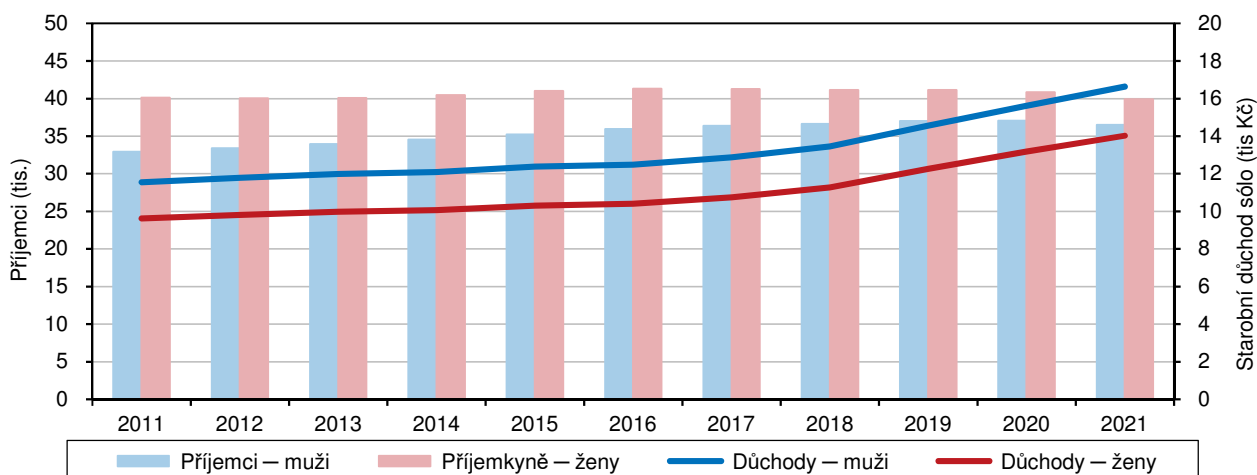
Graf 2.29 Příjemci invalidních důchodů podle stupně invalidity v Libereckém kraji (stav v prosinci)
(včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem)

Pramen: ČSSZ

Graf 2.30 Příjemci starobního důchodu sólo (plného) a průměrná výše důchodu podle pohlaví v Libereckém kraji (stav v prosinci)

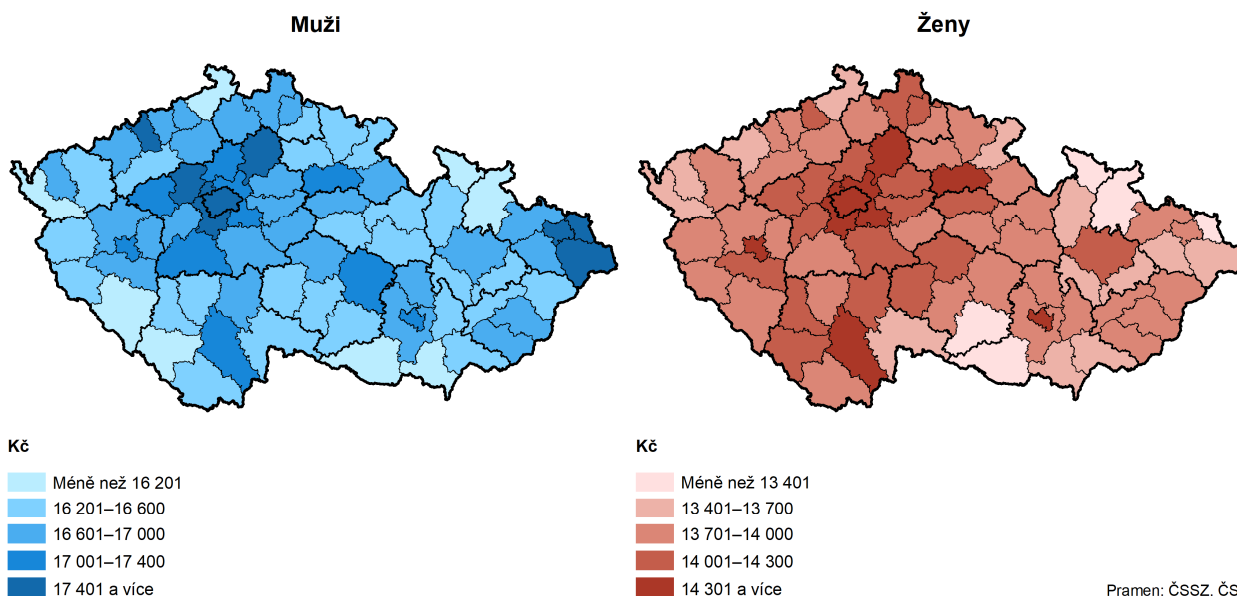
Pramen: ČSSZ

Průměrný důchod (bez ohledu na jeho typ) byl v našem kraji 6. nejnižší.

Průměrný důchod (bez ohledu na typ důchodu) činil v prosinci 2021 v Libereckém kraji 14 640 Kč, což je meziročně o 854 Kč více (+6,2 %). Muži v průměru pobírali 15 554 Kč (+915 Kč) a ženy 13 995 Kč (+812 Kč). V porovnání s průměrem České republiky (14 815 Kč) byl uvedený krajský důchod nižší o 175 Kč, v poměru s ostatními kraji byl pak 6. nejnižší. Nejvyšší průměrný důchod pobírali důchodci v hlavním městě Praze (16 014 Kč), na opačném konci žebříčku se umístil Ústecký kraj (14 374 Kč). V rámci okresů Libereckého kraje byl nejvyšší průměrný důchod vyplácen příjemcům v okrese Liberec (14 720 Kč), nejnižší v okrese Česká Lípa (14 450 Kč).

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví v okresech v prosinci 2021

Senioři v našem regionu pobírali 7. nejnižší plný starobní důchod sólo, meziročně se však tento důchod navýšil o 6,5 %.

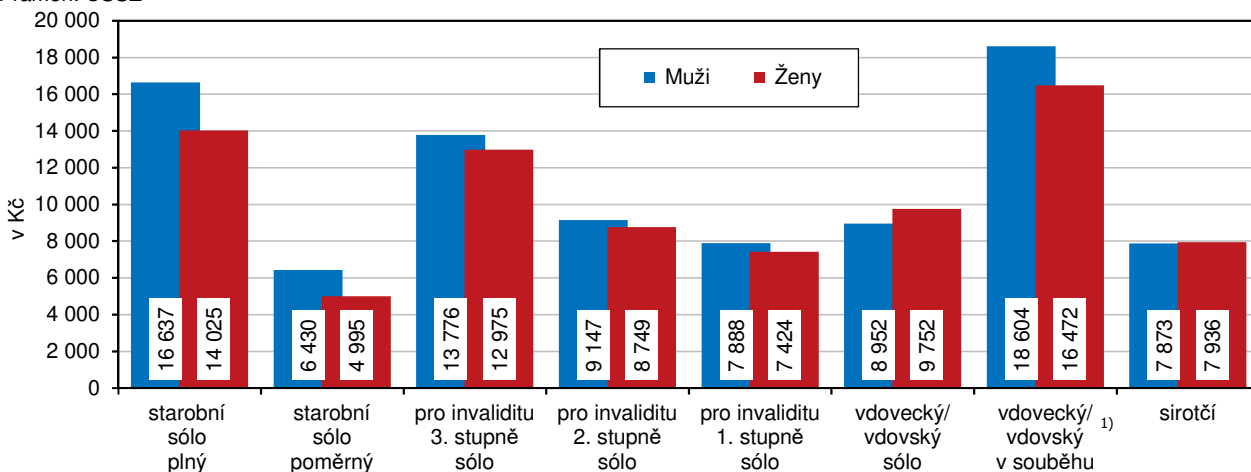
Plný starobní důchod sólo (bez souběhu s vdovským a vdoveckým) dosáhl v Libereckém kraji na konci roku 2021 částky 15 273 Kč, proti roku 2020 se tak navýšil o 930 Kč (+6,5 %). V případě mužů tento důchod činil 16 637 Kč, ženy v průměru pobíraly o 2 612 Kč méně, tedy 14 025 Kč. Ve srovnání s republikovým průměrem (15 453 Kč) byl krajský starobní důchod o 180 Kč nižší. Nejvyšší sólo

starobní důchod napříč kraji České republiky patřil seniorům v hlavním městě Praze (16 467 Kč), nejnižší pak pobírali penzisté v Karlovarském kraji (14 918 Kč). Částka dosažená v Libereckém kraji byla v tomto srovnání 7. nejnižší. Z pohledu okresů Libereckého kraje byl nejvyšší průměrný starobní důchod vyplácen v okrese Jablonec nad Nisou (15 338 Kč), nejnižší v okrese Semily (15 161 Kč).

Graf 2.31 Průměrná výše důchodů podle jejich druhu a pohlaví příjemce v Libereckém kraji v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ

1) důchod vdovecký nebo vdovský v souběhu s přímým důchodem (tj. starobním nebo invalidním)

Průměrná vyplácená částka se meziročně navýšila také u všech ostatních typů důchodů. Nejvýraznější absolutní nárůst vykázaly důchody pro invaliditu 3. stupně, a to o 703 Kč (+5,5 %) na 13 401 Kč. Relativně nejvíce se zvýšily poměrné starobní důchody sólo (bez souběhu) – o 7,5 % (+417 Kč) na 6 006 Kč.

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

V roce 2021 bylo v kraji zaznamenáno nejméně trestných činů od roku 1991.

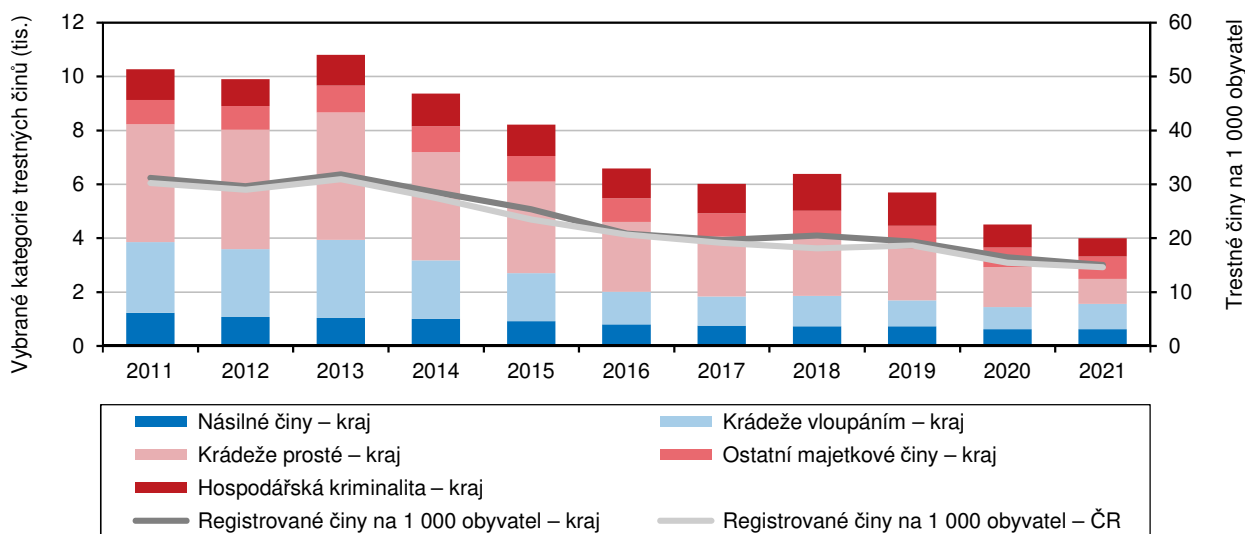
V průběhu roku 2021 bylo v Libereckém kraji registrováno celkem 6 586 trestných činů, tj. o 9,7 % (704 skutků) méně než v předcházejícím roce a nejméně v tomto století. Více než 72 % trestných činů připadlo na obecnou kriminalitu, která zaznamenala meziroční 6,9% pokles. Trestné činy spadající do kategorie hospodářské kriminality tvořily 10,2 % všech registrovaných trestných činů, ve srovnání s rokem 2020 se jejich počet snížil o 21,5 %. Zbývající kriminalita představovala 17,4 % registrovaných činů a meziročně poklesla o 12,6 %.

Na celkovém počtu trestných činů zjištěných v ČR se náš kraj podílel 4,3 %, tj. 6. nejnižší hodnota mezi kraji.

Také v celé České republice kriminalita dlouhodobě klesá, v roce 2021 se meziročně snížila o 7,4 %. Pokles byl zaznamenán také ve všech regionech – absolutně nejvíce v hlavním městě Praze (-2 923 skutků), relativně nejvíce klesla kriminalita v Karlovarském kraji (-15,1 %). Absolutně nejnižší pokles zaznamenal Pardubický kraj (-358 skutků), nejnižší relativní propad byl vykázán ve Středočeském kraji (-2,6 %). V hlavním městě Praze bylo evidováno 22,9 % z republikového úhrnu 153 233 trestných činů. Podíl Libereckého kraje dosáhl 4,3 %, tj. 6. nejnižší mezikrajská hodnota. Nejméně trestných činů a nejnižší podíl vykázal Karlovarský kraj (3 754 činů, 2,4% podíl).

Graf 2.32 Registrované trestné činy v Libereckém kraji a ČR

Pramen: Policejní prezidium ČR

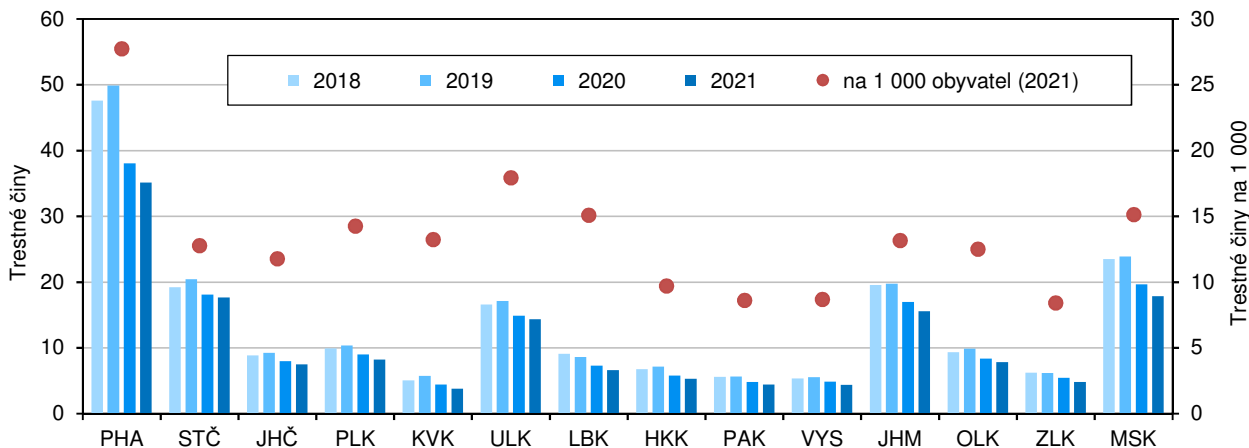

Nejvíce trestných činů bylo spácháno v okrese Liberec, nejméně v okrese Semily.

Meziroční pokles registrovaných trestných činů byl zaznamenán ve všech okresech Libereckého kraje. Nejvýraznější propad byl vykázán v okrese Česká Lípa (-260 skutků, -12,3 %). Z relativního pohledu následoval okres Jablonec nad Nisou (-11,7 %, -161 činů), z absolutního okres Liberec (-246 činů, -8,0 %). V okrese Semily snížení představovalo 5,1 % (-37 činů). Největší měrou se na výše uvedeném počtu registrovaných trestných činů v Libereckém kraji podílel okres Liberec (43,0 %), naopak nejméně činů Policie ČR evidovala v okrese Semily (10,4 %).

Graf 2.33 Registrované trestné činy podle krajů

Pramen: Policejní prezidium ČR

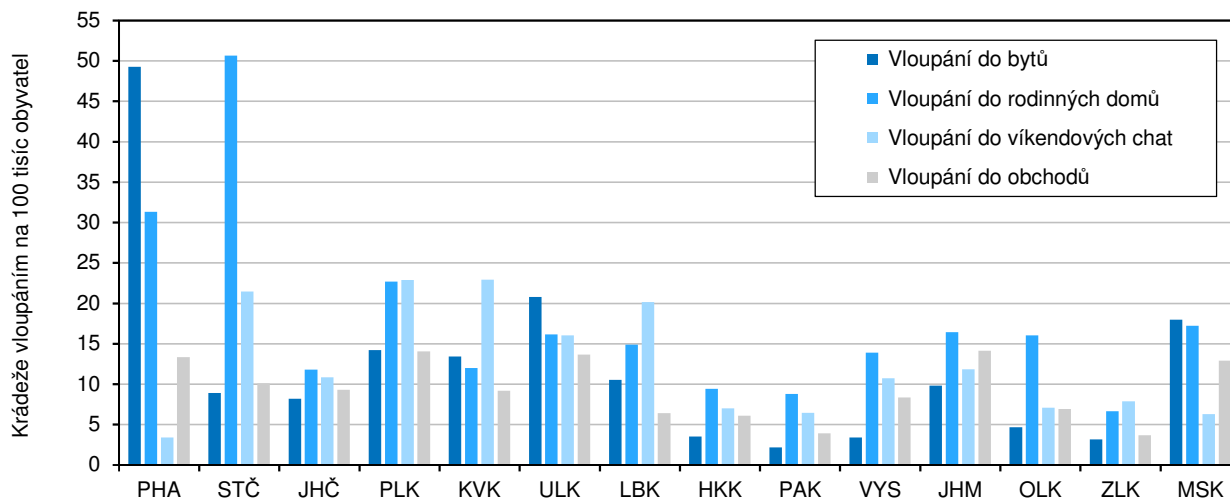
V rámci obecné kriminality převažovala majetková trestná činnost – nejčastěji policie řešila krádeže vzloupáním a krádeže prosté.

Mezi 4 766 registrovanými činy obecné kriminality v Libereckém kraji převažovala z 56,6 % majetková trestná činnost. Nejčastěji byly v tomto případě řešeny krádeže vzloupáním (938 skutků, tj. 34,8 % majetkové kriminality), jen o 9 méně bylo spácháno prostých krádeží (34,4 %) a zbývajících 831 činů připadlo na ostatní majetkovou kriminalitu. V roce 2021 bylo v kraji například registrováno 119 vzloupání do motorových vozidel, 88 vzloupání do víkendových chat, 65 vzloupání do rodinných domků nebo bylo odcizeno 61 jízdních kol. Krádeže prosté převažují v obchodech (252 činů), bylo ukradeno 108 dvoustopých motorových vozidel. Z ostatní majetkové kriminality převažuje podvod (352 činů), dále pak poškození cizí věci (260 činů) a neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (155 činů).

Graf 2.34 Registrované krádeže vloupáním na 100 000 obyvatel podle krajů v roce 2021 (vybrané druhy)

Pramen: Policejní prezidium ČR

Násilná kriminalita představovala téměř 13 %, převažoval trestný čin omezování domovní svobody

Do kategorie násilné kriminality bylo zařazeno 617 skutků, což představuje 12,9% podíl na obecné kriminalitě. Jednalo se především o porušování domovní svobody (160 trestných činů), úmyslné ublížení na zdraví (149 činů), nebezpečné vyhrožování (87 činů), loupeže (69 činů) nebo vydírání (64 činů). V kraji bylo ve sledovaném období spácháno také 5 vražd (o jednu méně než v roce 2020). Mravnostní kriminalita se jako jedna z mála zvýšila, meziročně téměř o třetinu (+48 případů) na 195 činů (tj. 4,1% podíl na obecné kriminalitě). Mezi těmito delikty bylo mimo jiné zaevidováno 61 případů znásilnění, 50 případů pohlavního zneužití a 44 případů dětské pornografie a zneužití dítěte k ní.

V rámci hospodářské kriminality převažovaly úvěrové podvody.

V roce 2021 bylo v Libereckém kraji evidováno 673 hospodářských deliktů (tj. meziročně méně o 184 činů, -21,5 %), mezi kterými převažují více než pětinou úvěrové podvody (143 případů), dále bylo spácháno 107 neoprávněných přístupů a poškození záznamů v počítačovém systému, opatření a přechovávání přístupových zařízení a hesel nebo 82 podvodů.

Více než 50 % objasněných trestných činů bylo spácháno recidivisty.

V roce 2021 bylo v Libereckém kraji objasněno 3 695 registrovaných trestných skutků. V případě obecné kriminality bylo objasněno 2 432 činů, v případě hospodářské kriminality 387 skutků. Podařilo se dopadnout pachatele všech vražd. Z celkového počtu objasněných trestných skutků bylo 1 871 činů (50,6 %) spácháno opakovaně trestanými osobami. Dodatečně se podařilo Policii ČR objasnit 711 trestných činů.

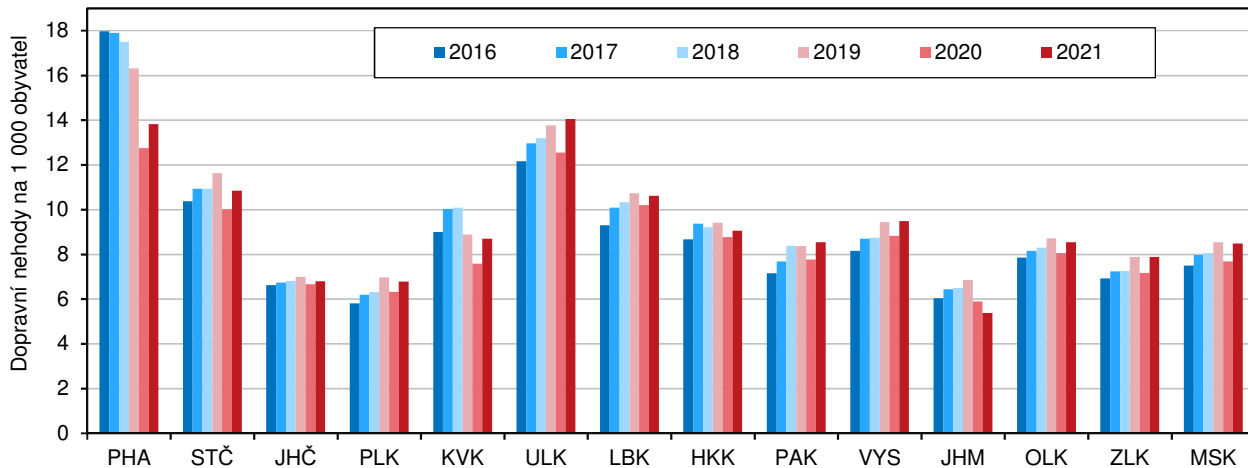
V roce 2021 se nehodovost v kraji meziročně zvýšila o 2,7 %. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v okrese Česká Lípa. Naopak v okrese Semily jako v jediném nehodovost meziročně poklesla.

O dopravní nehodovosti v roce 2021 v Libereckém kraji vypovídalo 4 641 dopravních nehod, což je 4,7 % z celkového republikového počtu 99 332 nehod a mezi kraji se jednalo o 6. nejnižší hodnotu. Nejvíce dopravních nehod bylo zaznamenáno na území hlavního města Prahy (17 510 nehod, tj. 17,6 % republikového úhrnu), následoval Středočeský kraj s 14 954 nehodami a 15,1% podílem. Naopak nejméně dopravních nehod bylo evidováno na silnicích Karlovarského kraje (2 466 nehod, 2,5 %). Počet dopravních nehod meziročně vzrostl v celé České republice (+4,8 %) a kromě Jihomoravského kraje také ve všech ostatních krajích. Tam počet nehod poklesl o 675 událostí (-9,6 %). Nejvýraznější relativní nárůst byl zaznamenán v Karlovarském kraji (+238 nehod, tj. 10,7 %). V našem kraji se nehodovost zvýšila o 124 událostí (+2,7 %). Z pohledu okresů Libereckého kraje nejvyšší nárůst zaznamenal okres Česká Lípa, ve kterém se stalo o 84 nehod (+5,7 %) více než v roce předchozím. V okrese Liberec se zvýšil počet nehod o 46 událostí (+2,6 %),

v okrese Jablonec nad Nisou o 22 událostí (+3,2 %). Pouze na semilsku se stalo méně událostí (-28 nehod, tj. -4,6 %). Nejvyšší počet nehod byl vykázán v okrese Liberec (1 789 událostí, tj. 38,5 % krajského úhrnu), nejnižší v okrese Semily (582 událostí, 12,5 %).

Graf 2.35 Dopravní nehody podle krajů

Pramen: Policejní prezidium ČR

Počet nehod s následky na životě a zdraví v kraji poklesl, přesto však v roce 2021 v důsledku dopravní havárie přišlo o život 15 osob.

Počet nehod s následky na životě a zdraví (tzn. osobních nehod) meziročně poklesl o 6,7 % na 868 havárií, což představuje 18,7 % všech nehod. Za celou republiku údaj poklesl o 1,4 % na 18 156 havárií. Při těchto nehodách v našem kraji zemřelo 15 osob a 1 072 jich bylo zraněno, z toho 47 těžce. Za celou republiku zemřelo 470 osob, 22 205 bylo zraněno, z toho 1 624 těžce.

Nehod pod vlivem alkoholu meziročně ubylo.

Pouze pod vlivem alkoholu bylo v kraji způsobeno 199 dopravních nehod (4,3 % z celkového počtu), což ve srovnání s rokem 2020 znamená pokles o 20,4 %. Pouze vlivem drog bylo způsobeno 24 nehod, přičemž ve srovnání s rokem 2020 nedošlo k žádné změně. Stejná situace nastala také u dopravních nehod způsobených pod vlivem alkoholu – v roce 2020 a 2021 bylo pod vlivem této kombinace způsobeno 6 nehod.

V přepočtu na 1 000 dopravních nehod zemřelo 3,2 osob, tj. 3. nejnižší hodnota mezi kraji.

Závažnost nehod na území Libereckého kraje, měřená počtem zemřelých na 1 000 dopravních nehod, byla v rámci krajů České republiky po hlavním městě Praze (1,3 usmrcených) a Moravskoslezském kraji (2,9 usmrcených) třetí nejnižší (3,2 usmrcených). Nejhorší bilanci měly z tohoto pohledu kraje Jihočeský (10,4 osob) a Plzeňský (8,7 osob), přičemž republikový průměr je 4,7 usmrcených.

Nejčastějším důvodem dopravní nehody byl nesprávný způsob jízdy, nejčastějším viníkem byli řidiči motorových vozidel. Nejvíce nehod se stalo v červnu.

V Libereckém kraji bylo nesprávným způsobem jízdy zapříčiněno 51,3 % nehod, řidiči nepřizpůsobili rychlost u 13,7 % případů, přednost v jízdě nedali v 7,9 % případů a při předjíždění zavinili 1,4 % nehod. Nejčastějším viníkem byli řidiči motorového vozidla, kteří zapříčinili 70,8 % nehod. U 23,0 % nehod došlo ke střetu s lesním či domácím zvířetem, u 0,9 % dopravních nehod byl viníkem chodec. Nejvíce dopravních nehod šetřili policisté v kraji v červnu (446 událostí, 9,6 % z celkového počtu), nejméně v březnu (271 událostí, 5,8 %). V rámci ČR bylo nejvíce nehod způsobeno v říjnu (9 693 událostí) a nejméně v březnu (6 103 událostí).

Na jednu dopravní nehodu v kraji v průměru připadla škoda ve výši 47 812 Kč, tj. nejméně mezi kraji.

Věcné škody způsobené při dopravních nehodách v roce 2021 v Libereckém kraji dosáhly částky 221,9 mil. Kč, meziročně více o 9,6 mil. Kč (+4,5 %). Meziroční nárůst v rámci celé České republiky dosáhl 11,7 %, Jihomoravský kraj jako jediný

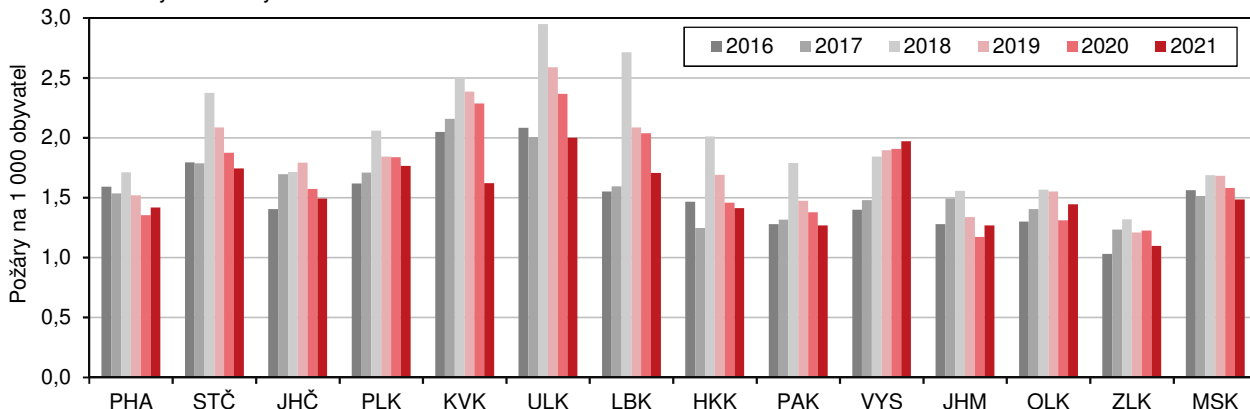
zaznamenal malý pokles (-1,7 %). Na jednu dopravní nehodu v Libereckém kraji v průměru připadla škoda ve výši 47 812 Kč, což je nejmenší hodnota v mezikrajském srovnání, nejvyšší škoda byla vykázána v Jihočeském kraji (81 633 Kč), průměr ČR činil 67 634 Kč.

V centrálním registru řidičů bylo v rámci Libereckého kraje na konci roku 2021 evidováno více než 18 tis. řidičů s „bodovou ztrátou“. Největší skupinu tvořili řidiči se 2 body.

Obecními úřady obcí s rozšířenou působností v Libereckém kraji bylo k 31. 12. 2021 v centrálním registru řidičů evidováno 18 852 řidičů (o 318 více než před rokem), kteří se dopustili přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče. Podíl na celkovém počtu registrovaných řidičů dosáhl 6,9 %, tj. 7. nejvyšší hodnota mezi kraji. Nejvyšší podíl „bodovaných“ řidičů byl zjištěn v Moravskoslezském kraji (7,9 %), naopak nejnižší v hlavním městě Praze (4,5 %). Největší skupinu bodovaných řidičů v Libereckém kraji tvořili řidiči se 2 registrovanými body (5 926 řidičů, 31,4 % bodovaných řidičů), následovali řidiči se 3 registrovanými body (4 221 řidičů, 22,4 %). Maximum 12 bodů dosáhlo 2 347 řidičů (12,4 %), jejich počet se meziročně zvýšil o 135 osob.

Graf 2.36 Požáry podle krajů

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

V roce 2021 bylo zaznamenáno meziročně méně požárů, přímá škoda, kterou způsobily, však výrazně vzrostla.

Podle údajů Hasičského záchranného sboru České republiky se počet požárů, které vznikly na území Libereckého kraje během roku 2021, meziročně snížil o 157 událostí (-17,4 %) na 746 požárů. Naopak přímá škoda způsobená těmito požáry se proti roku 2020 více než ztrojnásobila a dosáhla 445,0 mil. Kč. Uchráněné hodnoty ve výši 1 517,9 mil. Kč (tj. meziročně o 928,5 mil. Kč více) pak převýšily přímé škody téměř 3,5krát.

V celé České republice v loňském roce hasiči zasahovali u 16 162 požárů, tj. ve srovnání s rokem 2020 o 1 184 událostí méně (-6,8 %). Meziročně nižší počet požárů zaznamenalo 11 krajů. Nárůst událostí evidoval pouze kraj Olomoucký (+8,7 %), Jihomoravský (+7,1 %) a Kraj Vysočina (+2,2 %). Nejvíce požárů registrovali hasiči ze Středočeského kraje (2 405 požárů, tj. 14,9% podíl na republikovém úhrnu), nejméně z kraje Karlovarského (460 požárů, tj. 2,8% podíl). V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo nejvíce požárů vykázáno v Ústeckém kraji (2,0 ‰), nejméně ve Zlínském kraji (1,1 ‰). Hodnota za Liberecký kraj dosáhla 1,7 požárů na 1 000 obyvatel, což v pomyslném srovnání krajů představovalo 5. nejvyšší příčku. V průměru za Českou republiku na 1 000 obyvatel připadlo 1,5 požáru.

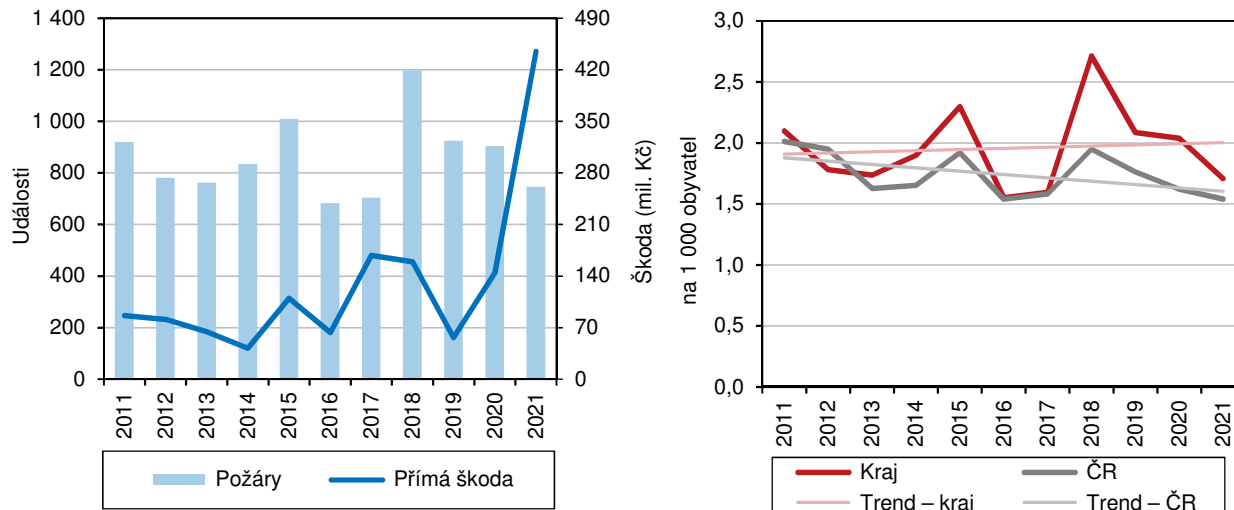
Přímá škoda způsobená požáry v našem kraji byla 4. nejvyšší, přímá škoda připadající na 1 požár pak byla nejvyšší právě v našem regionu.

Nejvyšší přímá škoda způsobená požáry byla vykázána v Moravskoslezském kraji (967,8 mil. Kč, tj. 22,3 % z republikové hodnoty 4 348,1 mil. Kč), nejnižší vznikla v Karlovarském kraji (30,9 mil. Kč, tj. 0,7 %). Podíl Libereckého kraje činil 10,2 % a byl 4. nejvyšší. Přímá škoda připadající na 1 požár byla nejvyšší v našem kraji (596,5 tis. Kč), na opačném konci se s přímou škodou ve výši 67,3 tis. Kč umístil

Karlovarský kraj. Včasným zásahem jednotek požární ochrany byly v České republice uchráněny hodnoty v celkové výši 16 634,6 mil. Kč, z toho téměř 19 % v Moravskoslezském kraji. V Libereckém kraji tvořily uchráněné hodnoty 9,1 % úhrnu za Českou republiku.

Graf 2.37 Požáry v Libereckém kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

V souvislosti s požáry bylo v roce 2021 zraněno 88 osob, 4 osoby zemřely.

V Libereckém kraji bylo v roce 2021 v souvislosti s požáry zraněno 88 osob (7,2% podíl na 1 221 zraněných za Českou republiku), meziročně tedy o 5 osob méně. Nejvyšší počet zraněných byl v rámci regionů zjištěn ve Středočeském kraji (187 osob, tj. 15,3 % z republikového počtu), naopak tomu bylo v Královéhradeckém kraji (37 osob, 3,0 %). Ze statistik také vyplývá, že při požárech v roce 2021 v Libereckém kraji zemřely 4 osoby (meziročně o 1 osobu více), z toho 3 osoby v přímé souvislosti s požárem. Nejvíce osob bylo usmrceno ve Středočeském a Moravskoslezském kraji (18 osob), nejméně v Pardubickém kraji (2 osoby). V úhrnu za Českou republiku při požárech zemřelo 110 osob.

3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

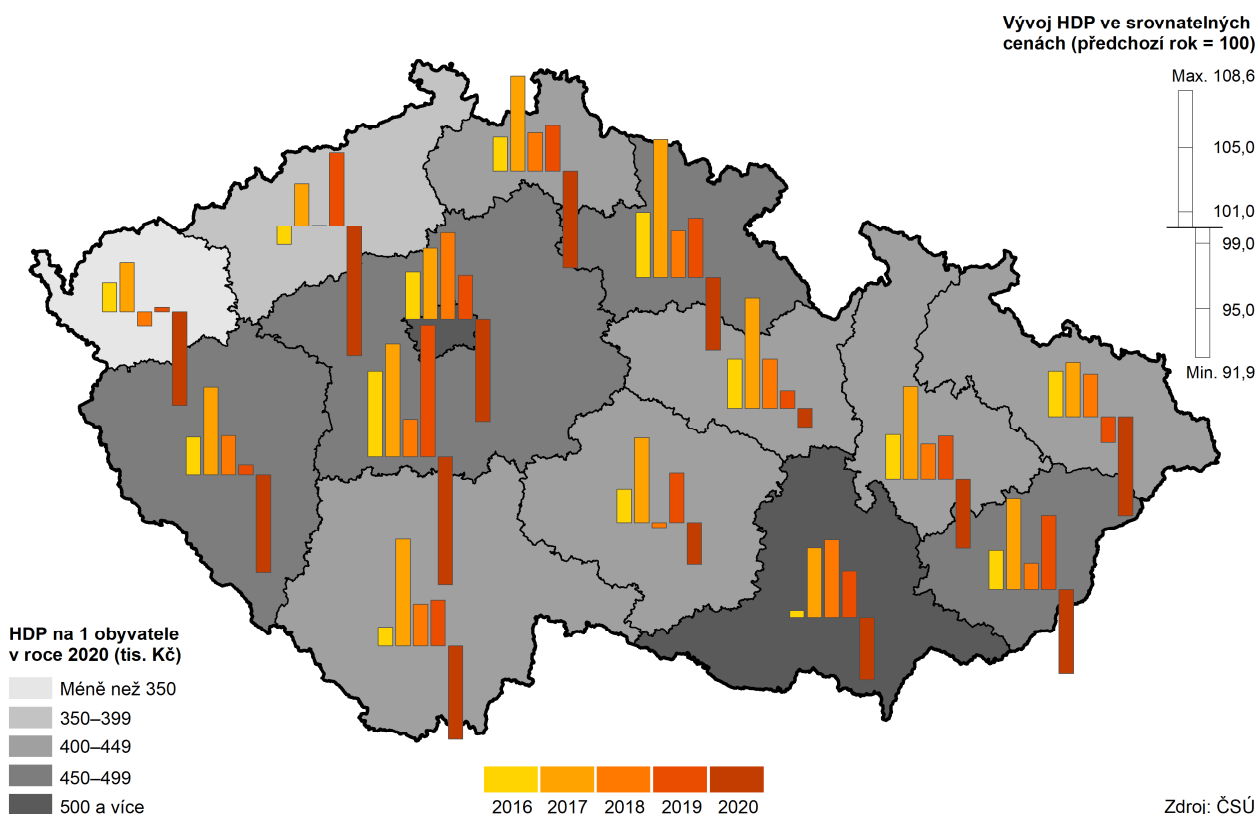
Pandemická krize způsobila ve většině krajů snížení HDP i HPH na úroveň roku 2009.

Rokem 2019 bylo ukončeno období postupného oživování ekonomiky. Ta se „vzpamatovávala“ z recese, která Českou republiku postihla v letech 2009 až 2013. Většina krajů se na předkrizovou úroveň vrátila do roku 2015. Výjimkou byl pouze Karlovarský kraj, který ji nedosáhl ani v roce 2019. Pandemická krize z posledních let se na ekonomice většiny krajů i celé České republiky projevila ve snížení hrubého domácího produktu (HDP) i hrubé přidané hodnoty v běžných cenách (HPH), a to v rozsahu, který bylo možné naposledy sledovat v roce 2009.

Podíl HDP vytvořeného v Libereckém kraji na republikovém úhrnu byl mezi kraji 2. nejnižší.

Hrubý domácí produkt (HDP) je základním makroekonomickým ukazatelem, který vyjadřuje výši hodnoty vytvořené v národním hospodářství (resp. regionu) za dané období a je významným ukazatelem ekonomické úrovně. HDP v běžných cenách v roce 2020 v Libereckém kraji dosáhl 179,7 mld. Kč, tj. 3,2 % HDP vytvořeného v celé České republice (5 694,4 mld. Kč). V mezikrajském srovnání představuje tento podíl 2. nejnižší hodnotu po Karlovarském kraji (1,7 %). Nejvyšší podíl dosáhlo hlavní město Praha (27,0 %), následované Středočeským (11,6 %) a Jihomoravským krajem (10,8 %).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2016 až 2020

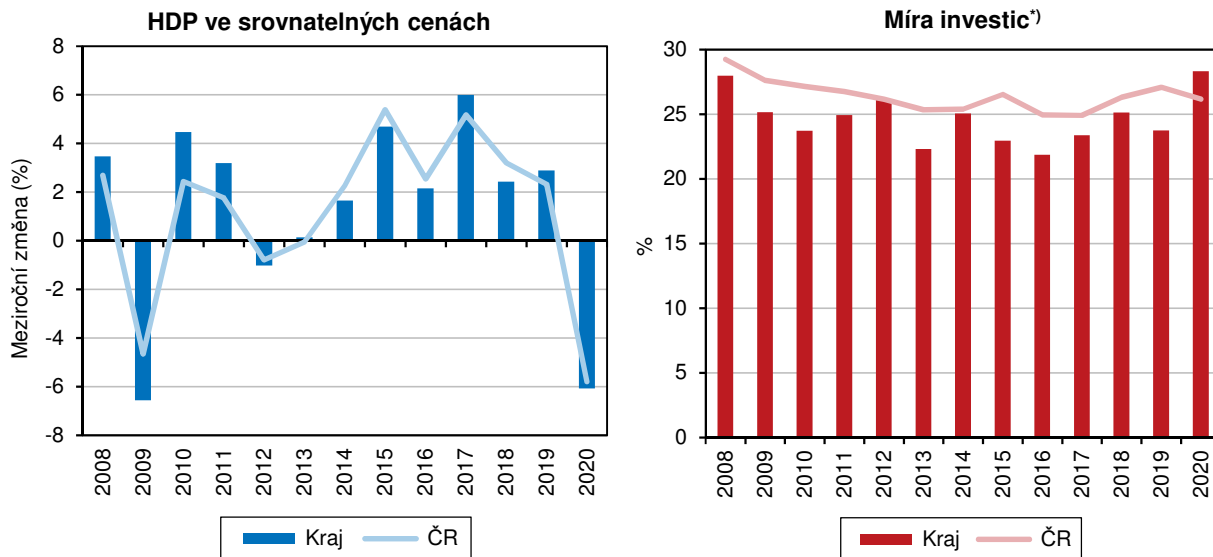
Meziročně HDP poklesl o 1,6 %, reálně o 6,1 %.

Meziročně HDP v Libereckém kraji zaznamenal nominální pokles ve výši 1,6 %. Ve srovnání s rokem 2019 vykázalo nižší úroveň HDP také dalších 9 krajů, nejvýrazněji se pak hodnota ukazatele propadla v Ústeckém kraji (-4,2 %). Naopak k meziročnímu růstu HDP došlo v kraji Pardubickém a Kraji Vysočina (shodně +2,6 %), dále v Jihomoravském (+0,6 %) a Královéhradeckém kraji (+0,2 %). V úhrnu za Českou republiku HDP nominálně poklesl o 1,7 %. Reálně (ve stálých

cenách, tzn. po očištění od inflace) se HDP v Libereckém kraji meziročně snížil o 6,1 %. Nižší hrubý domácí produkt ve stálých cenách vykázaly také všechny ostatní kraje s tím, že největší pokles ekonomiky zaznamenal Ústecký kraj (-8,1 %), naopak nejméně se hodnota snížila v Pardubickém kraji (-1,2 %).

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt a míra investic v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

V přepočtu na 1 obyvatele kraje HDP dosáhl 405,5 tis. Kč, tj. 76,2 % HDP na obyvatele za Českou republiku

Hodnota HDP v přepočtu na 1 obyvatele v našem kraji v roce 2020 činila 405,5 tis. Kč v běžných cenách a meziročně se snížila o 1,7 %. Uvedená hodnota představovala 76,2 % HDP na obyvatele v průměru za Českou republiku (532,2 tis. Kč v běžných cenách). Tímto poměrem se Liberecký kraj umístil na 3. nejnižší pozici za krajem Karlovarským (62,4 %) a Ústeckým (69,8 %). Naopak hlavní město Praha s HDP ve výši 1 156,8 tis. Kč na 1 obyvatele představovalo 217,4 % celorepublikového průměru. Žádný jiný kraj již republikovou hodnotu nepřesáhl.

Produktivita práce představovala 82,8 % průměru za Českou republiku.

Produktivita práce, měřená podílem HDP na 1 zaměstnaného, dosáhla v roce 2020 v Libereckém kraji 883,0 tis. Kč a meziročně poklesla o 3,4 %. S uvedenou hodnotou se náš kraj v mezikrajském srovnání umístil na 3. nejhorší pozici. Produktivita na 1 zaměstnaného v celé České republice činila 1 066,3 tis. Kč, produktivita dosažená v našem kraji představovala 82,8 % průměru České republiky. Republikovou hodnotu převýšila regionální produktivita práce pouze v hlavním městě Praze (151,3 %) a Středočeském kraji (102,4 %), naopak v Karlovarském kraji dosáhla pouze 70,5 %.

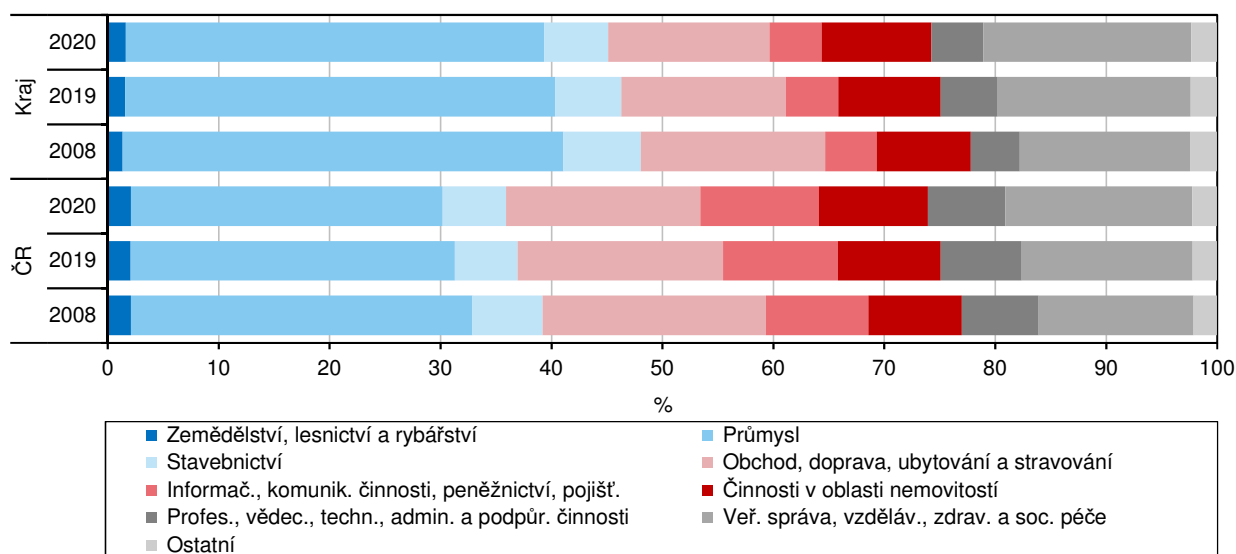
HPH v Libereckém kraji meziročně poklesla o 0,9 %.

Hrubá přidaná hodnota (HPH) představuje rozdíl mezi celkovou produkcí zboží a služeb a mezi spotřebou (hodnotou statků a služeb spotřebovaných ve výrobě). Hodnota tohoto ukazatele v Libereckém kraji v roce 2020 dosáhla 163,5 mld. Kč (v běžných cenách), tj. meziročně o 0,9 % méně. Meziročně nižší hodnotu zaznamenala HPH také v úhrnu za celou Českou republiku (-1,0 %). Pokles HPH mezi roky 2019 a 2020 vykázalo (vedle kraje Libereckého) dalších 7 krajů a jeho hodnota se pohybovala v rozmezí od -0,6 % v Plzeňském kraji do -3,5 % v Ústeckém kraji. V Jihočeském kraji se HPH prakticky nezměnila a ve zbývajících 5 regionech se její hodnota zvýšila. Nejvýraznější nárůst byl patrný v Pardubickém kraji a Kraji Vysočina (shodně +3,3 %).

Graf 3.2 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

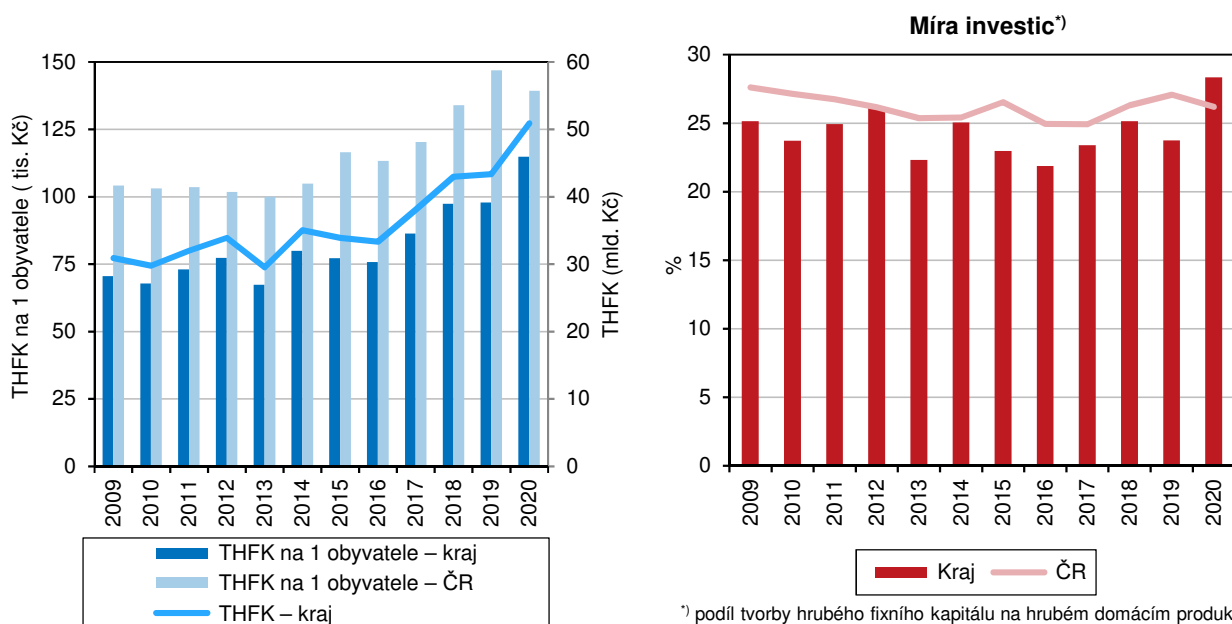

Struktura HPH se vyznačuje vyšším podílem sekundárního sektoru a nižším podílem primární a terciární sféry.

Liberecký kraj má ve srovnání se strukturou hrubé přidané hodnoty České republiky vyšší podíl sekundárního sektoru (+9,7 p. b.) a naopak nižší podíl primární (-0,5 p. b.) a terciární sféry (-9,2 p. b.). V mezikrajském srovnání byl podíl sekundárního sektoru na HPH v Libereckém kraji v roce 2020 ve výši 43,5 % 5. nejvyšší, a to po Zlínském kraji (47,3 %), Kraji Vysočina (44,7 %), Královéhradeckém (44,6 %) a Středočeském kraji (44,0 %). Nejméně se tento sektor podílel na HPH v hlavním městě Praze (15,2 %). V případě primárního sektoru obsadil Liberecký kraj s 1,6% podílem 2. nejnižší příčku pomyslného žebříčku, nižší podíl vykázalo jen hlavní město Praha (0,4 %). Nejvyšší podíly dlouhodobě vykazují „zemědělské kraje“ – Kraj Vysočina (5,7 %) a Jihočeský kraj (4,2 %). V případě podílu terciárního sektoru ve výši 54,9 % patřila našemu kraji 6. nejnižší pozice. Nejvíce na tvorbu HPH služby přispívají v hlavním městě Praze (84,5 %), nejméně v Kraji Vysočina (49,7 %).

Graf 3.3 Tvorba hrubého fixního kapitálu a míra investic v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Pandemická krize způsobila pokles HPH v sekundárním sektoru.

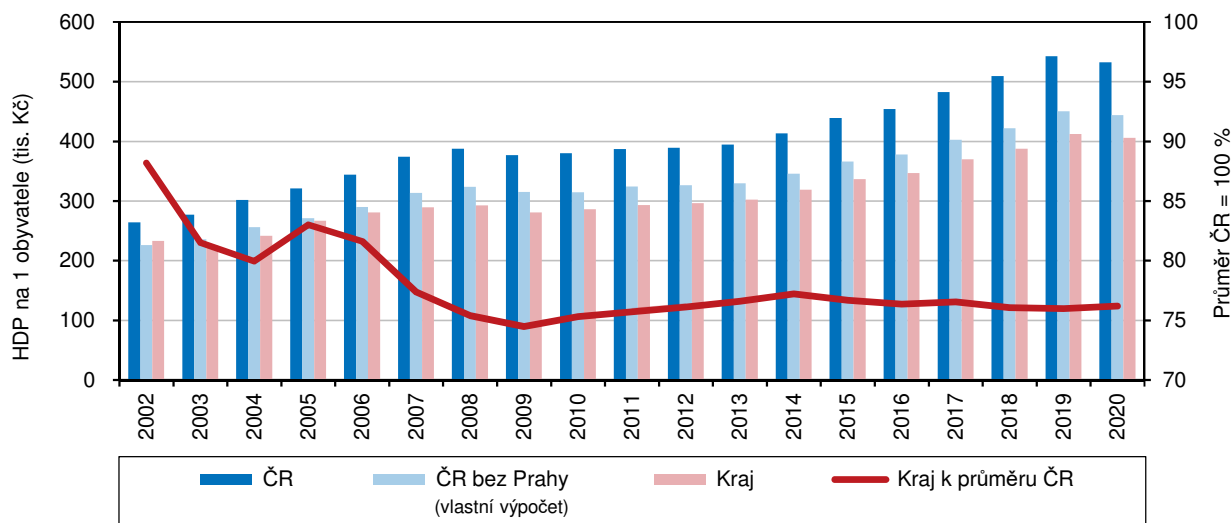
Prostřednictvím změny struktury hrubé přidané hodnoty mezi roky 2019 a 2020 lze sledovat vliv pandemické krize na jednotlivá ekonomická odvětví. Zatímco objem HPH v případě primárního a terciárního sektoru zaznamenal mezi roky 2019 a 2020 nárůst (+2,9 % v prvním a +1,2 % ve druhém případě), objem HPH vytvořený v sekundárním sektoru byl o 3,7 % nižší. HPH v zpracovatelském průmyslu, který je pro Liberecký kraj klíčový, meziročně poklesla o 3,6 %. Objem hodnoty vytvořený ve stavebnictví se snížil dokonce o 4,0 %. Přestože odvětví služeb vykázala obecně výše zmíněný nárůst, v případě konkrétních oborů tomu tak nebylo. Nejvyšší meziroční propad evidovala v roce 2020 HPH v případě profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti (-9,9 %), v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (-5,6 %) a také v odvětví obchod, doprava, ubytování a pohostinství (-2,8 %).

Investice vyjádřené THFK dosáhly v Libereckém kraji v roce 2020 hodnoty téměř 51 mld. Kč.

Investice vyjádřené tvorbou hrubého fixního kapitálu (THFK) dosáhly v Libereckém kraji v roce 2020 hodnoty 50,9 mld. Kč v běžných cenách. V rámci mezikrajského srovnání se jednalo o 4. nejnižší částku, méně investoval pouze kraj Karlovarský (25,1 mld. Kč), Královéhradecký (48,5 mld. Kč) a Kraj Vysočina (49,0 mld. Kč). První místo žebříčku již tradičně obsadilo hlavní město Praha (436,3 mld. Kč). Meziročně vyšší objem investic zaznamenaly pouze dva kraje, a to Liberecký (+17,4 %) a pak také Plzeňský (+2,4 %). Ve zbyvajících regionech investiční činnost poklesla, nejvýrazněji v hlavním městě Praze (-7,5 %).

Graf 3.4 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

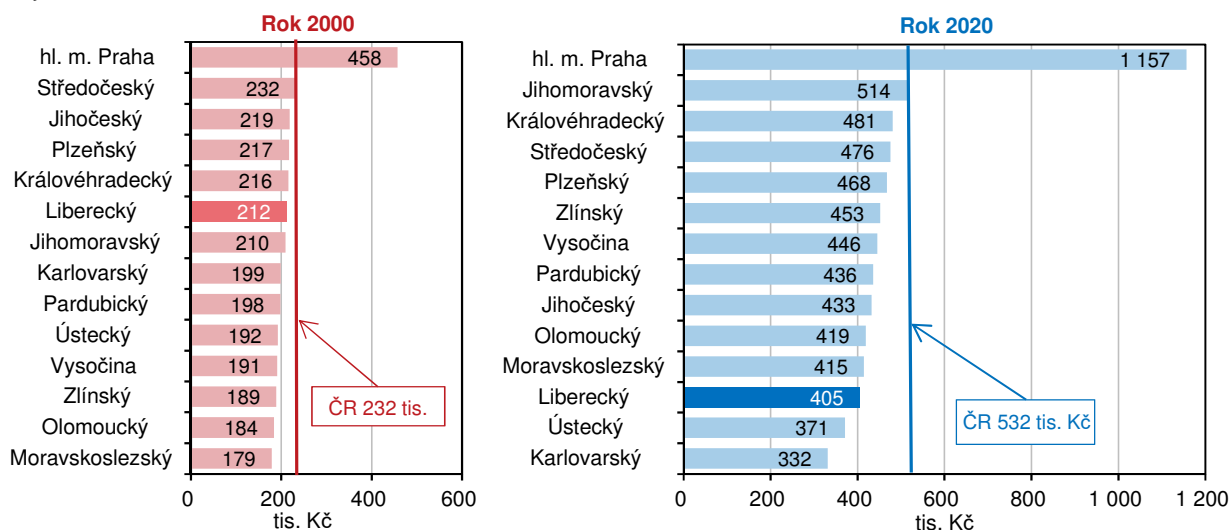
Objem prostředků investovaných v našem kraji představoval 82,5 % republikového průměru.

V přepočtu na 1 obyvatele Libereckého kraje bylo v roce 2020 vytvořeno 114,9 tis. Kč hrubého fixního kapitálu, tedy o 24,4 tis. Kč méně než připadá na 1 obyvatele celé České republiky. Objem prostředků investovaných v našem kraji tak představoval 82,5 % republikového průměru (139,3 tis. Kč) a z tohoto pohledu Liberecký kraj obsadil 4. nejvyšší příčku pomyslného mezikrajského žebříčku. Ten uzavírá Karlovarský kraj (85,4 tis. Kč, tj. 61,3 % republikového průměru). Naopak nadprůměrný objem investic do tvorby hrubého fixního kapitálu přepočtený na 1 obyvatele vykázalo v roce 2020 hlavní město Praha (328,7 tis. Kč a 236,0 % republikového průměru) a také Středočeský kraj (169,0 tis. Kč, 121,3 %).

Graf 3.5 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele podle krajů

Zdroj: ČSÚ

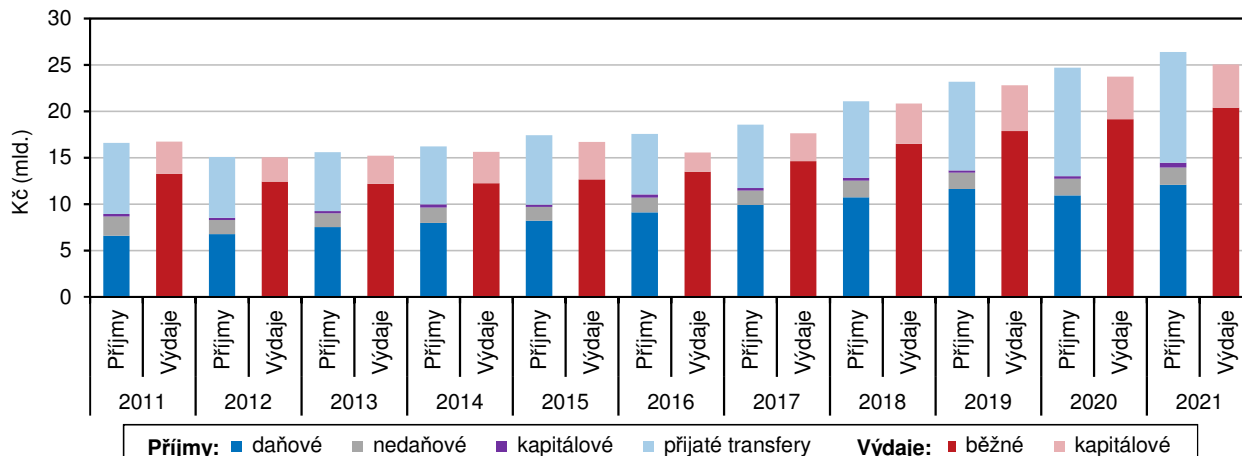
Místní rozpočty

Saldo příjmů a výdajů územních rozpočtů bylo v posledních 6 letech vždy kladné.

V příjmech a výdajích územních rozpočtů (po konsolidaci), tj. rozpočtu kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí v Libereckém kraji je ve sledované časové řadě patrný jednoznačný rostoucí trend. Nejvýraznější meziroční nárůst byl v případě příjmů, ale i výdajů, patrný v roce 2018 (+13,6 %, resp. 18,3 %). Saldo příjmů a výdajů dosahovalo v posledních šesti letech každoročně kladné hodnoty. Nejvýraznější převis příjmů nad výdaji byl zaznamenán v roce 2016 (+1 968 mil. Kč) a dále také v roce 2021 (+1 347 mil. Kč). Naopak nejméně se příjmy od výdajů lišily v roce 2018 (+248 mil. Kč).

Graf 3.6 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Libereckém kraji (po konsolidaci)

Pramen: Ministerstvo financí

V roce 2021 tak příjmy místních rozpočtů v Libereckém kraji činily podle Ministerstva financí České republiky celkem 26 376 mil. Kč (tj. 3,8 % příjmů celorepublikových) a výdaje místních rozpočtů 25 030 mil. Kč (tj. 3,9 % celorepublikových výdajů).

S výjimkou roku 2020 největší část příjmů místních rozpočtů tvoří daně.

Největší část příjmové stránky místních rozpočtů představovaly ve sledovaném období daňové příjmy, výjimkou byl pouze pandemický rok 2020, ve kterém převažovaly přijaté transfery/dotace. Daňové příjmy se s výjimkou krizového roku 2020 každoročně zvyšovaly. Na příjmech veřejných rozpočtů se nejvíce podílely v roce 2017 (53,4 %), v roce 2021 jejich podíl dosáhl „pouze“ 45,7 %. Největší část

daňových příjmů představovala daň z přidané hodnoty (48,3 % daňových příjmů). Téměř čtvrtina připadla na daň z příjmů právnických osob a 19,9 % na daň z příjmů fyzických osob. Každoročně roste objem přijatých transferů/dotací (mezi roky 2016 a 2021 o 83,7 %), meziročně nejvýraznější růst pak zaznamenaly kapitálové příjmy (+76,0 %).

Běžné výdaje představují zpravidla přes 80 % všech výdajů.

Ve výdajové stránce místních rozpočtů tvoří největší část běžné výdaje. Objem kapitálových výdajů s výjimkou roku 2020 rostl a jejich podíl na výdajích rozpočtů se pohyboval od 13,3 % v roce 2016 do 21,7 % v roce 2019. V roce 2021 tvořila tato část útrat 18,6 % výdajů místních rozpočtů.

Nejvíce se v roce 2021 investovalo do oblasti vzdělávání.

Z hlediska odvětvového třídění rozpočtové skladby byla největší část výdajů místních rozpočtů soustředěna do oblasti vzdělávání (37,8 % celkových výdajů), následovala doprava (15,0 %) a všeobecná veřejná správa (12,5 %). Na bydlení a komunální služby připadlo 7,8 % výdajů, na sociální věci 6,4 % výdajů a 5,9 % výdajů směřovalo do odvětví kultury, tělovýchovy a zájmové činnosti.

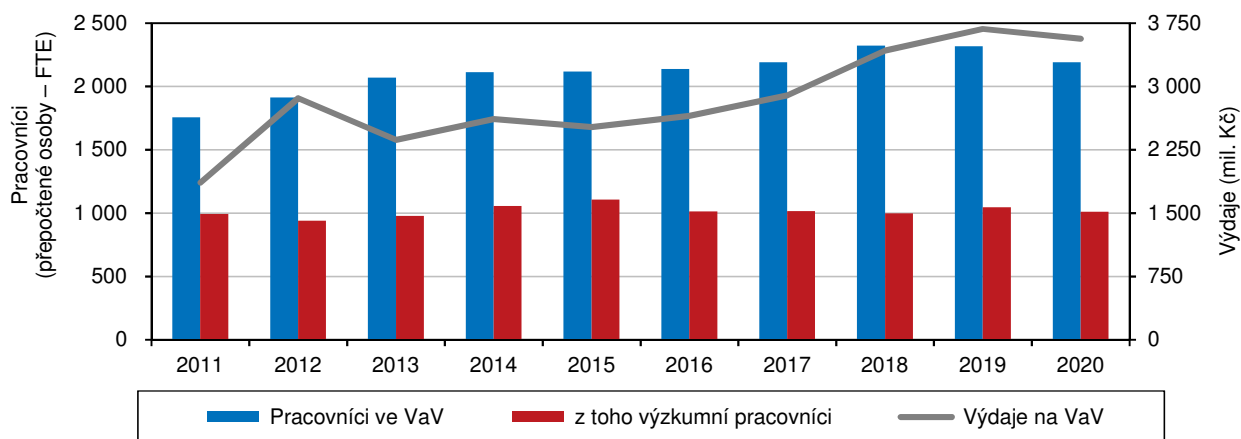
Věda, IT

Zastoupení žen ve vědě a výzkumu dosáhlo 21,5 %.

Výzkumným a vývojovým činnostem se v Libereckém kraji v přepočtu na plnou pracovní dobu (FTE) věnovalo 2 191 osob (meziročně o 5,4 % méně), z toho 21,5 % představovaly ženy. Téměř tři čtvrtiny osob z celkového přepočteného počtu zaměstnanců pracovaly v podnikatelském sektoru, dalších 22,1 % pak v sektoru vysokoškolském. Mezi výzkumné pracovníky patřilo 46,1 % všech přepočtených zaměstnanců, 35,7 % tvořili techničtí a 18,2 % ostatní pracovníci. Dominantní postavení mají v kraji technické vědy, když v rámci této oblasti pracovalo 82,5 % celkového přepočteného počtu zaměstnanců.

Graf 3.7 Pracovníci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

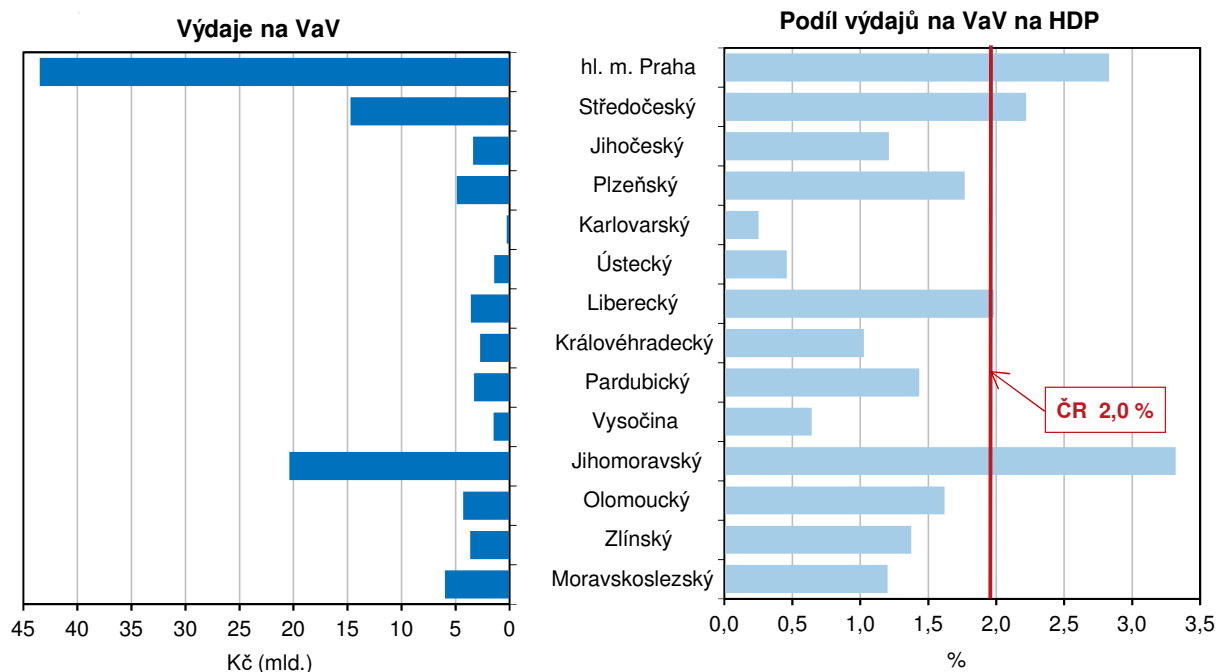
Více než třetina zaměstnaných ve VaV působí v hl. městě Praze.

V rámci České republiky se výzkumem a vývojem v roce 2020 zabývalo 80 958 osob (přepočteno na plnou pracovní dobu). V dlouhodobém pohledu počet těchto zaměstnanců roste, ve srovnání s rokem 2019 se zvýšil o 2,2 %, přičemž meziroční nárůst byl zaznamenán v polovině krajů. Více než třetina z celkového počtu zaměstnanců působila v hl. m. Praze (35,9 %), pětina v Jihomoravském kraji, 10,4 % v kraji Středočeském a 6,0 % v Moravskoslezském. Ve zbyvajících regionech nedosáhl tento podíl 5 %.

Graf 3.8 Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

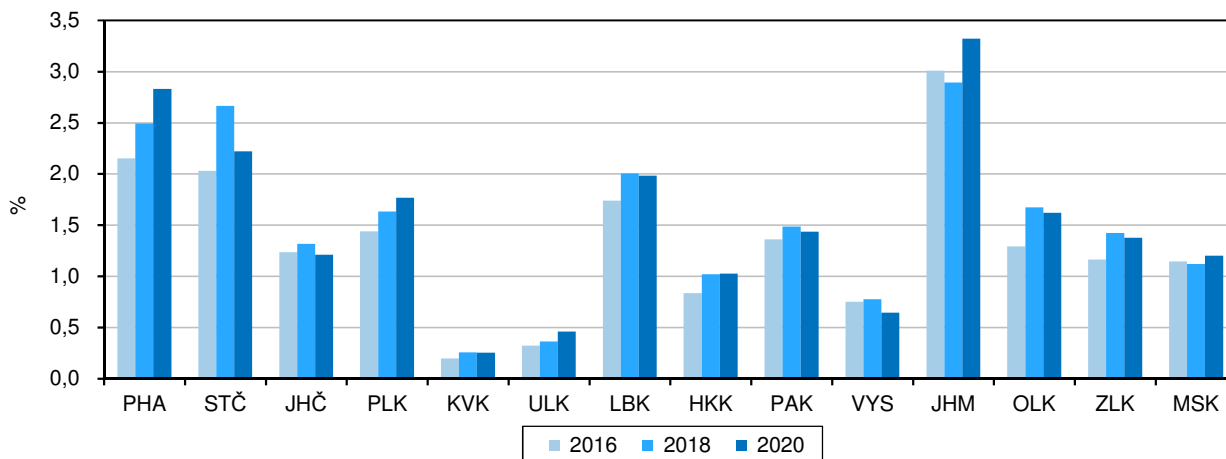

V roce 2020 poprvé v posledních pěti letech poklesly v Libereckém kraji výdaje na VaV.

Na výzkum a vývoj bylo v libereckém regionu v roce 2020 vynaloženo 3 565 mil. Kč, meziročně se tak objem výdajů snížil o 116 mil. Kč (-3,2 %), tj. v posledních pěti letech poprvé. Na celkovém objemu výdajů na výzkum a vývoj v České republice (tj. 113 383 mil. Kč) se náš kraj podílel 3,1 %. Meziročně vyšší výdaje spojené s tímto oborem zaznamenalo pouze 5 krajů, nejvýraznější nárůst vykázal Jihomoravský kraj (+8,7 %). Dlouhodobě nejdůležitějším centrem českého výzkumu a vývoje je však nadále hlavní město Praha, v níž bylo v roce 2020 realizováno 38,3 % celkových výdajů v České republice, konkrétně 43,5 mld. Kč. S velkým odstupem za ní následovaly kraje Jihomoravský s 18,0 % a Středočeský s 13,0 %. Při přepočtu na regionální hrubý domácí produkt však dosáhl nejvyšší hodnoty Jihomoravský kraj (3,3 %), v hl. městě Praze a Středočeském kraji výdaje dosahují 2,8 %, resp. 2,2 % HDP vytvořeného v příslušném kraji. Naproti tomu v Karlovarském kraji se podíl pohybuje pouze kolem 0,3 %. V Libereckém kraji dosáhly výdaje na výzkum a vývoj 2,0 % zde vytvořeného HDP.

Graf 3.9 Podíl výdajů na výzkum a vývoj na regionálním HDP podle krajů

Zdroj: ČSÚ

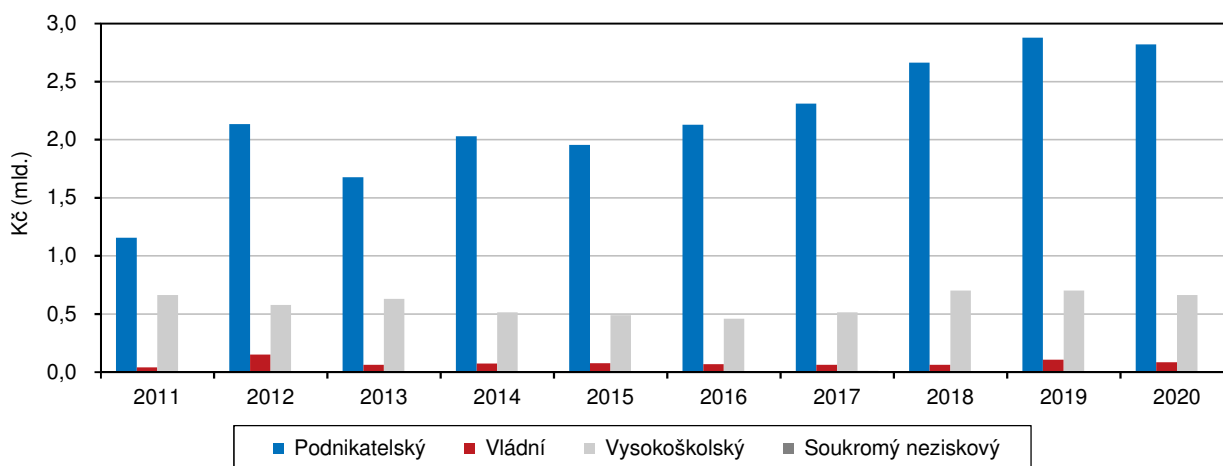

Hlavní vědní oblasti jsou technické vědy, do kterých směřovalo 90 % všech výdajů.

Necelých 71 % výdajů vynaložených na výzkum a vývoj v Libereckém kraji pocházelo z podnikových zdrojů, nezanedbatelná částka pocházela také z veřejných domácích zdrojů (927 mil. Kč, tj. 26,0 %). Většina výdajů byla vynaložena v podnikatelském sektoru (79,1 %), 18,6 % směřovalo do sektoru vysokoškolského a zbývající 2,3 % do sektoru vládního. Z hlediska druhu z 96,8 % převažovaly výdaje běžné, 47,4 % těchto výdajů připadlo na mzdy. Podle typu činnosti nejvyšší část celkových výdajů směřovala na experimentální vývoj (49,6 %), 39,8 % na aplikovaný výzkum a 10,6 % na základní výzkum. Klíčovou vědní oblastí co do objemu výdajů byly v roce 2020 technické vědy, do kterých byly investovány 3,2 mld. Kč (90,0 % celkových výdajů).

Graf 3.10 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Většinu výdajů tvořily neinvestiční výdaje (96,8 %), jejichž objem v posledních letech roste.

Většinu výše uvedených celkových výdajů na výzkum a vývoj v kraji tvořily neinvestiční výdaje (3 452 mil. Kč, tj. 96,8 %). Jejich objem se od roku 2016 do roku 2019 každoročně navyšoval, v roce 2020 došlo k jejich nepatrnému 1,0% poklesu. Poměrně rovnoměrně byly neinvestiční výdaje rozděleny mezi výdaje mzdové (47,4 % neinvestičních výdajů) a výdaje ostatní (52,6 %). Zatímco mzdové neinvestiční výdaje rostly po celých posledních pět let, výdaje ostatní zaznamenaly mezi roky 2019 a 2020 2,6% pokles.

Objem investičních výdajů v poledních letech naopak klesá.

Vývoj objemu investičních výdajů na výzkum a vývoj naopak v posledních pěti letech vykazoval spíše klesající trend. Zatímco v roce 2016 na investice směřovalo 200,4 mil. Kč, v roce 2020 to bylo o 88,0 mil. Kč (-43,9 %) méně. Jen mezi roky 2019 a 2020 se pak objem investic určených na výzkum a vývoj snížil o 81,4 mil. Kč, tedy o 42,0 %.

Podíl domácností vybavených počítačem se již příliš nemění.

Počítačová gramotnost a používání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a u jednotlivců se neustále zvyšuje. Podle výběrového šetření o informačních a komunikačních technologiích (VŠIT) bylo v roce 2020 vybaveno osobním počítačem 77,6 % domácností Libereckého kraje (před 10 lety to byla necelá polovina domácností, tj. 49,4 %). V porovnání s vývojem podílu domácností s připojením k internetu (81,5 % domácností v roce 2020, v roce 2010 47,6 % domácností) se však zastoupení domácností vybavených počítačem v posledních letech výrazně nemění. Počítač již tak není jediným prostředkem, prostřednictvím kterého lze internet využívat.

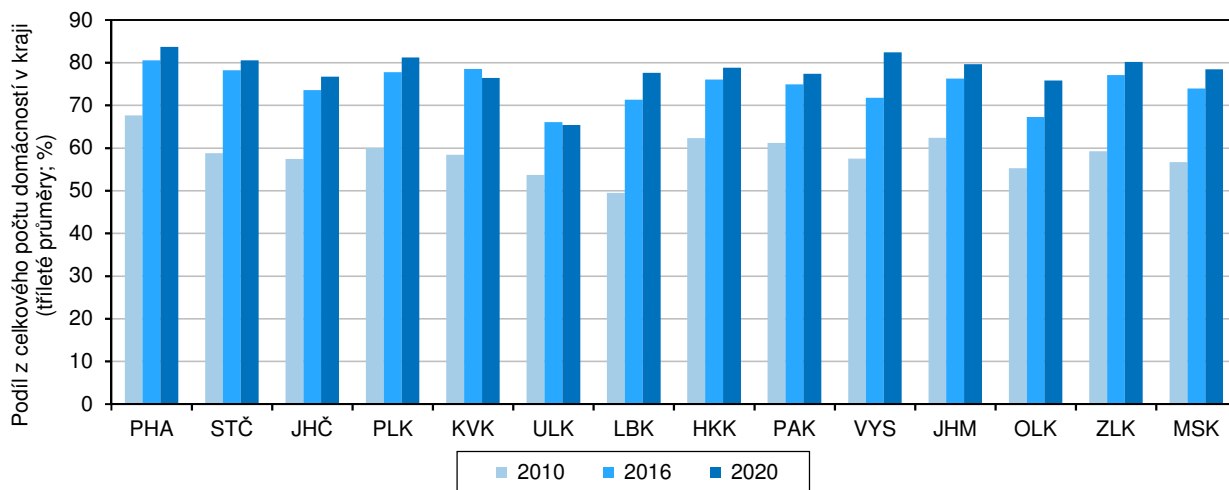
V porovnání s celorepublikovým průměrem (78,5 % domácností s počítačem a 81,9 % domácností s internetem v roce 2020) používaly domácnosti Libereckého

kraje počítač i internet v menší míře. Nejvyšší zastoupení domácností vybavených počítačem evidovalo hlavní město Praha (83,7 %) a internetem Plzeňský kraj (85,2 %). Nejnižší hodnoty byly zaznamenány v obou případech v Ústeckém kraji (65,4 %, resp. 75,8 %).

Graf 3.11 Domácnosti vybavené osobním počítačem podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Dlouhodobě však roste počet jednotlivců využívajících internet.

Z pohledu jednotlivců používalo v roce 2020 v našem kraji internet 78,4 % osob starších 16 let (meziročně o 0,4 p. b. více). Tento podíl dlouhodobě roste. Z hlediska socio-demografických charakteristik se jednalo o 80,6 % mužů a 76,4 % žen z této věkové kategorie. Ve věkové kategorii 16–34 let a 35–54 let internet užívala velká většina osob (98,1 %, resp. 97,0 % osob v dané věkové skupině). V kategorii 55 a více let mezi uživatele internetu patřilo 53,5 % osob. Z hlediska dosaženého vzdělání užívalo internet 91,0 % osob ve věku 25–64 let se středním vzděláním a 100,0 % osob ve věku 25–64 let s vysokoškolským vzděláním. Z pohledu ekonomické aktivity bylo 95,4 % uživatelů mezi zaměstnanými a 100,0 % mezi studenty (ve věku 16 a více let). V kategorii seniorů internet využívalo 45,5 % z nich.

A výrazně se také zvyšuje používání internetu v mobilu.

Výrazným tempem roste také zastoupení osob používajících internet v mobilním telefonu. Zatímco v roce 2016 jej v Libereckém kraji využívalo 38,7 % uživatelů (z obyvatel starších 16 let), v roce 2020 to bylo již 64,8 %. Mezi seniory tento způsob připojení k internetu používalo 18,8 % osob (po Jihomoravském kraji se 17,0 % druhý nejnižší podíl). Nejvíce seniorů se k internetu přes mobilní telefon připojovalo v Moravskoslezském kraji (25,1 %).

Přes internet ve větší míře nakupují ženy.

Zvyšuje se rovněž podíl online nakupujících (alespoň 1 nákup v posledních 12 měsících). Ještě v roce 2010 v e-shopech nakupovalo pouze 17,1 % obyvatel kraje ve věku 16 a více let, v roce 2020 již 61,3 %. Podíl takto nakupujících se v posledních 5 letech každoročně zvyšuje o více než 5 p. b. Přes internet ve větší míře nakupují ženy (62,9 % žen starších 16 let a 59,5 % mužů starších 16 let). Tento způsob nákupu v roce 2020 zvolila téměř čtvrtina seniorů.

Internetové bankovníctví využívalo necelých 65 % osob.

Také v našem kraji výrazně vzrostl zájem o internetové bankovníctví. V porovnání s rokem 2010 se podíl osob starších 16 let, které tuto službu využívaly, zvýšil o 47,2 p. b. na 64,7 %. Využití této služby má výraznější zastoupení především u osob ve věku 35–54 let (84,7 %), ve skupině seniorů tuto možnost správy svého účtu využívá 30,0 % z nich.

Více než polovina obyvatel ve věku 16 a více let užívá sociální sítě.

Za uživatele sociálních sítí se v roce 2020 v našem regionu označila více než polovina obyvatel ve věku 16 a více let (52,7 %). V roce 2011 to bylo pouze 13,3 % osob, v roce 2016 pak 33,9 % osob. Nejvíce uživatelů těchto médií zaznamenalo hlavní město Praha (58,1 %), nejméně Karlovarský kraj (49,6 %). Podíl za Liberecký kraj byl 4. nejnižší.

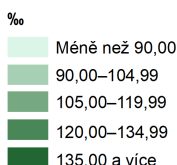
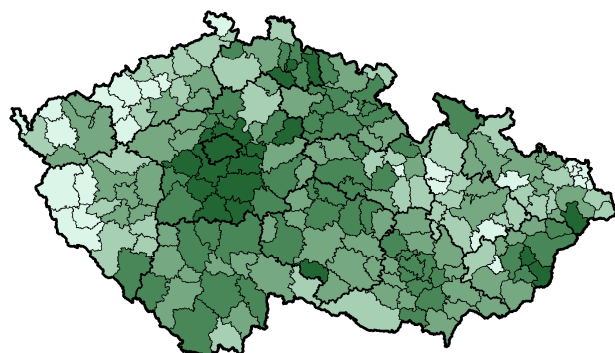
Ekonomické subjekty

V Libereckém kraji bylo k 31. 12. 2021 evidováno 118 256 ekonomických subjektů.

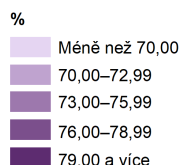
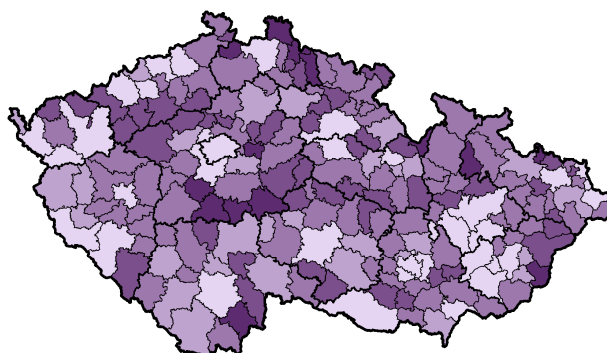
K 31. 12. 2021 podle Registru ekonomických subjektů (RES) v Libereckém kraji sídlilo 118 256 ekonomických subjektů, tj. meziročně o 180 subjektů (0,2 %) více. Od roku 2013, kdy je k dispozici srovnatelná časová řada, se počet subjektů v kraji snížil pouze v roce 2019 (meziročně o 1,0 %). Tento pokles, který zaznamenalo dalších devět krajů, je spojený s novelou živnostenského zákona, podle níž se pojišťovací zprostředkovatelé, jejichž činnost dříve spadala pod ČNB, stali novou vázanou živností².

Soukromí podnikatelé¹⁾ ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2021

Na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let

Podíl na ekonomických subjektech se zjištěnou aktivitou

¹⁾ Osoby podnikající dle živnostenského zákona a zemědělské podnikatelé se zjištěnou aktivitou a sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Ve struktuře RES ze 79,4 % převažují fyzické osoby.

RES tvořily ze 79,4 % fyzické osoby, především podnikající podle živnostenského zákona, tj. 88 200 subjektů (74,6 % všech subjektů a 93,9 % fyzických osob). Mezi právníckými osobami z 53,5 % převažovaly společnosti s ručením omezeným (13 033 subjektů; 11,0 % všech ekonomických subjektů v kraji).

Během roku 2021 vzniklo 3 339 nových subjektů, 3 143 subjektů zaniklo.

Během roku 2021 bylo v kraji zaregistrováno 3 339 nových subjektů a 3 143 subjektů zaniklo. Mezi nově vzniklými subjekty ze 77,3 % převažovaly fyzické osoby, především pak fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona (72,5 % všech nových subjektů). V případě právníckých osob nově vznikaly zejména společnosti s ručením omezeným (557 nových subjektů) a spolky (91 nových subjektů). Více než 90 % zaniklých subjektů představovaly fyzické osoby (2 840 subjektů, z toho 2 643 živnostníků a zemědělských podnikatelů).

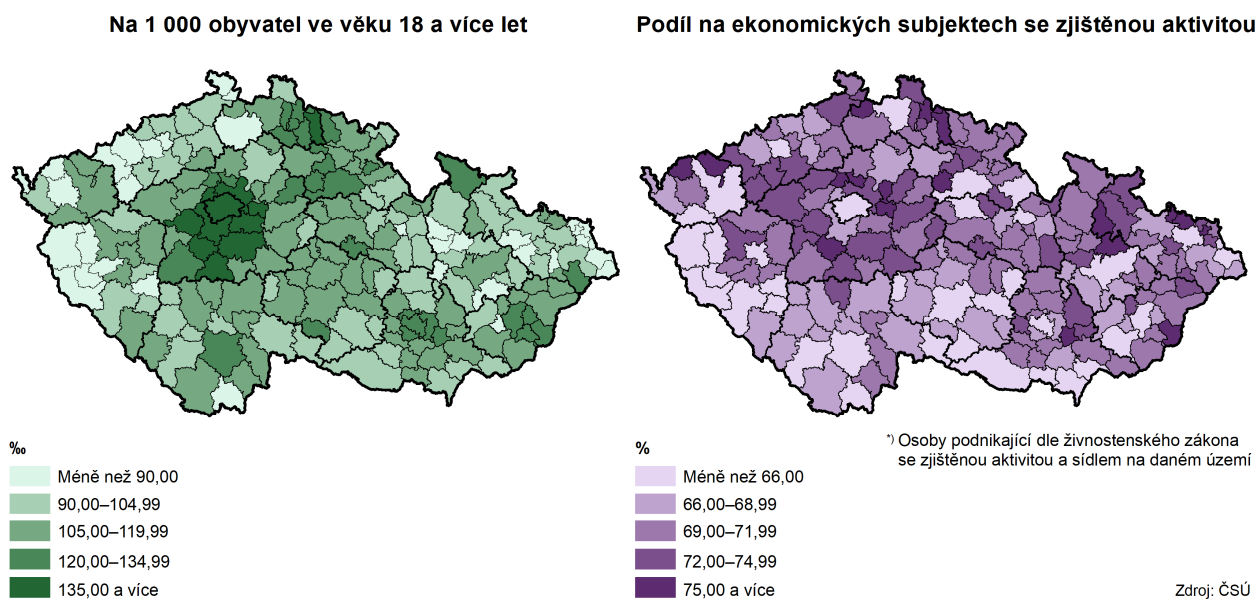
² V souvislosti s tím došlo k ukončení činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů vedených dle zákona č. 38/2004 Sb. pod právní formou „fyzické osoby podnikající dle jiných zákonů než živnostenského a zákona o zemědělství“ a ti, kteří ve své činnosti hodlali pokračovat a ohlásili vázanou živnost, byli zahrnuti mezi osoby podnikající dle živnostenského zákona.

Pouze necelá polovina ekonomických subjektů byla aktivních.

Podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů byla na konci roku 2021 aktivita zjištěna u 49,1 % výše uvedených subjektů (58 054 subjektů). Ze 77,4 % se jednalo o fyzické osoby, tj. především živnostníky (90,7 % všech aktivních fyzických osob a 70,2 % všech subjektů se zjištěnou aktivitou). V porovnání s ostatními kraji byl podíl živnostníků na celkovém počtu subjektů se zjištěnou aktivitou v Libereckém kraji 2. nejvyšší (po kraji Středočeském). V rámci okresů našeho kraje byl nejvyšší podíl živnostníků na počtu aktivních subjektů zjištěn v okrese Česká Lípa (73,7 %), nejmenší v okrese Liberec (65,9 %).

Živnostníci^{*)} ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2021

Většina aktivních subjektů nemá zaměstnance.

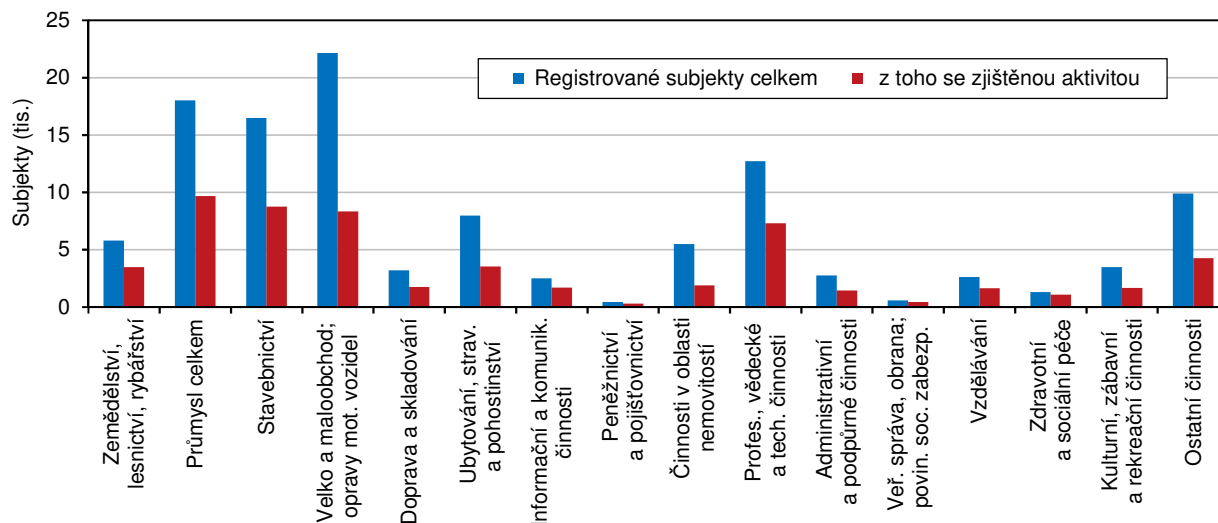
K 31. 12. 2021 uvedlo údaj o počtu zaměstnanců 48 029 aktivních ekonomických subjektů. Ve většině případů se jednalo o subjekty bez zaměstnanců (38 737 subjektů). Mezi tak zvané mikropodniky (podniky s 1–9 zaměstnanci) patřilo 7 324 subjektů, mále podniky (10–49 zaměstnanců) reprezentovalo 1 469 subjektů. Mezi 50–249 zaměstnanci uvedlo 426 subjektů a více než 250 zaměstnanců mělo 73 subjektů.

Nejvíce aktivních subjektů působilo v odvětví zpracovatelského průmyslu.

Z hlediska převažující činnosti působilo nejvíce aktivních subjektů v odvětví zpracovatelského průmyslu (8 846 subjektů, tj. 15,2 % všech aktivních subjektů). Bez ohledu na aktivitu subjektů bylo nejvíce jednotek zařazeno do odvětví velkoobchodu a maloobchodu; opravy a údržby motorových vozidel (22 141 subjektů, tj. 18,7 % všech subjektů bez ohledu na jejich aktivitu). Nejvyšší podíl aktivních subjektů na evidovaných subjektech v kraji vykázalo odvětví výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (82,6 %) a odvětví zdravotní a sociální péče, kde bylo prokazatelně aktivních 81,8 %. Více než 70% podíl zaznamenala také veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení. Zhruba 67% podíl byl vykázan v případě odvětví informačních a komunikačních činností a odvětví peněžnictví a pojišťovnictví.

Graf 3.12 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Libereckém kraji k 31. 12. 2021 (subjekty s uvedenou činností)

Zdroj: ČSÚ

Na 1 000 obyvatel kraje starších 18 let připadlo 115,3 živnostníků.

V přepočtu na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let bylo v kraji na konci roku 2021 aktivních 115,3 živnostníků, tedy podobně jako činil průměr za Českou republiku (115,8 živnostníků). V rámci mezikrajského srovnání vykazovalo z tohoto pohledu nejvyšší počet aktivních živnostníků hlavní město Praha (167,2 osob) a Středočeský kraj (129,7 osob). Hodnota za Liberecký kraj byla 4. nejvyšší. Nejméně aktivních živnostníků na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let evidoval kraj Ústecký (91,6 živnostníků). Ve srovnání s rokem 2016 se počet živnostníků na 1 000 obyvatel starších 18 let v kraji zvýšil, a to ze 106,4 na uvedených 115,3 osob.

Zemědělství

V Libereckém kraji převažuje rostlinná produkce.

Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách (b. c.) v Libereckém kraji od roku 2016 každoročně rostla a v roce 2020 podle semidefinitivních výsledků (poslední dostupné výsledky) dosáhla zatím svého maxima, tj. 2 851 mil. Kč (meziročně o 11,9 % více). Uvedený nárůst byl zajištěn zejména zásluhou rostlinné produkce, která meziročně vzrostla o 19,8 %. Živočišná produkce se navýšila o 1,7 %. Z dlouhodobého pohledu je pro zemědělství kraje významnější rostlinná produkce, která představovala vždy nadpoloviční podíl. V roce 2020 tvořila 59,5 % celkové zemědělské produkce regionu a její podíl v čase v zásadě postupně narůstal.

Na celkové zemědělské produkci ČR se náš kraj podílí pouze 1,9 %.

V roce 2020 převažovala rostlinná produkce nad živočišnou ve všech krajích s výjimkou Pardubického kraje a Kraje Vysočina. Liberecký kraj se v roce 2020 podílel na produkci zemědělského odvětví České republiky 1,9 % (na rostlinné produkci 1,9 % a na živočišné 2,1 %). Nejvyšší podíl v případě celkové a rostlinné produkce vykázalo hlavní město Praha společně se Středočeským krajem (17,8 %, resp. 19,7 %), zastoupení živočišné produkce bylo nejvyšší v Kraji Vysočina (15,7 %). Naopak nejméně se na zemědělské produkci podílel Karlovarský kraj. Náš region se umístil na 2. nejnižší příčce.

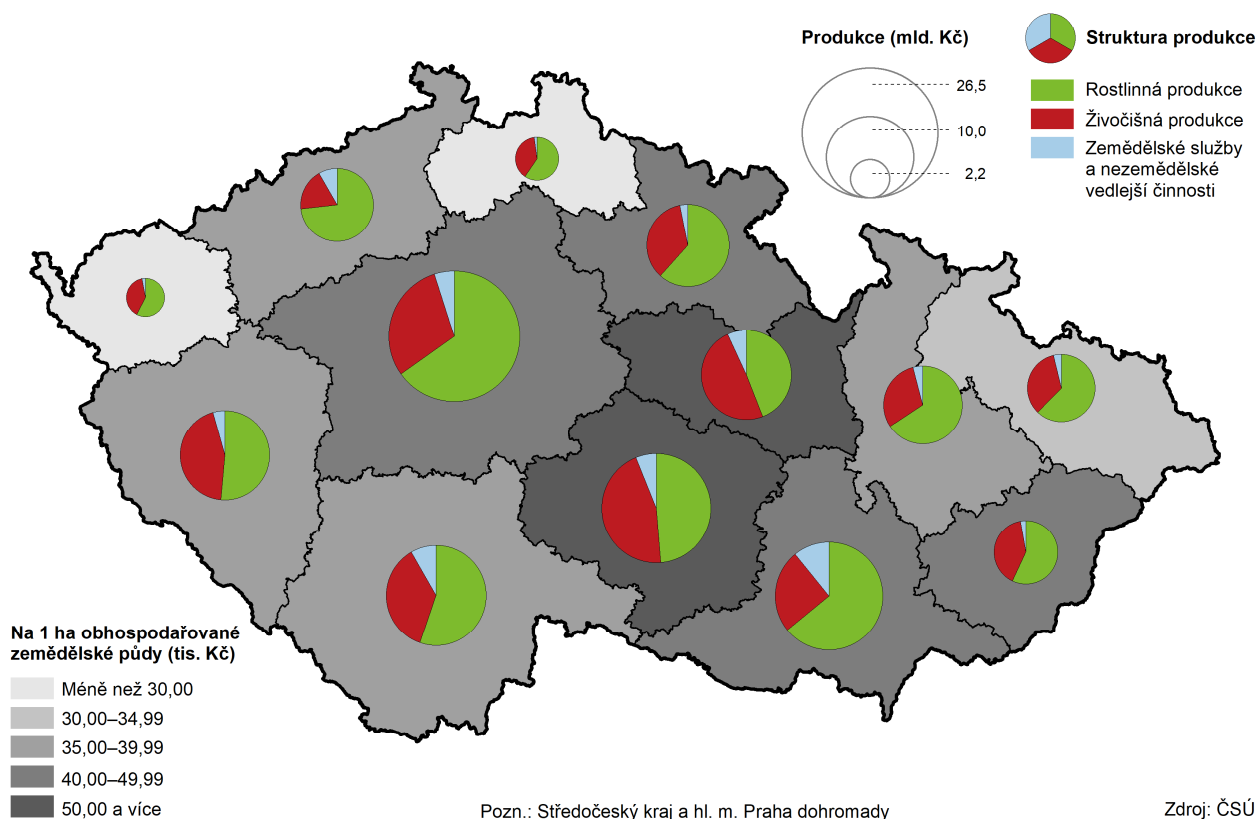
V posledních třech letech se snižuje plocha obhospodařované půdy.

Na základě soupisu osevních ploch k 31. 5. 2021 byla v Libereckém kraji zjištěna výměra obhospodařované zemědělské půdy ve výši 101 159 ha, tj. o 95 ha (0,1 %) méně než ke stejnému datu roku 2020. Od roku 2016 se výměra obhospodařované

zemědělské půdy navyšovala až do roku 2018, vykázaných 102 931 ha bylo maximum od roku 2002. V následujícím třiletém období její plochy klesaly.

Produkce zemědělského odvětví v krajích v roce 2020

Největší část plochy zaujímají trvalé travní porosty.

Největší část z uvedené plochy obhospodařované zemědělské půdy v roce 2021 zaujímaly trvalé travní porosty, které tvořily 61,4 %. Oproti roku 2020 se jejich rozloha zvětšila o 196 ha (0,3 %) na 62 138 ha. Orná půda se rozprostírala na 37 415 ha (37,0 % obhospodařované zemědělské půdy) a její výměra se meziročně snížila o 272 ha (0,7 %). Naopak meziroční nárůst rozlohy vykázaly ovocné sady, jejichž plocha se zvýšila o 14 ha (1,2 %) na 1 255 ha a zahrady (+21 ha, tj. +113,9 % na 40 ha), stejná zůstala rozloha chmelnic (18 ha). Úhorem leželo 674 ha půdy, tj. meziročně o 30 ha (4,3 %) méně.

Ve struktuře osevních ploch převažují zrniny.

Zemědělci v Libereckém kraji k 31. 5. 2021 plodiny zaseli na 36 741 ha půdy, což je o 242 ha (-0,7 %) méně než ke stejnému datu loňského roku. V porovnání s rokem 2016 se tato plocha snížila o 1 417 ha (-3,7 %). Ve struktuře osevních ploch poklesl proti roku 2016 podíl ploch obilovin (z 54,2 % na 52,1 %), především pšenice. Nižší podíl zaznamenaly také brambory a řepka.

V roce 2021 představovaly z výše uvedené osevní plochy zrniny 54,2 %. Z jejich celkové plochy 19 898 ha připadlo více než 96 % na obiloviny, přičemž 10 662 ha (55,7 % celkové plochy obilovin) bylo oseto pšenicí a 4 044 ha (21,1 %) ječmenem. Okopaniny tvořily 2,6 %, olejniny 17,3 % celkové osevní plochy a více než čtvrtinu představovaly pícniny na orné půdě.

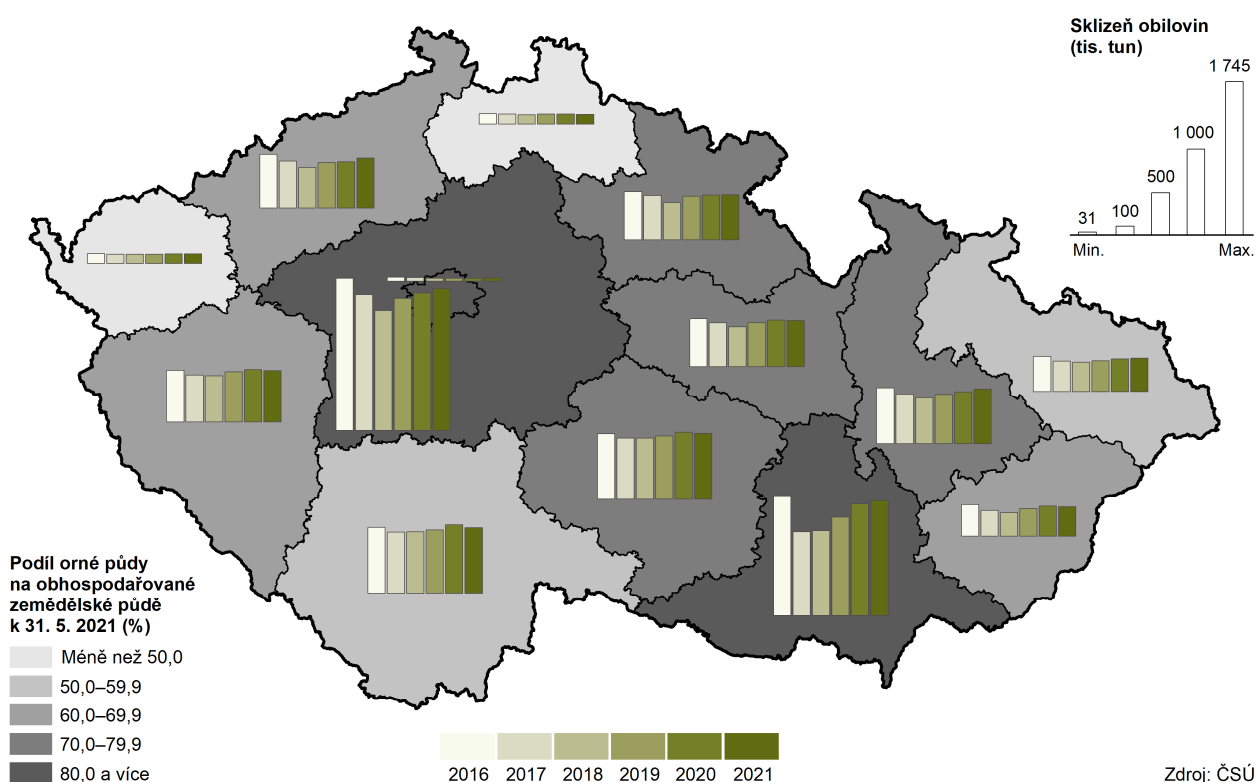
Osevní plocha většiny zemědělských plodin meziročně poklesla.

V porovnání s osetím v roce 2020 poklesla plocha zrnin a obilovin (-1,4 %, resp. -1,0 %). Plocha osetu pšenice se snížila o 193 ha (-1,8 %). Důvodem je snížení plochy pšenice ozimé o 796 ha (-7,7 %), pšenice jarní bylo naopak vyseto více

o 603 ha (+130,6 %). O 307 ha (+8,2 %) se rozšířila také osevní plocha ječmene, přičemž osevní plocha ječmene jarního se zvětšila o 326 ha (+18,9 %) a plocha ječmene ozimého se snížila o 18 ha (-0,9 %). Meziročně se také zvětšila plocha osevu ovsa (+109 ha, +8,7 %) a tritikale (+89 ha, +6,1 %). Méně bylo zaseto kukuřice na zrno (-45 ha, -12,0 %). Meziročně menší osevní plocha je vykázána u žita (-527 ha, -32,8 %). Dále se zmenšila osevní plocha píce na orné půdě (-5,1 %) a luskovin na zrno (-10,2 %), více bylo vyseto okopanin (+2,3 %).

V roce 2021 sklídili zemědělci v našem kraji ve srovnání s rokem 2020 více ječmene, cukrovky technické, kukuřice na zeleno a siláže a trvalých travních porostů – píce v seně. Meziročně horší výsledky byly patrné v případě sklizně pšenice, žita, ovsa, kukuřice na zrno, tritikale, luskovin, brambor a řepky.

Skližeň obilovin v krajích v letech 2016 až 2021

Skližeň obilovin se v roce 2021 meziročně snížila o 4,0 %.

Skližeň obilovin na zrno v Libereckém kraji v roce 2021 dosáhla 107 362 tun a ve srovnání s rokem 2020 se snížila o 4,0 % (4 490 tun), přičemž meziročně sklizňová plocha poklesla pouze o 0,8 % (160 ha) na 19 169 ha. Hektarové výnosy obilovin dosáhly od roku 1996 čtvrté nejvyšší hodnoty, avšak proti loňskému roku poklesly o 3,2 % a 0,19 tun/ha na 5,60 tun/ha. Vyšší výnosnost byla pouze v letech 2014, 2020 (shodně 5,79 t/ha) a 2016 (5,70 t/ha). Například hektarové výnosy ječmene, žita a ovsa byly v roce 2020 rekordní.

Hlavní plodinou v Libereckém kraji je pšenice ozimá.

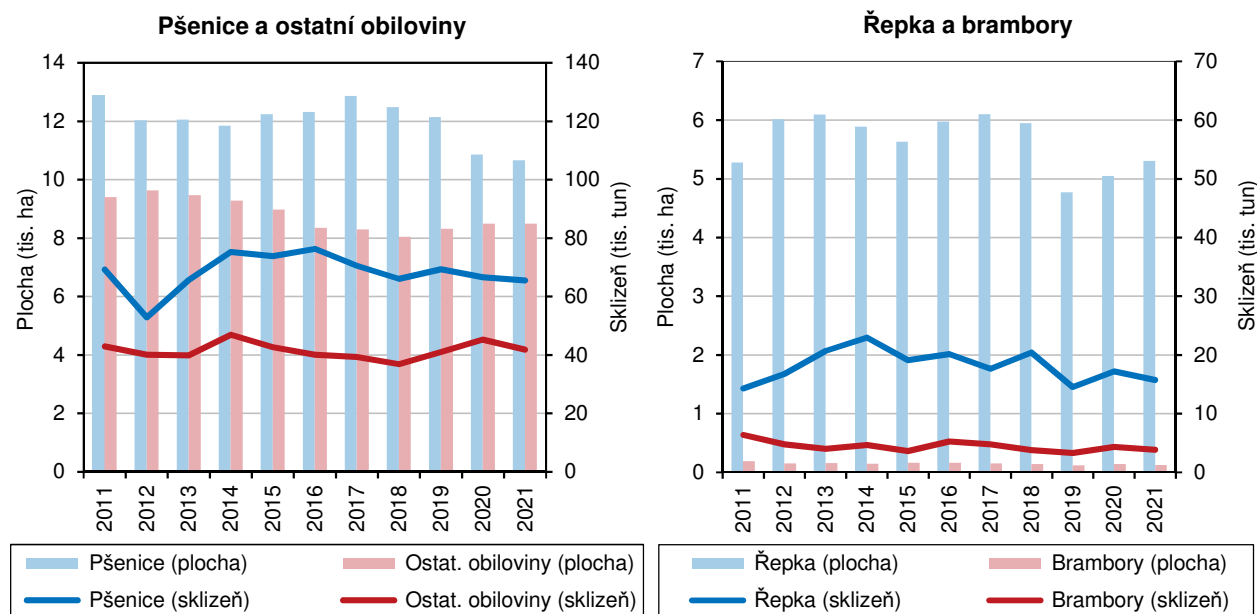
Hlavní obilovinou pěstovanou v Libereckém kraji je pšenice ozimá. Její úroda v roce 2021 při hektarovém výnosu 6,32 tun (meziročně o 0,11 tun více) dosáhla 60 659 tun. I přes snížení produkce o 3 902 tun (-6,0 %) představovala 56,5 % celkové produkce obilovin v kraji. Úroda ječmene ozimého tvořila 10,8 % celkové sklizně obilovin. Oproti úrodě z roku 2020 byla nižší o 615 tun (-5,0 %) a při výnosu 5,81 t/ha činila 11 589 tun. O 141,2 % se meziročně zvýšila produkce pšenice jarní,

při výnosu 4,53 t/ha dosáhla 4 826 tun (tj. 4,5 % celkové produkce obilovin v našem kraji). Meziročně vyšší úroda byla zaznamenána ještě u ječmene jarního (nárůst o 12,5 % při výnosu 4,70 t/ha na 9 637 tun). Nejvýraznější pokles byl zaznamenán u žita, a to o 39,0 % a 3 527 tun na 5 505 tun při výnosu 5,08 t/ha. Snížila se také úroda ovsa, a to o 310 tun (-6,3 %) na 4 616 tun při výnosu 3,40 t/ha. U tritikale (nebo také žitovce) a kukuřice na zrno došlo pouze k mírnému poklesu sklizně – v obou případech o 1,1 %.

Graf 3.13 Sklizeň a sklizňové plochy vybraných plodin v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Oproti roku 2020 se snížila sklizňová plocha žita (-527 ha, -32,8 %), pšenice ozimé (-796 ha, -7,7 %), kukuřice na zrno (-11 ha, -2,9 %) a ječmene ozimého (-18 ha, -0,9 %). Naopak sklizňová plocha se zvýšila u pšenice jarní (+603 ha, +130,6 %), ječmene jarního (+326 ha, +18,9 %), vyšší byla také plocha ovsa (+109 ha, +8,7 %) a tritikale (+89 ha, +6,1 %).

Výnosnost většiny obilovin v roce 2021 poklesla, předchozí rok však byl u některých obilovin rekordní.

Celková výnosnost téměř všech obilovin meziročně poklesla. Produkce z jednoho hektaru se nejvýrazněji snížila u ovsa (-13,8 %) a žita (-9,4 %). Nižší byla rovněž u tritikale (-6,8 %) a u obou druhů ječmene (jarní -5,4 %, ozimý -4,2 %). K mírnému nárůstu výnosnosti došlo jen u pšenice (+0,2 %, tj. u pšenice jarní +4,6 %, ozimé +1,8 %) a kukuřice na zrno (+1,9 %).

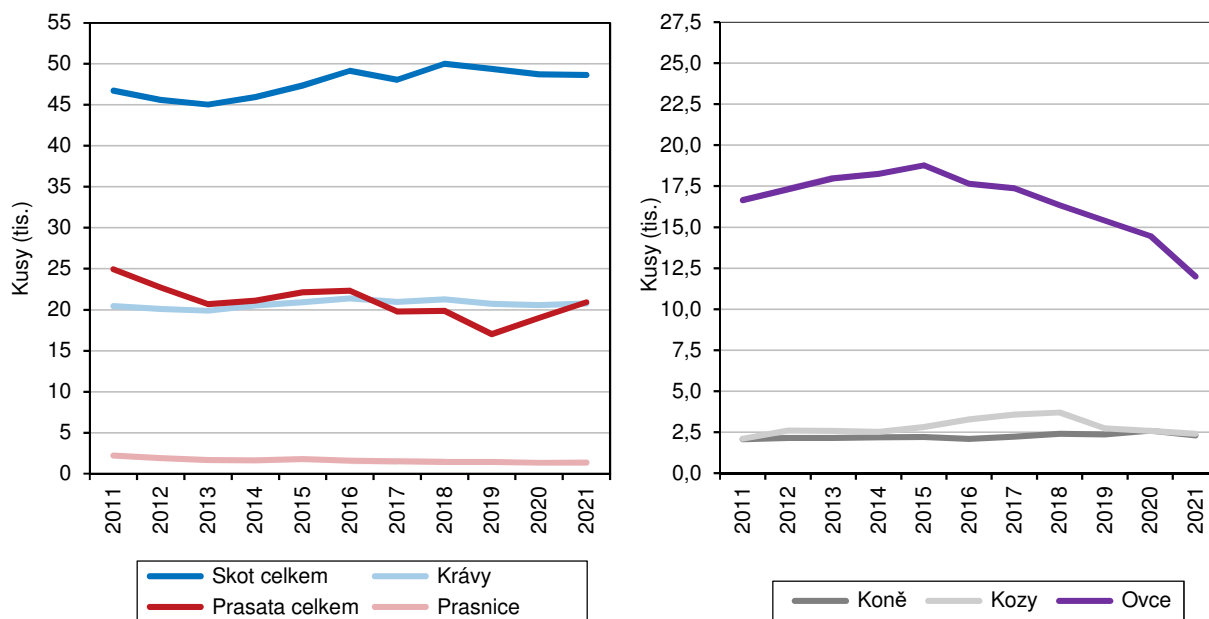
Sklizňové plochy luskovin byly meziročně nižší o 10,2 %, hektarový výnos se zvýšil o 0,08 tun na 2,54 tun a jejich sklizeň se snížila o 7,4 % na 1 909 tun. Brambory ostatní (tzn. konzumní a průmyslové) se v roce 2021 sklízely z plochy 122 ha, tj. z plochy meziročně nižší o 12,1 %. Jejich hektarový výnos se zvýšil o 1,3 % na 31,66 tun, sklizeň činila 3 863 tun (meziročně méně o 478 tun tj. -11,0 %). Úroda technické cukrovky se při meziročním nárůstu sklizňové plochy o 4,8 % a vyšším hektarovém výnosu o 8,1 % zvýšila o 13,4 % na 54 819 tun. Produkce řepky, jejíž plocha se meziročně zvýšila o 5,1 % a hektarový výnos poklesl o 13,1 %, dosáhla hodnoty 15 727 tun (meziročně -8,7 %). Produkce píce v seně z trvalých travních porostů byla meziročně vyšší o 9,3 % a dosáhla 224 079 tun, přičemž její produkční plochy se ve srovnání s rokem 2020 navýšily pouze o 1,2 %.

Stavy většiny druhů hospodářských zvířat se spíše redukují.

Ze soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2021 je patrné, že se stavy většiny druhů zvířat spíše redukují. Podle uvedeného soupisu tak zemědělci na území Libereckého kraje chovali 48 633 kusů skotu, tj. o 96 kusů (0,2 %) méně než o rok dříve a o 1,1 % méně než v roce 2016. Stav krav se oproti předcházejícímu soupisu zvýšil o 162 kusů (0,8 %) na 20 745 kusů, ovšem proti roku 2016 je patrný jejich 2,9% úbytek. Na celorepublikovém stavu skotu se náš kraj podílel 3,5 % (3. nejnížší podíl mezi kraji).

Graf 3.14 Hospodářská zvířata v Libereckém kraji (stav k 1. 4.)

Zdroj: ČSÚ

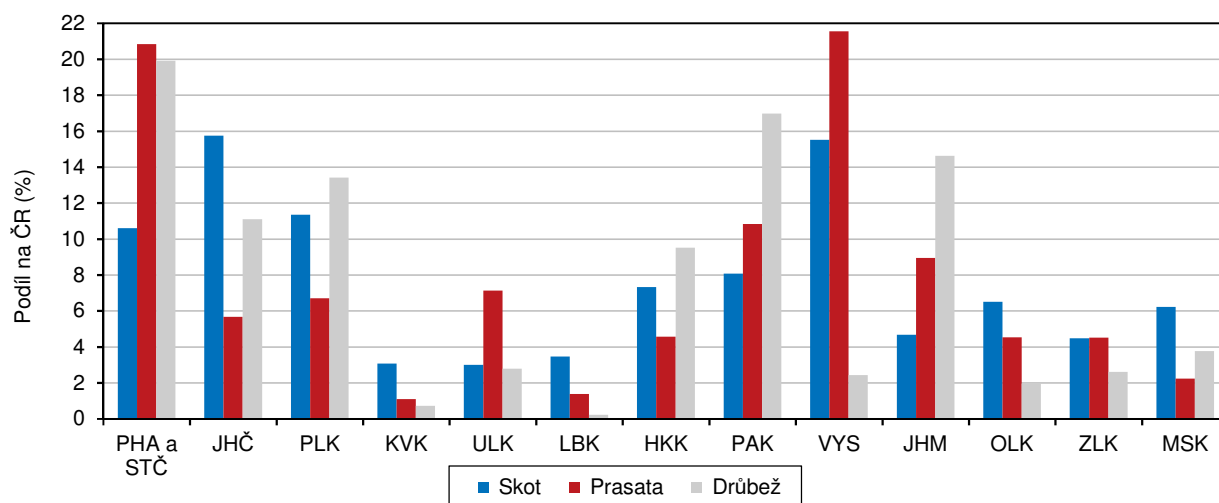

Výjimkou jsou prasata, jejich stav se meziročně zvýšil o více než 10 %.

Stavy prasat se v Libereckém kraji od minulého šetření navýšily o 1 915 kusů (10,1 %) na 20 920 kusů. Chovy prasat se meziročně rozrostly i v celé České republice (+19 095 kusů, +1,3 %) a v dalších 8 krajích. Liberecký kraj se na celorepublikovém úhrnu prasat podílel 1,4 %, mezi kraji 2. nejnížší podíl.

Graf 3.15 Podíl krajů na stavech skotu, prasat a drůbeže chovaných v České republice k 1. 4. 2021

Zdroj: ČSÚ

Chov drůbeže je v našem kraji marginální, představuje pouze 0,2 % republikového úhrnu.

Liberecký kraj v rámci mezikrajského srovnání k 1. 4. 2021 vykázal nejmenší stav drůbeže – 53 018 kusů představovalo pouze 0,2 % republikového úhrnu 23 808 531 kusů. Chov se meziročně snížil o 22 155 kusů, tj. o -29,5 %.

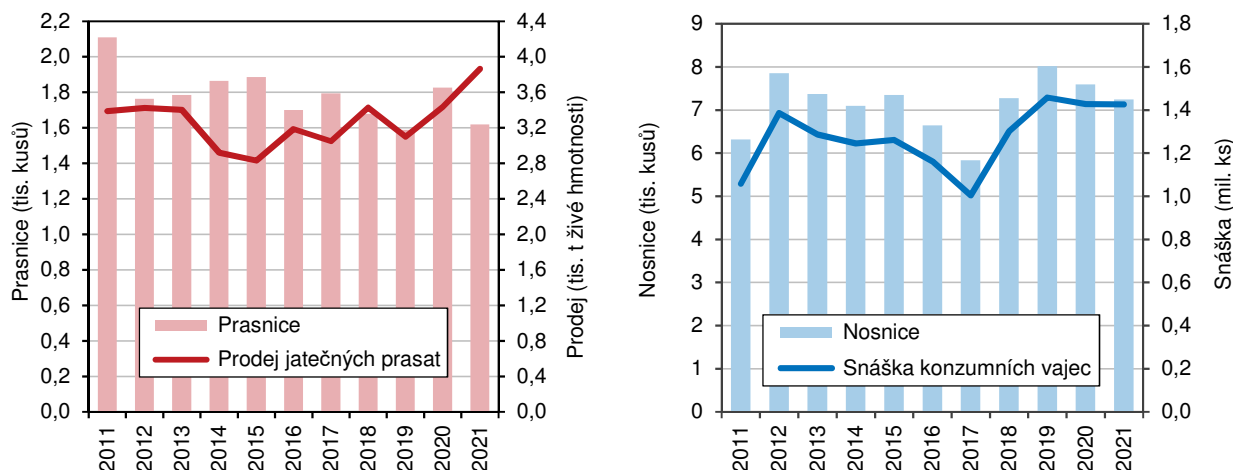
V Libereckém kraji bylo podle aktuálního soupisu chováno 11 993 ovcí (meziročně méně o 2 472 kusů, -17,1 %), 2 395 kusů koz (-287 kusů, -7,4 %) a 2 299 koní (-287 kusů, -29,5 %).

V roce 2021 bylo vyprodukováno nejvíce mléka za posledních 6 let.

Výroba mléka v rámci sledované časové řady (2016–2021) velmi výrazně kolísá. Největší objem, a to ve výši 77 010 tis. litrů, byl vyprodukován v roce 2021. Ve srovnání s rokem 2020 došlo ke zvýšení o 2 198 tis. litrů (+2,9 %). Na celorepublikové produkci mléka (3 222 890 tis. litrů) se kraj podílel 2,4 % (3. nejnižší podíl mezi kraji).

Graf 3.16 Průměrné stavy prasnic a prodej jatečných prasat, průměrné stavy nosnic a snáška konzumních vajec v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Výroba jatečného skotu a drůbeže zaznamenala meziroční propad, naopak výroba jatečných prasat vzrostla.

Výrazně kolísavý vývoj je patrný také v případě výroby jatečného skotu, jatečných prasat i jatečné drůbeže. V roce 2021 zaznamenala výroba jatečného skotu a jatečné drůbeže meziroční propad produkce ve výši 3,2 %, resp. 12,8 %. Naopak výroba jatečných prasat byla proti roku 2020 o 12,5 % vyšší. Podíl výroby jatečného skotu našeho kraje na celorepublikové produkci v roce 2021 dosáhl 3,4 % (3. nejnižší mezi kraji), podíl v případě jatečných prasat pak činil 1,3 % (nejméně v rámci krajů) a jatečné drůbeže 1,0 % (2. nejnižší mezi kraji). Snáška konzumních vajec se v kraji zvyšovala mezi roky 2017–2019 až na 1 458 tis. kusů vajec. V roce 2021 pak činila 1 427 tis. kusů, což meziročně představovalo pouze velmi nepatrný pokles (-0,01 %). Na celorepublikové snášce se náš kraj podílel 0,1 %, tedy ve srovnání s ostatními kraji nejméně.

Lesnictví

Liberecký kraj má ze všech krajů nejvyšší podíl lesních pozemků.

Lesní pozemky se v Libereckém kraji v roce 2021 podle údajů Českého úřadu zeměměřického a katastrálního rozkládaly na 141 399 ha, tj. 44,7 % celkové výměry kraje, což je mezi kraji nejvyšší a také výrazně nadprůměrný podíl (celorepublikový průměr činil 34,0 %). Většinu lesní plochy tvořila půda porostní (97,2 %).

Jehličnany pokrývají téměř 80 % plochy dřevin, jejich podíl se dlouhodobě pozvolna snižuje.

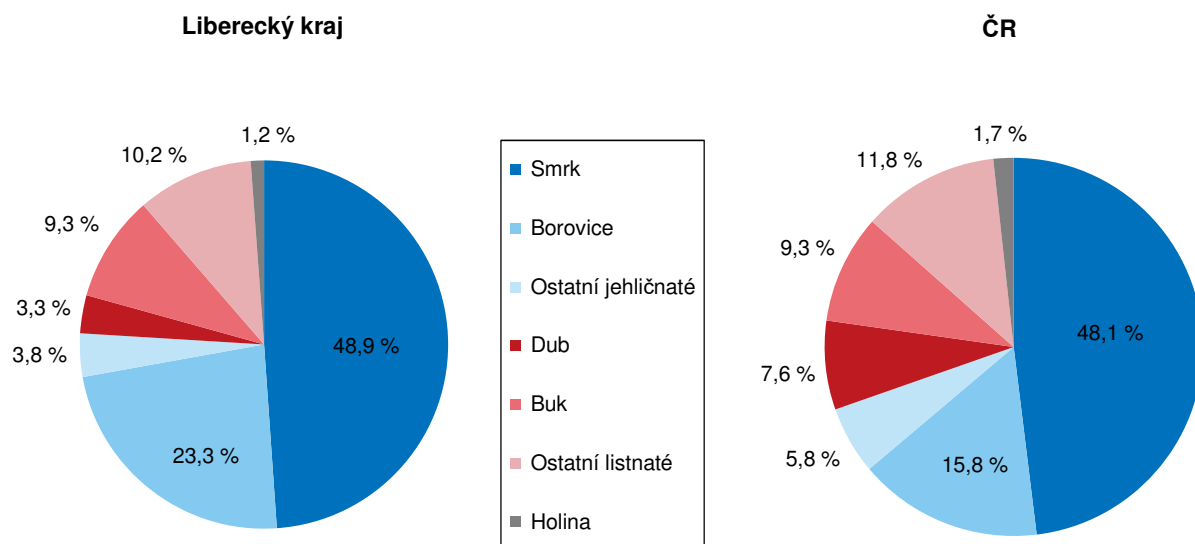
Převažujícími lesními dřevinami v regionu, stejně jako v celé České republice, byly jehličnany. Tento druh dřevin pokrýval 103 721 ha, tedy 76,9 % celkové plochy dřevin. Z dlouhodobého pohledu se však podíl jehličnanů na celkové ploše dřevin

pozvolna snižuje – ve srovnání s rokem 2000 poklesl o 5,0 p. b. Naopak podíl listnatých dřevin se pozvolna navyšuje – od roku 2000 o 5,0 p. b. na 23,1 % v roce 2021, tyto dřeviny se tak v současné době rozprostírají na ploše 31 190 ha.

Převaha jehličnanů nad listnatými porosty je patrná také ve většině ostatních krajích, výjimkou je pouze hlavní město Praha a Jihomoravský kraj, ve kterých podíl listnatých dřevin v roce 2021 dosáhl 69,7 %, resp. 54,4 %.

Graf 3.17 Druhá skladba dřevin lesních porostů v Libereckém kraji k 31. 12. 2021

Pramen: ÚHÚL

V roce 2021 byla v našem kraji zalesněna nejmenší plocha ze všech krajů.

V roce 2021 bylo v Libereckém kraji uměle obnoveno (tzn. zalesněno) 898 ha, tj. o 272 ha (43,4 %) více než v předchozím roce. Podíl na 40 679 zalesněných ha v celé České republice ve výši 2,2 % byl nejnižší mezi krají. Zalesněná plocha se v letech 2000 až 2021 pohybovala od 574 ha (v roce 2019) do 1 062 ha (v roce 2000).

Při zalesňování převažují listnaté dřeviny.

Stejně jako v roce 2020 byly při zalesňování v roce 2021 více použity listnaté dřeviny (553 ha, tj. 61,5 % zalesněné plochy), mezi kterými převažoval buk (297 ha, 53,8 % plochy zalesněné listnatými dřevinami) a dub (207 ha, 37,4 %). U jehličnatých dřevin, kterými bylo osázeno 346 ha (38,5 %) plochy, převažovala borovice (164 ha, tj. na 47,4 % plochy zalesněné jehličnany). Druhým v pořadí byl smrk (112 ha, tj. 32,3 % plochy osázené jehličnany). Samovolně (tedy přirozenou obnovou) došlo k zalesnění 273 ha lesů, v předchozím roce byla tato plocha menší o 70 ha.

Listnaté dřeviny při zalesňování převažovaly v dalších osmi krajích – nejvíce v Moravskoslezském kraji (65,6 % na celkové zalesněné ploše v kraji). V ostatních krajích při výsadbě dominovaly jehličnany, nejvýrazněji v Plzeňském kraji (63,7% podíl). Největší rozlohu přirozenou cestou obnoveného lesa vykázal Olomoucký kraj – 1 928 ha představovalo více než pětinu z 9 111 ha lesů přirozeně obnovených v České republice.

Těžba dřeva se meziročně zvýšila.

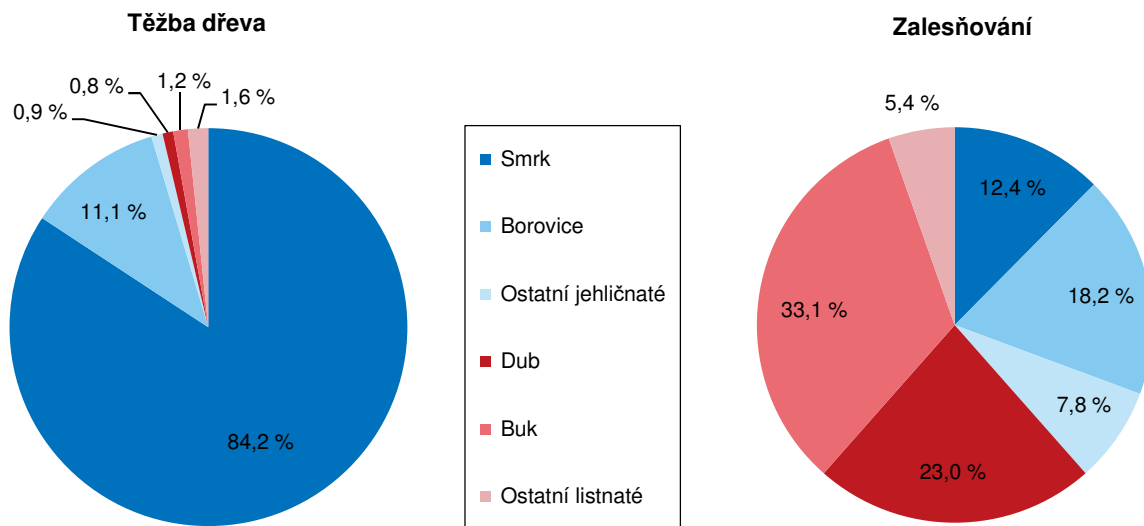
Ve sledovaném roce bylo v Libereckém kraji vytěženo 1 276,4 tis. m³ dřeva bez kůry, což bylo o 119,7 tis. m³ (10,3 %) více než v roce 2020. Jehličnanů bylo vytěženo 1 229,1 m³ (tj. 96,3 % celkové těžby) a oproti roku 2020 se jejich produkce zvýšila o 10,2 %. Ve struktuře zásadně převažoval smrk (87,5 % na celkovém

objemu vytěžených jehličnanů), s velkým odstupem následovala borovice (11,6 %). Těžba listnatých dřevin v objemu 47,3 tis. m³ a s meziročním nárůstem o 14,7 % se orientovala nejvíce na buk (32,6 % těžby listnatých dřevin). Nahodilou těžbou bylo zpracováno 1 174,7 tis. m³ dřeva bez kůry, tj. 92,0 % z celkové těžby. Více než 80 % této těžby připadlo na nutnou těžbu z hmyzové kalamity, 12,1 % bylo vytěženo z důvodu živelných příčin.

Graf 3.18 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin v Libereckém kraji v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

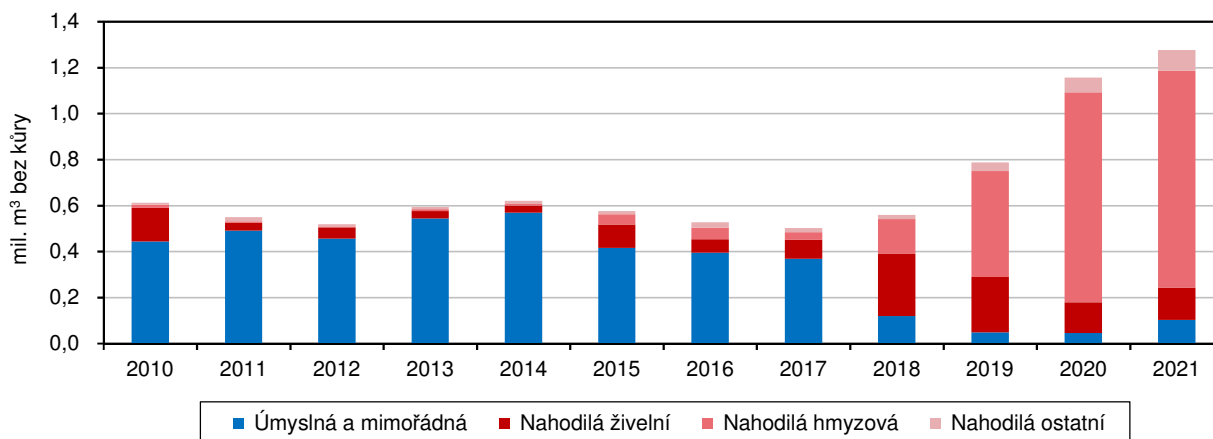

Pouze Liberecký kraj zaznamenal meziroční nárůst nahodilé těžby díky kůrovcové kalamitě.

Zpracovaná nahodilá těžba dřeva bez kůry byla v roce 2021 významnou součástí celkového množství vytěženého dřeva. Vysoký objem a podíl nahodilé těžby v posledních třech letech byl ovlivněn především odstraňováním následků kůrovcové kalamity. Objem zpracované nahodilé těžby v roce 2021 zaznamenal v Libereckém kraji meziroční nárůst o 5,6 %. Jak již bylo zmíněno, v roce 2021 se dřevo v kraji z 80,1 % získávalo v rámci nahodilé těžby v důsledku poškození hmyzem, zatímco v roce 2008 činil její podíl „pouze“ 21,1 %. Objem nahodilé „hmyzové“ těžby dřeva v Libereckém kraji jako v jediném meziročně vzrostl o 3,1 %.

Graf 3.19 Těžba dřeva z hlediska vlivu nahodilé těžby v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V celé České republice se v roce 2021 vytěžilo 30 256,5 tis. m³ dřeva bez kůry, největším producentem dřeva byl jako obvykle Kraj Vysočina s těžbou

7 446,1 tis. m³ dřeva (24,6 % republikového úhrnu). Podíl Libereckého kraje byl 5. nejnižší (4,2 %). Podíl nahodilé těžby na celkové těžbě v kraji byl ve většině regionů vysoký, pohybovala se od 71,7 % v Moravskoslezském kraji do 98,3 % v Kraji Vysočina. Pouze dva kraje, a to Karlovarský a Zlínský, vykázaly výrazně nižší hodnoty (57,2 %, resp. 62,4 %). Liberecký kraj obsadil v pomyslném mezikrajském žebříčku 4. nejvyšší příčku.

Průmysl

V Libereckém kraji mělo sídlo 109 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci.

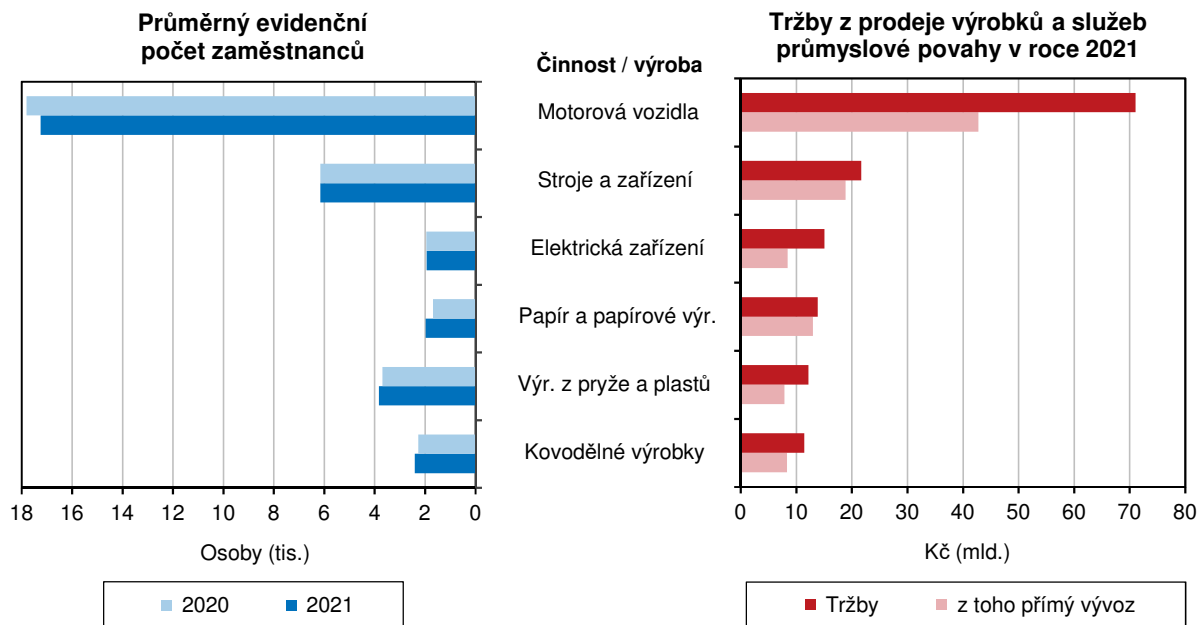
Jejich tržby z prodeje a služeb se na celorepublikových tržbách podílely 4,2 %.

V Libereckém kraji mělo v roce 2021 sídlo 109 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci (meziročně o 3 podniky méně). Nejvíce těchto podniků v kraji sídlilo v roce 2018 a 2019 (115 subjektů).

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v běžných cenách (bez DPH) dosáhly za rok 2021 v Libereckém kraji částky 167 015 mil. Kč. V rámci mezikrajského srovnání byly 4. nejnižší, na celorepublikových tržbách se podílely 4,2 %. V porovnání s rokem 2020 tržby vzrostly o 11,2 %. V posledních šesti letech dosáhly uvedené podniky nejvyšších tržeb v roce 2019 (172 186 mil. Kč) a v roce 2018 (168 830 mil. Kč), což samozřejmě do určité míry ovlivnil i vyšší počet sledovaných podniků. Nejvýraznější meziroční přírůstek v roce 2021 tržby vykázaly v Ústeckém (+26,7 %) a Moravskoslezském kraji (+23,0 %). Dva kraje zaznamenaly jejich meziroční pokles – Pardubický kraj (-0,6 %) a hlavní město Praha (-3,5 %).

Graf 3.20 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující činnosti zpracovatelského průmyslu v Libereckém kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Libereckém kraji)

Zdroj: ČSÚ

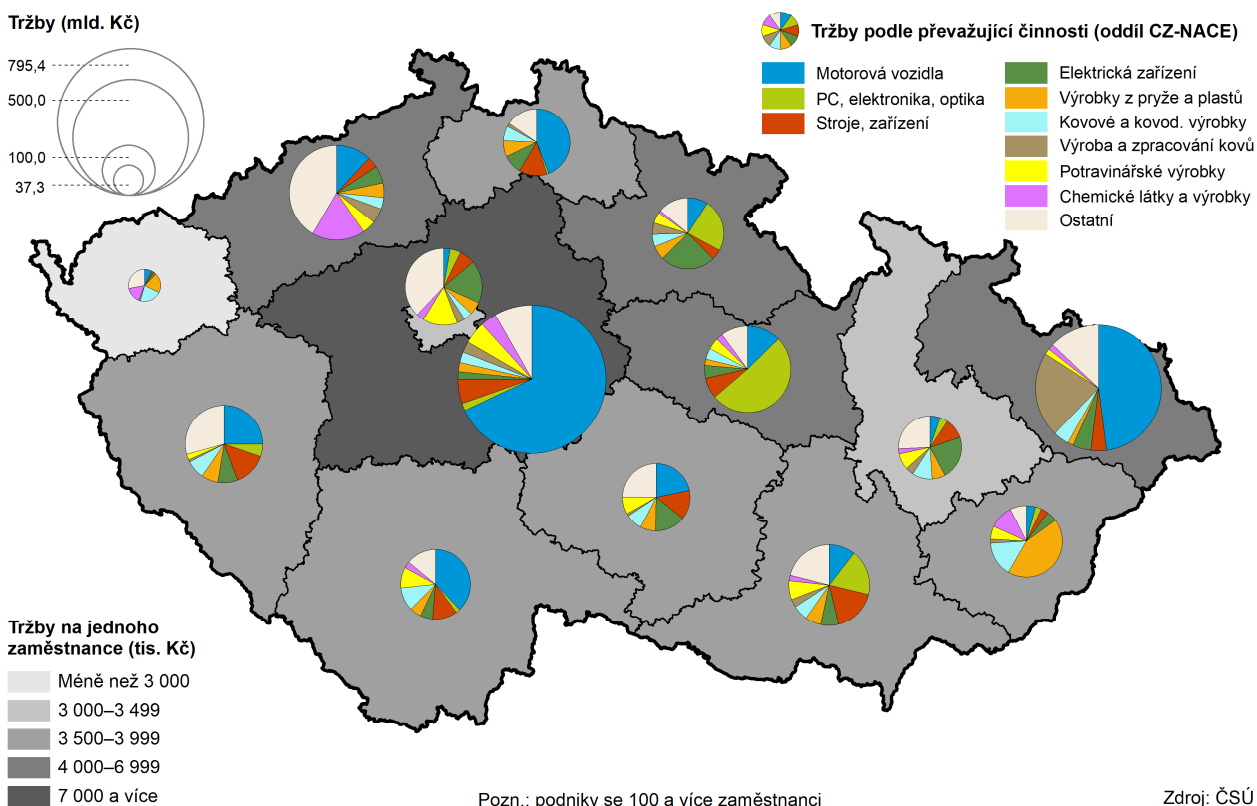
Většina podniků patří do zpracovatelského průmyslu, přičemž dominantní je výroba motorových vozidel.

Rozhodující objem tržeb vytváří zpracovatelský průmysl. V Libereckém kraji ho v roce 2021 reprezentovalo 107 podniků, jejichž tržby se na tržbách průmyslu celkem podílely 96,7 %. Na tržbách zpracovatelského průmyslu v kraji se pak ze 44,0 % podílela výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů, s 13,4% podílem následovalo odvětví výroba strojů a zařízení j. n. Další 9,4 % tržeb vytvářela výroba elektrických zařízení, 8,6 % pak výroba papíru a výrobků z papíru. Více než 7 % se na uvedených tržbách podílela ještě odvětví výroby pryžových

a plastových výrobků (7,6 %) a výroby kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení (7,1 %).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2021

Orientace tržeb na přímý vývoz od roku 2016 do roku 2018 klesala (z 69,9 % na 66,6 %), v následujících dvou letech rostla až na 68,4 % v roce 2020. V roce 2021 pak podíl meziročně poklesl o 1,9 p. b. na 66,5 %. Ve zpracovatelském průmyslu dosáhl podíl tržeb za přímý vývoz do zahraničí nejvyšší hodnoty v roce 2016 (71,8 %). Následující dva roky klesal a poté do roku 2020 zvyšoval až na 70,1 %. V roce 2021 pak činil 68,7 %. Z odvětví zpracovatelského průmyslu zaznamenala největší snížení exportní závislosti výroba pryžových a plastových výrobků (ze 72,9 % v roce 2016 na 64,4 % v roce 2021) a výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů (z 67,4 % na 60,2 %). Naopak vyšší podíl za přímý vývoz zaznamenala výroba ostatních nekovových minerálních výrobků (z 84,7 % na 87,3 %) a také výroba elektrických zařízení (z 53,7 % na 56,2 %).

V roce 2021 průmyslové podniky zaměstnávaly 44,6 tis. osob s průměrnou mzdou 37 168 Kč.

Počet zaměstnanců průmyslových podniků kraje se 100 a více zaměstnanci se zvyšoval od roku 2016 do roku 2018, v letech 2019 a 2020 jejich počet klesal. V roce 2021 sledované podniky zaměstnávaly 44 594 osob (meziročně pouze o 79 osob, tj. o 0,2 % více). Průměrná hrubá měsíční mzda ve velkých průmyslových podnicích Libereckého kraje v roce 2021 dosáhla hodnoty 37 168 Kč a ve srovnání s rokem 2020 se zvýšila o 1 641 Kč (+4,6 %), ve srovnání s republikovým průměrem (39 259 Kč) byla o 2 091 Kč nižší a mezi regiony 6. nejvyšší. Nejvíce osob v kraji zaměstnávaly podniky s převažující činností výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů (17,2 tis. osob), ve kterých zaměstnanci v roce 2021 pobírali průměrnou mzdu ve výši 38 487 Kč.

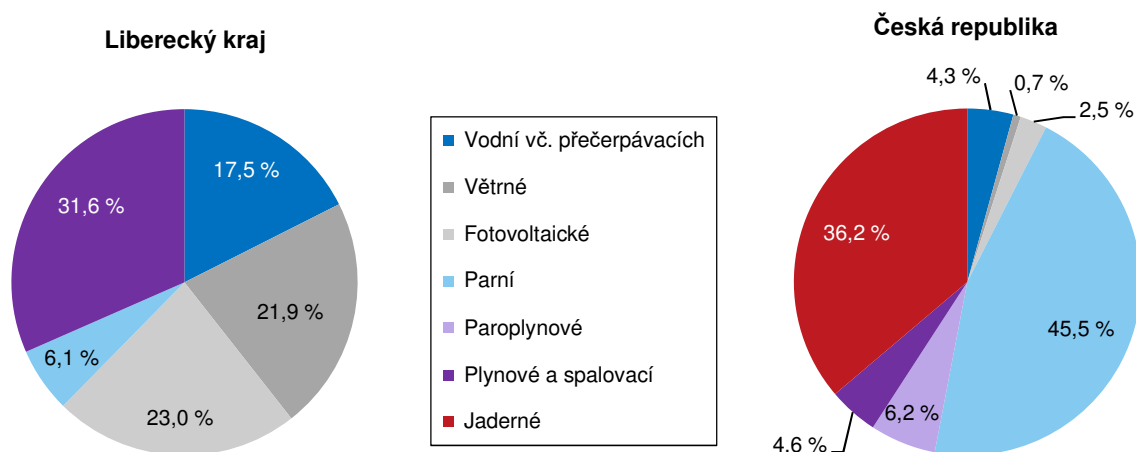
Energetika

Elektrárny v Libereckém kraji v roce 2021 vyrobily pouze 0,5 % celorepublikové produkce elektrické energie.

Elektrárny na území Libereckého kraje v roce 2021 vyrobily 450,6 GWh elektřiny, což představuje 0,5 % celorepublikové produkce elektrické energie (84 907,3 GWh). Většina vyrobené elektřiny v kraji pocházela z alternativních zdrojů (tj. 62,4 %) – v solárních elektrárnách bylo vyrobeno 103,4 GWh (23,0 %), ve větrných 98,5 GWh (21,9 %) a ve vodních elektrárnách 79,1 GWh (17,5 %). Naopak v celé České republice se alternativní zdroje na výrobě elektřiny podílely pouze 7,5 % (6 374,7 GWh) a většina elektřiny pocházela z parních elektráren (45,5 % z celkového objemu 84 907,3 GWh). Největším výrobcem elektřiny byl Ústecký kraj. Ten se na celorepublikové produkci v roce 2021 podílel 27,6 % a většinu elektřiny vyráběl v parních elektrárnách (84,6 % z výroby v kraji). Druhé místo mezikrajského žebříčku obsadil Jihočeský kraj (20,1 % celorepublikové produkce) a třetí Kraj Vysočina (19,0 %). Tyto dva kraje vyráběly většinu elektřiny z jádra (92,8 %, resp. 92,2 % výroby kraje). Nejmenší výroba připadla na hlavní město Praha (195,1 GWh, tj. 0,2 %) a pocházela nejčastěji z plynových a spalovacích elektráren (37,0 % výroby kraje). Výroba v Libereckém kraji pak byla 2. nejnižší.

Graf 3.21 Výroba elektřiny brutto^{*)} podle technologie elektráren v roce 2021

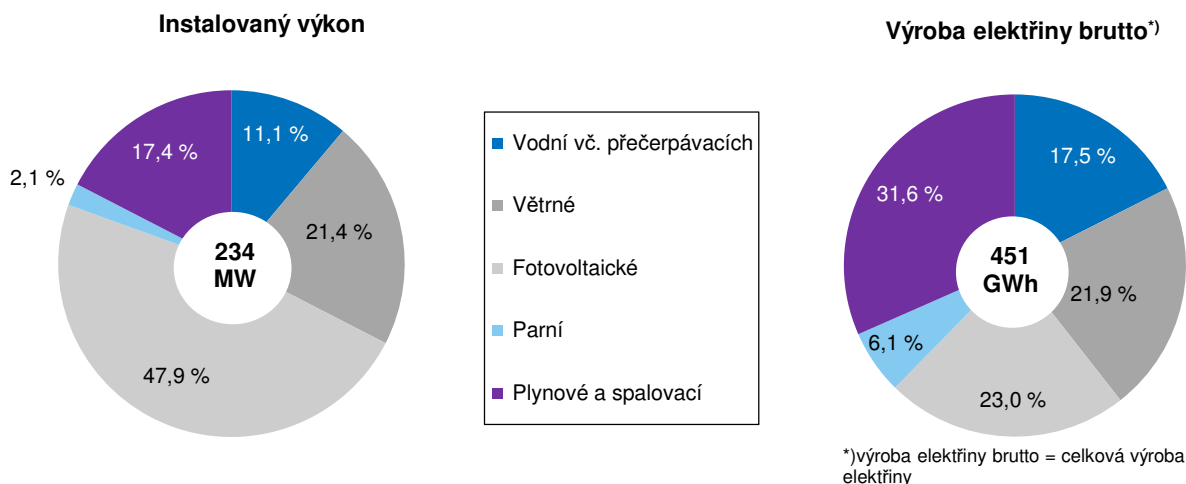
Pramen: ERÚ

^{*)} Výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů).

Graf 3.22 Instalovaný výkon a výroba elektřiny podle technologie elektráren v Libereckém kraji v roce 2021

Pramen: ERÚ

^{*)}výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny

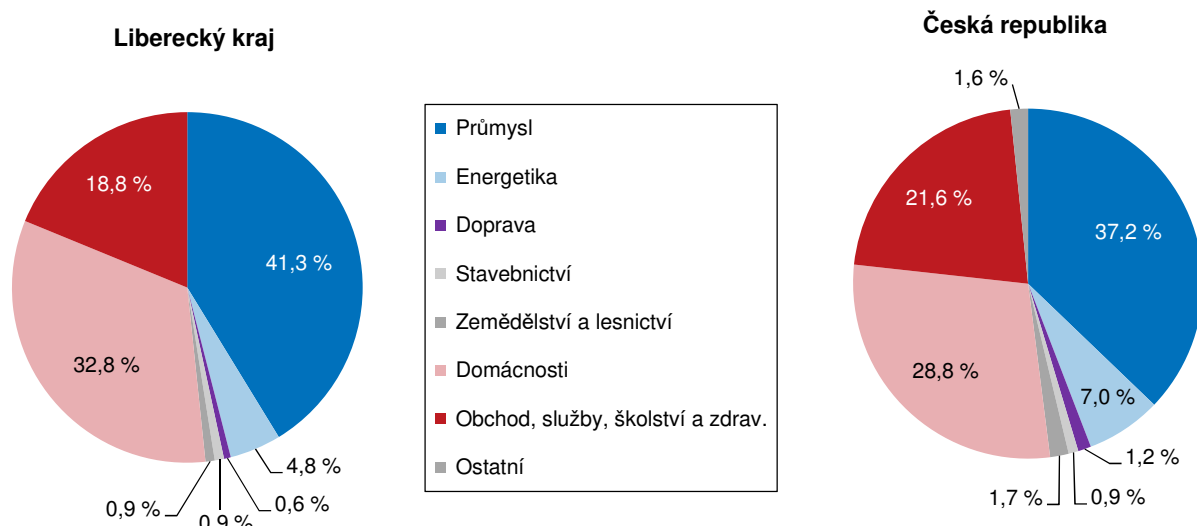

V kraji se spotřebovalo 4,3 % elektřiny celkové spotřeby v republice.

V Libereckém kraji se v roce 2021 spotřebovalo 2 580,4 GWh, tedy 4,3 % z celorepublikové spotřeby elektřiny. Nejvyšší spotřebu elektřiny evidoval průmysl (41,3 %), na druhé pozici se umístily domácnosti (32,8 %). Téměř pětina spotřeby připadla na obchod, služby, školství a zdravotnictví (18,8 %).

Graf 3.23 Spotřeba elektřiny netto¹⁾ podle odvětví spotřeby v roce 2021

Pramen: ERÚ

¹⁾ Spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav a spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu

Domácnosti v našem kraji spotřebovávají na 1 obyvatele o 17,9 % více elektřiny než je průměr za ČR.

Domácnosti v Libereckém kraji v přepočtu na 1 obyvatele v roce 2021 spotřebovaly 1 937,4 kWh, což bylo o 17,9 % více, než činil průměr za Českou republiku (1 643,7 kWh). Napříč kraji se spotřeba na 1 obyvatele pohybovala v rozmezí od 1 230,7 kWh v hlavním městě Praze do 2 341,8 kWh ve Středočeském kraji. Spotřeba Libereckého kraje byla 4. nejvyšší.

Meziročně spotřeba elektřiny v domácnostech vzrostla o 9,5 %.

Výroba elektřiny v našem kraji meziročně poklesla o 2,2 %, naopak její spotřeba proti roku 2020 o 5,8 % vzrostla. Nejvíce se zvýšila spotřeba elektřiny v domácnostech (+9,5 %), v průmyslu pak o 6,2 %.

Také spotřeba zemního plynu libereckých domácností převyšuje republikový průměr, a to o 13,5 %.

V roce 2021 se v Libereckém kraji spotřebovalo 348 802,2 tis. m³ zemního plynu, což představovalo 3,7 % z celkové spotřeby České republiky (9 308 064,5 tis. m³). Na spotřebě zemního plynu v našem regionu se největší měrou podíleli velkoodběratelé (48,1 % spotřeby v kraji), následovaly domácnosti (26,4 %). Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele v roce 2021 činila 1 097,2 m³, byla o 13,5 % vyšší než celorepublikový průměr (967,0 m³) a v meziročním srovnání vzrostla o 13,7 %.

Spotřeba zemního plynu v Libereckém kraji v roce 2021 byla v porovnání s ostatními regiony České republiky 2. nejnižší. Nejméně zemního plynu bylo spotřebováno v Jihočeském kraji (3,3 % spotřeby České republiky), naopak tomu bylo v Ústeckém kraji (14,4 %).

Stavebnictví, stavební povolení

V Libereckém kraji mělo sídlo 12 stavebních podniků s alespoň 50 zaměstnanci.

V roce 2021 mělo na území Libereckého kraje sídlo 12 středních a velkých stavebních podniků (podniky s 50 a více zaměstnanci), ve kterých bylo zaměstnáno 1 558 osob. Ve srovnání s rokem 2020 se počet zaměstnanců navýšil pouze o 42 osob (2,8 %).

Jejich stavební výroba se meziročně zvýšila téměř o jednu třetinu, tj. 2. nejvyšší přírůstek mezi kraji.

Základní stavební výroba (ZSV) v objemu 4 082 mil. Kč běžných cen zařadila Liberecký kraj v mezikrajském srovnání na 3. nejnižší pozici. Meziročně se však hodnota prací realizovaných středními a velkými podniky v kraji zvýšila o 972 mil. Kč (+31,3 %, tj. 2. nejvyšší přírůstek mezi kraji). Na uvedeném výsledku se výrazně větší měrou podílely tuzemské práce v oblasti pozemního stavitelství (+30,3 %, tj. nejvíce mezi ostatními kraji), přírůstek inženýrského stavitelství činil 4,4 %. V celkovém objemu ZSV byly větší měrou zastoupeny práce v oblasti pozemního stavitelství (45,1 %), podíl inženýrského stavitelství dosáhl 34,0 %.

V období let 2016–2021 zaznamenala ZSV meziroční propad pouze v roce 2019 (-13,2 %). V roce 2021 byl dokonce objem ZSV za posledních šest let nejvyšší.

S tím souvisí také nárůst produktivity práce o 27,7 %.

Produktivita práce ze základní stavební výroby (tj. přepočtený objem základní stavební výroby na 1 pracovníka) v roce 2021 v Libereckém kraji meziročně vzrostla o 27,7 % na 2 620 tis. Kč běžných cen. Mezi ostatními kraji se jednalo o 2. nejvyšší nárůst a 3. nejvyšší hodnotu, o 189 tis. Kč pak hodnota převyšovala republikový průměr (2 431 tis. Kč).

Průměrná mzda meziročně vzrostla o 1 974 Kč (5,2 %) na 40 303 Kč.

Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců středních a velkých stavebních firem z Libereckého kraje v roce 2021 dosáhla 40 303 Kč, meziročně je to o 1 974 Kč, tj. o 5,2 % více. K meziročnímu nárůstu mezd došlo také v ostatních regionech s výjimkou Královéhradeckého kraje, ve kterém byl zaznamenán mzdový pokles ve výši 4,3 % (-1 422 Kč). Absolutně i relativně nejvíce si polepšili zaměstnanci stavebních firem v Karlovarském kraji (+4 863 Kč, +17,0 %). Proti průměru České republiky (42 238 Kč) byla mzda v našem kraji nižší o 1 935 Kč. Např. kraji se průměrná mzda pohybovala v rozmezí od 31 401 Kč v Královéhradeckém kraji do 48 038 Kč v hlavním městě Praze. Mzda vykázaná v Libereckém kraji byla v mezikrajském srovnání 6. nejvyšší.

Hodnota stavebních prací „S“ (včetně menších firem od 20 zaměstnanců) meziročně mírně poklesla.

Hodnota stavebních prací „S“ za stavební podniky včetně menších firem od 20 zaměstnanců se sídlem na území Libereckého kraje v období let 2016–2021 spíše kolísala. Meziročně vyšší objem těchto prací podniky zaznamenaly pouze v letech 2018 a 2019. V roce 2021 dosáhl objem stavebních prací „S“ 8 299 mil. Kč, což je meziročně o 1,5 % méně.

V přepočtu na 1 obyvatele se stavební aktivita v kraji v posledních šesti letech pohybovala v rozmezí od 17,3 tis. Kč b. c. (rok 2017) do 19,9 tis. Kč b. c. (rok 2019). V roce 2021 dosáhla částky 19,0 tis. Kč b. c. a meziročně poklesla o nepatrných 0,1 %. V porovnání s ostatními kraji České republiky se jednalo o hodnotu nejnižší. Nejvyšší stavební aktivitu z tohoto pohledu vykazalo hlavní město Praha (54,9 tis. Kč b. c. na 1 obyvatele).

Podíl prací pro veřejné zadavatele ze stavebních prací „S“ se pohyboval nad republikovým průměrem.

Podíl prací pro veřejné zadavatele na objemu stavebních prací „S“ provedených v kraji činil 54,1 %. Tento podíl se v rámci sledovaného období navýšoval až do roku 2021, kdy meziročně poklesl o 1,5 p. b. Ve srovnání s republikovým podílem však bylo zastoupení prací pro veřejné zadavatele na celkovém objemu stavebních prací

„S“ v našem kraji nadprůměrné. Výjimkou byl pouze rok 2018, ve kterém byl republikový průměr mírně vyšší.

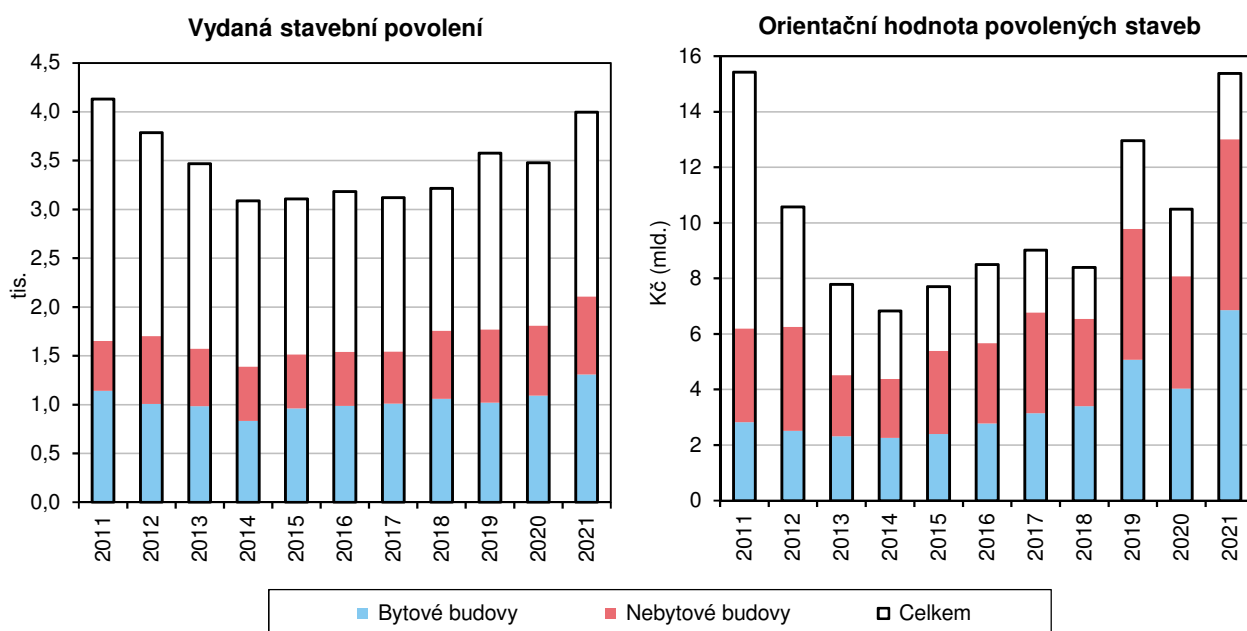
Investiční aktivita se v Libereckém kraji meziročně zvýšila.

Stavební úřady v Libereckém kraji v roce 2021 vydaly celkem 3 995 stavebních povolení, tj. o 517 povolení (14,9 %) více než v roce 2020. V posledních šesti letech zaznamenal počet vydaných stavebních povolení meziroční pokles pouze v roce 2017 a 2020.

Meziročně zvýšená investiční aktivita byla vykázána jak v celé České republice (+4 972 povolení, +5,8 %), tak ve všech krajích. Liberecký kraj se na celorepublikovém počtu vydaných povolení podílel 4,4 % (3. nejnižší pozice mezi krají).

Graf 3.24 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Ve 13 krajích převažovala povolení pro výstavbu budov, pouze v Plzeňském kraji převažovaly inženýrské stavby.

Ve struktuře vydaných stavebních povolení za rok 2021 téměř ve všech krajích převažovala povolení související s výstavbou budov. Jejich podíl na celkovém počtu stavebních povolení se pohyboval v intervalu od 52,7 % v Libereckém kraji do 78,4 % v hlavním městě Praze. Výjimkou byl Plzeňský kraj, ve kterém z 51,8 % převažovala povolení na inženýrské stavby.

V Libereckém kraji bylo na budovy vydáno 2 107 povolení, v tom 1 308 povolení (62,1 %) připadlo na bytové budovy a 799 povolení na nebytové budovy (37,9 %). Téměř 56 % bytových budov vznikne novou výstavbou. Na inženýrské stavby bylo v kraji vydáno celkem 1 888 stavebních povolení (47,3 % všech vydaných povolení).

Orientační hodnota vydaných stavebních povolení překročila částku 15 mld. Kč.

Orientační hodnota vydaných stavebních povolení v Libereckém kraji v roce 2021 dosáhla částky 15 374 mil. Kč, tj. meziročně o 4 883 mil. Kč (46,5 %) více. Nárůst hodnoty vykázalo dalších 12 krajů, více než 2,5násobné zvýšení objemu bylo vykázáno v hlavním městě Praze. Naopak pokles ve srovnání s rokem 2021 vykázal pouze Ústecký kraj (-5 557 mil. Kč, -22,6 %). V České republice orientační hodnota vydaných stavebních povolení zaznamenala nárůst o 33,9 % na 521 919 mil. Kč.

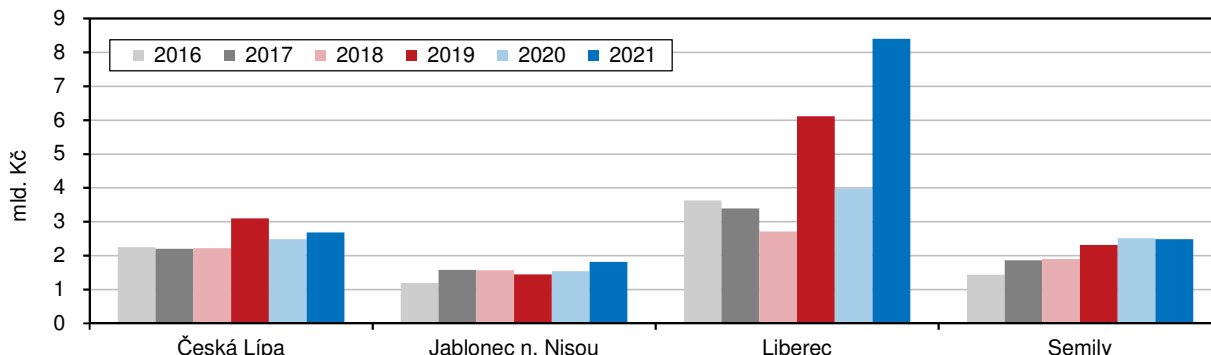
Na výstavbu budov připadlo 84,6 % celkové částky.

Struktura orientační hodnoty staveb v Libereckém kraji odpovídá struktuře stavebních povolení. Z více než 15 mld. Kč připadlo 12 999 mil. Kč na výstavbu

budov (84,6 % z celkové částky), přičemž 52,7 % této hodnoty připadne na bytové budovy, 47,3 % na nebytové budovy. Při výstavbě inženýrských staveb bude proinvestováno 2 375 mil. Kč (15,4 % z celkové částky).

Graf 3.25 Orientační hodnota povolených staveb podle okresů v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

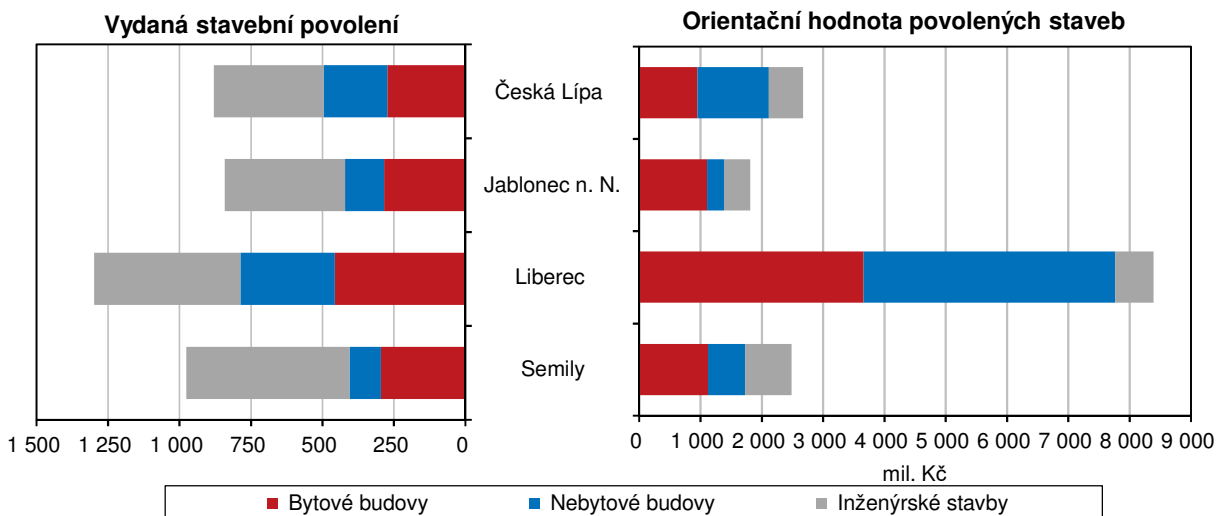

Na 1 stavební povolení v kraji připadlo 3,8 mil. Kč, tj. o 1,9 mil. Kč pod republikovým průměrem.

Na 1 stavební povolení vydané v našem kraji připadla částka 3 848 tis. Kč, která se o 1 890 tis. Kč pohybovala pod republikovým průměrem (5 738 tis. Kč). Nejvyšší průměrná hodnota v rámci mezikrajského srovnání byla vykázána v hlavním městě Praze (31 677 tis. Kč na 1 stavební povolení), nejnižší pak v Jihočeském kraji (2 993 tis. Kč). Hodnota za Liberecký kraj byla 7. nejvyšší.

Graf 3.26 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby a okresů v Libereckém kraji v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Z hlediska vnitroregionálního srovnání je patrné, že nejvíce stavebních povolení bylo po celé sledované období vydáváno úřady v okrese Liberec (32,5 % všech povolení v kraji v roce 2021), naopak nejméně jich bylo vždy vydáno v rámci okresu Jablonec nad Nisou (21,1 % v roce 2021). Analogicky to bylo také s orientační hodnotou vydaných povolení – orientační hodnota stavební povolení vydaných v roce 2021 v okrese Liberec činila 8 394 mil. Kč, což z celokrajské částky představovalo 54,6 %. Na povolení vydaná v okrese Jablonec nad Nisou pak připadlo 1 816 mil. Kč, tj. 11,8 %.

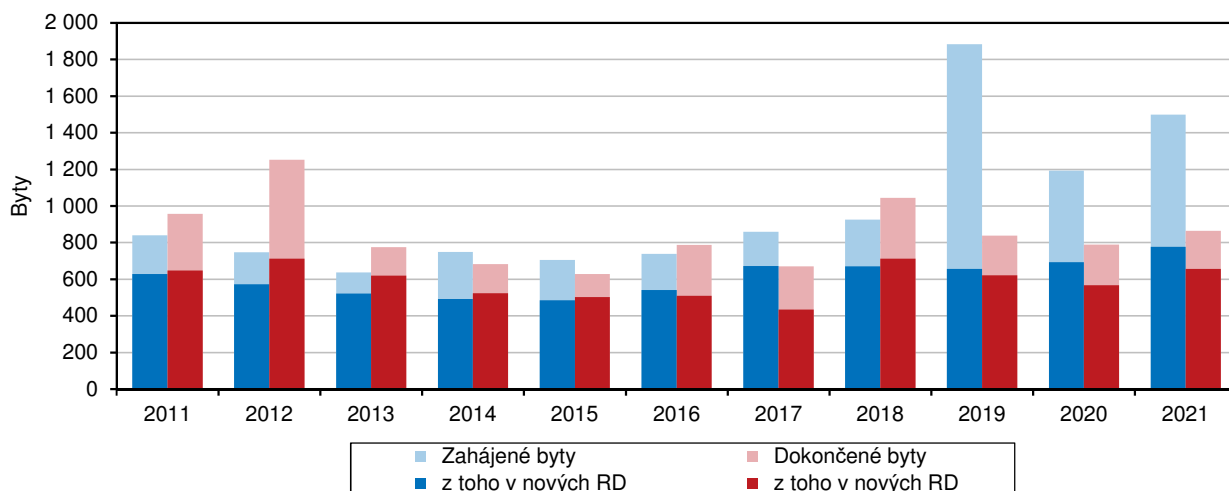
Bytová výstavba

V roce 2020 se opětovně nastartoval zájem o bytovou výstavbu. Počet zahájených bytů v Libereckém kraji v roce 2021 se meziročně zvýšil o více než 1 čtvrtinu

Počet zahajovaných bytů se v Libereckém kraji v posledních šesti letech s výjimkou roku 2020 každoročně zvyšoval. Nejvyšší počet zahájených bytů byl v kraji zaznamenán v roce 2019 (1 883 bytů), oproti roku 2018 dvojnásobně více. Po 36,6% meziročním propadu v roce 2020 se zájem o bytovou výstavbu znovu nastartoval. V průběhu celého roku 2021 byla v Libereckém kraji zahájena výstavba 1 498 bytů, tj. ve srovnání s předchozím rokem více o 305 bytů (+25,6 %).

Graf 3.27 Bytová výstavba v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Meziroční přírůstek v případě České republiky dosáhl 28,3 %.

V celé České republice bylo v roce 2021 zahájeno celkem 45 244 bytů (meziročně více o 28,3 %). Největší rozmach zahájená bytová výstavba zaznamenala v hlavním městě Praze, ve kterém se počet nově realizovaných bytů více než zdvojnásobil (+5 363 bytů, +123,7 %). Zvýšenou investiční aktivitu vykázalo dalších 11 krajů. Relativní přírůstek vykázáný v Libereckém kraji byl 5. nejvyšší. Meziroční propad zaznamenaly pouze 2 kraje – v Olomouckém kraji došlo k poklesu o 227 bytů (-11,8 %), v Plzeňském o 173 bytů (-6,3 %). Nejvíce bytových jednotek se bude stavět v hlavním městě Praze (9 698 bytů, tj. 21,4 % republikového úhrnu), nejméně v Karlovarském kraji (944 bytů, 2,1% podíl). Příspěvek Libereckého kraje byl 2. nejnižší a dosáhl 3,3 %.

Polovina nových bytů vzniká v rodinných domech a více než čtvrtina v nových bytových domech.

Ve struktuře zahájených bytů v Libereckém kraji z 81,1 % převažovala nová výstavba nad změnou již dokončených staveb a z 51,8 % výstavba bytů v nových rodinných domech. V nových bytových domech by mělo vzniknout 28,6 % všech bytů, v rámci nebytových budov 5,1 % bytů.

Počet zahájených bytů v nových rodinných domech meziročně narůstal v roce 2016 a 2017, v roce 2018 a 2019 zájem o započetí tohoto druhu staveb klesal. K oživení dochází v roce 2020 a především v roce 2021, kdy bylo v rodinných domech zahájeno 776 bytů, tj. meziročně o 12,0 % více a nejvíce za posledních šest let. Nejvíce bytů v nových bytových domech bylo v rámci období 2016–2021 zahájeno v roce 2019 (939 bytů). Zatímco na začátku sledovaného období se jednalo pouze o desítky zahajovaných bytů, v posledních 3 letech se v rámci výstavby bytových domů zahajuje výstavba stovek nových bytů – v roce 2021 to bylo 428 jednotek.

Převažuje nová výstavba.

Převaha nové výstavby nad úpravami již dokončených staveb byla vykázána také ve všech ostatních krajích České republiky. Její podíl se pohyboval v rozmezí od 76,6 % v Ústeckém kraji do 92,2 % v hlavním městě Praze. Výstavba bytů

v rodinných domech převažovala v dalších 10 krajích – podíl v Karlovarském kraji dosáhl 52,5 %, naopak podíl v Moravskoslezském kraji 72,4 %. Více než 85 % bytů v hlavním městě Praze vznikne v bytových domech, naopak v Moravskoslezském kraji pouze 5,1 % bytů.

Vývoj dokončené výstavby v Libereckém kraji v posledních šesti letech spíše kolísá. Nejvíce bytů bylo dokončeno v roce 2018 (1 044 bytů), nejméně v roce 2017 (670 bytů). S ohledem na vývoj zahájených bytů tak pravděpodobně řada bytů zůstává delší dobu rozestavěna.

V nových rodinných domech byly zkolaudovány ¼ dokončených bytů, což je nejvyšší podíl mezi kraji.

V roce 2021 bylo v Libereckém kraji dokončeno celkem 864 bytů, tj. meziročně více o 76 bytů (+9,6 %). Novou výstavbou bylo v Libereckém kraji realizováno 87,4 % dokončených bytů. Více než 75,9 % bytů bylo v roce 2021 v Libereckém kraji zkolaudováno v nových rodinných domech a mezi kraji se jedná o nejvyšší podíl. Nejnižší zastoupení mělo hlavní město Praha, a to 11,6 %. V nových bytových domech vzniklo 94 bytů (10,9 %) a 16 bytů bylo dokončeno v nebytových prostorách (1,9 % všech dokončených bytů).

Nejvíce bytů bylo realizováno v okrese Liberec (302), v přepočtu na 1 000 obyvatel v okrese Jablonec nad Nisou (2,7).

Podle okresů Libereckého kraje bylo nejvíce bytů dokončeno v okrese Liberec (302 bytů) a následovaly okresy Jablonec nad Nisou (247 bytů), Česká Lípa (170 bytů) a Semily (145 bytů). Při přepočtu na 1 000 obyvatel je však pořadí jiné – první je okres Jablonec nad Nisou s hodnotou 2,7 bytů na 1 000 obyvatel, následuje okres Semily s hodnotou 2,0 ‰, okres Liberec má přes 1,7 ‰ a Česká Lípa pod 1,7 ‰. Při podrobnějším pohledu až do úrovně obcí a eliminaci těch nejmenších pod 300 obyvatel, kde i dva nové byty vykáží vysokou hodnotu v přepočtu na 1 000 obyvatel, lze vysledovat vyšší hodnoty tohoto ukazatele v zázemí měst a v rekreačních oblastech jako forma tzv. druhého bydlení. Jsou to Harrachov, kde vzniklo 28 nových bytů, což dělá 21,3 bytů na 1 000 obyvatel, Kořenov (18 bytů a 20,6 ‰), Šimonovice (16 bytů a 11,7 ‰), Maršovice (7 bytů a 11,3 ‰) nebo Horní Libchava (8 bytů a 9,8 ‰).

Doprava

V Libereckém kraji je 2 413 km silnic a dálnic.

Podle údajů Ředitelství silnic a dálnic ČR činila k 1. 1. 2022 celková délka pozemních komunikací v Libereckém kraji 2 413,0 km.

Téměř 2/3 představují silnice 3. třídy a pětinu silnice 2. třídy.

Z této délky představují 1 577,3 km (65,4 %) silnice 3. třídy, 484,0 km silnice 2. třídy (20,1 %) a 347,2 km (14,4 %) silnice 1. třídy. Jediný úsek dálnice (0,2 %) na území našeho kraje vede od Turnova na hranici kraje směrem na Prahu a nachází se v okresech Semily (0,5 km) a Liberec (4,1 km). Téměř 30 % silniční sítě se nachází na území okresu Liberec, nejméně rozsáhlou sítí komunikací disponuje okres Jablonec nad Nisou (19,0 % krajského úhrnu). Více než jedna třetina silnic 1. třídy je situována v okrese Liberec, 29,3 % v okrese Česká Lípa, 20,9 % v okrese Jablonec nad Nisou a 15,1 % v okrese Semily. Zde je však nutné poznamenat, že k 1. 1. 2021 došlo ke změně příslušnosti Harrachova z okresu Semily do okresu Jablonec nad Nisou a s tím i k přesunutí 7,7 km silnic 1. třídy a 7,6 km silnic 3. třídy.

Hustota silniční sítě je nadprůměrná, okres Jablonec nad Nisou má dokonce 3. nejvyšší síť v republice.

Hustota silniční sítě v Libereckém kraji je 76,3 km na 100 km² území a převyšuje průměr České republiky (70,8 km na 100 km² území). Nejvyšší hustotou silniční sítě se vyznačuje okres Česká Lípa (60,2 km na 100 km²), na jehož území se nachází bývalý Vojenský újezd Ralsko. Naopak nejvyšší hustotu komunikací má okres Jablonec nad Nisou (104,4 km na 100 km²), přestože část jeho území zabírají

Jizerské hory. Vyšší hustotu silniční sítě mají v republice pouze dva okresy, a to Kladno a Praha-východ.

Současné dálniční trasy mají vozovku krytou pouze těžkým živičným povrchem, který také tvoří většinu povrchů silnic 1. třídy (96,1 %). U silnic 2. třídy je téměř rovnoměrně zastoupen těžký a střední živičný kryt (49,8 %, resp. 49,1 %). Na silnicích 3. třídy z 63,9 % převládají střední živičné povrchy, živičné povrchy lehké představují 23,3 %, těžké živičné kryty tvoří již jen 12,1 % a v menší míře se na uvedeném druhu silnic vyskytují také další různé povrchy, jako je dlážděný, šterkový a betonový.

Počet osobních aut se každoročně zvyšuje.

Podle údajů z centrálního registru vozidel bylo v Libereckém kraji ke konci roku 2021 evidováno 243 047 osobních aut (vč. dodávkových). Počet osobních aut se každým rokem zvyšuje, v porovnání s rokem 2011 se zvýšil o 56 040 vozidel (+30,0 %), meziroční nárůst činil 0,9 % (+2 249 aut). Meziročně vzrostl rovněž počet nákladních automobilů o 0,8 % na 26 442 aut, motocyklů o 1,9 % na 50 463, autobusů a mikrobuseů o 3,9 % na 966 vozidel, jejich počet je však v průběhu posledních 10 let nestálý a různě kolísá. Počet tahačů z dlouhodobého pohledu klesá, od roku 2011 jich ubylo 240 (-30,2 %) a na konci roku bylo zavidováno 104 tahačů.

Na 1 obyvatele Libereckého kraje v roce 2021 připadlo 0,56 osobního auta, na 1 automobil v průměru připadlo 1,80 obyvatel kraje. V celé České republice připadlo na 1 osobní automobil v průměru 1,72 obyvatele, tato hodnota je nejnižší v hlavním městě Praze (1,33) a nejvyšší v Moravskoslezském kraji (2,03).

Cestovní ruch

V Libereckém kraji bylo v roce 2021 k dispozici více než 1 000 ubytovacích zařízení, tj. 9,4 % republikového úhrnu.

Hosté, kteří v roce 2021 navštívili Liberecký kraj, mohli k přenocování využít služeb 1 027 hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) s 47 169 lůžky, tj. 9,4 % republikového úhrnu 10 898 zařízení a 4. místo mezikrajského žebříčku. Více HUZů bylo hostům k dispozici v krajích Jihočeském (1 368 zařízení, 12,6% podíl), Královéhradeckém (1 206 zařízení, 11,1 %) a Jihomoravském (1 053 zařízení, 9,7 %). Nejméně zařízení bylo vykázáno v Pardubickém kraji (393 zařízení, 3,6 %). V porovnání s rokem 2020 v regionu přibýlo celkově 30 zařízení a 963 lůžek.

Penziony tvořily 50,7 %, hotely 16,9 %.

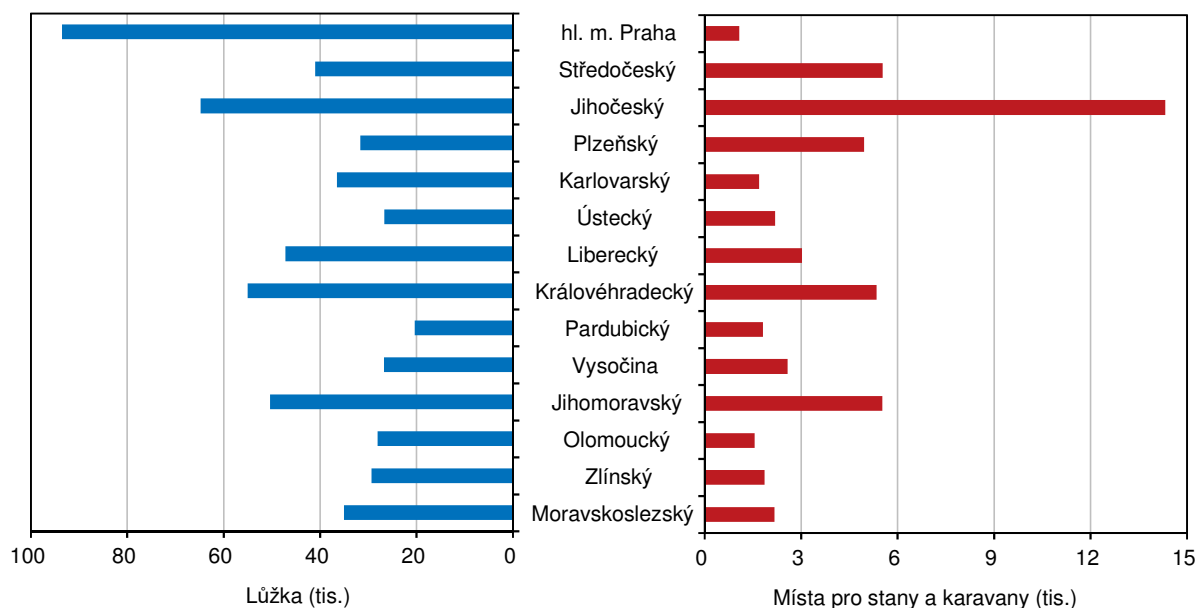
Ve struktuře hromadných ubytovacích zařízení v Libereckém kraji převažují penziony, které tvořily 50,7 % celkového počtu HUZ. Ve struktuře 174 hotelů dominovaly tříhvězdičkové hotely (111 zařízení, tj. 63,8 % všech hotelů), hosté se mohli ubytovat také ve 34 čtyřhvězdičkových hotelech. Chybí tu však možnost ubytování v pětihvězdičkovém hotelu. Ubytovací nabídku doplňovalo 69 turistických ubytoven, 43 chatových osad, 31 kempů a 189 ostatních ubytovacích zařízení (např. léčebné lázně, rekreační zařízení podniků či odborových svazů, školicí střediska, domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny a jiná ubytovací zařízení vyčleňující lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch).

Nejvíce lůžek nabízely penziony.

Nejvíce lůžek nabízely v kraji penziony (15 692 lůžek, tj. 33,3 % celkové lůžkové kapacity), v hotelech bylo k dispozici 13 143 lůžek (27,9 %). Chatové osady disponovaly 3 504 lůžky (7,4 %), v turistických ubytovnách bylo 2 902 lůžek (6,2 %) a v kempech 2 234 lůžek (4,7 %). Lůžková kapacita tzv. ostatních ubytovacích zařízení představovala 9 694 lůžek (20,6 %). K dispozici v našem kraji bylo také 3 028 míst pro stany a karavany, z toho 1 263 míst (41,7 %) v okrese Česká Lípa.

Graf 3.28 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

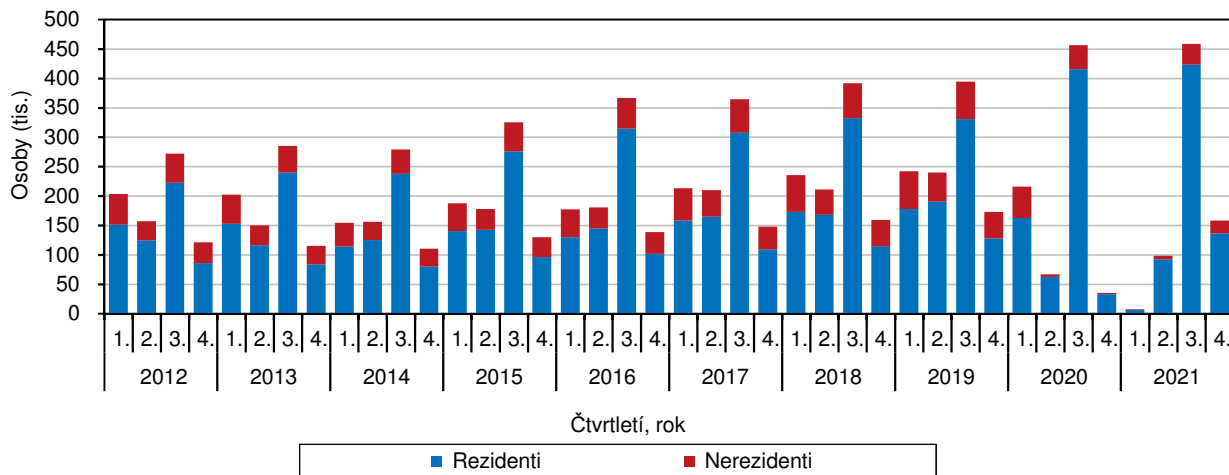
Nejvíce ubytovacích zařízení se nachází v okrese Jablonec nad Nisou, nejméně v okrese Liberec.

Z pohledu okresů bylo nejvíce hromadných ubytovacích zařízení v roce 2021 soustředěno v okrese Jablonec nad Nisou (401 zařízení s 5 356 pokoji a 15 839 lůžky). Okres Semily nabízel v 312 zařízeních 3 846 pokojů a 12 289 lůžek. Zde je však nutné podotknout, že změnou příslušnosti Harrachova k 1. 1. 2021 mezi těmito dvěma okresy došlo k přesunu 88 ubytovacích zařízení se 4 333 lůžky. Na území okresu Česká Lípa bylo ve 158 hromadných ubytovacích zařízeních soustředěno 2 918 pokojů a 9 466 lůžek. V okrese Liberec bylo hostům k dispozici 156 ubytovacích zařízení s 3 550 pokoji a 9 575 lůžky.

Ve všech okresech kraje byly nejčastěji zastoupeny penziony. Nejvyšší podíl zaznamenal okres Jablonec nad Nisou (58,4 % z celkového počtu HUZ v okrese), nejnižší okres Česká Lípa (39,2 %). Na druhém místě se v okrese Česká Lípa umístily chatové osady (20,9 %), v okrese Jablonec nad Nisou a Liberec hotely (19,0 %, resp. 22,4 %), v okrese Semily ostatní hromadná ubytovací zařízení (26,6 %).

Graf 3.29 Hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle čtvrtletí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

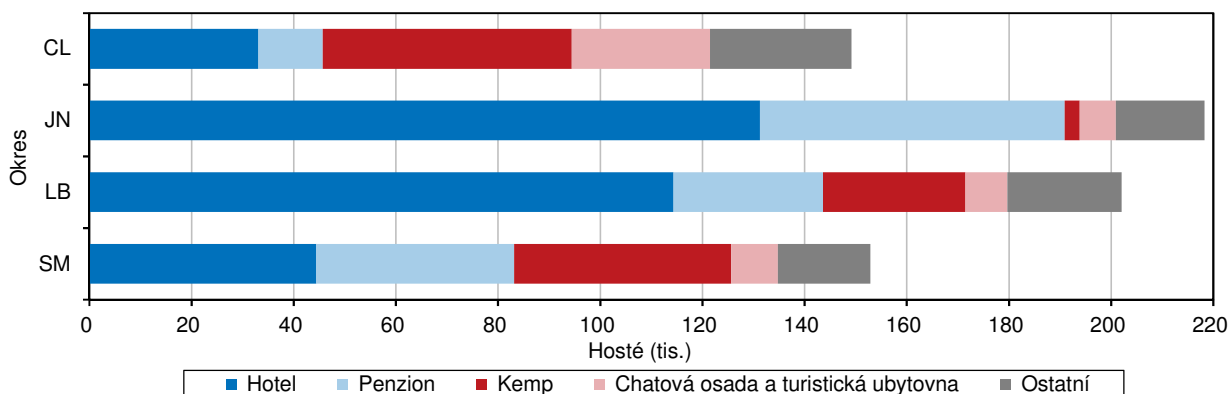

Pandemie covidu19 v posledních dvou letech výrazně zasáhla do počtu návštěvníků, zejména těch zahraničních.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení se v době pandemie covidu19 těžko porovnává s předchozími lety. Kvůli ní bylo omezeno cestování a poskytování ubytovacích služeb, začátkem roku 2020 do té doby rostoucí trend návštěvnosti se náhle zvrátil, stále více státní omezovalo přeshraniční pohyb. Pouze letní sezóny (tj. 3. čtvrtletí), kdy byla opatření uvolněná, byla často srovnatelná s předchozími roky, i když s rozdílnou skladbou hostů. Výpadek zahraničních návštěvníků v některých krajích ve 3. čtvrtletí 2020 a 2021 částečně eliminovali rezidenti. Tyto dva roky lze s určitou rezervou vzájemně porovnávat.

Graf 3.30 Hosté ubytovaní v HUZ podle kategorie ubytovacího zařízení a okresů v Libereckém kraji v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

V druhém pandemickém roce meziročně poklesl počet hostů o 6,7 %.

V roce 2021 zavítalo do hromadných ubytovacích zařízení v našem kraji 722 461 hostů, což znamenalo 6,7% meziroční pokles. Počty hostů se tak pohybovaly na úrovni z před deseti lety, ovšem s výrazným poklesem těch zahraničních. Nejvíce hostů nezaměřilo jako v předešlých letech do okresu Semily, ale díky přesunu Harrachova jich přijelo nejvíce do okresu Jablonec nad Nisou (30,2 %). Naopak nejnižší návštěvnost tradičně vykázal okres Česká Lípa (20,7 %). Meziroční nárůst návštěvnosti zaznamenaly tři okresy kraje – okres Jablonec nad Nisou o 38,5 % (bez Harrachova by však došlo k poklesu o 15,9 %), Česká Lípa o 4,1 % a okres Liberec o 3,7 %. Okres Semily zaznamenal méně hostů o 45,2 % (s Harrachovem také méně o 14,4 %). Z hlediska konkrétní lokality v roce 2021 nejvíce hostů HUZ zaměřilo do krajského města Liberce (110 378 osob), s 85 804 návštěvníky byl druhý právě Harrachov, těsně následován Doksy s 82 772 hosty.

Zahraniční návštěvníci tvořili pouze 8,9 % hostů.

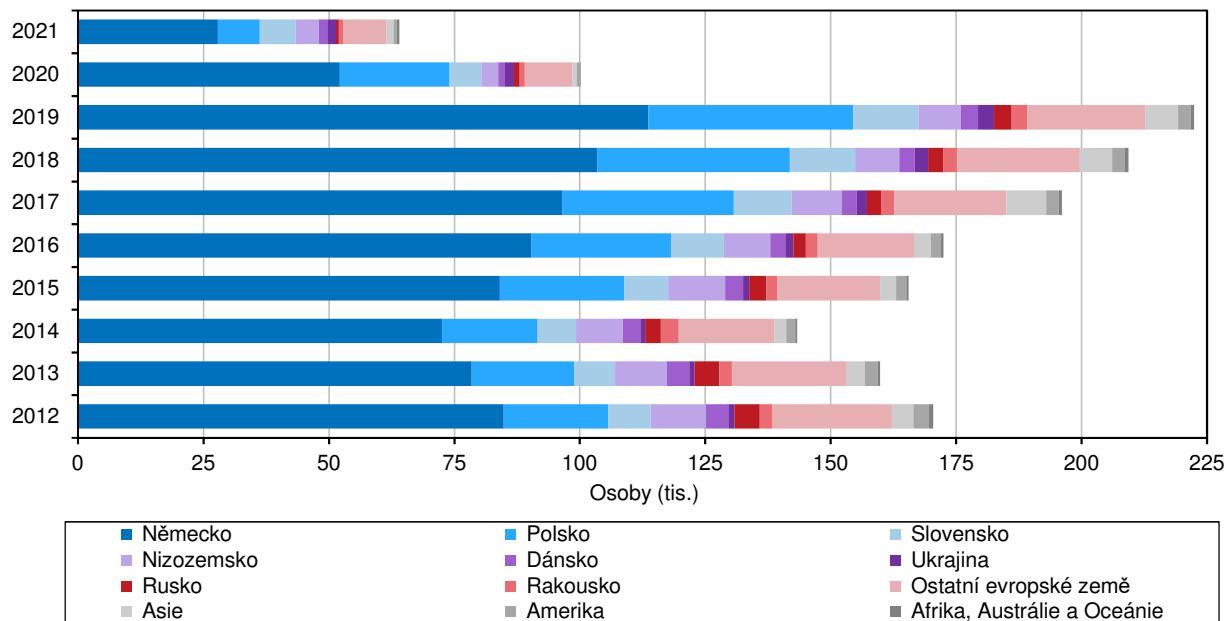
V roce 2021 tvořili 8,9 % hostů v krajských ubytovacích zařízeních zahraniční návštěvníci (64 060 osob), o rok dříve bylo nerezidentů 12,9 %, přičemž standard v předchozích letech býval okolo 20 %. Na struktuře zahraničních hostů se covidová omezení nijak zásadně neprojevila – dominantní postavení měli hosté z Německa (43,5 % z celkového počtu zahraničních hostů), následovali hosté z Polska (13,1 %), Slovenska (11,1 %) a Nizozemska (7,2 %).

Počet přenocování Všichni meziročně poklesl o 12,3 %, průměrná doba přenocování zkrátila o 0,2 noci na 3,0 noci.

Celkový počet přenocování v ubytovacích zařízeních na území Libereckého kraje se meziročně snížil o 12,3 % na 2 201 657 přenocování a turisté tak v průměru zůstali 3,0 noci (meziročně o 0,2 méně). Výrazný propad téměř o polovinu zaznamenali zahraniční turisté, a to na 178 191 přenocování. Snížil se také jejich průměrný počet přenocování z 3,4 na 2,8 noci. U rezidentů k tak zásadnímu propadu nedošlo, pouze o 6,9 % a počet přenocování se snížil o jednu desetinu na 3,1 noci. Lůžka v hotelech a penzionech byla v roce 2021 v Libereckém kraji využita pouze z 23,3 %, využití pokojů v těchto zařízeních dosáhlo 27,6 % a obě hodnoty meziročně výrazně poklesly o více než 8 p. b.

Graf 3.31 Zahraniční hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle země původu v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Cestování obyvatel monitoruje Výběrové šetření cestovního ruchu.

Informace o cestách obyvatel České republiky v jejich volném čase přináší výsledky Výběrového šetření cestovního ruchu³ (VŠCR). Celkový počet cest uskutečněných v roce 2021 proti roku 2020 vzrostl o 12,3 %. V porovnání s rokem 2019 je však tento počet stále o téměř čtvrtinu nižší. V roce 2021 tak 15letí a starší obyvatelé České republiky uskutečnili celkem 10,4 mil. delších a 15,0 mil. kratších soukromých cest. V rámci České republiky občané Česka podnikli 7,8 mil. delších a 14,5 mil. kratších cest, do zahraničí bylo uskutečněno 2,6 mil. delších a téměř půl milionu kratších cest.

V případě delších cest je Liberecký kraj třetím nejnavštěvovanějším krajem.

Delší soukromé cesty v 75,1 % případů měly za cíl některé místo v České republice. Nejčastějším cílem tuzemských delších cest byl, stejně jako v předchozích letech, Středočeský kraj (1,9 mil. cest, tj. 24,6 % všech delších tuzemských cest). Jeho vedoucí pozice v mezikrajském žebříčku v roce 2021 navíc ještě posílila. Druhým nejčastěji navštěvovaným regionem byl v roce 2021 kraj Jihočeský (862 tis. cest, tj. 11,0 %) a třetím kraj Liberecký (764 tis. cest, tj. 9,8% podíl). Polovina krajů v roce 2021 zaznamenala meziroční nárůst počtu delších tuzemských cest, tj. kraj Liberecký, Středočeský, Karlovarský, Olomoucký, Plzeňský, Jihomoravský a Kraj Vysočina. Relativně největší navýšení evidoval Liberecký kraj (+65,9 %). Zbývající kraje vykazovaly meziročně nižší počet delších cest s tím, že nejvýraznější propad připadl na Zlínský kraj (-47,0 %). Vyšší počet delších tuzemských cest než v předpandemickém roce 2019 vykazovaly v roce 2021 pouze 3 kraje, tj. Středočeský, Plzeňský a Karlovarský.

U kratších cest kraji patří až 8. pozice.

Kratší soukromé cesty téměř výhradně mířily do České republiky (96,7 % cest). Také nejčastějším cílem tuzemských kratších cest byl v roce 2021 Středočeský kraj (3,1 mil. cest, tj. 21,4 % všech kratších tuzemských cest). Druhá pozice patřila Jihočeskému kraji (1,4 mil. cest, tj. 10,0% podíl) a třetí Jihomoravskému kraji (1,2 mil. cest, tj. 8,5 %). Liberecký kraj se na celorepublikovém počtu tuzemských

³ Výběrové šetření cestovního ruchu představuje šetření, při kterém jsou, 15letí a starší členové náhodně vybraných domácností, dotazováni na své soukromé a služební cesty mimo obvyklé prostředí (bydliště, internát apod.). Cesty jsou rozlišeny podle místa pobytu na tuzemské a zahraniční, soukromé cesty podle délky trvání na delší (se 4 a více noclehy) a kratší (s 1 až 3 noclehy). Výsledky šetření jsou přepočteny na populaci České republiky ve věku 15 a více let.

kratších cest podílel 5,9 % (858 tis. cest), což v mezikrajském srovnání představovalo 8. pozici. Nejméně cest mířilo do Karlovarského kraje (379 tis. cest, tj. 2,6 %). Počet tuzemských kratších cest vzrostl ve všech krajích s výjimkou Moravskoslezského (-17,6 %) a Pardubického (-26,0 %). Nejvýraznější meziroční nárůst zaznamenal Ústecký kraj (+65,2 %). Předpandemický počet kratších cest z roku 2019 překonal pouze kraj Ústecký a Karlovarský.

4. Životní prostředí

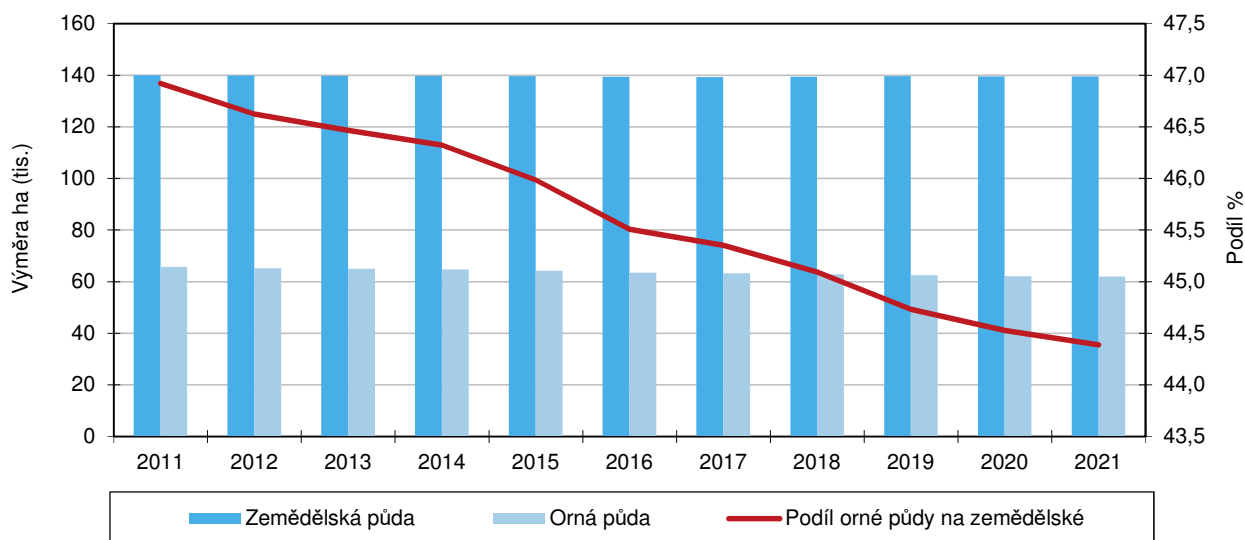
Půdní fond

Orná půda v kraji představuje 44,4 % zemědělské půdy.

Rozloha zemědělské půdy v Libereckém kraji se v poslední dekádě pohybuje těsně pod hranicí 140 tis. ha. Ke konci roku 2021 představovala 139 448 ha, což bylo meziročně pouze o 55 ha méně a ve srovnání s rokem 2011 o 448 ha (0,3 %) méně. Zemědělská půda přibyla v okresech Česká Lípa (+2 ha) a Jablonec nad Nisou (+112 ha, tj. +0,9 %), menší výměra byla evidována v okresech Liberec (-19 ha) a Semily (-150 ha, tj. -0,4 %). Na výměře zemědělské půdy se významně podílí půda orná (44,4 % z celkové výměry zemědělské půdy). Oproti roku 2020 se její výměra v kraji snížila o 221 ha (-0,4 %) na 61 898 ha, od stavu na konci roku 2011 činí úbytek orné půdy 3 742 ha (-5,7 %). Orná půda ubývá ve všech okresech, nejvýrazněji v okrese Liberec, kde se za posledních deset let snížila její výměra o 2 087 ha (-9,7 %).

Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Libereckém kraji

Pramen: ČÚZK

Lesní pozemky zaujímají 44,7 % rozlohy kraje, což je nejvíce ze všech krajů.

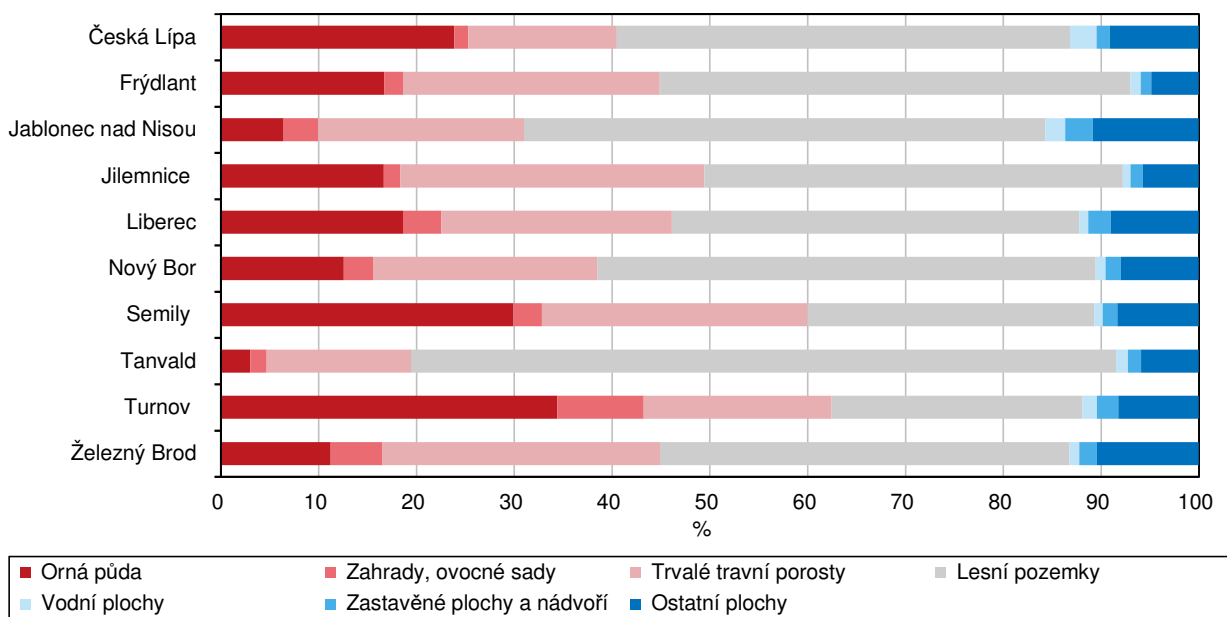
Na úkor orné půdy se v Libereckém kraji rozšiřovaly především plochy trvalých travních porostů, které se od roku 2011 zvětšily o 2 988 ha, tj. o 4,6 %. Plochy ovocných sadů v uvedeném období vzrostly o 3,4 % a o stejnou hodnotu se navýšily také plochy zahrad. Nárůst výměry trvalých travních porostů byl zaznamenán ve všech okresech kraje, nejvýznamněji se projevil v okrese Liberec (za posledních deset let +1 567 ha, tj. +7,1 %). Plochy ovocných sadů v uvedeném období významně stouply v okrese Česká Lípa, tj. o 15,7 %. Jejich menší výměru zaznamenal pouze okres Semily (-2,8 %) s tím, že v tomto okrese se nachází polovina všech ovocných sadů v kraji. Plochy zahrad se od roku 2011 zvýšily ve všech okresech, nejvíce v okrese Liberec (+5,6 %). Lesní pozemky zaujímají významnou část území našeho kraje (141 399 ha), jejich podíl na celkové výměře regionu ve výši 44,7 % je nejvyšší ze všech krajů. Na území okresu Jablonec nad Nisou tvoří lesní pozemky dokonce 58,7 %, což je druhá nejvyšší hodnota mezi všemi okresy České republiky, vyšší hodnotu vykazuje pouze okres Jeseník.

Rozloha zastavěných ploch a nádvoří v Libereckém kraji se po sedmiletém snižování (v úhrnu o 47 ha) navýšila o 17 ha (+0,3 %) a na konci roku 2021 dosáhla 5 223 ha. Nárůst těchto ploch byl zaznamenán zejména v okrese Jablonec nad Nisou (+36 ha, +4,3 %), pokles v okrese Semily (-24 ha, -2,2 %).

Graf 4.2 Struktura půdy podle správních obvodů ORP Libereckého kraje k 31. 12. 2021

Pramen: ČÚZK

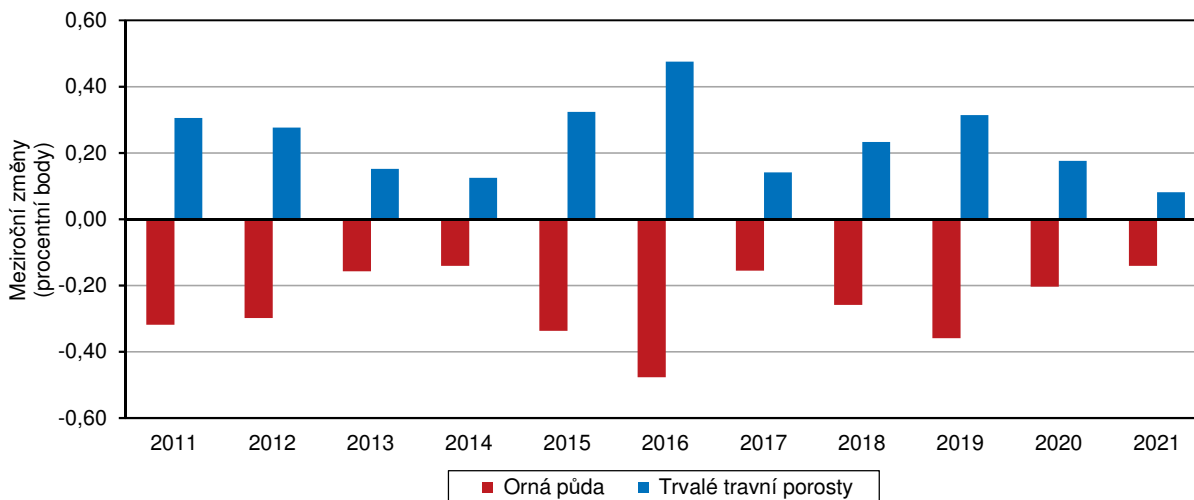

Zemědělci obhospodařovali přes 100 tis. ha zemědělské půdy.

Zemědělci z Libereckého kraje bylo k 31. 5. 2022 obhospodařováno 100 901 ha zemědělské půdy (72,4 % z celkové rozlohy), z toho 61,6 % představovaly trvalé travní porosty a 36,8 % orná půda.

Graf 4.3 Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě v Libereckém kraji

Pramen: ČÚZK

Chráněná území

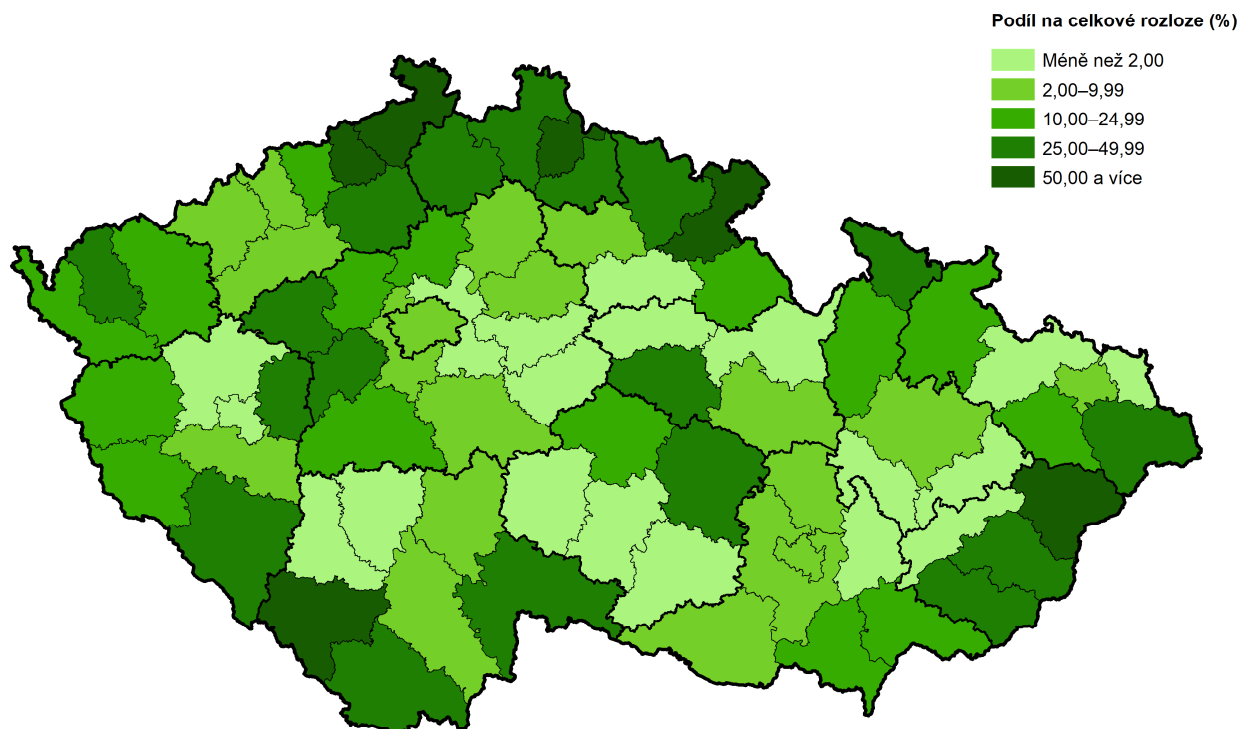
Na území Libereckého kraje se nachází 5 chráněných krajinných oblastí a 1 národní park.

Na území Libereckého kraje leží necelá třetina Krkonošského národního parku o rozloze 11 655 ha, 5 chráněných krajinných oblastí (celé Jizerské hory a části Českého ráje, Lužických hor, Českého středohoří a Kokořínska – Máchova kraje) o celkové rozloze 98 735 ha a 126 maloplošných chráněných území, které měly k 31. 12. 2021 celkovou rozlohu 5 903 ha. V 9 případech se jednalo o národní přírodní památku, v 8 o národní přírodní rezervaci, dále se v kraji nacházelo 73 přírodních památek a 36 přírodních rezervací.

Liberecký kraj se pyšní jedinou přírodní památkou v ČR zařazenou na seznam Světového dědictví UNESCO.

Zatímco počet národních parků a chráněných krajinných oblastí se dlouhodobě nemění, maloplošných chráněných území bylo ke konci roku 2021 ve srovnání s rokem 2011 o 10 více – přibýlo 12 přírodních památek a 1 národní přírodní památka, zrušeny byly 2 přírodní památky a 1 přírodní rezervace. Národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny se v červenci 2021 stala první českou přírodní památkou zařazenou na seznam Světového dědictví organizace UNESCO pod položku Původní bukové lesy Karpat a dalších oblastí Evropy, která zahrnuje již 94 lokalit z 18 zemí.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2021

Pozn.: zahrnuty národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. V ukazateli jsou zohledněny vzájemné překryvy chráněných území (tzn. nejsou započítána maloplošná ZCHÚ ležící na území velkoplošných ZCHÚ).

Pramen: AOPK ČR

V kraji jsou také dlouhodobě evidovány 3 ptačí oblasti a 50 evropsky významných lokalit. Příhraniční oblasti Jizerských hor s přesahem do Polska jsou vedeny jako Jizerská oblast tmavé oblohy, jedna ze tří oblastí v Česku a asi z 20 nejstarších v Evropě, která byla vyhlášena v listopadu 2009. Tyto oblasti slouží nejen k pozorování noční oblohy, ale i k ochraně noční přírody a krajiny a k informování o problematice světelného znečištění.

Ekologické zemědělství

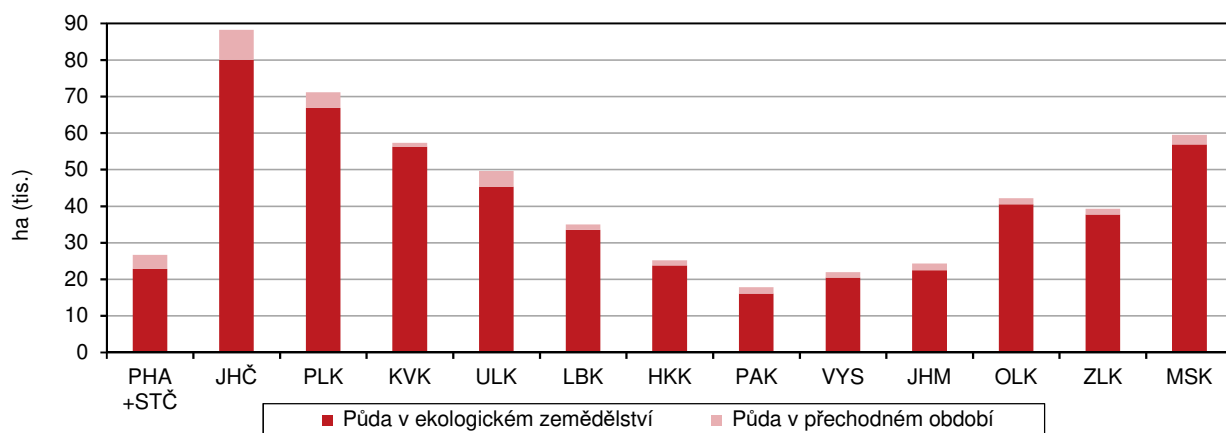
Ekologické zemědělství se provozuje na více než 35 tis. ha.

V režimu ekologického zemědělství bylo v roce 2021 na území Libereckého kraje obděláváno 35 016 ha půdy (6,3% podíl na ČR), z toho 33 518 ha již registrovanými zemědělci a 1 498 ha zemědělci v přechodném období (období mezi podáním žádosti o registraci ekologického subjektu a udělením registrace). Rozloha ekologicky obhospodařované půdy dlouhodobě mírně roste, v našem kraji však pomaleji než v průměru za Českou republiku.

Graf 4.4 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: Ministerstvo zemědělství

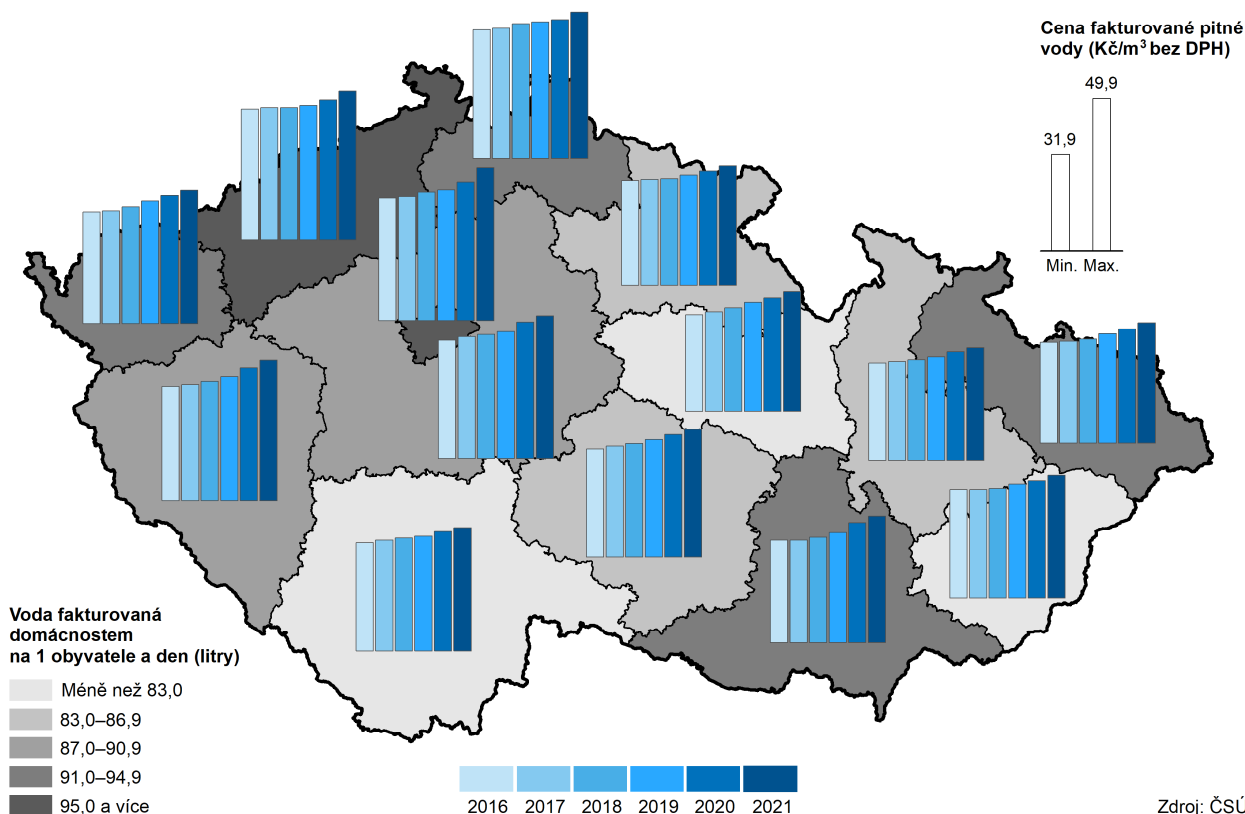

Vodovody a kanalizace

Téměř 95 % obyvatel kraje bylo připojeno na veřejný vodovod.

Vodou z veřejného vodovodu bylo v roce 2021 zásobováno 412 747 osob, tj. 94,4 % obyvatel Libereckého kraje. V mezikrajském srovnání to pro náš region znamenalo 4. nejnižší příčku. Nižší podíl obyvatel napojených na vodovod zaznamenal pouze kraj Středočeský (88,4 %), Plzeňský (88,7 %) a Jihočeský (90,8 %). Naopak hlavní město Praha a Karlovarský kraj evidovaly 100% napojení svých obyvatel. Délka vodovodní sítě Libereckého kraje se v průběhu roku 2021 zkrátila o 1 km na 3 902 km. Meziroční nárůst zaznamenal počet vodovodních přípojek (+905 napojení na 91 000 napojení) a osázených vodoměrů (+1 173 kusů na 91 686 kusů).

Spotřeba vody v roce 2021 a vývoj cen vody

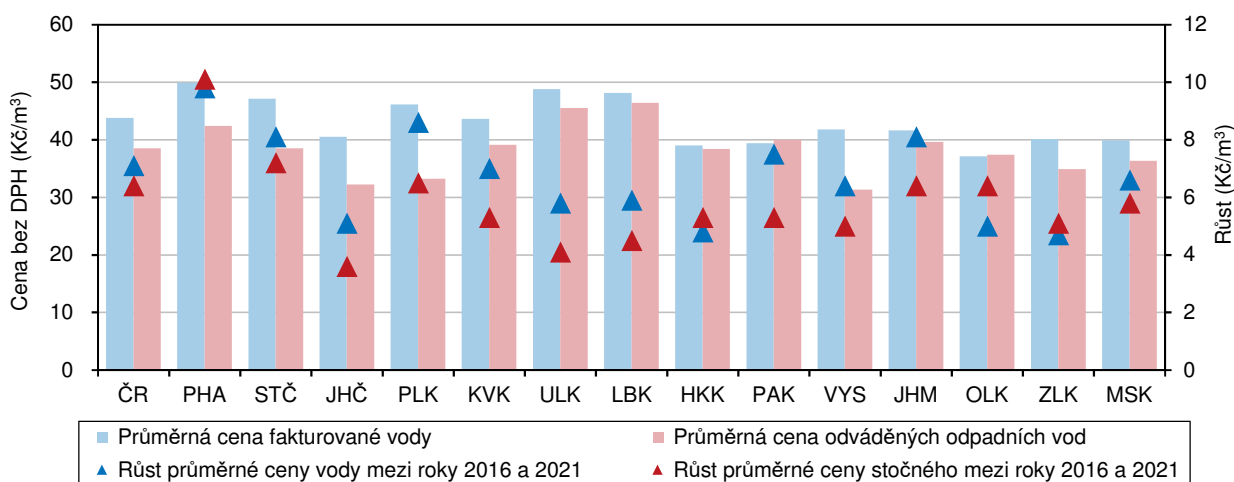

Celková průměrná spotřeba vody na osobu a den představovala 123,8 litrů.

Specifické množství vody fakturované celkem v roce 2021 v Libereckém kraji meziročně pokleslo o 0,4 litrů na 123,8 litrů na osobu a den. Celková spotřeba vody se mezi kraji pohybovala v rozmezí od 113,7 litrů (Zlínský kraj) do 163,1 litrů na osobu a den (hlavní město Praha). Průměr za Českou republiku činil 130,2 litrů na osobu a den (meziročně +1,0 litru). Spotřeba za Liberecký kraj byla v pomyslném mezikrajském srovnání 6. nejvyšší.

Graf 4.5 Průměrná cena fakturované vody a odváděných odpadních vod domácností podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

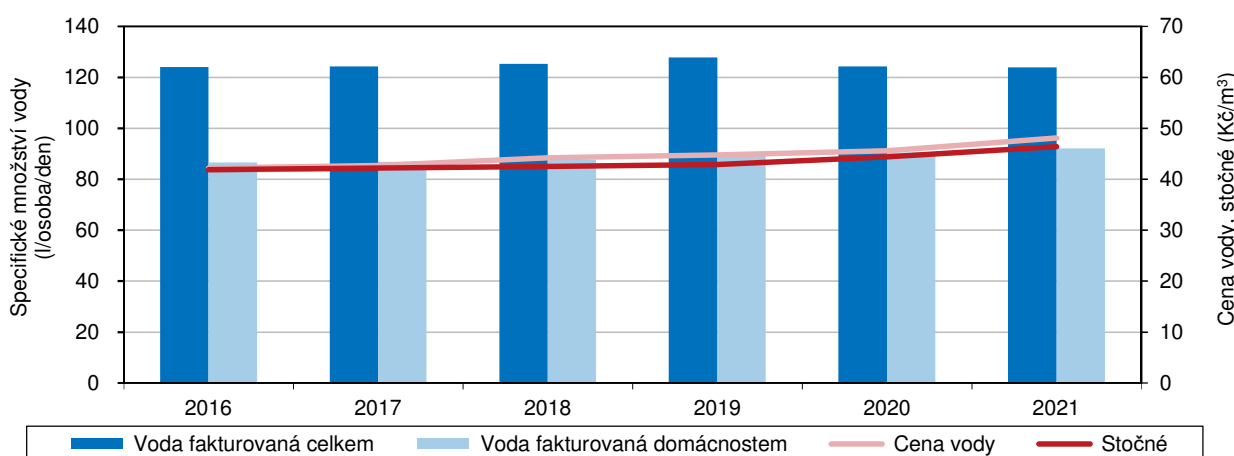

Průměrná spotřeba v domácnostech činila 92,1 litrů.

Specifické množství vody fakturované domácnostem na osobu a den v našem kraji meziročně vzrostlo o 1,6 litru na 92,1 litrů. S výjimkou Královéhradeckého kraje (meziročně -0,8 litru) se spotřeba navýšila u domácností ve všech krajích. Nejvyšší spotřebu jako obvykle vykazaly domácnosti v hlavním městě Praze (120,0 litrů), nejnižší ve Zlínském kraji (80,9 litrů). Spotřeba domácností v našem kraji byla 5. nejvyšší a o 1,1 litru se pohybovala pod průměrem České republiky (93,2 litrů).

Graf 4.6 Specifické množství fakturované vody, cena vody a stočné v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Za vodné spotřebitelé v kraji zaplatili v průměru 48,10 Kč, tedy 3. nejvyšší cenu v rámci krajů.

Tržby za vodné (bez DPH) v roce 2021 v Libereckém kraji dosáhly 896,2 mil. Kč, což bylo meziročně o 39,5 mil. Kč (+4,6 %) více. V roce 2021 zaplatili spotřebitelé za 1 m³ vody (bez DPH) 48,10 Kč, tedy o 2,50 Kč (+5,5 %) více než v roce 2020 a o 4,30 Kč více než byl republikový průměr. Cena vody vzrostla také v ostatních krajích České republiky. Absolutně i relativně nejvyšší nárůst vykázalo hlavní město

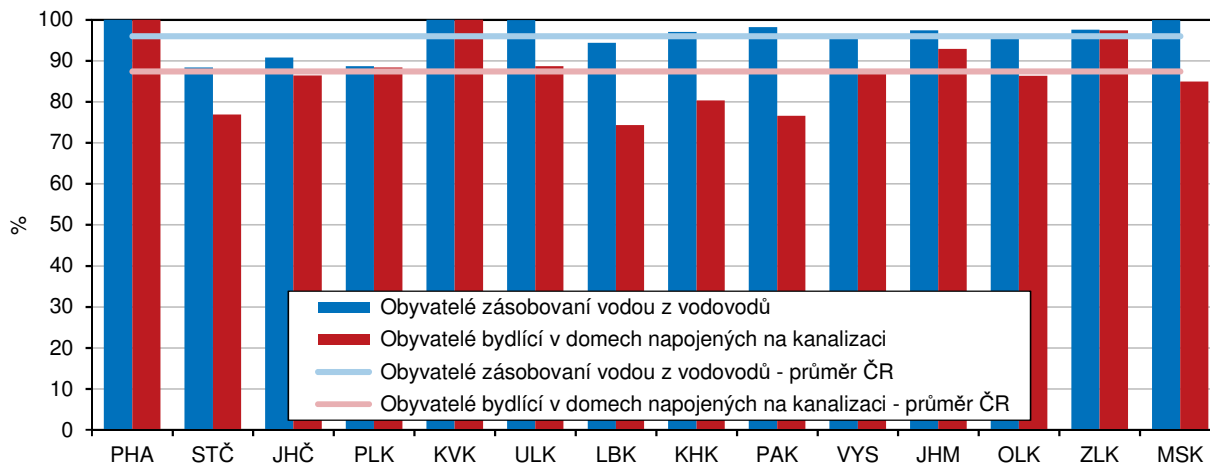
Praha (+4,70 Kč, tj. +10,4 %). Absolutní zvýšení v našem kraji bylo 3. nejvyšší, relativní pak 5. nejvyšší. V rámci všech 14 krajů se cena vody pohybovala v rozmezí od 37,10 Kč za m³ v Olomouckém kraji do 49,90 Kč za m³ v hlavním městě Praze. Cena účtovaná spotřebitelům v Libereckém kraji byla v tomto srovnání 3. nejvyšší.

Téměř ¾ obyvatel kraje bydlelo v domech napojených na kanalizaci.

V domech napojených na kanalizaci v roce 2021 trvale bydlelo 324 899 obyvatel Libereckého kraje, tj. 74,3 %. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s čistírnou odpadních vod pak činil 73,1 %. Délka kanalizační sítě se meziročně zkrátila o 5 km na 1 630 km, počet kanalizačních přípojek se však navýšil o 544 napojení na 48 561 napojení.

Graf 4.7 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Do kanalizace bylo v roce 2021 vypuštěno 16 806 tis. m³ odpadních vod (včetně zpoplatněných srážkových vod), tedy o 164 tis. m³ (1,0 %) více než v roce 2020. Objem čistěných vod se meziročně zvýšil o 6,2 % (+2 254 tis. m³) na 38 761 tis. m³. Podíl čistěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace mezi roky 2020 a 2021 poklesl z 97,9 % na 97,2 %. Do vodních toků bylo ve sledovaném roce vypuštěno 38 951 tis. m³ vody, tj. meziročně o 4,4 % více.

Za stočné spotřebitelé zaplatili v průměru 46,40 Kč, tedy nejvíce ze všech krajů.

Za stočné (bez DPH) bylo v roce 2021 v Libereckém kraji účtováno celkem 780,1 mil. Kč (meziročně o 5,6 % více). Cena stočného za 1 m³ vody (bez DPH) dosáhla 46,40 Kč, což je o 2,00 Kč (4,5 %) více než tomu bylo v předchozím roce. Vyšší ceny stočného zaznamenaly také ostatní kraje s tím, že zvýšení se pohybovalo od 1,10 Kč v Kraji Vysočina do 3,60 Kč v hlavním městě Praze. Výše uvedená cena stočného účtovaná v Libereckém kraji byla mezi ostatními kraji nejvyšší a republikovou částku (38,50 Kč) převyšovala o 7,90 Kč. Nejnižší průměrnou cenu stočného pak platili spotřebitelé v Kraji Vysočina (31,30 Kč).

V Libereckém kraji se nachází 87 čistíren odpadních vod.

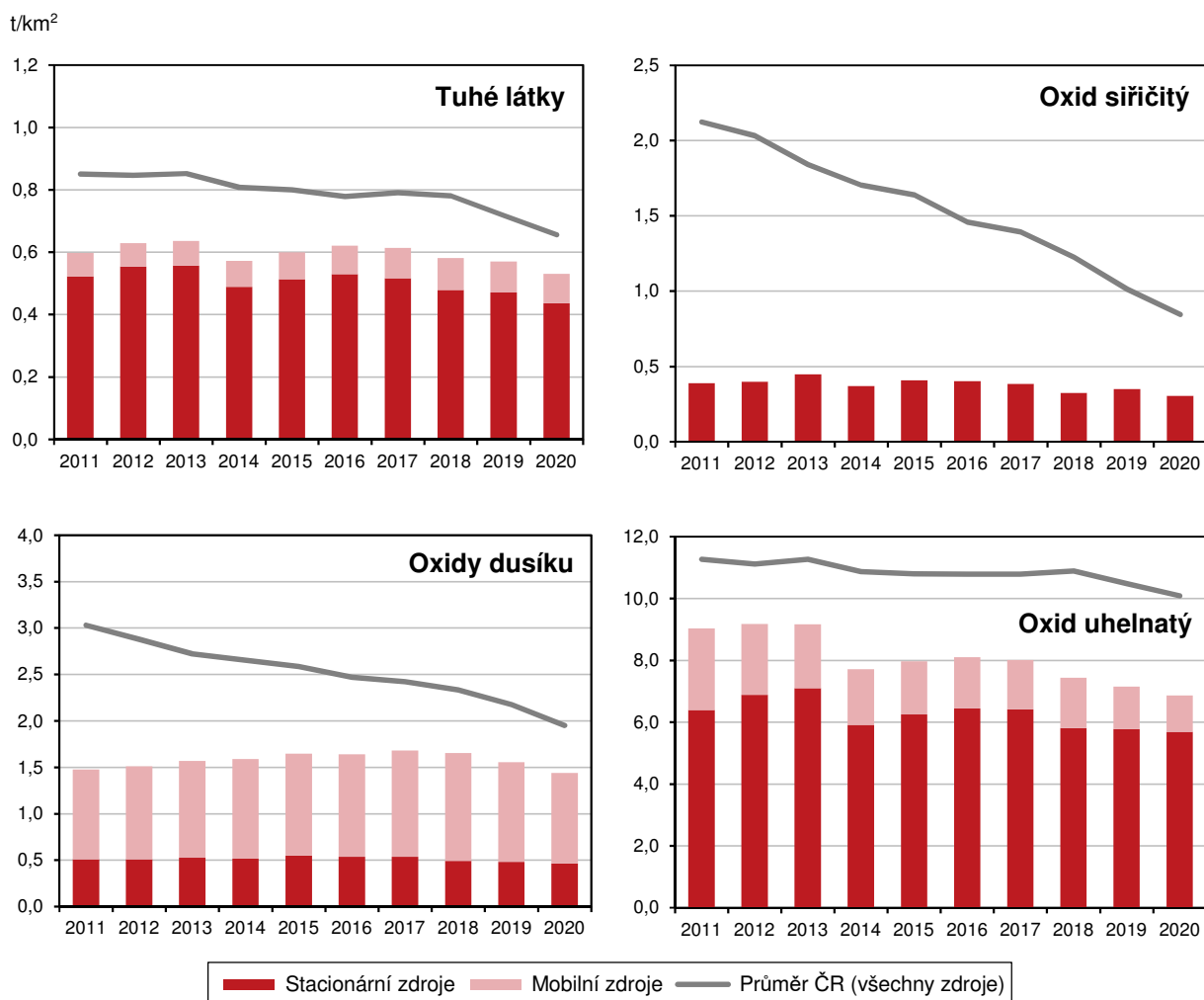
Na území Libereckého kraje ve sledovaném roce fungovalo 87 čistíren odpadních vod (meziročně +2 zařízení), z toho 86 čistíren pracovalo na mechanicko-biologickém principu. Celková kapacita uvedených čistíren meziročně vzrostla o 660 m³ za den na 134 427 m³ za den. Množství vyprodukovaných kalů se pak v roce 2021 zvýšilo o 3,1 % na 5 923 tun sušiny. Většina těchto kalů byla zneškodněna kompostováním (95,5 %).

Emise

Do skupiny základních znečišťujících látek patří tuhé emise v ovzduší, oxid siřičitý (SO₂), oxidy dusíku (NO_x) a oxid uhelnatý (CO). Z hlediska jejich objemu v ovzduší se měří jejich celková produkce v tunách nebo měrné emise v přepočtu na kilometr čtvereční. Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO), který je od r. 1980 metodicky vedený a od r. 1993 provozovaný (včetně archivních dat od r. 1980) Českým hydrometeorologickým ústavem (ČHMÚ).

Graf 4.8 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Libereckém kraji

Pramen: ČHMÚ

Největším znečišťovatelem ovzduší je oxid uhelnatý, v posledních 5 letech (2016–2020) se však jeho objem snižoval.

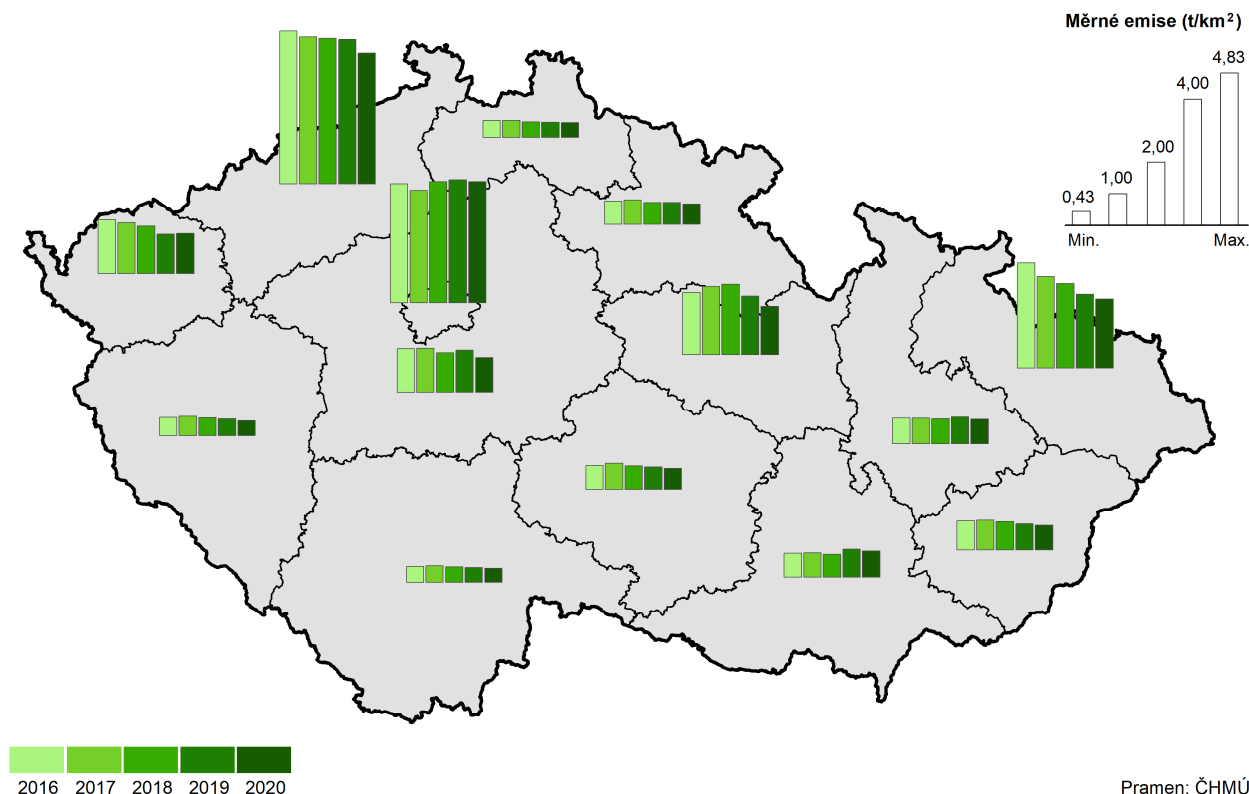
Největším znečišťovatelem ovzduší je dlouhodobě oxid uhelnatý. V roce 2020 bylo všemi znečišťujícími zdroji (REZZO 1–4) v Libereckém kraji vyprodukováno více než 21,7 tis. tun této látky. Objem oxidu uhelnatého vypouštěného do ovzduší se v posledních pěti letech snižoval – mezi roky 2016 a 2020 došlo k poklesu o 15,2 %. Hodnoty zjištěné v roce 2020 byly v období od roku 2005 nejnižší, naopak nejvyšší objem oxidu uhelnatého byl v kraji vyprodukován právě v roce 2005 (34,3 tis. tun). Více než 30 tis. tun této látky bylo vyprodukováno ještě v letech 2006, 2007 a 2010. Klíčovým producentem oxidu uhelnatého jsou tzv. malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) určené ke spalování paliv (17,7 tis. tun CO, tj. 81,4 % celého objemu v roce 2020).

Hodnoty oxidu dusíku klesaly v posledních 4 letech.

Oxidy dusíku způsobily v roce 2020 v kraji znečištění ovzduší (REZZO 1–4) v objemu 4,5 tis. tun. V tomto případě emise klesají v posledních čtyřech letech a v hodnoceném období byly nejnižší. Meziročně jejich produkce poklesla o 7,4 %, v porovnání s rokem 2005 pak došlo ke 27,0% snížení. V tomto případě emise produkují především mobilní zdroje (REZZO 4), které se v roce 2020 podílely na celkovém znečištění z 67,8 % (3,1 tis. NO_x t/rok).

Emise oxidů dusíku (REZZO 1-3) v krajích v letech 2016 až 2020

Znečištění oxidem siřičitým z dlouhodobého pohledu mírně klesá.

Všemi znečišťujícími zdroji bylo v roce 2020 v našem kraji vyprodukováno také 1,0 tis. tun oxidu siřičitého (meziročně o 12,8 % méně) s tím, že hlavním původcem tohoto znečištění byly malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) určené ke spalování paliv, které se na vyprodukovaném množství SO₂ podílely ze 79,7 %. Objem znečišťující látky má v časové řadě kolísavou tendenci, z dlouhodobého pohledu však dochází k mírnému snižování a poprvé se hodnota dostala těsně pod jeden tis. tun. Oproti roku 2005 je ovšem znečištění ovzduší v Libereckém kraji touto látkou významně nižší (-68,5 %).

Tuhé znečišťující látky také zaznamenaly pokles v posledních 5 letech.

Tuhé znečišťující látky představovaly v roce 2020 v ovzduší Libereckého kraje 1,7 tis. tun, tedy o 7,1 % méně než v roce 2019 a o 22,2 % méně než v roce 2005. Ačkoliv jejich objem v ovzduší v dané časové řadě spíše kolísá, až v posledních pěti letech docházelo k pravidelnému snižování. Producentem těchto látek jsou především malé stacionární zdroje (REZZO 3), v roce 2020 ze 75,9 %.

Měrné emise za všechny znečišťující zdroje (REZZO 1–4) na km² Libereckého kraje v roce 2020 v případě oxidu uhelnatého dosáhly 6,86 tun, oxidů dusíku 1,44 tun, oxidu siřičitého 0,31 tun a tuhých znečišťujících látek 0,53 tun.

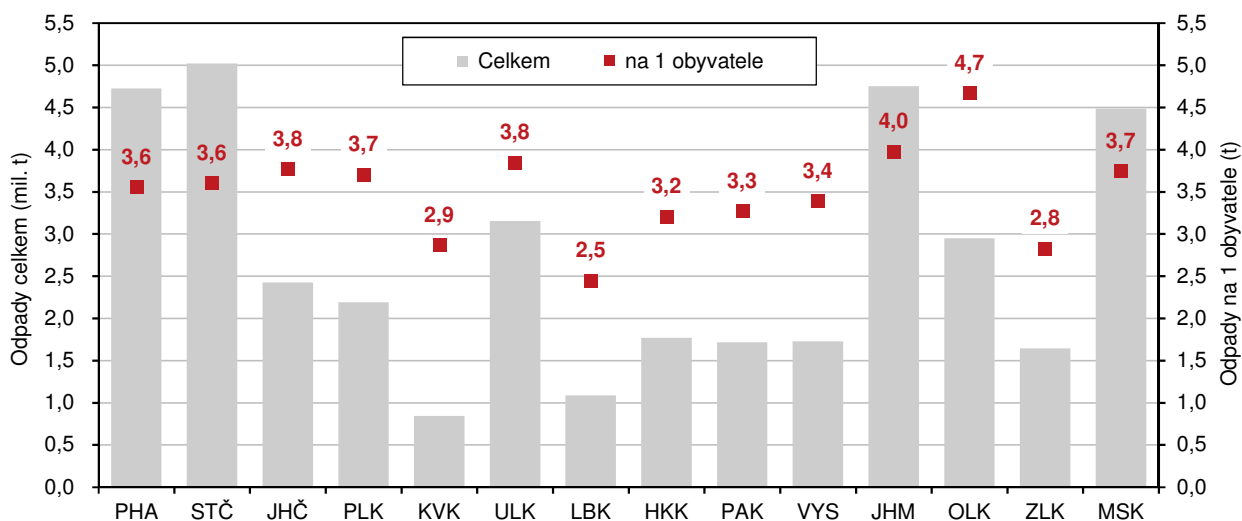
Odpady

V Libereckém kraji bylo v roce 2020 vyprodukováno 2. nejmenší množství komunálního odpadu a obyvatele ze všech krajů.

V roce 2020 bylo v Libereckém kraji celkem vyprodukováno 203 372 tun komunálního odpadu⁴, tj. 459 kg na jednoho obyvatele kraje, což byla 2. nejnižší hodnota na obyvatele ze všech krajů ČR. Nejnižší hodnota byla vykázána v Karlovarském kraji (430 kg na obyvatele), nejvyšší ve Středočeském kraji (590 kg). Meziročně produkce komunálního odpadu vzrostla v 10 regionech, nejvíce ve Středočeském kraji (+10,0 %, tj. +74,4 tis. tun). Ve čtyřech krajích produkce komunálního odpadu poklesla, nejvýrazněji o 51,2 tis. tun (-7,6 %) v hlavním městě Praze. V našem kraji došlo k poklesu o 3,0 tis. tun, tedy o 1,4 %. Lépe na tom byl ještě Ústecký kraj s poklesem ve výši 1,5 %.

Graf 4.9 Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

Také produkce komunálního odpadu od obcí byla 2. nejnižší (322 kg/osobu).

Produkce komunálního odpadu od obcí dosáhla v Libereckém kraji za rok 2020 142 852 tun a došlo tak meziročně k navýšení o 5,6 %, tj. 4. nejvyšší hodnota mezi krajů. Také ve všech ostatních krajích byl evidován nárůst, nejvýraznější ve Středočeském kraji (+14,6 %). V přepočtu na jednoho obyvatele v našem kraji připadlo 322 kg tohoto odpadu za rok, což je 2. nejnižší hodnota po hlavním městě Praze, ve které produkce komunálního odpadu od obcí byla pouze o dva kilogramy nižší. Nejvyšší hodnotu vykázal opět kraj Středočeský (472 kg na 1 obyvatele).

Celková produkce odpadu na obyvatele byla v našem kraji nejnižší (2 453 kg/rok), naopak nebezpečný odpad zaznamenal 3. nejvyšší hodnotu.

Produkce všech odpadů dosáhla v roce 2020 v Libereckém kraji 1 087 087 tun a meziročně došlo ke snížení o 6,0 %, tj. o 69,7 tis. tun. Ke snížení došlo i v dalších čtyřech krajích – relativně a absolutně nejvíce v Moravskoslezském kraji (-7,2 %, - 345,8 tis. tun). Následovalo hlavní město Praha s poklesem ve výši 6,1 % a na třetí pozici se umístil náš kraj. U zbývajících devíti krajů došlo k navýšení, nejvýraznější růst je patrný v případě Olomouckého kraje (+34,2 %, tj. +752,1 tis. tun). V přepočtu na obyvatele si nejlépe vedl kraj Liberecký (2 453 kg za rok), pod hodnotu 3 tis. kg se dostaly ještě kraje Zlínský a Karlovarský. Na opačné straně žebříčku skončil kraj Olomoucký (4 669 kg/obyv./rok), který jako jediný přesáhl hodnotu 4 tis. kg. V roce 2020 bylo v Libereckém kraji vyprodukováno 88 808 tun nebezpečného odpadu⁵,

⁴ Komunální odpad je směsný odpad a odděleně sbíraný odpad z domácností, včetně papíru a lepenky, sklo, kovy, plasty, biologický odpad, dřevo, textil, obaly, elektrický odpad a elektronická zařízení, použité baterie a akumulátory a objemný odpad, včetně matrace a nábytek a směsný odpad a odděleně sbíraný odpad z ostatních zdrojů, pokud je povahou a složením podobný odpadu z domácností. Komunální odpad nezahrnuje odpad z výroby, zemědělství, lesnictví, rybolovu, septiků a čistíren odpadních vod a čištění, včetně čistírenských kalů, vozidel s ukončenou životností nebo stavební a demoliční odpad.

⁵ Nebezpečný odpad je odpad vykazující jednu, nebo více nebezpečných vlastností uvedených v nařízení Komise (EU) č. 1357/2014 ze dne 18. prosince 2014, kterým se nahrazuje příloha III směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadech a o zrušení některých směrnic.

což představuje 200 kg na jednoho obyvatele, a to je mezi kraji 3. nejvyšší hodnota. Meziročně se produkce tohoto odpadu v kraji snížila o 6,0 %, 4. nejvyšší pokles mezi kraji. Z mezikrajského pohledu nejvýraznější úbytek zaznamenal kraj Pardubický (-32,8 % na 88 246 tun nebezpečného odpadu). Naopak v sedmi krajích došlo k navýšení, zejména v kraji Jihočeském, kde hodnota vzrostla dokonce o 80,5 % na 148 065 tun. I přes meziroční pokles ve výši 5,9 % bylo nejvíce nebezpečného odpadu vyprodukováno v Moravskoslezském kraji (303 448 tun).

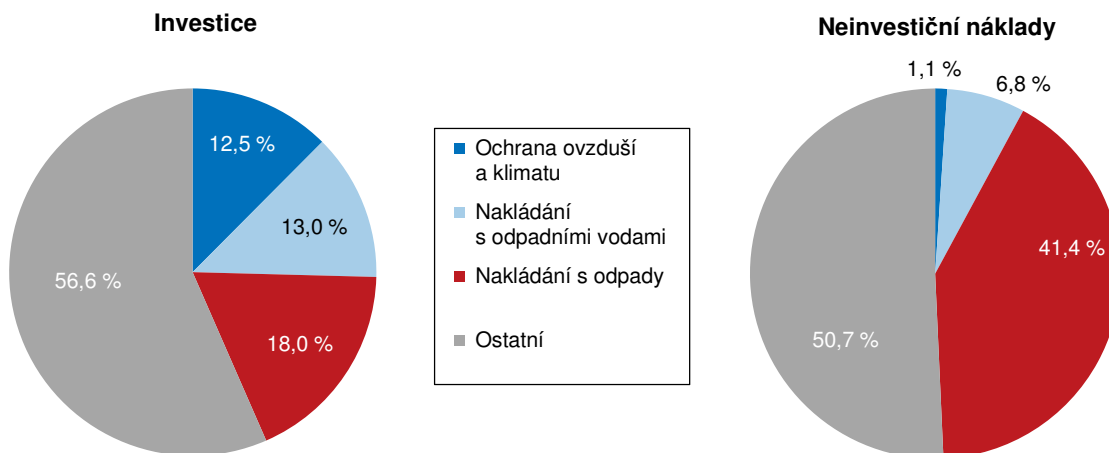
Výdaje na ochranu životního prostředí

Na území Libereckého kraje se v roce 2021 do ochrany ŽP proinvestovalo nejméně prostředků ze všech krajů.

V souvislosti s ochranou životního prostředí byla v roce 2021 na území Libereckého kraje proinvestována nejmenší částka ze všech krajů, a to 476,3 mil. Kč, tj. meziročně o 3,1 mil. Kč (-0,7 %) méně. V přepočtu na 1 obyvatele dosáhla 1 090 Kč, také tato hodnota je v rámci mezikrajského srovnání nejnižší a pod republikovým průměrem (2 808 Kč) se pohybuje o 1 178 Kč. Nejvíce prostředků na 1 obyvatele bylo v roce 2021 proinvestováno v Kraji Vysočina (5 138 Kč).

Graf 4.10 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Libereckém kraji (průměr let 2016–2021)

Zdroj: ČSÚ

Investoři se sídlem na území kraje proinvestovali téměř 4 mld. Kč, téměř 90 % však představovala neinvestiční oblast.

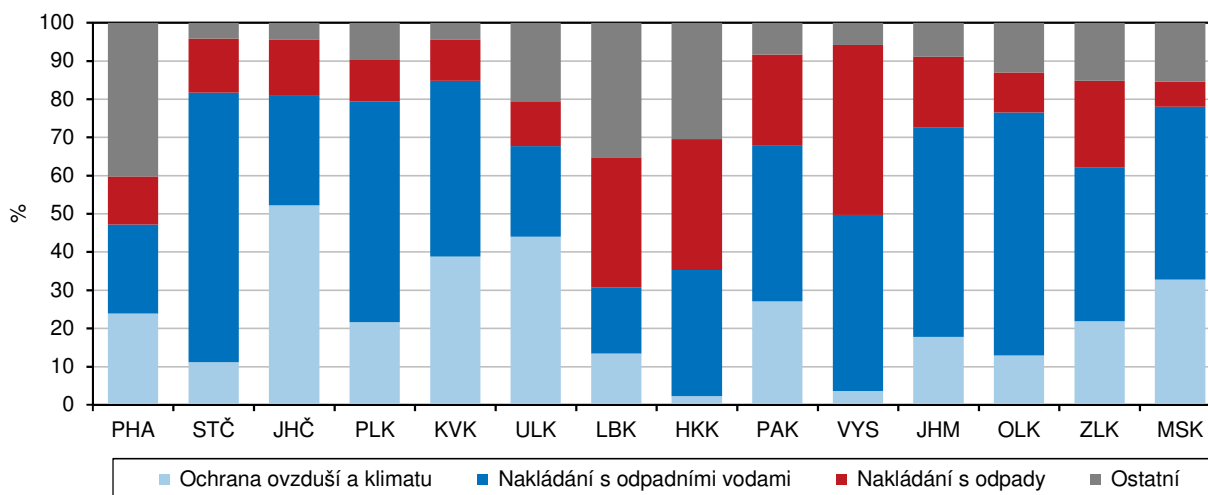
V roce 2021 investoři se sídlem na území Libereckého kraje vynaložili na ochranu životního prostředí na investicích i neinvestičních nákladech částku v hodnotě 3 908,7 mil. Kč, tj. meziročně o 168,6 mil. (4,5 %) více. Největší část těchto výdajů směřovala do neinvestiční oblasti, a to 3 502,2 mil. Kč (tj. 89,6 % z celkového objemu výdajů na životní prostředí). Meziročně se objem neinvestičních nákladů zvýšil o 246,6 mil. Kč (7,6 %).

Necelých 44 % neinvestičních nákladů připadlo na výdaje spojené s nakládáním s odpady.

V oblasti neinvestičních nákladů byly v roce 2021 největší položkou výdaje spojené s nakládáním s odpady, které představovaly 43,7 % jejich celkové hodnoty. Oproti roku 2020 byl zaznamenán nárůst těchto výdajů o 11,3 %. Tyto náklady souvisí např. s úpravou technologických procesů z důvodu prevencí vzniku odpadů, se zařízením a vybavením pro sběr, svoz, přepravu, třídění a úpravu odpadů, výstavbou spaloven, recyklačních závodů, řízených skládek, kompostáren, asanací starých skládek, zařízením pro monitoring odpadů.

Graf 4.11 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2021

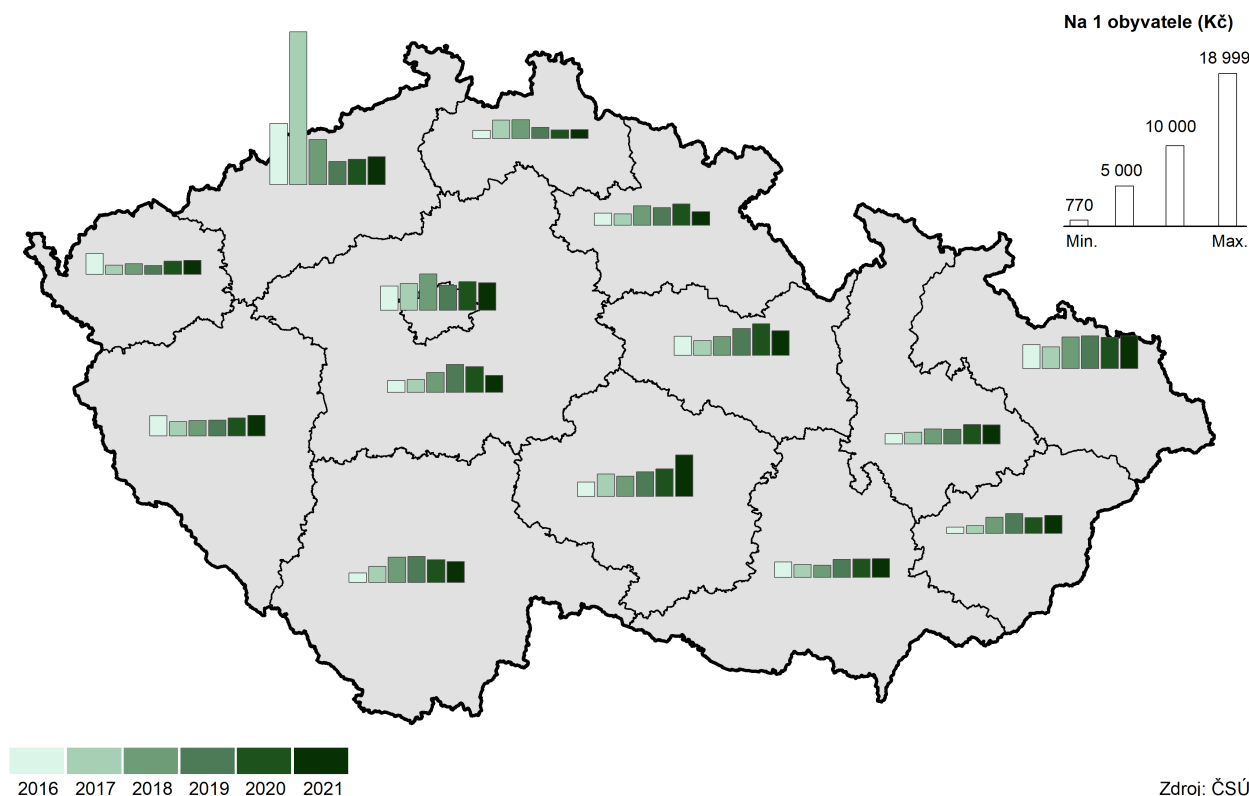
Zdroj: ČSÚ

Druhou nejvýznamnější položkou je ochrana a sanace půdy, podzemních a povrchových vod (37,2 %).

Druhou nejvýznamnější položkou neinvestičních nákladů tvoří ochrana a sanace půdy, podzemních a povrchových vod (37,2 %), zde došlo k meziročnímu nárůstu nákladů o 1,3 %. Do této skupiny patří např. prevence depozice znečišťujících látek do půdy (vč. následné infiltrace do vod), předcházení kontaminace a degradace půd chemickými vlivy a její následná sanace, ochrana půdy před erozí, svahovými pohyby a ostatní degradací způsobenou fyzikálními jevy, včetně nákladů na řešení problematiky sesuvů, náklady na úkoly geologických průzkumů s účelem ochrany půdy a podzemní a povrchové vody.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2016 až 2021

Zdroj: ČSÚ

Investiční výdaje nejvíce směřují na nakládání s odpady (33,9 %) a na ochranu a sanaci půdy a vod (31,2 %).

Celkový objem investičních výdajů investorů se sídlem v Libereckém kraji v roce 2021 byl meziročně o 78,0 mil. Kč (16,1 %) nižší a dosáhl 406,5 mil. Kč. Nejvyšší podíl z celkového objemu investic zaujímaly investiční výdaje na nakládání s odpady (33,9 %), oproti roku 2020 se tyto investice zvýšily o 25,4 mil. Kč (+22,6 %). Na ochranu a sanaci půdy a vod bylo vynaloženo 31,2 %, meziročně o 16,3 mil. Kč (14,8 %) více. U ostatních položek již došlo k meziročnímu poklesu investic – např. v případě výdajů na nakládání s odpadními vodami o 35,9 mil. Kč (-33,8 %) nebo na ochranu ovzduší a klimatu o 46,8 mil. Kč (-46,3 %). V posledních třech letech byly investice v našem kraji zhruba poloviční, než tomu bylo v letech 2017 a 2018, kdy dosahovaly téměř jedné miliardy. Naopak investice za celou Českou republiku na ochranu životního prostředí byly v posledních pěti letech přibližně stejné a pohybovaly se v rozmezí od 30 mld. do 35 mld.

5. Mezikrajské srovnání

Z pohledu demografického vývoje byly v roce 2021 v řadě ukazatelů zachovány trendy předchozích let. Dlouhodobě trvalým procesem zůstává stárnutí populace. Základní migrační proudy se nemění a převažuje stěhování do Středočeského kraje a hl. m. Prahy. Zvýšená úmrtnost v letech 2020 a 2021 však přinesla pokles naděje dožití mužů i žen ve všech krajích. Na vývoj ekonomiky v posledních letech měla vliv epidemie covid-19 a opatření přijatá proti šíření této nemoci. V roce 2020 došlo k meziročnímu snížení objemu hrubého domácího produktu České republiky o 5,5 % (ve stálých cenách, podle revize zveřejněné v červnu 2022), v roce 2021 HDP Česka vzrostl o 3,5 %, ale k dosažení úrovně předpandemického roku 2019 chyběly 2,2 %. V regionálním pohledu jsou informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2020 (regionální účty a výsledky za rok 2021 budou zveřejněny v lednu 2023). Plochy ekologického zemědělství se rozšiřují ve všech krajích. V posledních letech dochází k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají.

Demografický vývoj

Populace stárne ve všech krajích. V průměru nejstarší je obyvatelstvo kraje Zlínského, naopak nejmladší je kraj Středočeský.

Demografický vývoj zaznamenal ve 14 krajích České republiky řadu společných rysů. Jedním z hlavních fenoménů zůstává stárnutí populace, které dokumentuje řada ukazatelů. Průměrný věk obyvatele v České republice se zvyšuje souvisle od jejího vzniku. V roce 2021 dosáhl hodnoty 42,8 let a oproti roku 2001 vzrostl o 3,8 roku. V dlouhodobém pohledu stárne populace všech krajů, avšak různým tempem. Díky tomu se pořadí krajů podle průměrného věku v čase mění. Do roku 2012 bylo průměrně nejstarším obyvatelstvo hlavního města Prahy, které však v roce 2021 bylo vlivem demografických změn druhé nejmladší. Druhé nejpomalejší tempo stárnutí charakterizovalo v uplynulých dvou desetiletích obyvatelstvo Středočeského kraje. Zatímco v roce 2001 byla třetí nejstarší, o 20 let později již byla nejmladší mezi všemi kraji. Obyvatelstvo Prahy i kraje Středočeského je dlouhodobě nejvíce ovlivněno početnými migračními přírůstky. Vyšší tempa stárnutí byla naopak typická pro regiony s výraznými migračními úbytky. Zcela nejrychlejší byla v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Jestliže obyvatelstvo Karlovarského kraje bylo v roce 2001 nejmladší, v roce 2021 bylo v mezikrajském srovnání třetí nejstarší. Nejvyšší průměrný věk náležel v roce 2021 kraji Zlínskému a Královéhradeckému.

Dlouhodobě klesá podíl osob ve věku 15–64 let a roste podíl osob starších 65 let.

Stárnutí obyvatelstva je determinováno jeho stávající věkovou skladbou. Průběžně je ovlivňováno počty narozených dětí, nadějí dožití a migrací. Homogenním rysem všech krajů je od roku 2008 trvale klesající podíl produktivní populace ve věku 15 až 64 let. Zatímco ještě v roce 2008 přesahoval ve všech krajích 70% hranici, o 13 let později osciloval v rozmezí od 61,9 % v kraji Královéhradeckém do 64,4 % v Praze. Výrazně proměnil věkové složení obyvatelstva odchod populačně silných ročníků do důchodu. Jestliže v roce 2001 žilo v zemi 1 415 tis. osob ve věku 65 a více let (tj. 13,9 %), v roce 2021 jejich počet vzrostl na 2 169 tis. osob (tj. 20,6 %). Nejvyšší podíl osob v postproduktivním věku vykazala dvojice krajů s nejvyšším věkovým průměrem, tj. Královéhradecký a Zlínský. Na opačném pólu pořadí se umístil kraj Středočeský a hlavní město Praha.

Index ekonomického zatížení roste ve všech krajích nepřetržitě již 14 let. Nejvyšší hodnota náleží kraji Královéhradeckému.

Zásadní změny ve věkovém složení obyvatelstva jednotlivých krajů se promítly do proměn indexů stárnutí a ekonomického zatížení. Index stárnutí, tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let, roste od roku 2011 ve všech krajích kromě hlavního města. V Praze byl index stárnutí nejvyšší až do roku 2013. Od roku 2014 přísluší nejvyšší hodnota kraji Královéhradeckému. Naopak nejnižší index stárnutí je posledních 11 let v kraji Středočeském. Počet seniorů zde převážil nad počtem dětí jako v posledním z krajů až v roce 2015. Neměnná tendence charakterizovala vývoj indexu ekonomického zatížení, který vyjadřuje počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let. Tento index roste ve všech krajích

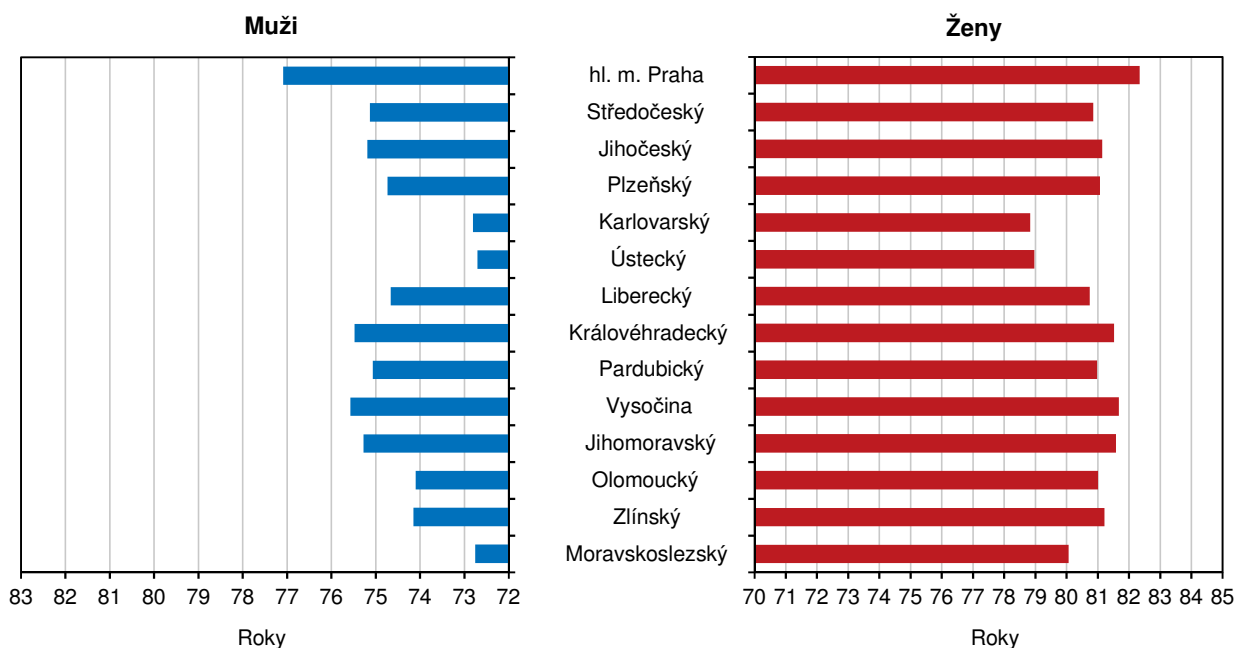
nepřetržitě již 14 let. V posledních čtyřech letech se nezměnila ani pozice krajů s mezními hodnotami. Nejvyšší index ekonomického zatížení náležel kraji Královéhradeckému a nejnižší hlavnímu městu Praze.

Ve všech krajích zemřelo v letech 2020 a 2021 nejvíce obyvatel od roku 2000.

Statistika obyvatelstva byla v letech 2020 a 2021 výrazně ovlivněna epidemií onemocnění covid-19. V obou letech byly počty zemřelých ve všech krajích nejvyšší od vzniku novodobého krajského uspořádání. Nejvyšší hrubá míra úmrtnosti příslušela kraji Karlovarskému, naopak nejnižší hodnoty náležely Praze. V roce 2021 zemřelo v České republice 139,9 tis. osob, tj. nejvíce od konce 2. světové války. Nejčastějšími příčinami úmrtí byly nemoci oběhové soustavy, novotvary a covid-19.

Graf 5.1 Naděje dožití při narození podle pohlaví podle krajů v letech 2020–2021

Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití mužů i žen klesla v průměru let 2020 až 2021 ve všech krajích. Nejvyšší hodnoty přísluší Praze.

Společným jmenovatelem demografického vývoje ve všech krajích bylo v průměru let 2020 až 2021 zkrácení očekávané průměrné délky života při narození. S výjimkou Kraje Vysočina byl vyšší pokles zaznamenán v případě mužů. Napříč všemi kraji zůstala naděje dožití žen vyšší než naděje dožití mužů. Nejvyšší genderový rozdíl náležel kraji Moravskoslezskému (o 7,3 let). Nejnižší rozdíl mezi oběma pohlavími příslušel hlavnímu městu Praze (o 5,3 let), která současně vykázala nejvyšší hodnoty naděje dožití mužů (77,1 let) i žen (82,3 let) v mezikrajském srovnání. Pod 74letou hranicí byla v letech 2020 až 2021 očekávaná průměrná délka života mužů při narození v kraji Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském. Nejnižší naděje dožití žen charakterizovala stejnou trojici krajů, ale v odlišném pořadí.

Nejlidnatějším zůstal kraj Středočeský. Následovala Praha, kraj Jihomoravský a Moravskoslezský.

Zatímco v řadě ukazatelů vykazují kraje souhlasné trendy, v dílčích demografických statistikách jsou tendence zcela protichůdné. Jednu z takových oblastí, spojenou se zásadními krajskými disparitami, představuje migrace. Výrazné přírůstky obyvatel stěhováním charakterizují v dlouhodobém pohledu kraj Středočeský a hlavní město Prahu. Nejvyšší úbytky přísluší kraji Moravskoslezskému. Dlouhodobě protichůdné migrační trendy se podepsaly pod změny v pořadí krajů podle počtu obyvatel. Na konci roku 2021, ve kterém demografická bilance již navazuje na výsledky Sčítání 2021, byl nejlidnatějším kraj Středočeský (1 387 tis. osob). Přes milion obyvatel mělo registrovaný pobyt také v Praze (1 275 tis. osob), kraji Jihomoravském

(1 185 tis. osob) a Moravskoslezském (1 178 tis. osob). Nejméně lidnatým zůstal kraj Karlovarský (283 tis. osob).

Více než třetina cizinců v ČR měla na konci roku 2021 registrovaný pobyt v Praze. Nejnižší podíl cizinců byl v kraji Olomouckém.

Velmi různorodé jsou kraje nejen v počtu obyvatel, ale také ve struktuře obyvatel podle státního občanství. Na konci roku 2021 žilo v České republice 658,6 tis. cizinců s trvalým nebo dlouhodobým pobytem nad 90 dnů (v případě občanů EU s pobytem přechodným). Zatímco v populaci hlavního města Prahy tvořil podíl cizinců 18,5 %, v populaci Olomouckého kraje jen 2,2 %. Republikový podíl 6,3 % cizinců v populaci překonala vedle hlavního města pouze trojice krajů – Plzeňský, Karlovarský a Středočeský.

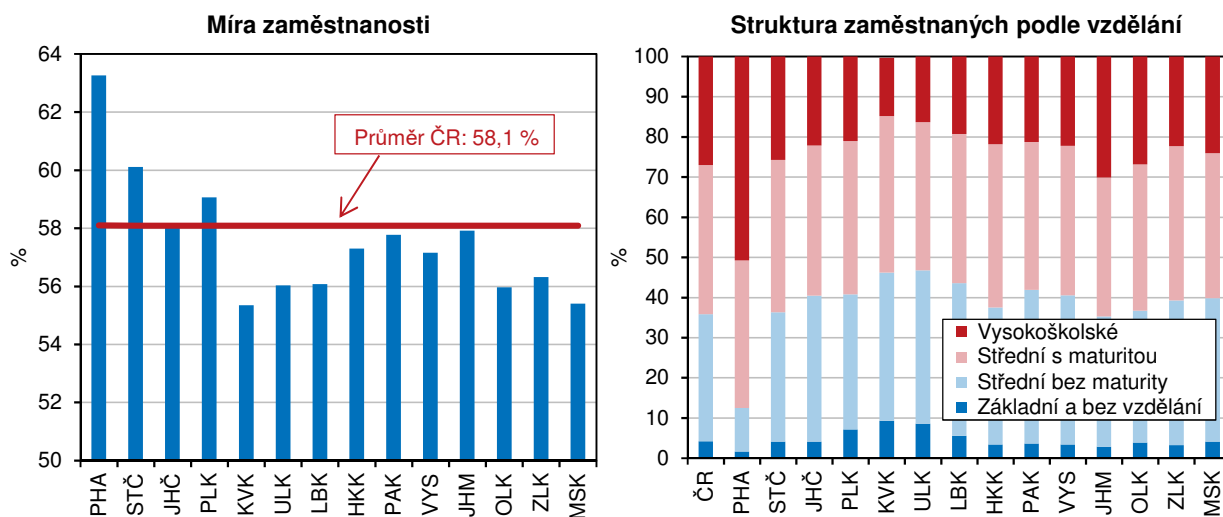
Sociální vývoj

Vývoj zaměstnanosti v letech 2020 a 2021 ovlivnila protiepidemická opatření.

Trh práce, který významně ovlivňuje trendy v ekonomickém a demografickém vývoji, byl v souvislosti s příznivým ekonomickým vývojem v letech 2014 až 2019 charakterizován vysokou zaměstnaností. Míra zaměstnanosti dosáhla nejvyšších hodnot na přelomu let 2018 a 2019. Rok 2020 znamenal přerušení dlouhodobého trendu a trh práce se vlivem protiepidemických opatření proměnil, míra zaměstnanosti se meziročně snížila o 0,9 p. b., přičemž významně vyšší byl pokles zaměstnanosti žen (o 1,1 p. b.) než mužů (o 0,8 p. b.). Rok 2021 charakterizovalo postupné rozvolnění těchto opatření, a tím i oživení na trhu práce. Z regionálního hlediska však byla situace velmi různorodá, proti roku 2020 zaměstnanost poklesla v osmi krajích, nejrychleji v Karlovarském kraji (o 1,7 p. b.), v ostatních krajích se míra zaměstnanosti zvýšila či stagnovala. Nejvyšší míra zaměstnanosti zůstala tradičně v hlavním městě Praze, Středočeském a Plzeňském kraji a naopak nejnižší byla zaznamenána v Karlovarském, Moravskoslezském a Olomouckém kraji.

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání a krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání.

Existuje pozitivní závislost mezi stupněm vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Porovnáním skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2001 a 2021 dle vzdělání vidíme, že během dvaceti let se změnila vzdělanostní struktura ve všech krajích. Podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. Na republikové úrovni se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2001 téměř o 12 procentních bodů a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili o 14 p. b. Nejvyšší podíl

zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2021 dosažen v hlavním městě Praze (51 %) a Jihomoravském kraji (30 %), nejvyšší podíl zaměstnaných pouze se základním vzděláním byl zaznamenán v Karlovarském a Ústeckém kraji (shodně 9 %).

Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje.

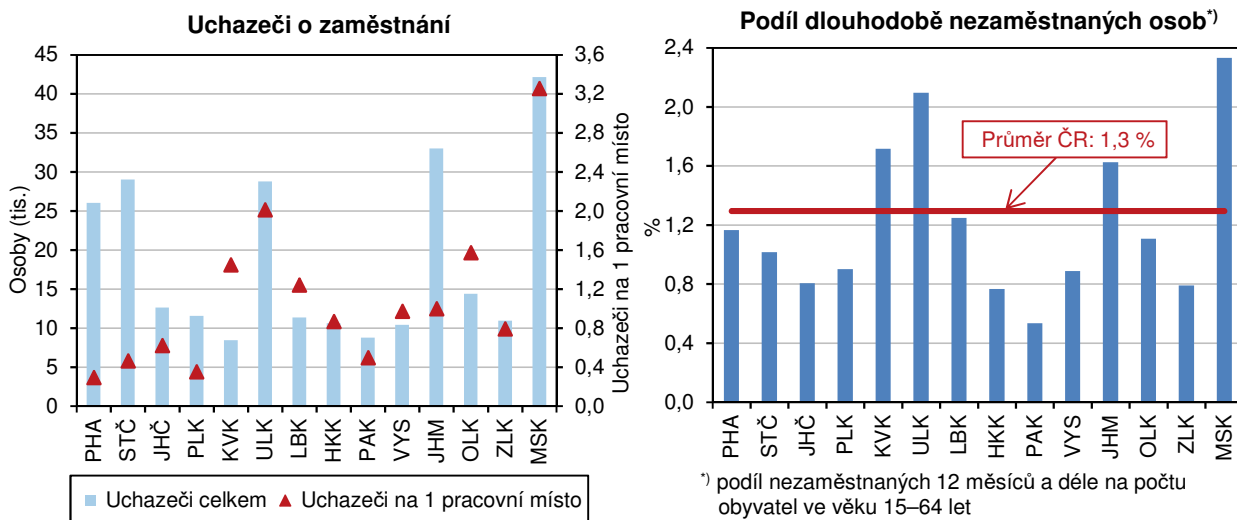
Vývoj celkové zaměstnanosti v České republice byl provázen pokračujícími změnami v odvětvové skladbě pracujících. Nejvýznamnějším sektorem z hlediska zaměstnanosti byl sektor služeb (terciér). Dlouhodobě počet zaměstnaných v tomto sektoru roste, a stejně tak se zvyšuje i jeho podíl na celkové zaměstnanosti; vývoj významně neovlivnil ani odliv zaměstnanců v roce 2020. Zastoupení sektoru služeb se v jednotlivých krajích liší. Markantní vliv na průměrnou zaměstnanost ve službách v České republice má hlavní město Praha, kde v tomto sektoru dlouhodobě pracuje více než 80 % zaměstnaných osob (v roce 2021 to bylo 83,1 %). V ostatních krajích pracovala ve službách více než polovina zaměstnaných, pouze v Libereckém kraji to bylo 49,4 %.

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce se v letech 2016–2021 zvyšoval ve všech krajích.

Zatímco na sklonku roku 2020 nabízely úřady práce ve své evidenci 319 tis. pracovních míst, o dvanáct měsíců později vlivem pokoronavirového oživení trhu práce to bylo více než 343 tis. volných pozic, přičemž od roku 2016 se počet volných pracovních míst zvýšil více než dvaapůlkrát. V roce 2021 byl nejvyšší meziroční nárůst počtu pracovních míst v evidenci úřadů práce zaznamenán v Karlovarském kraji (o 31 %), Olomouckém a Zlínském kraji (shodně o 28 %) a Jihomoravském kraji (o 13 %); pokles naopak zaznamenaly kraje Pardubický (o 14 %), Liberecký (o 10 %) a Moravskoslezský (o 4 %).

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: MPSV

V roce 2020 byl přerušen klesající trend podílu nezaměstnaných.

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v ČR vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob v ČR v roce 2007 tvořil 4,5 %). Také v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Po roce 2013 se podíl nezaměstnaných osob ve všech krajích snižoval na minimum v roce 2019 (kromě Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického kraje, kde byla nejnižší hodnota v roce 2018, a hlavního města Prahy, kde byla minimální hodnota dosažena již v roce 2008). V roce 2020 došlo ke změně

klesajícího trendu vývoje nezaměstnanosti a podíl nezaměstnaných osob v ČR meziročně vzrostl o 1,1 p. b. V roce 2021 došlo k pozitivnímu obratu na trhu práce a hodnota podílu nezaměstnaných osob meziročně klesla ve všech regionech, a to u mužů i u žen. Nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána v Moravskoslezském a Ústeckém kraji. Nejpříznivější situace naopak byla v Pardubickém a Zlínském kraji. Koncem roku 2021 bylo v České republice téměř 86,2 tis. dlouhodobě nezaměstnaných. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se od roku 2016 do roku 2019 stále snižoval, v roce 2020 byla klesající tendence přerušena, v roce 2021 podíl dlouhodobě nezaměstnaných meziročně vzrostl ve všech krajích. S problémem dlouhodobě nezaměstnaných se potýkal zejména Moravskoslezský a Ústecký kraj.

Čistý disponibilní důchod v roce 2020 rostl.

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2020) v průměru o 5,1 %, ale v souvislosti s ekonomickým vývojem se jeho růst zpomalil; ve srovnání s rokem 2014 činil průměrný nárůst 26,7 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v Ústeckém kraji (o 7,6 %, tj. o 18 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován v Karlovarském kraji (o 2,5 %, tj. o 6 tis. Kč). Nejvyšší hodnoty dosáhl v hl. městě Praze, naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Karlovarském.

Tempo růstu mezd od roku 2019 zpomaluje.

Zvyšující se napětí na pracovním trhu spojené jak s nízkou nezaměstnaností, tak s vysokým a dále rostoucím počtem volných pracovních míst působilo prorůstově i v oblasti mezd. Od roku 2013 rostou průměrné hrubé měsíční mzdy každoročně. Tempo růstu mezd však od roku 2019 začalo zpomalovat.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v hlavním městě Praze.

Podle výsledků strukturálního šetření mezd za rok 2021, které publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, vzrostly proti roku 2020 hrubé měsíční mzdy ve všech krajích ČR. Mzdový vývoj byl velmi nerovnoměrný, nadprůměrně mzdy rostly v Jihomoravském a Jihočeském kraji (o 7,0, resp. 6,8 %), nejpomaleji v Středočeském a Plzeňském kraji (o 3,8, resp. 4,8 %). V reálném vyjádření byl vlivem zvýšení míry inflace mzdový růst mnohem slabší. Diference mzdové úrovně zůstávají mezi kraji zachovány, i když náskok hl. města Prahy se v čase mírně snižuje. Nejvyšší hrubé měsíční mzdy byly v roce 2021 vyplaceny v hl. městě Praze (50 494 Kč) a proti nejnižším mzdám v Karlovarském kraji (35 611 Kč) byly téměř o 15 tis. Kč vyšší. V těchto dvou krajích byly zaznamenány i nejvyšší a nejnižší hodnoty mediánu mezd, avšak rozdíl mezi nimi byl menší (9 tisíc korun).

Počet příjemců důchodů se již druhým rokem snižuje.

Celkový počet příjemců důchodů, nehledě na druh důchodu, se již druhým rokem snižuje. Zatímco v roce 2020 se počet důchodců v České republice proti roku předchozímu snížil o 16 tis. osob, v roce následujícím pokles pokračoval a úbytek představoval již téměř 24 tis. osob. Pokles se dotkl všech krajů ČR. Jako jeden z hlavních faktorů snížení počtu příjemců důchodů lze uvést zvýšenou úmrtnost v důsledku onemocnění covid-19. Naposledy došlo k poklesu počtu důchodců v roce 2013.

V delším časovém horizontu počet příjemců důchodů v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace spíše roste. Dlouhodobý trend nárůstu počtu důchodců mírně pouze postupně zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu, která v současné době činí 65 let.

Poklesl počet starobních důchodců, výraznější úbytek

Počet starobních důchodců meziročně poklesl o 22,7 tis., v roce 2021 tak v České republice pobíralo starobní důchod (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým) 2,4 mil. osob – 952 tis. mužů a 1 426 tis. žen. Výraznější úbytek byl zaznamenán

byl zaznamenán mezi ženami.

mezi ženami (-15,8 tis.) než mezi muži (-6,8 tis.). Ve většině krajů se celkový počet starobních důchodců proti roku 2020 snížil (s výjimkou Jihomoravského a Olomouckého kraje).

Počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod roste.

Dlouhodobě se zvyšuje počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod. V roce 2021 pobíralo předčasně přiznaný starobní důchod téměř 670 tis. osob, tedy 28,2 % ze všech příjemců plného starobního důchodu (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Srovnáním s rokem 2010 vzrostl počet osob v předčasném starobním důchodu na republikové úrovni téměř o 240 tis., relativně se podíl příjemců předčasných důchodů zvýšil o 9,1 procentních bodů. V osmi krajích ČR (Vysočina, Pardubický, Moravskoslezský, Olomoucký, Jihočeský, Karlovarský, Plzeňský a Zlínský) překročil v roce 2021 podíl osob v předčasném důchodu 30 % s maximem v Kraji Vysočina (36,1 %), v dalších 4 krajích přesáhl 25 %. Opačný konec žebříčku obsadil Středočeský kraj s 24,1% podílem předčasných starobních důchodců a hlavní město Praha s 14,2% podílem (oba regiony vykazují nižší zastoupení důchodců na populaci kraje než je průměr ČR).

Starobní důchody v ČR meziročně vzrostly o 6,6 % a jejich výše přestavovala 43,9 % mediánu hrubého výdělku.

Průměrná výše důchodů je ovlivňována zvyšováním vyplácených důchodů. Na růst penzí má vliv jak valorizace, tak i výše nově přiznaných důchodů, které jsou vyšší než postupně zanikající důchody starších penzistů. V prosinci 2021 vzrostla průměrná výše sólo vyplácených plných starobních důchodů v ČR meziročně o 6,6 % na 15 453 Kč a činila 43,9 % mediánu hrubého výdělku. V regionálním pohledu na výši starobních důchodů v poměru ke mzdovému mediánu se nejvýše umístily kraje, ve kterých podíl starobních důchodů dosáhl nebo přesáhl 46 % mzdového mediánu, a to Karlovarský Zlínský, Moravskoslezský a Jihočeský. Pod republikový průměr se řadí kraje Středočeský, Jihomoravský, Plzeňský a s výrazným odstupem hlavní město Praha (40,1 %).

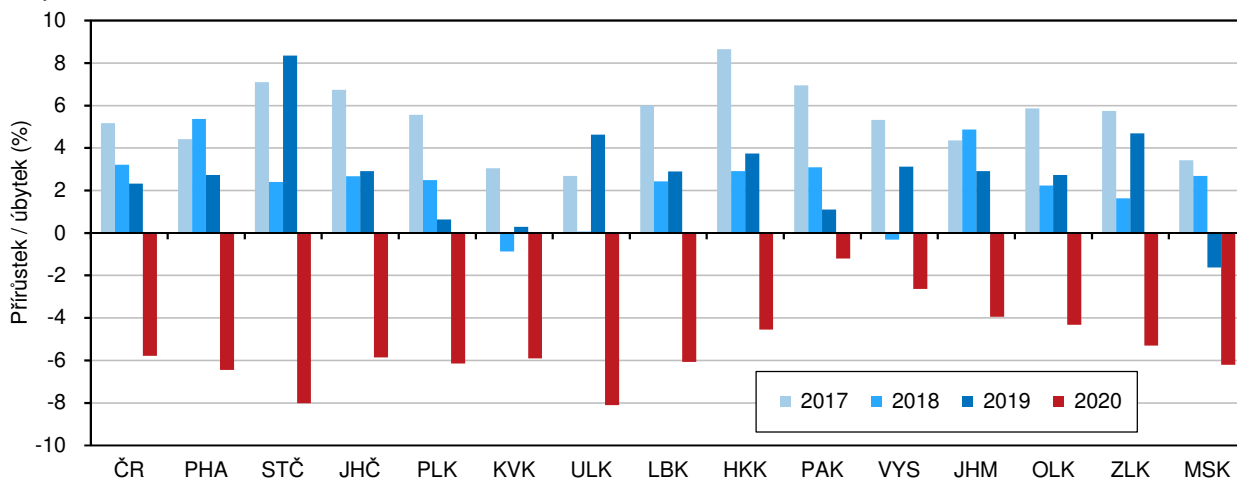
Ekonomický vývoj

Po šesti letech růstu HDP v roce 2020 v celém Česku a napříč regiony poklesl.

Rokem 2019 skončilo šestileté období konjunktury. Zatímco v letech 2014 až 2019 HDP ve srovnatelných cenách (s. c.) meziročně ve všech krajích až na ojedinělé výjimky rostl, v roce 2020 měla restriktivní opatření přijatá proti šíření koronaviru negativní dopady na ekonomiku a promítla se do poklesu HDP v s. c. ve všech krajích. Ve většině regionů se jednalo o propad, který neměl od roku 1995 obdoby a který byl ještě hlubší než v roce 2009, kdy začalo období hospodářské krize.

Graf 5.4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů (předchozí rok = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

V Karlovarském kraji se v roce 2020 HDP propadl na úroveň roku 2000.

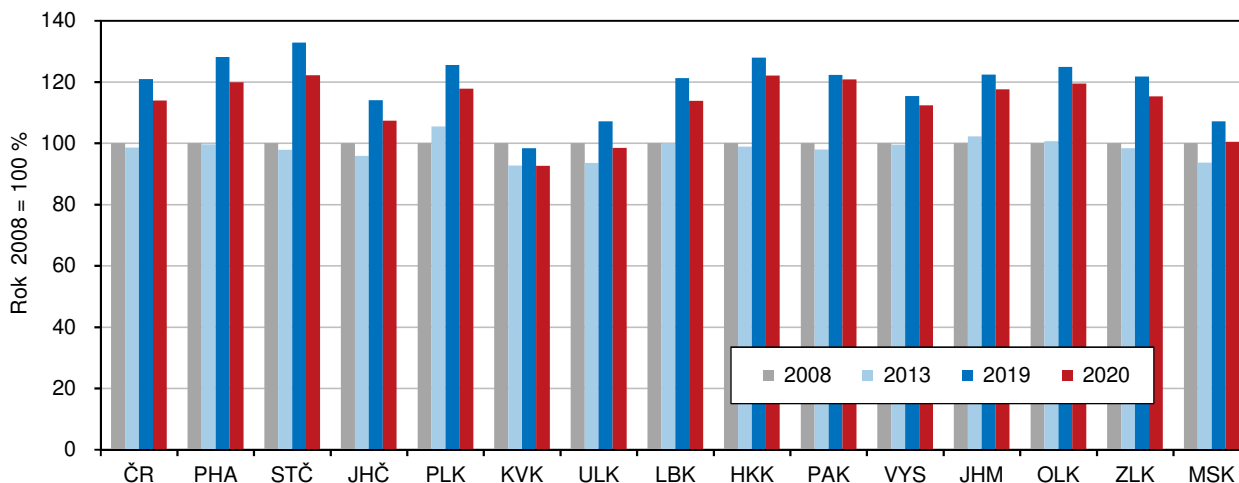
HDP v s. c. se v roce 2020 propadl v Ústeckém kraji pod hodnotu předkrizového roku 2008, v Moravskoslezském kraji klesl na jeho úroveň, v lázeňském Karlovarském kraji se propadl ještě hlouběji, až na úroveň roku 2000. V ostatních krajích se HDP v s. c. v roce 2020 pohyboval nad úrovní roku 2008 v rozmezí od 7 % v Jihočeském kraji až po 22 % ve Středočeském a Královéhradeckém kraji.

V roce 2020 hrubá přidaná hodnota (v b. c.) ve většině krajů meziročně poklesla.

Koronavirová krize negativně zasáhla především průmysl, obchod, dopravu, ubytování a stravování, z menších odvětví např. profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti. Hrubá přidaná hodnota (HPH) v běžných cenách (b. c.) v těchto odvětvích v ČR a ve většině krajů meziročně poklesla. Na druhou stranu některá odvětví zaznamenala nárůst HPH. Ve všech krajích se její objem zvýšil v odvětví veřejné správy, vzdělávání, zdravotní a sociální péče; většinově pak v odvětví činnosti v oblasti nemovitostí a informační a komunikační činnosti. Úhrnem HPH v roce 2020 v ČR a většině krajů meziročně poklesla (s výjimkou Pardubického, Jihomoravského, Královéhradeckého a Olomouckého kraje a Kraje Vysočina). K tomu došlo naposledy v roce 2009, tehdy však pokles zasáhl více krajů. Všechny uvedené změny se promítly i do struktury HPH.

Graf 5.5 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů (rok 2008 = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

Z krajů ČR má nejvyšší ekonomickou výkonnost hlavní město Praha, ...

Hospodářsky nejsilnějším krajem České republiky je hlavní město Praha, k jehož vysoké ekonomické výkonnosti napomáhá odvětvová struktura HPH s vysokým podílem služeb (od roku 2016 více než 84 %). Příspěvek hlavního města Prahy k celorepublikovému HDP se od roku 2014 zvolna zvyšoval, i když v pandemické krizi v roce 2020 poněkud klesl (na 27,0 %). Vedle hlavního města svůj přínos k celorepublikovým výsledkům zvyšoval dlouhodobě také druhý nejvýznamnější Středočeský kraj se silným automobilovým průmyslem. Jeho podíl na HDP ČR v roce 2020 meziročně mírně poklesl na 11,6 %.

...které již dvacet let překračuje dvojnásobek republikové hodnoty HDP na 1 obyvatele.

HDP hlavního města Prahy v přepočtu na 1 obyvatele překračuje od roku 2001 dvojnásobek průměru ČR a od roku 2017 rovněž dvojnásobek unijního průměru HDP EU27 vyjádřený ve standardu parity kupní síly (PPS) na 1 obyvatele. Ostatní kraje republikového ani unijního průměru nedosáhly. Nejvíce se jim přiblížil v roce 2020 Jihomoravský kraj, který republikového průměru dosáhl z 96,6 % a unijního průměru v PPS z 89,8 %, dále kraje Královéhradecký (90,4 %, resp. 84,1 %) a Středočeský (89,4 %, resp. 83,2 %). Za republikovým a unijním průměrem naopak nejvíce zaostávají Karlovarský a Ústecký kraj (o více než 30 %).

Převahu hlavního města posiluje struktura HPH s vysokým podílem terciárního sektoru.

Výraznou převahu hlavního města ovlivňuje vedle struktury HPH i vysoký počet zaměstnaných, kteří do Prahy přijíždějí z jiných regionů, zejména ze Středních Čech. Srovnáním HDP na 1 zaměstnaného, kde je zohledněn počet osob, které produkt vytváří (zahrnuje i dojíždějící z jiných krajů), je odstup hlavního města od ostatních krajů samozřejmě menší. V roce 2020 překročila Praha republikový průměr o 51,3 %, druhý Středočeský kraj o 2,4 %. Ostatní kraje průměru nedosáhly, Jihomoravský kraj se mu přiblížil z 96,3 % a Královéhradecký kraj z 94,8 %.

Zemědělská produkce v roce 2020 byla téměř ve všech krajích historicky nejvyšší.

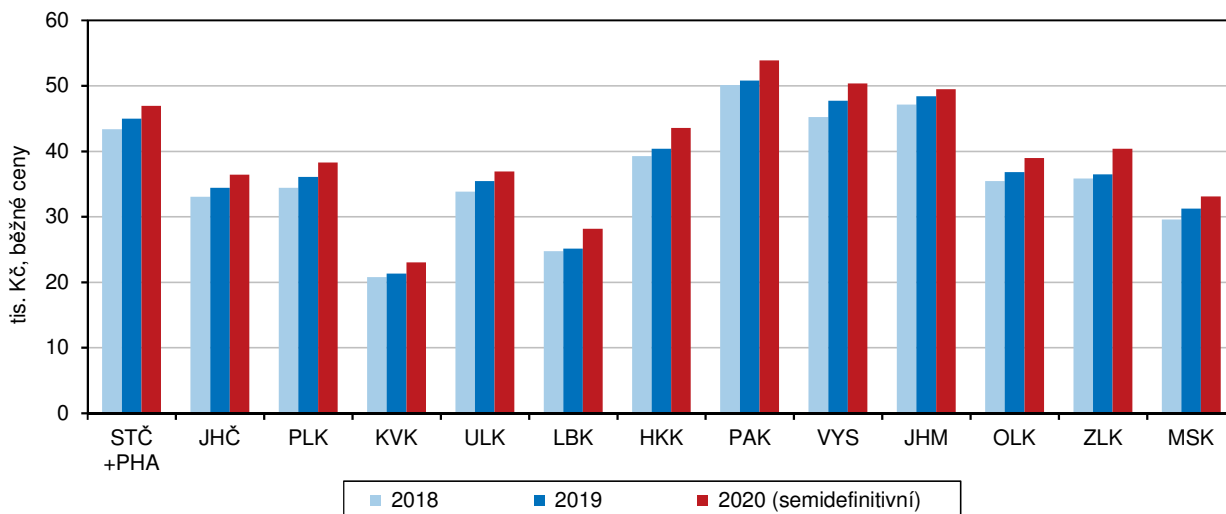
Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách vzrostla v roce 2020 podle semidefinitivních výsledků (poslední dostupné údaje) ve všech krajích a s výjimkou Moravskoslezského kraje dosáhla historicky nejvyšších hodnot. O tento výsledek se zasloužila rekordní rostlinná produkce zajištěná více než dobrou sklizní. Živočišná produkce v b. c. v roce 2020 meziročně vlivem nepříznivého cenového vývoje v sedmi krajích i celorepublikově mírně poklesla.

Největší produkci zemědělského odvětví na 1 hektar půdy měli pardubičtí zemědělci.

Produkcí zemědělského odvětví České republiky dlouhodobě vytvářejí z více než poloviny kraje s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se v čele pomyslného regionálního žebříčku držel od roku 2012 Pardubický kraj díky drůbežářství a na jeho konci se dlouhodobě umisťoval Karlovarský kraj, jehož produkce nedosahovala hodnot Pardubického kraje ani z poloviny.

Graf 5.6 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy podle kraje

Zdroj: ČSÚ

V roce 2021 se meziročně zvýšila produkce obilovin a mléka, menší však byla úroda řepky a snáška vajec.

Po poměrně úrodném roce 2020 sklidili zemědělci v roce 2021 více obilovin celkem (zásluhou pšenice, ovsa a kukuřice na zrno), luskovin, cukrovky a sena. Slabší a podprůměrná byla ve většině krajů úroda ječmene, žita a brambor a dále ve všech krajích sklizeň řepky. V živočišné výrobě se v roce 2021 zvýšila oproti předchozímu roku ve většině krajů výroba mléka, ale snáška vajec většinou poklesla. Ve většině krajů zemědělci vyprodukovali více jatečných zvířat a v polovině krajů více jatečné drůbeže.

Kvůli odstraňování následků kůrovcové kalamity a polomů dosahoval v posledních letech objem těžby dřeva rekordních hodnot.

Těžba dřeva, která v letech 2018 až 2020 dramaticky rostla v souvislosti s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů, se v roce 2021 zvýšila již jen ve 4 krajích. I když v úhrnu za ČR v tomto roce klesla o 15,4 %, byla historicky třetí nejvyšší po předchozích dvou letech. S postupem kůrovce dosáhla rekordního objemu v roce 2018 v Olomouckém, Moravskoslezském a Zlínském kraji, v roce 2020

na Vysočině a v Jihomoravském, Královéhradeckém a Plzeňském kraji, v roce 2021 ve Středočeském, Ústeckém, Libereckém a Pardubickém kraji. Pouze v Jihočeském a Karlovarském kraji zůstal nepřekonaný objem těžby z roku 2007 spojený s odstraňováním polomů po orkánu Kyrill.

Nejvíce dřeva se vytěžilo v Kraji Vysočina, kde se téměř výhradně jednalo o nahodilou těžbu.

Z hlediska regionálního srovnání se v období let 2018 až 2021 nejvíce dřeva vytěžilo v Kraji Vysočina, 22,3 % z celorepublikové hodnoty. Přitom na Vysočině 99 % objemu těžby dřeva tvořila nahodilá těžba, při které se zpracovávaly zejména kůrovcem napadené stromy a polomy. Ve většině krajů v posledních čtyřech letech nahodilá těžba představovala více než 90 % z celkového objemu těžby. Nejméně byly kůrovcem a polomy zasaženy lesy v Karlovarském a Zlínském kraji, ve kterých podíl nahodilé těžby tvořil méně než 80 %.

Od roku 2019 se rozšiřovala plocha zalesňování s převahou listnatých dřevin.

Jako reakce na kalamitu, v jejímž důsledku vznikly holiny, se v posledních letech zvyšovala plocha zalesňování. Zatímco celorepublikově bylo po roce 2000 obvykle zalesňováno každoročně cca 20 tis. ha plochy převážně jehličnany, od roku 2019 se plocha zalesňování zvětšovala a upřednostňovány byly listnaté dřeviny. V roce 2021 dosáhla plocha zalesňování dvojnásobku obvyklé hodnoty s podílem listnáčů 52 %. Nejvíce se zalesňovalo v Kraji Vysočina, Jihomoravském, Olomouckém a Jihočeském kraji.

Regionální data z průmyslu jsou za průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji.

Z oblasti průmyslu má statistika do úrovně krajů k dispozici údaje za podniky, které v daném roce zaměstnávaly 100 a více zaměstnanců a měly sídlo v příslušném kraji. Výsledky a zejména jejich srovnání v čase může být ovlivněno tím, že zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů na základě neměnných kritérií se může rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových firem se od roku 2019 ve většině krajů snižoval.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových podniků se poslední tři roky snižoval. Po pětiletém období 2014–2018, kdy podniky v úhrnu za ČR a zpravidla i za regiony nabíraly zaměstnance, došlo v roce 2019 ve většině krajů (kromě dvou) ke snížení počtu zaměstnanců. Tento nastoupený trend pokračoval i v pandemickém roce 2020, kdy počet pracujících v průmyslu poklesl ve všech krajích kromě Královéhradeckého a ve většině krajů pokles neustal ani v roce 2021. Největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony se stal od roku 2018 Středočeský kraj (aktuálně s podílem na ČR 13,7 %), poté co předstihl do té doby vedoucí Moravskoslezský kraj. Dlouhodobě nejméně osob zaměstnává průmysl v nejmenším Karlovarském kraji (podíl na ČR 2,0 %).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v b. c.) v pandemickém roce 2020 ve většině krajů meziročně klesly, ...

Na rozdíl od počtu zaměstnanců, který od roku 2019 klesal, tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v b. c.) v roce 2019 rostly. Pandemie koronaviru, kvůli které podniky některých klíčových odvětví na jaře 2020 dočasně zastavily výrobu a při které došlo k narušení subdodavatelských procesů, se v roce 2020 promítla do meziročního poklesu tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v odvětvích zpracovatelského průmyslu jako celku a tím i průmyslu celkem. Snížení tržeb z průmyslové činnosti v roce 2020 zaznamenaly všechny kraje s výjimkou Královéhradeckého a Pardubického a většina odvětví zpracovatelského průmyslu, zejména výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů, výroba strojů a zařízení, pryžových a plastových výrobků, výroba kovodělných výrobků. Ne všechna odvětví ale pandemie omezila, naopak díky zvýšené poptávce po jejich výrobcích vzrostly tržby ve farmaceutickém, potravinářském a ostatním zpracovatelském průmyslu (zahrnuje mj. výrobu her, hraček nebo zdravotnických lůžek).

... ale v roce 2021 již většinou opět vzrostly.

V roce 2021 již ve většině krajů tržby z průmyslové činnosti zpracovatelského průmyslu celkem (v b. c.) meziročně vzrostly, pouze v Pardubickém kraji klesly

na hodnotu roku 2019. Z hlediska jednotlivých odvětví tam, kde v roce 2020 došlo k poklesu tržeb, se v roce 2021 většinou podařilo vyrovnat výpadek předchozího roku. Pouze výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů a textilní průmysl, i přes nárůst v roce 2021, za rokem 2019 zaostala a výroba počítačů a elektronických a optických přístrojů dále klesala.

Na export byl nejvíce orientován průmysl Středočeského kraje.

Z tržeb z průmyslové činnosti zpracovatelského průmyslu ČR bylo v letech 2019 až 2021 zhruba 65 % dosaženo za zboží vyvezené přímo do zahraničí, přičemž tento podíl byl nejvyšší v roce 2020 – 65,5 %. Z hlediska odvětvového směřovala na vývoz relativně největší část z produkce farmaceutického průmyslu (84 % tržeb z vývozu v roce 2021), a dále z textilního průmyslu, výroby ostatních dopravních prostředků a výroby motorových vozidel, přívěsů a návěsů (více než 75 % z tržeb bylo za přímý vývoz). Z hlediska regionálního byl na export nejvíce orientován zpracovatelský průmysl Středočeského kraje (75,0 %).

Od roku 2017 se objem stavebních prací „S“ meziročně zvyšoval. K mírnému růstu ve většině krajů v roce 2020 napomohl objem prací na inženýrských stavbách.

Objem stavebních prací podle dodavatelských smluv, tedy v hodnotě „S“ (v b. c.; vč. cenového vlivu), provedených stavebními podniky s 20 a více zaměstnanci na stavbách v tuzemsku, se v letech 2017 až 2021 ve většině krajů každoročně zvyšoval. Rok předtím, v roce 2016, tedy na začátku sledované časové řady, došlo k meziročnímu poklesu v ČR (-12,1 %) a ve všech krajích kromě dvou. Důvodem propadu byla vysoká stavební aktivita v roce 2015 v souvislosti s dočerpáváním fondů z EU. Od roku 2017 již stavební práce „S“ provedené v ČR meziročně trvale rostly, v pandemickém roce 2020 však jejich růst výrazně zpomalil (+3,1 %). Mírné zvýšení v b. c. tehdy zajistila vysoká dynamika růstu objemu prací na inženýrských stavbách (v ČR +19,1 %), které díky tomu v roce 2020 zvýšily svůj podíl na celkovém objemu prací „S“ provedených v ČR na 41,2 %.

V roce 2020 objem „S“ poklesl v šesti a v roce 2021 ve dvou krajích.

Z regionálního hlediska poklesl v pandemickém roce 2020 objem stavebních prací „S“ v šesti krajích, v roce 2021 ve dvou krajích. Naproti tomu nepřetržitě rostl v období let 2017 až 2021 v Ústeckém, Královéhradeckém, Jihomoravském a Olomouckém kraji.

V letech 2020 a 2021 byl objem stavebních prací „S“ z poloviny financován z prostředků veřejných zadavatelů.

Stavebnictví se ve sledovaném období stále více opíralo o čerpání veřejných prostředků. V letech 2016 a 2017 tvořily z celkového objemu stavebních prací „S“ provedených v ČR práce pro veřejné zadavatele necelou třetinu, v roce 2020 to byla více než polovina a v roce 2021 necelá polovina. Z větší části se práce pro veřejné zadavatele týkaly inženýrských a vodohospodářských staveb. Regionálně se podíl prací pro veřejné zadavatele z objemu prací provedených na stavbách v kraji pohyboval v úhrnu let 2016 až 2021 od 31 % v hlavním městě Praze po 57 % v Pardubickém kraji.

V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací proveden na stavbách v Praze a na jihu Čech.

Nejvyšší objem stavebních prací „S“ byl proveden na území hlavního města Prahy (za šestileté období podíl na ČR 21,2 %) a dále v Jihomoravském (11,9 %) a Středočeském kraji (10,9 %), nejméně pak v nejmenším Karlovarském kraji (2,2 %). Po přepočtu na 1 obyvatele zůstalo zcela bezkonkurenčně v čele pomyslného žebříčku krajů hlavní město Praha, které v průměru let 2016 až 2021 převyšovalo republikový průměr o 74 %. Za ním se na druhém a třetím místě umístil Jihočeský (16 % nad průměrem) a Jihomoravský kraj (+7 %); průměrný byl Kraj Vysočina. V ostatních krajích se intenzita výstavby pohybovala pod celorepublikovým průměrem; nejnižší byla v Libereckém kraji (-32 %).

Počet zahájených a dokončených bytů v roce 2020 většinou poklesl. V roce 2021 došlo

Bytová výstavba reagovala na ekonomický vývoj. Konjunkturu v letech 2014 až 2019 provázal růst bytové výstavby. V roce 2020 ekonomiku i bytovou výstavbu zbrzdila pandemická krize. Počet zahájených i dokončených bytů v ČR a většině regionů

k rozmachu výstavby, v ČR byl zahájen rekordní počet bytů.

meziročně poklesl. Ale hned v následujícím roce se počet zahájených bytů prudce zvýšil a v republikovém úhrnu dosáhl rekordní hodnoty za posledních třicet let. O výsledek se zasloužil především nárůst výstavby bytových domů v hlavním městě Praze, ve Středočeském a Jihočeském kraji. Vzhledem k tomu bylo v Praze a v jižních Čechách zahájeno nejvíce bytů celkem od roku 2000.

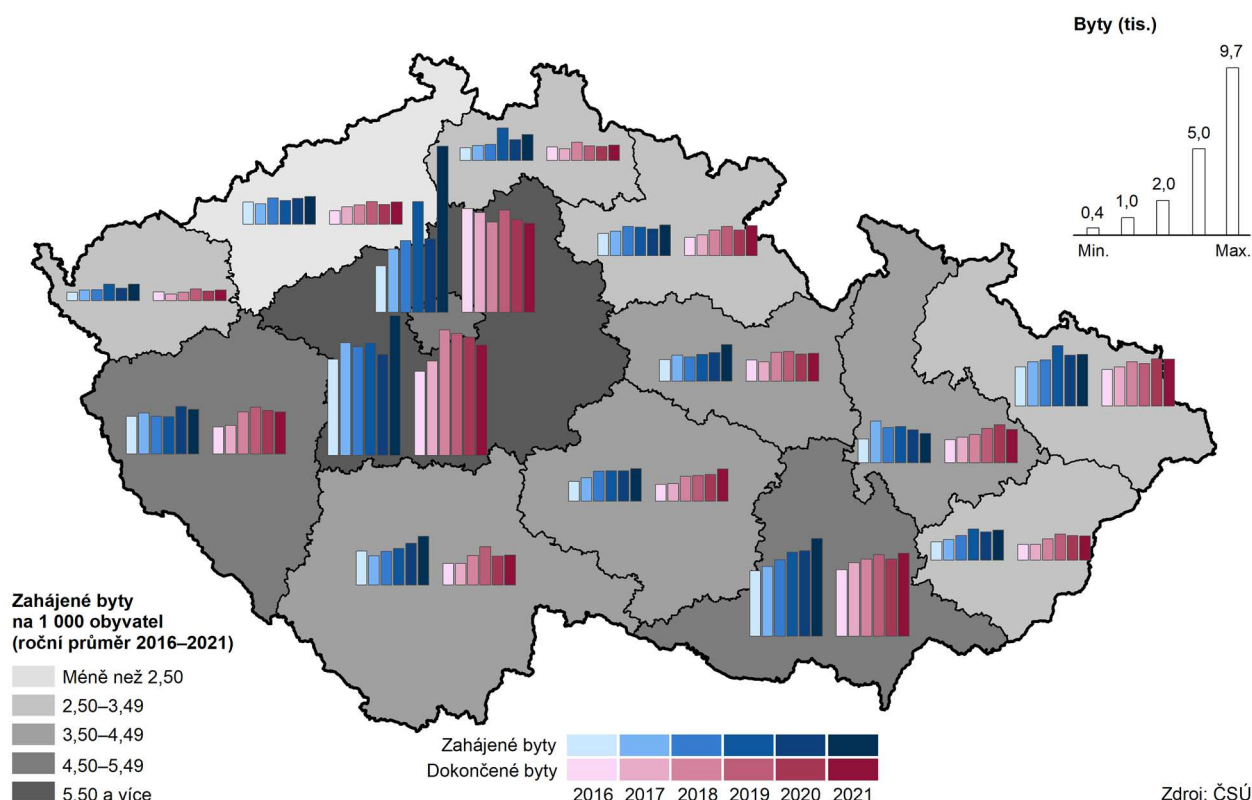
Většina bytů vznikala v rodinných domech.

Ve všech krajích přitom i nadále platilo, že většina nových bytů vznikala v rodinných domech, pouze v hlavním městě Praze s naprostou převahou v bytových domech.

Počet dokončených bytů v roce 2021 meziročně vzrostl.

Přírůstek počtu dokončených bytů v roce 2021 byl ve srovnání s vývojem zahájených bytů menší. V úhrnu za ČR byl dokončen druhý nejvyšší počet bytů za poslední desetiletí; v Královéhradeckém a Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina dokonce šlo o nejvyšší počet dokončených bytů za stejnou dobu.

Bytová výstavba v krajích v letech 2016 až 2021

Absolutně i relativně nejvíce bytů se stavělo ve Středočeském kraji. Nejnižší intenzitu bytové výstavby má dlouhodobě Ústecký kraj.

V letech 2016 až 2021 se nejvíce bytů stavělo ve Středočeském kraji, hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji. Do celorepublikového počtu dokončených bytů přispěly tyto kraje přesnou polovinou a do počtu zahájených bytů 46,2 %, tzn. s ohledem na počet jejich obyvatel (podíl na ČR 36,5 %) nadprůměrně. Zmíněné kraje se umístily v čele žebříčku krajů i po přepočtu na 1 000 obyvatel. Vklínil se mezi ně ještě Plzeňský kraj, který byl podle intenzity zahajování bytové výstavby druhý a podle intenzity dokončování bytové výstavby třetí. Na špičce obou žebříčků se držel Středočeský kraj, hlavní město Praha bylo třetí, resp. druhé, Jihomoravský kraj obsadil v obou žebříčcích čtvrté místo. Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby je v dlouhodobém pohledu (od roku 1990) Ústecký kraj.

Opatření přijatá proti šíření koronaviru ochromila cestovní ruch.

Pandemie koronaviru, kvůli které bylo omezeno poskytování ubytovacích služeb a cestování přes hranice a na určitou dobu i uvnitř republiky, zvrátila ve 2. čtvrtletí roku 2020 do té doby ve všech krajích rostoucí trend návštěvnosti a ochromila na následující dva roky cestovní ruch. Pouze letní sezóna, 3. čtvrtletí 2020 a 2021,

kdy došlo k uvolnění opatření, byla srovnatelná s předchozími roky, i když s rozdílnou skladbou hostů, ve které výpadek zahraničních návštěvníků alespoň částečně eliminovali rezidenti.

Největší ztráty v cestovním ruchu zaznamenaly kraje s vysokým podílem zahraničních hostů, ...

V roce 2020 propadl počet přenocování hostů ubytovaných v HUZ ve srovnání s rekordní návštěvností roku 2019 nejhluběji v hlavním městě Praze (-73,5 %) především kvůli absenci cizinců. Relativně nejmenší ztrátu v počtu přenocování zaznamenaly v roce 2020 kraje Liberecký a Královéhradecký (-20,8 %, resp. -23,6 %), se silnou zimní lyžařskou sezónou, kterou začátkem roku 2020 ještě žádná omezení nenarušila. K výpadku zimní sezóny došlo až v následujícím roce, a v těchto dvou krajích se kvůli tomu počet přenocování za celý rok meziročně znovu snížil (v obou -12 %). V ostatních krajích v roce 2021 se již v HUZ většinou ubytovalo více hostů na více nocí. Na předcovidový rok 2019 však všechny kraje v počtu přenocování ztrácely od 17,2 % (Kraj Vysočina) až po 71,6 % (hlavní město Praha). V úhrnu za ČR byl počet přenocování hostů v roce 2021 ve srovnání s rokem 2019 o 44,0 % nižší.

...především hlavní město Praha, kde výpadek počtu přenocování v letech 2020 a 2021 oproti roku 2019 byl více než 70%,...

Dominantní postavení v cestovním ruchu má dlouhodobě hlavní město Praha, kde podstatnou část z ubytovaných v HUZ tvoří cizinci. A protože kvůli pandemii byl ochromen zejména zahraniční turistický ruch, pocítila to především Praha. Z 18,5 mil. přenocování hostů v roce 2019, které tvořili téměř z 90 % cizinci, a propadu v roce 2020 se v roce 2021 v hlavním městě ubytovali hosté na 5,3 mil. nocí s podílem cizinců 65 %. Příspěvek hlavního města na celorepublikovém počtu přenocování se z 32,4 % v roce 2019 snížil v roce 2021 na polovinu.

...a Karlovarský kraj.

Druhý nejvyšší počet přenocování měl v předcovidové době Karlovarský kraj, díky lázeňství a nejdelší průměrné době pobytu, ve kterém jako jediném kraji po Praze mezi hosty převládali zhruba ze dvou třetin cizinci. Jejich úbytek, i přes snahu vyrovnat ho domácími klienty, měl za následek druhou nejhlubší ztrátu (-47,6 %) celkového počtu přenocování v roce 2021 oproti roku 2019 v mezikrajském srovnání. V posledních dvou letech se počtem přenocování Karlovarský kraj zařadil v regionálním žebříčku až na páté místo. Předstihly ho kraje Jihočeský, Královéhradecký a Jihomoravský. Konec tohoto žebříčku patřil v posledních deseti letech Pardubickému kraji.

Životní prostředí

Nadále ubývá orná půda ve prospěch trvalých travních porostů, lesních pozemků a ostatních ploch.

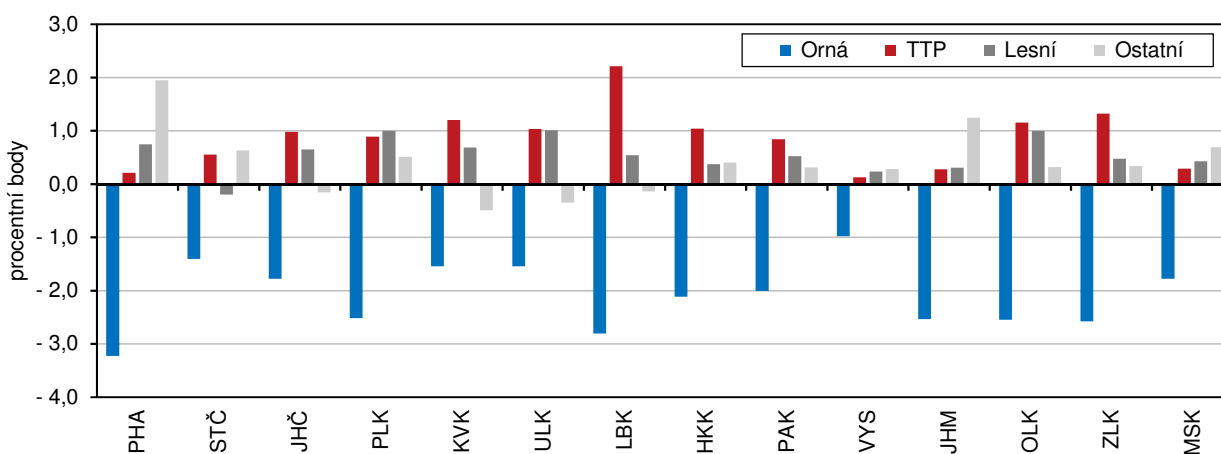
Výměra orné půdy v ČR klesá, v porovnání s rokem 2001 byla její plocha v loňském roce menší o 153,2 tis. ha (o 5,0 %). Nejrychleji orná půda ubývala v Libereckém kraji, kde se za uplynulých 20 let její plocha zmenšila o 12,5 %. Ve většině krajů se tak dělo převážně ve prospěch trvalých travních porostů, jejichž největší nárůst od roku 2001 zaznamenali v Olomouckém kraji (o 14,7 %). Výjimkou byl Kraj Vysočina a Moravskoslezský kraj, kde plocha trvalých travních porostů za toto období poklesla (o 0,9 resp. 0,4 %). Další příčinou úbytku orné půdy byl její převod na nezemědělskou půdu (převážně ve prospěch lesních pozemků a ostatních ploch), jejíž výměra se od roku 2001 celorepublikově zvýšila o 79,3 tis. ha (o 2,2 %). Výměra lesních pozemků v uplynulých dvaceti letech převážně rostla ve většině krajů s výjimkou Středočeského a Moravskoslezského kraje a Kraje Vysočina. Nejvíce se lesy rozrostly v hl. m. Praze (o 7,6 %) a Olomouckém kraji (5,5 %). Ve většině krajů v porovnání s rokem 2001 rostla rovněž výměra zastavěných ploch, nejvíce v Jihočeském kraji (o 7,7 %), i ostatních ploch, jejichž výměra se nejvíce zvýšila v Jihomoravském kraji (o 18,1 %).

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství ve všech krajích.

Dlouhodobě se rozšiřuje plocha obhospodařovaná způsoby šetrnými k životnímu prostředí. V roce 2021 bylo v ekologickém zemědělství či v přechodném období evidováno 558,2 tis. ha. Nejvíce z této půdy se soustředilo v Jihočeském kraji, a to 15,8 %, nejméně v Pardubickém kraji (3,2 %). V uplynulých letech se nejrychleji rozšiřovala celková výměra půdy v ekologickém zemědělství a v přechodném období ve Středočeském kraji hodnoceném společně s hl. m. Prahou, a to proti roku 2020 o 9,6 %, v porovnání s rokem 2011 došlo k nárůstu o 65,2 %. Naproti tomu nejméně se výměra této půdy zvýšila v Karlovarském kraji, a to proti roku 2020 o 0,2 %, v porovnání s rokem 2011 o 2,8 %. Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy je však v Karlovarském kraji nejvyšší v ČR (46,1 %). Nejméně půdy bylo v roce 2021 ekologicky obhospodařováno ve Středočeském kraji hodnoceném společně s hl. m. Prahou (3,9 % výměry zemědělské půdy).

Graf 5.7 Změna podílu vybraných druhů půdy na celkové výměře kraje za období 2001–2021

Pramen: ČÚZK

Zvyšuje se podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů.

S výjimkou hl. m. Prahy a Karlovarského kraje stále nedosahuje podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů v krajích 100 %. Nejmenší podíl byl zjištěn ve Středočeském a Plzeňském kraji, kde nebylo v loňském roce připojeno k vodovodům 11,6 resp. 11,3 % obyvatel. V období 2016 – 2021 vzrostl tento podíl nejvíce v Plzeňském a Olomouckém kraji (o 4,3 resp. 3,8 p. b.).

Roste spotřeba vody v domácnostech.

Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele dlouhodobě převážně roste. Nejméně vody spotřebovaly v loňském roce domácnosti ve Zlínském kraji, a to 80,9 l na osobu a den, nejvíce pak v hl. m. Praze (120,0 l/osoba/den). V hl. m. Praze byl rovněž zaznamenán nejvyšší nárůst spotřeby od roku 2016, a to 12,1 %. Nejméně naopak vzrostla spotřeba od roku 2016 v Plzeňském kraji (o 1,0 %). K poklesu spotřeby vody došlo za období uplynulých pěti let pouze v Jihočeském kraji, kde byla v loňském roce spotřeba v porovnání s rokem 2016 o 1,9 % nižší.

Nejdražší vodu mají domácnosti v hl. m. Praze, stočné je nejvyšší v Libereckém kraji.

Cena vody i cena stočného dlouhodobě roste. Nejvíce platili v loňském roce za vodu v hl. m. Praze (49,9 Kč za m³), nejméně stál m³ vody v Olomouckém kraji (37,1 Kč). V porovnání s rokem 2016 vzrostla nejvíce cena vody v hl. m. Praze (o 9,8 %), nejmenší nárůst zaznamenali ve Zlínském kraji (o 4,7 %). Cena stočného byla v roce 2021 nejvyšší v Libereckém kraji (46,4 Kč za m³), nejméně za stočné platili obyvatelé Kraje Vysočina (31,3 Kč za m³). Za období 2016 – 2021 se cena stočného nejvíce zvýšila v hl. m. Praze (o 10,1 %), nejmenší nárůst byl zaznamenán v Jihočeském kraji (o 3,6 %).

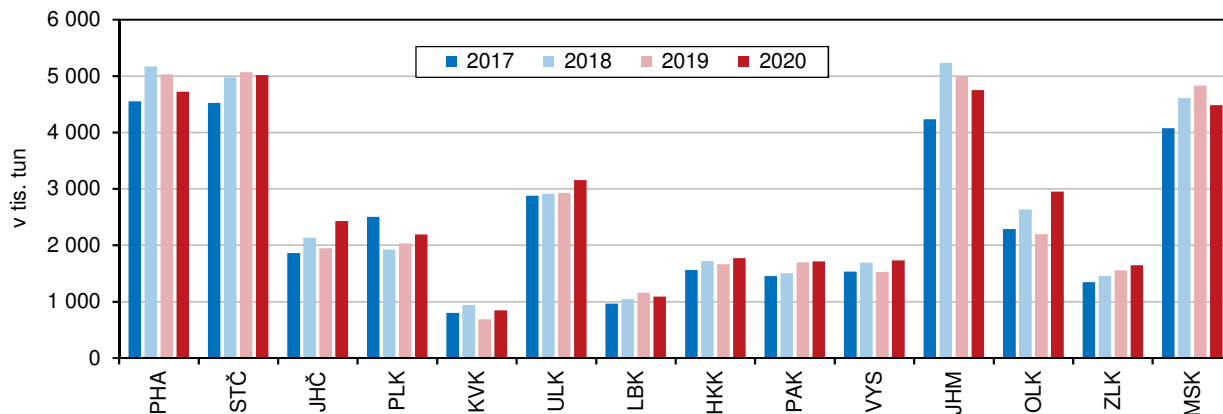

Postupně se snižují měrné emise, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají.

Měrné emise znečišťujících látek (tuhé znečišťující látky, SO₂, NO_x a CO), vyjadřované v tunách na km²/rok, jsou v případě stacionárních zdrojů REZZO 1–3 dlouhodobě nejvyšší v Ústeckém a Moravskoslezském kraji a v hl. městě Praze. Na území hl. m. Prahy je rovněž ze všech krajů ČR dlouhodobě emitováno nejvíce znečišťujících látek z mobilních zdrojů (REZZO 4). Z pohledu všech sledovaných zdrojů znečištění (REZZO 1–4) bylo v roce 2020 měrnými emisemi TZL a NO_x nejvíce znečištěno území hl. m. Prahy, nejvíce SO₂ bylo emitováno v Ústeckém kraji a největší zdroje oxidu uhelnatého ve vztahu k velikosti území se nacházely v Moravskoslezském kraji a hl. m. Praze.

Graf 5.8 Produkce odpadů

Zdroj: ČSÚ

Objem vyprodukovaného odpadu roste ve většině krajů.

V České republice se v roce 2020 vyprodukovalo celkem 38 486,2 tis. tun odpadu, z toho 1 759,5 tis. tun bylo nebezpečného odpadu. V přepočtu na 1 obyvatele bylo nejvíce odpadu vyprodukováno v Olomouckém kraji (4 669 kg), nejméně pak v Libereckém kraji (2 453 kg). V porovnání s rokem 2017 byla produkce odpadu v roce 2020 ve většině krajů vyšší s výjimkou Plzeňského kraje, kde došlo k poklesu o 608 kg na 1 obyvatele. Nejvýraznější nárůst byl zaznamenán v Olomouckém kraji (o 1 060 kg na 1 obyvatele).

Nejvíce komunálního odpadu produkují obyvatelé Středočeského kraje.

Nejvíce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele bylo v roce 2020 vyprodukováno ve Středočeském kraji (590 kg), nejméně v Karlovarském kraji (430 kg). Od roku 2017 do roku 2020 vzrostla produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele ve většině krajů s výjimkou hl. m. Prahy (pokles o 48 kg) a v Libereckém kraji (pokles o 5 kg). Nejvíce se produkce komunálního odpadu zvýšila v Jihočeském kraji, a to o 65 kg na 1 obyvatele.

Téměř 29 % celkového objemu investic do ŽP v ČR vynaložili investoři se sídlem v hl. m. Praze.

Celkové investice, vynaložené v roce 2021 v ČR na ochranu životního prostředí, dosáhly hodnoty 29 485, 2 mil. Kč. Nejvíce finančních prostředků na ochranu životního prostředí vynaložili investoři se sídlem na území hl. m. Prahy, a to 8 481,4 mil. Kč (28,8 % z celkového objemu prostředků ČR), následování investory se sídlem v Moravskoslezském kraji s celkovým objemem investic ve výši 4 661,1 mil. Kč.

Nejvíce se investovalo do nakládání s odpadními vodami.

Ze sledovaných účelů investic do ochrany životního prostředí se nejvíce v jednotlivých krajích investovalo do nakládání s odpadními vodami, nejvyšší objemy prostředků sem směřovali investoři z devíti krajů. Investoři se sídlem v hl. m. Praze, Jihočeském a Ústeckém kraji nejvíce investovali do ochrany ovzduší a klimatu a do nakládání s odpady směřovaly nejvyšší objemy prostředků od investorů z Libereckého a Královéhradeckého kraje.

Nejvíce se v přepočtu na 1 obyvatele investovalo do ochrany ŽP v Kraji Vysočina.

Investice na ochranu životního prostředí z pohledu kraje, kde byla investice uskutečněna, byly v loňském roce nejvyšší v Kraji Vysočina, kde objem vynaložených prostředků dosáhl 5 138 Kč na 1 obyvatele kraje. Druhý nejvyšší objem investic v přepočtu na 1 obyvatele byl vynaložen v Moravskoslezském kraji (4 095 Kč). Nejméně bylo do ochrany životního prostředí investováno na území Libereckého kraje, a to 1 090 Kč na 1 obyvatele.

Největší objemy neinvestičních nákladů na ŽP směřovaly do nakládání s odpady.

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí dosáhly v ČR v roce 2021 objemu 86 788,8 mil. Kč. Z pohledu sídla investora vynaložili nejvíce nákladů na ochranu životního prostředí investoři se sídlem na území hl. m. Prahy, a to 22 928,5 mil. Kč, což činilo 26,4 % všech prostředků vynaložených v ČR. Ve všech krajích investoři vynaložili nejvíce prostředků na nakládání s odpady, nejvíce v Královéhradeckém kraji, kde bylo na tento cíl vynaloženo 84,4 % všech neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (%)															
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-2,0	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-1,0	-2,4	-3,4	-3,5
2021	-2,7	0,6	-1,2	-2,6	-3,4	-7,0	-4,9	-3,4	-3,9	-3,1	-1,8	-1,8	-3,5	-3,4	-4,5
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (%)															
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
2021	4,8	12,1	11,5	3,6	7,5	0,6	1,5	3,5	0,9	3,3	1,8	4,7	0,3	1,1	-0,1
Živě narození mimo manželství (%)															
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
2018	48,5	40,7	47,0	50,3	51,6	61,7	63,4	54,2	49,8	48,9	43,4	43,8	49,8	42,3	51,9
2019	48,2	40,3	46,8	49,3	48,3	59,6	63,5	52,7	51,4	47,2	45,7	42,7	49,4	43,4	52,2
2020	48,5	40,5	46,8	50,6	49,2	62,7	62,8	53,3	51,5	48,6	44,6	43,9	50,0	43,1	51,1
2021	48,5	40,5	47,3	49,8	49,6	61,2	63,0	54,3	51,9	48,8	45,8	43,4	50,9	43,1	50,9
Index stáří k 31. 12. (%)¹⁾															
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
2021	128,1	123,4	105,4	133,6	134,3	141,8	128,4	128,5	142,9	130,6	134,5	125,5	136,3	140,8	135,9
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2016	75,8	77,7	76,1	76,0	76,0	74,6	73,8	75,7	76,8	76,3	77,0	76,4	75,2	75,4	74,2
2017	76,0	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
2021	74,7	77,1	75,1	75,2	74,7	72,8	72,7	74,7	75,5	75,1	75,6	75,3	74,1	74,1	72,8
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2016	81,6	82,5	81,5	81,6	81,4	80,5	79,7	81,5	82,0	82,1	82,4	82,4	81,5	82,2	81,0
2017	81,8	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
2021	80,9	82,3	80,9	81,1	81,1	78,8	79,0	80,7	81,5	81,0	81,7	81,6	81,0	81,2	80,1
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,1	6,4	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3
2021	6,3	18,5	6,8	4,0	7,5	7,5	4,8	5,6	3,4	4,3	2,8	5,4	2,2	2,2	2,5

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	55,9
2021	58,1	63,3	60,1	58,1	59,1	55,3	56,0	56,1	57,3	57,8	57,1	57,9	56,0	56,3	55,4
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	5,55
2021	3,49	2,76	2,98	2,82	2,78	4,18	5,08	3,66	2,83	2,45	2,99	4,02	3,35	2,73	5,14
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
2018	0,88	0,48	0,74	0,43	0,44	0,76	1,49	0,79	0,48	0,26	0,79	1,25	0,88	0,59	1,84
2019	0,65	0,37	0,55	0,30	0,38	0,55	0,96	0,58	0,38	0,23	0,54	0,96	0,54	0,39	1,49
2020	1,01	0,67	0,81	0,55	0,70	1,01	1,55	0,96	0,61	0,44	0,74	1,36	0,93	0,64	2,07
2021	1,29	1,17	1,02	0,81	0,90	1,72	2,10	1,25	0,77	0,54	0,89	1,63	1,11	0,79	2,33
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2016	223,6	298,7	243,5	210,0	221,5	202,9	193,3	209,2	212,3	213,7	216,5	218,7	199,8	207,1	199,7
2017	238,8	339,5	250,9	222,8	235,5	221,2	202,5	218,4	227,8	225,8	228,5	231,0	210,5	218,5	211,8
2018	253,9	355,6	270,2	237,4	244,5	230,4	218,6	231,8	243,5	239,6	246,2	243,8	225,8	231,8	226,6
2019	269,6	359,5	288,9	250,0	266,1	244,0	236,5	247,9	265,5	252,8	263,2	264,9	240,9	248,9	240,4
2020	283,4	376,5	301,1	263,1	279,0	250,1	254,6	259,7	273,2	268,2	277,1	277,5	254,0	263,0	255,0
2021
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 449	37 719	32 692	29 534	31 966	28 675	30 341	30 889	30 865	29 819	30 231	30 967	29 491	29 170	29 828
2020	33 195	38 732	34 518	31 508	33 961	30 314	32 404	32 590	32 880	31 734	32 354	32 837	31 571	30 999	31 924
2021	35 169	41 096	35 983	33 347	35 593	31 961	34 044	33 894	34 772	33 315	34 179	35 118	33 135	32 913	33 611
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	14 570
2021	15 453	16 467	15 675	15 334	15 371	14 918	15 216	15 273	15 286	15 187	15 195	15 280	15 017	15 227	15 523
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	32,1
2021	28,2	14,2	24,1	30,8	30,5	30,5	29,9	27,4	29,7	33,5	36,1	26,6	32,4	30,3	33,2

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (ÚP) ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

³⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁴⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2016	454,0	1 009,8	413,1	360,7	414,5	295,9	326,3	346,7	392,5	360,6	368,0	422,7	345,8	385,6	371,7
2017	482,6	1 061,8	439,3	388,7	439,6	315,1	343,9	369,4	427,5	389,2	393,5	447,2	372,6	411,3	390,4
2018	509,1	1 136,7	450,7	407,5	459,0	324,5	355,6	387,2	447,8	408,4	403,9	480,7	392,5	425,2	415,5
2019	542,7	1 202,0	498,5	436,1	476,5	339,4	387,3	412,4	480,5	426,9	434,7	513,0	419,3	460,1	424,2
2020	532,2	1 156,8	475,9	432,7	467,7	332,0	371,4	405,5	481,3	436,3	445,6	514,1	419,3	452,7	415,0
2021
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2016	102,5	102,9	105,4	101,2	102,4	101,8	98,9	102,1	104,1	103,1	102,1	100,4	102,8	102,4	102,9
2017	105,2	104,4	107,1	106,7	105,5	103,0	102,7	106,0	108,6	106,9	105,3	104,4	105,9	105,7	103,4
2018	103,2	105,4	102,4	102,7	102,5	99,1	100,1	102,4	102,9	103,1	99,7	104,9	102,2	101,6	102,7
2019	102,3	102,7	108,3	102,9	100,6	100,3	104,6	102,9	103,7	101,1	103,1	102,9	102,7	104,7	98,4
2020	94,2	93,5	92,0	94,1	93,8	94,1	91,9	93,9	95,4	98,8	97,4	96,0	95,7	94,7	93,8
2021
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2016	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	
2017	38,0	43,7	32,0	33,6	20,5	34,9	23,2	40,0	49,3	44,5	42,7	37,0	35,5	28,8	
2018	38,6	43,4	33,1	34,4	20,8	33,9	24,7	39,3	50,1	45,2	47,1	35,4	35,9	29,6	
2019	40,0	45,0	34,4	36,1	21,3	35,4	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2	
2020 ¹⁾	42,2	46,9	36,4	38,3	23,0	36,9	28,2	43,6	53,9	50,4	49,5	38,9	40,4	33,1	
2021	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7
2021	816,1	75,8	111,7	46,9	56,6	16,0	61,3	44,6	45,9	47,7	46,4	69,8	44,2	51,1	98,2
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6
2020	30,1	48,6	25,5	31,3	29,6	22,2	28,1	19,0	28,2	29,6	34,3	34,7	30,3	21,2	21,3
2021	33,7	54,9	28,5	36,1	33,1	27,1	29,3	19,0	32,8	36,7	31,9	36,5	32,5	24,4	28,6
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
2020	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,5	2,3
2021	3,3	4,1	4,6	2,7	4,2	2,1	1,6	2,0	3,2	3,2	3,7	4,0	3,1	2,6	2,3
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548
2021	3 040	4 149	1 470	5 287	2 659	9 984	1 412	5 037	5 529	1 937	2 390	2 594	2 649	3 028	1 629

¹⁾ semidefinitivní údaje²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2016	1,46	0,46	1,58	0,36	0,59	3,06	6,33	0,40	0,92	1,56	0,29	0,20	0,71	1,03	3,23
2017	1,39	0,48	1,70	0,40	0,55	2,32	5,43	0,39	0,88	1,55	0,29	0,20	0,68	1,18	3,19
2018	1,22	0,54	1,41	0,32	0,51	1,97	5,22	0,33	0,72	1,31	0,25	0,18	0,60	0,81	2,90
2019	1,01	0,50	1,24	0,32	0,46	1,51	4,25	0,35	0,67	1,07	0,27	0,18	0,61	0,62	2,45
2020	0,84	0,53	0,82	0,27	0,41	1,05	2,97	0,31	0,55	1,00	0,24	0,14	0,54	0,60	2,30
2021
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2016	2,47	18,53	2,48	1,19	1,21	2,25	5,92	1,64	1,56	2,79	1,42	1,92	1,65	1,75	4,57
2017	2,42	18,41	2,46	1,22	1,22	2,15	5,76	1,68	1,58	2,97	1,44	1,91	1,63	1,76	4,14
2018	2,33	17,93	2,23	1,17	1,15	2,04	5,70	1,65	1,48	3,01	1,33	1,83	1,56	1,69	3,89
2019	2,17	16,76	2,24	1,10	1,09	1,76	5,59	1,55	1,44	2,60	1,27	1,93	1,57	1,59	3,48
2020	1,95	15,25	1,92	1,02	0,98	1,72	5,07	1,44	1,31	2,18	1,17	1,76	1,43	1,44	3,19
2021
Produkce odpadů celkem na 1 obyvatele (kg)^{1,2)}															
2016
2017	3 263	3 537	3 362	2 909	4 316	2 693	3 502	2 191	2 836	2 811	3 006	3 586	3 609	2 306	3 373
2018	3 570	3 976	3 656	3 332	3 297	3 194	3 547	2 365	3 120	2 891	3 319	4 418	4 166	2 488	3 827
2019	3 497	3 825	3 678	3 028	3 458	2 334	3 568	2 612	3 019	3 252	3 001	4 196	3 476	2 664	4 022
2020	3 597	3 560	3 605	3 769	3 708	2 870	3 847	2 453	3 208	3 277	3 388	3 978	4 669	2 827	3 748
2021
Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg)^{2,3)}															
2016
2017	489	515	531	496	453	428	478	464	509	481	513	440	503	455	501
2018	494	510	531	519	461	432	477	464	514	478	521	448	529	443	513
2019	500	510	542	524	450	434	494	466	524	494	532	458	534	460	509
2020	506	467	590	561	463	430	487	459	526	509	537	463	540	464	518
2021
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0
2021	93,2	120,0	90,7	82,8	88,4	91,1	95,0	92,1	84,8	81,8	86,3	94,2	85,3	80,9	93,9
Podíl čistěných odpadních vod (bez zpoplatněných srážkových v %)															
2016	97,3	100,0	99,7	95,5	95,7	100,0	97,7	98,5	95,0	98,9	88,1	98,5	95,0	93,2	97,3
2017	97,5	100,0	99,7	95,8	96,4	99,9	97,7	98,5	94,8	99,2	90,7	98,5	95,6	92,3	98,0
2018	97,6	100,0	99,6	96,2	95,7	99,9	99,0	98,5	96,6	99,0	90,1	98,8	97,7	92,5	95,8
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0
2021	97,5	100,0	99,7	96,4	95,8	99,9	97,0	97,2	97,1	98,5	92,0	98,9	98,4	93,1	95,1
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017	3 345	3 298	1 605	1 991	1 797	1 109	18 999	2 292	1 378	1 819	2 785	1 612	1 452	958	2 710
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089
2020	2 910	3 556	3 177	2 818	2 257	1 651	3 140	1 082	2 609	3 949	3 419	2 296	2 427	1 941	3 885
2021	2 808	3 397	2 089	2 580	2 583	1 735	3 469	1 090	1 684	3 076	5 138	2 323	2 379	2 226	4 095

¹⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

²⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

³⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadu

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Libereckého kraje v letech 2001–2021

	Měřicí jednotka	2001	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Počet obyvatel (stav k 31. 12.)	osoby	427 396	430 774	433 948	437 325	439 027	439 942	⁶⁾ 438 600	438 594
v tom:									
0–14 let		70 969	64 607	64 489	64 521	65 264	66 347	⁶⁾ 67 139	67 715
15–64 let		301 650	308 672	310 659	312 102	311 091	309 203	⁶⁾ 303 874	299 670
65 a více let		54 777	57 495	58 800	60 702	62 672	64 392	⁶⁾ 67 587	71 209
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	38,4	39,7	39,8	40,0	40,1	40,3	⁶⁾ 40,6	40,9
Sňatky		2 362	2 339	2 564	2 343	2 094	1 928	1 954	1 929
Rozvody		1 448	1 548	1 537	1 400	1 401	1 351	1 296	1 142
Živě narození	osoby	4 013	4 466	5 045	5 220	5 206	5 120	4 654	4 592
Zemřelí	osoby	4 355	4 143	4 289	4 295	4 313	4 251	4 228	4 386
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-342	323	756	925	893	869	426	206
Přistěhovalí	osoby	3 508	5 780	7 349	6 537	5 069	4 396	3 946	3 950
Vystěhovalí	osoby	4 017	4 360	4 931	4 085	4 260	4 350	3 692	4 162
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-509	1 420	2 418	2 452	809	46	254	-212
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-851	1 743	3 174	3 377	1 702	915	680	-6
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Cistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	129,4	163,6	170,9	176,6	182,8	186,6	184,9	185,8
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	215,7	215,3	212,2	209,5	214,0	216,6	213,4	213,8
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	140,4	149,0	155,6	161,5	159,5	157,1	158,0	157,5
Míra ekonomické aktivity	%	60,6	59,1	57,7	56,5	57,3	58,0	57,5	57,6
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	15 987	17 258	14 566	16 605	26 273	25 653	23 286	24 185
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	.	5,18	4,35	5,03	8,29	8,06	7,35	7,75
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		12 483	12 601	12 878	13 406	13 718	14 329	14 866	15 400
základních škol		46 877	38 850	37 630	36 403	35 427	35 206	35 350	35 628
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	21 375	20 656	20 203	19 853	19 049	17 992	16 889
Studenti vysokých škol ²⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	5 915	7 238	8 150	9 069	9 612	9 463	8 805	8 314
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,2	3,4	3,5	3,6	3,7	3,7	3,8	3,8
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ³⁾	Kč	6 731	8 114	8 670	9 563	9 984	10 064	10 489	10 708
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		33,9	34,4	37,1	35,5	33,5	31,3	31,2	29,6
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	97 668	120 637	125 005	127 348	123 015	125 666	128 361	129 893
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,3	106,5	101,1	103,5	93,4	104,5	103,2	99,0
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	.	1 400	1 340	1 517	1 435	1 452	1 861	2 860
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		93 186	111 299	112 830	114 491	114 990	117 230	118 766	119 908
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	1 903	2 246	2 316	1 842	1 849	2 163	2 277
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	50 840	53 223	52 419	49 756	41 412	40 101	40 211	40 429
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	6 891	8 379	8 289	9 873	8 973	8 607	8 231	7 579
Dokončené byty		869,00	1024,00	1198,00	1355,00	1480,00	1256,00	957,00	1252,00
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	832,4	802,5	709,2	703,8	653,0	632,6	632,7	⁹⁾ 753,9
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	140 953	140 477	140 307	140 188	140 090	140 013	139 896	139 826
z toho orná půda		70 767	68 381	67 690	67 138	66 503	66 142	65 640	65 190
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	175 336	175 819	175 993	176 110	176 203	176 291	176 442	176 516
z toho: lesní pozemky		139 660	140 024	140 141	140 233	140 275	140 402	140 611	140 789
zastavěné plochy a nádvoří		5 036	5 017	5 226	5 226	5 230	5 239	5 233	5 240
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	108,2	95,5	98,3	89,3	89,9	87,0	86,5	84,0
Počet čistíren odpadních vod	ks	54	75	79	77	79	81	82	81
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 354	917	1 692	2 249	3 826	2 089	3 445	2 973

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

²⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

³⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starob. důchodu; data za prosinec

⁴⁾ průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
									DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ
438 609	438 851	439 639	440 636	441 300	442 356	443 690	442 476	⁶⁾ 437 570	Počet obyvatel (stav k 31. 12.)
									v tom:
68 196	68 701	69 406	70 382	71 109	71 752	72 336	72 688	⁶⁾ 71 206	0–14 let
296 026	292 832	289 890	286 937	284 306	282 606	281 448	278 969	⁶⁾ 274 897	15–64 let
74 387	77 318	80 343	83 317	85 885	87 998	89 906	90 819	⁶⁾ 91 467	65 a více let
41,1	41,4	41,6	41,8	41,9	42,1	42,3	42,4	⁶⁾ 42,7	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
1 877	1 849	2 031	2 126	2 289	2 265	2 288	1 906	1 949	Sňatky
1 311	1 236	1 235	1 102	1 158	1 000	1 180	991	929	Rozvody
4 535	4 435	4 683	4 960	4 753	4 725	4 659	4 557	4 386	Živě narození
4 423	4 346	4 558	4 385	4 707	4 705	4 607	5 252	5 880	Zemřelí
112	89	125	575	46	20	52	-695	-1 494	Přirozený přírůstek/úbytek
4 236	4 550	4 764	4 834	4 960	5 560	5 647	4 922	5 889	Přistěhovalí
4 333	4 397	4 101	4 412	4 342	4 524	4 365	5 441	4 347	Vystěhovalí
-97	153	663	422	618	1 036	1 282	-519	1 542	Přírůstek/úbytek stěhováním
15	242	788	997	664	1 056	1 334	-1 214	48	Celkový přírůstek/úbytek
									SOCIÁLNÍ VÝVOJ
187,0	194,3	201,2	209,2	218,4	231,8	247,9	259,7	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
213,7	214,8	216,9	218,5	215,4	214,3	213,7	216,2	212,7	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
156,9	155,4	153,1	151,7	154,8	156,0	157,2	155,2	156,7	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
57,7	58,0	58,6	59,0	58,2	57,9	57,6	58,2	57,6	Míra ekonomické aktivity
25 909	23 496	19 507	16 104	11 861	10 091	9 341	12 364	11 363	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
8,46	7,72	6,36	5,17	3,76	3,18	2,95	4,06	3,66	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
15 675	15 745	15 510	15 178	14 992	15 078	15 228	14 962	15 195	Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.) mateřských škol
36 499	37 561	38 826	39 911	40 722	41 124	41 663	41 772	41 737	základních škol
16 192	15 808	15 409	15 184	15 042	15 195	15 410	15 923	16 282	středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
7 879	7 150	6 443	5 911	5 544	5 376	5 527	5 537	5 593	Studenti vysokých škol ²⁾ (stav k 31. 12.)
3,8	3,9	4,0	3,9	3,8	3,9	4,0	4,1	.	Lékaři na 1 000 obyvatel
10 900	11 005	11 269	11 381	11 750	12 301	13 349	14 343	15 273	Průměrný měsíční starobní důchod sólo ³⁾
31,8	28,5	25,4	20,9	19,7	20,5	19,4	16,5	15,1	Registrované trestné činy na 1 000 obyv.
									EKONOMICKÝ VÝVOJ
132 378	139 919	147 713	152 621	162 897	170 977	182 652	179 682	.	Hrubý domácí produkt
100,1	101,6	104,7	102,1	106,0	102,4	102,9	93,9	.	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
2 366	2 614	2 520	2 654	2 895	3 426	3 681	3 565	.	Výdaje na výzkum a vývoj
⁷⁾ 114 472	115 262	116 006	116 675	117 854	118 509	117 304	118 076	118 256	Registrované subjekty (stav k 31. 12.)
2 373	2 479	2 285	2 377	2 380	2 530	2 548	2 851	.	Produkce zemědělského odvětví
40 369	41 737	43 395	44 021	45 049	47 781	47 369	44 515	44 594	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
6 706	6 230	9 149	7 943	7 629	7 969	8 804	8 423	8 299	Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾
774,00	681,00	628,00	786,00	670,00	1044,00	838,00	788,00	864	Dokončené byty
752,7	700,1	820,8	863,5	935,6	997,2	1048,9	774,7	722,5	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
									ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)
139 748	139 690	139 521	139 350	139 233	139 273	139 534	139 503	139 448	Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
64 933	64 708	64 160	63 416	63 145	62 803	62 419	62 120	61 898	z toho orná půda
176 598	176 652	176 823	176 998	177 106	177 066	176 807	176 838	176 895	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
140 806	140 893	141 007	141 018	140 852	140 936	141 205	141 295	141 399	z toho: lesní pozemky
5 258	5 253	5 249	5 242	5 240	5 230	5 208	5 206	5 223	zastavěné plochy a nádvoří
82,0	86,9	86,5	86,6	86,8	87,5	89,2	90,5	92,1	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
79	79	79	83	83	85	86	85	87	Počet čistíren odpadních vod
2 173	1 106	1 258	1 002	2 292	2 327	1 369	1 082	1 090	Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

⁶⁾ údaje od roku 2011 (2021) navazují na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2021)

⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

⁸⁾ semidefinitivní údaje

⁹⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – demografický vývoj

	Měřící jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	440 636	441 300	442 356	443 690	442 476	⁶⁾ 437 570
v tom:							
muži							
ženy		216 556	217 041	217 791	218 661	217 847	⁶⁾ 216 030
z toho cizinci (bez azylantů)		224 080	224 259	224 565	225 029	224 629	⁶⁾ 221 540
Sňatky		2 126	2 289	2 265	2 288	1 906	1 949
Průměrný věk při prvním sňatku							
ženichů		32,0	32,3	32,8	32,8	33,2	33,9
nevěst		29,5	29,5	30,4	30,1	30,7	31,2
Rozvody		1 102	1 158	1 000	1 180	991	929
Živě narození	osoby	4 960	4 753	4 725	4 659	4 557	4 386
z toho mimo manželství	%	54,2	55,4	54,2	52,7	53,3	54,3
Průměrný věk matky při narození dítěte		30,2	30,3	30,5	30,5	30,6	30,7
prvního dítěte		28,2	28,6	28,5	28,8	28,8	28,8
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,769	1,728	1,749	1,759	1,757	1,777
Potraty		1 842	1 629	1 702	1 618	1 621	1 471
z toho umělá přerušení těhotenství		1 119	951	979	954	945	869
Potraty na 100 narozených	%	37,0	34,2	35,9	34,6	35,4	33,4
Zemřelí	osoby	4 385	4 707	4 705	4 607	5 252	5 880
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	575	46	20	52	-695	-1 494
Přistěhovalí	osoby	4 834	4 960	5 560	5 647	4 922	5 889
z toho z ciziny		1 298	1 503	2 219	2 246	1 798	2 461
Vystěhovalí	osoby	4 412	4 342	4 524	4 365	5 441	4 347
z toho do ciziny		461	480	584	670	1 792	507
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	422	618	1 036	1 282	-519	1 542
z toho s cizinou		837	1 023	1 635	1 576	6	1 954
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	997	664	1 056	1 334	-1 214	48
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	11,3	10,8	10,7	10,5	10,3	10,0
zemřelí	‰	10,0	10,7	10,7	10,4	11,9	13,5
přirozený přírůstek/úbytek	‰	1,3	0,1	0,0	0,1	-1,6	-3,4
přistěhovalí	‰	11,0	11,2	12,6	12,7	11,1	13,5
vystěhovalí	‰	10,0	9,8	10,2	9,9	12,3	9,9
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	1,0	1,4	2,3	2,9	-1,2	3,5
celkový přírůstek/úbytek	‰	2,3	1,5	2,4	3,0	-2,7	0,1
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	2,6	3,8	3,8	2,8	2,2	2,5
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	2,4	2,7	2,5	1,7	1,3	1,6
Počet obyvatel ve věku (stav k 31. 12.):							
0–14 let	osoby	70 382	71 109	71 752	72 336	72 688	⁶⁾ 71 206
%		16,0	16,1	16,2	16,3	16,4	⁶⁾ 16,3
15–64 let	osoby	286 937	284 306	282 606	281 448	278 969	⁶⁾ 274 897
%		65,1	64,4	63,9	63,4	63,0	⁶⁾ 62,8
65 a více let	osoby	83 317	85 885	87 998	89 906	90 819	⁶⁾ 91 467
%		18,9	19,5	19,9	20,3	20,5	⁶⁾ 20,9
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	41,8	41,9	42,1	42,3	42,4	⁶⁾ 42,7
mužů		40,3	40,5	40,7	40,9	41,0	⁶⁾ 41,3
žen		43,1	43,3	43,5	43,7	43,8	⁶⁾ 44,1
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	118,4	120,8	122,6	124,3	124,9	⁶⁾ 128,5
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	53,6	55,2	56,5	57,6	58,6	⁶⁾ 59,2
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		75,7	75,7	75,4	76,1	76,0	74,7
žen při narození		81,5	81,7	81,7	81,7	81,5	80,7
mužů ve věku 65 let		15,8	15,9	15,8	16,0	15,7	14,7
žen ve věku 65 let		19,3	19,5	19,4	19,6	19,4	18,7

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

⁶⁾ údaje v roce 2021 navazují na výsledky SLDB 2021

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	370,2	370,2	370,3	370,9	371,4	369,5
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	15,3	15,9	16,5	15,6	15,1	14,6
střední bez maturity	%	38,2	37,0	36,1	37,2	38,0	37,3
střední s maturitou	%	31,4	32,3	32,6	33,0	31,8	33,2
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	15,0	14,7	14,7	14,2	15,0	14,9
Ekonomicky aktivní populace (pracovní síla)	tis. osob	218,5	215,4	214,3	213,7	216,2	212,7
v tom:							
zaměstnaní ²⁾		208,9	207,4	210,3	209,8	209,9	207,2
z toho ženy		91,4	88,5	91,1	90,8	91,0	93,2
nezaměstnaní		9,6	8,0	4,0	4,0	6,3	5,5
z toho ženy		5,1	4,9	2,2	2,4	3,3	2,6
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	151,7	154,8	156,0	157,2	155,2	156,7
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	84,1	84,1	83,0	84,2	83,7	84,5
zaměstnavatelé	%	2,7	3,1	4,2	4,5	2,9	3,6
pracující na vlastní účet	%	12,4	12,5	12,1	10,8	13,1	11,5
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	201,0	195,7	198,8	199,9	203,5	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	2,0	1,9	2,0	2,0	2,0	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	47,3	47,5	46,8	46,9	46,3	.
terciární (služby)	%	50,7	50,6	51,1	51,1	51,7	.
Míra ekonomické aktivity	%	59,0	58,2	57,9	57,6	58,2	57,6
v tom:							
muži		67,6	67,6	67,0	66,5	67,0	64,8
ženy		50,8	49,2	49,2	49,2	49,7	50,7
Míra zaměstnanosti	%	56,4	56,0	56,8	56,6	56,5	56,1
v tom:							
muži		65,1	65,8	66,0	65,6	65,4	63,1
ženy		48,2	46,7	48,1	47,9	48,0	49,3
Obecná míra nezaměstnanosti ⁴⁾	%	4,4	3,7	1,9	1,8	2,9	2,6
v tom:							
muži		3,7	2,6	1,5	1,3	2,5	2,5
ženy		5,3	5,2	2,3	2,6	3,5	2,7
NEZAMĚSTANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	16 104	11 861	10 091	9 341	12 364	11 363
z toho:							
ženy		8 528	6 256	5 298	4 884	6 461	6 029
absolventi škol a mladiství		811	548	518	426	626	617
osoby se zdravotním postižením		2 219	1 898	1 615	1 415	1 698	1 652
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		4 372	3 745	3 757	3 729	4 295	3 826
dosažitelní ⁵⁾		14 863	10 715	8 998	8 293	11 363	10 152
v tom podle věku:							
do 19 let		666	455	436	410	547	568
20–24 let		1 522	1 060	884	843	1 147	938
25–34 let		3 299	2 348	2 094	1 875	2 428	2 165
35–44 let		3 908	2 776	2 197	1 953	2 657	2 390
45–54 let		3 577	2 658	2 244	2 170	2 905	2 544
55 a více let		3 132	2 564	2 236	2 090	2 680	2 758
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		5 360	3 986	3 425	3 016	3 883	3 671
střední bez maturity		6 403	4 623	3 816	3 601	4 727	4 255
střední s maturitou		3 373	2 540	2 198	2 088	2 921	2 685
vyšší odborné vč. nástavbového		115	74	71	75	90	81
vysokoškolské		853	638	581	561	743	671

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měsíční jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
z toho podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO):							
nemanuální pracovníci	osoby	6 645	5 042	4 254	4 013	5 291	4 831
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		1 916	1 413	1 192	1 162	1 423	1 308
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		4 729	3 629	3 062	2 851	3 868	3 523
manuální pracovníci	osoby	8 943	6 567	5 644	5 114	6 370	6 150
kvalifikovaní (třídy 6–8)		4 350	3 132	2 617	2 463	3 143	2 825
nekvalifikovaní (třída 9)		4 593	3 435	3 027	2 651	3 227	3 325
v tom podle délky nezaměstnanosti:							
do 3 měsíců	osoby	5 214	4 233	4 387	4 188	3 791	3 622
více než 3 měsíce až 6 měsíců		2 823	2 139	2 019	2 047	3 015	2 267
více než 6 měsíců až 12 měsíců		2 466	1 760	1 461	1 480	2 891	2 046
více než 12 měsíců až 24 měsíců		1 843	1 257	797	709	1 636	1 916
více než 24 měsíců		3 758	2 472	1 427	917	1 031	1 512
Průměrný věk	roky	41,4	42,1	42,0	42,1	42,0	42,6
Průměrná délka evidence	dny	613	598	468	383	374	428
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměst.	Kč	6 317	6 846	7 345	7 838	8 149	8 873
Podíl nezaměstnaných osob ⁶⁾	%	5,17	3,76	3,18	2,95	4,06	3,66
v tom:							
muži		4,84	3,54	3,00	2,80	3,82	3,40
ženy		5,52	4,00	3,37	3,09	4,30	3,93
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁷⁾	%	1,95	1,31	0,79	0,58	0,96	1,25
Pracovní místa v evidenci úřadu práce (ÚP)	místa	5 607	8 674	11 030	11 850	10 115	9 143
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	osoby	2,9	1,4	0,9	0,8	1,2	1,2
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	92 095	96 286	102 349	109 789	115 074	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	209,2	218,4	231,8	247,9	259,7	.
průměr ČR = 100	%	93,6	91,4	91,3	91,9	91,6	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁸⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	27 326	29 121	31 615	34 169	36 127	37 855
v tom:							
muži		30 051	31 984	34 774	37 046	38 499	39 990
ženy		24 128	25 701	27 834	30 600	33 144	35 229
Medián mezd	Kč	24 841	26 752	28 882	30 889	32 590	33 894
v tom:							
muži		26 797	28 690	31 195	33 282	34 344	35 606
ženy		22 457	24 586	26 447	28 627	30 415	31 892
NÁKLADY PRÁCE⁹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	35 509	38 014	41 649	44 422	45 697	.
z toho:							
přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		25 681	27 384	30 096	32 035	33 310	.
sociální náklady a výdaje		9 291	10 006	10 903	11 700	12 052	.
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)							
mateřských škol	osoby	15 178	14 992	15 078	15 228	14 962	15 195
základních škol		39 911	40 722	41 124	41 663	41 772	41 737
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		15 184	15 042	15 195	15 410	15 923	16 282
vyšších odborných škol (denní studium)		233	248	222	174	194	238
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)							
s trvalým bydlištěm v kraji	osoby	9 387	9 058	8 736	8 732	8 882	9 044
s místem výuky v kraji		5 911	5 544	5 376	5 527	5 537	5 593
z toho v prezenčním studiu	%	72,5	71,3	71,6	72,7	74,1	74,1
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	1 396	1 219	1 171	1 055	1 064	975

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měsíční jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	1 735	1 697	1 726	1 767	1 802	.
na 1 000 obyvatel		3,9	3,8	3,9	4,0	4,1	.
z toho zubní lékaři		279	267	274	261	253	.
Nemocnice ¹⁰⁾		8	9	9	9	9	.
lůžka	¹⁶⁾	2 442	2 389	2 414	2 385	2 383	.
Samostatné ordinace lékařů							
praktických pro dospělé		196	188	188	187	184	.
praktických pro děti a dorost		83	82	75	75	70	.
stomatologů		232	238	229	226	219	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	4,702	4,732	4,966	5,293	6,506	6,453
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	39,8	39,0	37,7	38,8	37,4	32,3
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péčovské péče)	tis. dávek	502,6	475,4	420,0	388,9	387,7	380,7
z toho rodičovský příspěvek		137,4	141,1	142,6	142,1	156,1	149,5
Výdaje na dávky celkem (vč. péčovské péče)	mil. Kč	1 681,1	1 668,9	1 731,0	1 653,1	2 198,2	2 087,6
z toho rodičovský příspěvek		924,2	958,3	1 039,2	1 010,5	1 568,3	1 449,5
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péčovské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 819	3 785	3 920	3 732	4 960	4 776
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (stav k 31. 12.; MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		1 048	1 014	1 028	1 042	1 067	1 105
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		12,6	11,8	11,7	11,6	11,7	12,1
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		610	651	681	817	969	976
Lůžka v domovech pro osoby se zdrav. postižením		342	340	341	331	343	343
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ¹¹⁾	osoby	101 501	101 704	101 769	101 946	101 486	100 143
z toho ženy		61 802	61 544	61 346	61 163	60 602	59 779
Příjemci starobního důchodu sólo ¹²⁾	osoby	77 228	77 601	77 771	78 099	77 868	76 402
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{11,13)}	osoby	24 737	25 431	25 943	26 429	26 884	27 421
z toho ženy		14 187	14 518	14 800	15 042	15 320	15 637
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	24,4	25,0	25,5	25,9	26,5	27,4
v tom:							
muži		26,6	27,2	27,6	27,9	28,3	29,2
ženy		23,0	23,6	24,1	24,6	25,3	26,2
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ¹²⁾	Kč	11 381	11 750	12 301	13 349	14 343	15 273
v tom:							
muži		12 493	12 879	13 463	14 555	15 620	16 637
ženy		10 413	10 754	11 267	12 262	13 185	14 025
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ¹²⁾ na mzdovém mediánu	%	45,8	43,9	42,6	43,2	44,0	45,1
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	913 776	985 164	1 199 335	1 389 050	2 045 672	1 824 721
v tom dávky:							
nemocenské		627 216	672 613	841 136	999 918	1 278 489	1 282 340
ošetřovné		47 351	54 946	66 486	67 743	¹⁷⁾ 434 313	209 470
peněžitá pomoc v mateřství		238 835	257 228	282 785	308 064	319 700	318 791
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		373	377	523	634	61	219
otcovská poporodní péče ¹⁴⁾		.	.	7 474	9 341	8 695	8 961
dlouhodobé ošetřovné ¹⁴⁾		.	.	930	3 350	4 414	4 939

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měsíční jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		9 186	8 672	9 065	8 572	7 290	6 586
na 1 000 obyvatel		20,9	19,7	20,5	19,4	16,5	15,1
Objasněné trestné činy		4 849	4 667	4 988	4 906	4 028	3 695
Hlášené dopravní nehody		4 094	4 443	4 558	4 752	4 517	4 641
na 1 000 obyvatel		9,3	10,1	10,3	10,7	10,2	10,6
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	osoby	19	24	21	12	13	15
Podíl bodovaných řidičů ¹⁵⁾ z registr. řidičů celkem	%	8,5	8,0	7,6	7,2	6,8	6,9
Požáry		683	703	1 198	924	903	746
na 1 000 obyvatel		1,6	1,6	2,7	2,1	2,0	1,7
přímá škoda	mil. Kč	63	168	159	57	144	445

¹⁾ údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)²⁾ s jediným nebo hlavním zaměstnáním, vč. ozbrojených sil³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev⁴⁾ podle definice Mezinárodní organizace práce⁵⁾ ve věku 15–64 let⁶⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku⁷⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ⁸⁾ pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výdělku) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)⁹⁾ podniky se sídlem v kraji¹⁰⁾ nemocnice akutní a následné péče¹¹⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu¹²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu¹³⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.¹⁴⁾ dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018¹⁵⁾ bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče¹⁶⁾ některé LDN se staly součástí nemocnic¹⁷⁾ na růst výdajů na ošetřovné mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – ekonomický vývoj

	Měsíční jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	152 621	162 897	170 977	182 652	179 682	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,1	106,0	102,4	102,9	93,9	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	346,7	369,4	387,2	412,4	405,5	.
průměr ČR = 100	%	76,4	76,5	76,1	76,0	76,2	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	759,4	832,3	859,9	913,9	883,0	.
průměr ČR = 100	%	83,3	87,1	86,1	85,7	82,8	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	137 280	146 383	154 079	165 031	163 496	.
v tom sektory:							
primární	%	1,9	1,7	1,7	1,6	1,6	.
sekundární	%	48,3	47,2	45,7	44,7	43,5	.
terciární	%	49,8	51,1	52,6	53,7	54,9	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	33 356	38 070	42 975	43 346	50 905	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	75,8	86,3	97,3	97,9	114,9	.
průměr ČR = 100	%	66,9	71,8	72,7	66,6	82,5	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	200 986	195 719	198 844	199 851	203 498	.
z toho zaměstnanci		176 151	172 283	171 400	175 107	178 155	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	17 532	18 554	21 081	23 180	24 684	26 376
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	15 564	17 604	20 833	22 809	23 719	25 030
v tom: běžné výdaje		13 492	14 623	16 484	17 864	19 125	20 374
kapitálové výdaje		2 073	2 981	4 349	4 945	4 594	4 656
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	2 654	2 895	3 426	3 681	3 565	.
z toho:							
mzdové		1 366	1 540	1 567	1 623	1 637	.
financované z veřejných zdrojů ČR		595	676	830	899	927	.
Pracovníci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	2 136	2 190	2 321	2 316	2 191	.
z toho výzkumní pracovníci		1 013	1 014	998	1 044	1 009	.

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – ekonomický vývoj

pokračování

	Měsíční jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených osobním počítačem	%	71,3	70,6	73,4	76,9	77,6	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	72,9	72,5	76,5	79,5	81,5	.
EKONOMICKÉ SUBJEKTY							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		116 675	117 854	118 509	117 304	118 076	118 256
z toho živnostníci		86 236	88 079	88 334	88 232	88 400	88 200
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		54 016	55 223	55 717	56 339	57 144	58 054
z toho živnostníci		38 119	39 135	39 338	39 613	40 161	40 751
Vzniklé subjekty		3 325	3 316	3 347	3 324	3 219	3 339
z toho živnostníci		2 399	2 362	2 401	2 452	2 376	2 420
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	2 377	2 380	2 530	2 548 ⁷⁾	2 851	.
z toho:					⁷⁾		
rostlinná produkce		1 375	1 316	1 371	1 415	1 696	.
živočišná produkce		949	1 007	1 100	1 075 ⁷⁾	1 093	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (stav k 31. 5.)	ha	100 674	102 053	102 931	101 622	101 254	101 159
z toho orná		39 141	38 889	38 457	37 789	37 687	37 415
Sklizeň							
obilovin	t	116 415	109 856	102 922	110 376	111 852	107 362
brambor	t	5 279	4 780	3 773	3 293	4 356	3 869
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	49 166	48 067	50 012	49 389	48 729	48 633
prasata	kusy	22 319	19 772	19 867	17 020	19 005	20 920
drůbež	tis. ks	78 321	74 750	66 705	80 282	75 173	53 018
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	5 177	4 829	6 110	5 780	5 725	5 541
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	3 186	3 049	3 427	3 099	3 434	3 865
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	2 888	2 990	2 601	2 982	2 903	2 532
Výroba mléka	tis. l	76 106	69 822	74 379	72 033	74 812	77 010
Snáška konzumních vajec	tis. ks	1 162	1 004	1 300	1 458	1 428	1 427
LESNICTVÍ							
Plochy dřevin (stav k 31. 12.; ÚHÚL)	ha	134 800	134 822	134 944	135 064	134 905	134 910
Zalesňování	ha	796	617	585	574	626	898
Těžba dřeva	m ³ b. k.	527 125	502 204	558 819	787 823	1 156 676	1 276 388
z toho nahodilá hmyzová		50 129	33 522	151 354	460 974	913 083	941 287
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků		107	109	115	115	112	109
Tržby za prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnance	mil. Kč tis. Kč	148 093 3 364	161 951 3 595	168 830 3 533	172 186 3 635	150 173 3 374	167 015 3 745
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	44 021	45 049	47 781	47 369	44 515	44 594
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	30 474	32 186	34 285	36 244	35 527	37 168
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	363	404	417	438	461	451
podíl na ČR	%	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
Spotřeba elektřiny netto	GWh	2 495	2 542	2 550	2 560	2 438	2 580
podíl na ČR	%	4,3	4,3	4,3	4,3	4,2	4,3
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 625,1	1 660,8	1 647,2	1 669,8	1 745,0	1 937,4
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	340 257	349 555	327 185	329 522	314 767	348 802
podíl na ČR	%	4,2	4,2	4,1	3,9	3,7	3,7
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	977,9	1 021,8	951,0	927,0	965,1	1 097,2
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁴⁾		13	14	14	12	11	12
Základní stavební výroba ⁴⁾	mil. Kč tis. Kč	2 497 1 762	2 740 1 770	3 385 2 105	2 939 1 972	3 110 2 051	4 082 2 620
na 1 zaměstnance							
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁴⁾	fyz. os.	1 417	1 548	1 608	1 490	1 516	1 558
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁴⁾	Kč	29 291	29 952	34 081	36 013	38 329	40 303
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	7 943	7 629	7 969	8 804	8 423	8 299
z toho pro veřejné zadavatele		3 502	3 202	3 296	4 719	4 680	4 488

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
STAVEBNÍ POVOLENÍ		44,1	42,0	41,4	53,6	55,6	54,1
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	8 496	9 013	8 392	12 957	10 491	15 374
z toho budov (bytových a nebytových)		5 667	6 774	6 541	9 772	8 068	12 999
z toho výstavba nových bytových budov		2 094	2 520	2 599	4 454	3 197	5 691
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 668	2 887	2 609	3 624	3 016	3 848
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		737	859	925	1 883	1 193	1 498
z toho v nových rodinných domech		541	671	669	655	693	776
Dokončené byty		786	670	1 044	838	788	864
z toho v nových rodinných domech		509	433	711	621	566	656
Investiční náklady na výstavbu 1 m ² obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	30 617	32 449	35 422	35 844	39 171	43 313
v novém bytovém domě	Kč	47 459	49 137	43 299	43 310	72 848	59 248
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		213 210	221 224	229 261	236 066	240 798	.
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		904	861	889	895	997	1 027
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		43 560	41 782	42 604	42 821	46 206	47 169
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	864	936	997	1 049	775	722
z toho ze zahraničí		172	196	209	222	100	64
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	4,1	4,1	4,0	4,0	4,2	4,0
z toho hostů ze zahraničí		4,3	4,2	4,1	4,1	4,4	3,8
Satelitní účet cestovního ruchu							
Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu	mil. Kč	3 378	3 628	3 754 ⁷⁾	4 027 ⁸⁾	2 904	.
Průměrný počet zaměstnaných osob ⁶⁾	osoby	7 841	7 795	8 003 ⁷⁾	7 948 ⁸⁾	7 622	.

1) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2020 je vypočten z dat roku 2019, 2020 a 2021)

3) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

4) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

5) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

6) počet zaměstnaných osob v hlavním zaměstnání (roční průměr)

7) semidefinitivní údaje

8) předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	139 350	139 233	139 273	139 534	139 503	139 448
z toho:							
orná půda		63 416	63 145	62 803	62 419	62 120	61 898
zahrady a ovocné sady		9 025	9 039	9 079	9 160	9 198	9 279
trvalé travní porosty		66 881	67 021	67 364	67 928	68 157	68 243
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	176 998	177 106	177 066	176 807	176 838	176 895
z toho:							
lesní pozemky		141 018	140 852	140 936	141 205	141 295	141 399
zastavěné plochy a nádvoří		5 242	5 240	5 230	5 208	5 206	5 223

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – životní prostředí

dokončení

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	92,7	92,4	92,4	93,0	93,3	94,4
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	86,6	86,8	87,5	89,2	90,5	92,1
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	42,2	42,7	44,2	44,8	45,6	48,1
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	41,9	42,2	42,5	42,9	44,4	46,4
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	69,0	69,0	69,6	69,5	73,9	74,3
na kanalizaci s koncovou ČOV		67,8	68,0	68,5	68,6	72,6	73,1
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	98,5	98,5	98,5	97,6	97,9	97,2
Čistírný odpadních vod (ČOV)	ks	83	83	85	86	85	87
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	134 250	134 007	133 902	133 777	133 767	134 427
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	5 155	4 909	4 933	5 029	5 745	5 923
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4) v tom:	t/km ²	0,62	0,61	0,58	0,57	0,53	.
stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,53	0,52	0,48	0,47	0,44	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,09	0,10	0,10	0,10	0,09	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4) z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)	t/km ²	0,40	0,39	0,33	0,35	0,31	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4) v tom:	t/km ²	1,64	1,68	1,65	1,55	1,44	.
stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,54	0,54	0,49	0,48	0,46	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,10	1,14	1,16	1,07	0,98	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4) v tom:	t/km ²	8,09	8,01	7,43	7,15	6,86	.
stacionární zdroje (REZZO 1–3)		6,44	6,41	5,81	5,78	5,68	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,66	1,59	1,62	1,37	1,18	.
ODPADY							
Produkce odpadů celkem ^{2,3)}	t	.	966 234	1 044 554	1 156 835	1 087 087	.
na 1 obyvatele	kg	.	2 191	2 365	2 612	2 453	.
z toho nebezpečných	t	.	93 301	94 726	94 500	88 808	.
na 1 obyvatele	kg	.	212	215	213	200	.
Produkce komunálních odpadů ^{3,4)}	t	.	204 374	205 092	206 351	203 372	.
na 1 obyvatele	kg	.	464	464	466	459	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 002	2 292	2 327	1 369	1 082	1 090
Investice na OŽP podle sídla investora z toho:	mil. Kč	407,6	939,0	977,1	540,0	484,4	406,5
ochrana ovzduší a klimatu	%	23,7	7,0	6,1	16,8	20,9	13,4
nakládání s odpadními vodami	%	26,1	8,7	6,3	11,3	21,9	17,3
nakládání s odpady	%	13,8	9,8	13,3	27,5	23,2	33,9
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora z toho:	mil. Kč	2 888,3	3 031,9	3 145,6	3 511,8	3 255,6	3 502,2
ochrana ovzduší a klimatu	%	1,0	1,0	1,2	1,0	1,0	1,1
nakládání s odpadními vodami	%	8,1	6,7	6,1	6,7	6,3	7,2
nakládání s odpady	%	36,5	38,5	44,1	42,5	42,2	43,7

¹⁾ emise v celé časové řadě nově vypočteny podle mezinárodní metodiky (především zpřesněny odhady emisí z dopravy a emisí ze spalování v domácnostech)

²⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

³⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

⁴⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadu

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v letech 2011, 2016 a 2021

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ						
Počet obyvatel (stav k 31. 12.)	2011	438 600	103 152	91 460	170 702	73 286
	2016	440 636	102 975	91 590	173 382	72 689
	2021 ¹⁾	437 570	101 962	90 171	173 890	71 547
z toho cizinci (bez azylantů)	2011	16 660	2 925	3 796	8 230	1 709
	2016	18 705	3 855	3 939	9 115	1 796
	2021	24 554	5 339	4 567	12 433	2 215
v tom ve věku (%):						
0–14 let	2011	15,3	15,8	15,0	15,5	14,6
	2016	16,0	16,0	15,8	16,4	15,1
	2021 ¹⁾	16,3	16,1	16,3	16,6	15,7
15–64 let	2011	69,3	70,8	68,9	69,2	67,8
	2016	65,1	66,5	64,5	65,0	64,4
	2021 ¹⁾	62,8	63,9	61,9	63,1	61,8
65 a více let	2011	15,4	13,4	16,1	15,3	17,6
	2016	18,9	17,6	19,7	18,6	20,5
	2021 ¹⁾	20,9	20,0	21,8	20,3	22,5
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2011	40,6	39,6	41,1	40,6	41,7
	2016	41,8	41,2	42,2	41,4	42,9
	2021 ¹⁾	42,7	42,4	43,1	42,3	43,7
Index stáří (stav k 31. 12.) ²⁾	2011	100,7	84,8	107,4	99,1	120,2
	2016	118,4	109,8	124,5	113,7	135,3
	2021 ¹⁾	128,5	124,5	134,0	122,2	143,1
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ³⁾	2011	44,3	41,3	45,1	44,5	47,5
	2016	53,6	50,5	55,1	53,9	55,4
	2021 ¹⁾	59,2	56,5	61,5	58,5	61,8
Živě narození na 1 000 obyvatel	2011	10,6	10,6	10,6	11,1	9,7
	2016	11,3	10,8	11,8	11,5	10,6
	2021	10,0	10,1	9,2	10,4	10,0
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2011	9,7	8,8	10,0	9,6	10,6
	2016	10,0	10,1	9,6	10,0	10,3
	2021	13,5	13,4	13,9	13,0	14,1
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2011	9,0	12,4	13,6	13,3	13,2
	2016	11,0	14,9	15,1	16,0	14,7
	2021	13,5	15,8	16,1	20,9	16,7
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2011	8,4	15,1	12,5	11,0	12,7
	2016	10,0	16,1	14,1	13,5	14,4
	2021	9,9	15,2	15,3	13,8	14,2
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2011	1,0	1,8	0,6	1,5	-0,9
	2016	1,3	0,8	2,2	1,5	0,3
	2021	-3,4	-3,3	-4,7	-2,5	-4,1
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2011	0,6	-2,7	1,1	2,3	0,6
	2016	1,0	-1,2	1,0	2,5	0,4
	2021	3,5	0,6	0,8	7,1	2,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2011	1,6	-0,9	1,6	3,8	-0,3
	2016	2,3	-0,4	3,2	4,1	0,7
	2021	0,1	-2,7	-3,9	4,6	-1,6
Naděje dožití (v období 2017–2021)						
	mužů při narození	.	74,1	76,1	75,6	75,5
žen při narození	.	.	80,2	81,5	81,5	81,8

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v letech 2011, 2016 a 2021

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
SOCIÁLNÍ VÝVOJ						
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2016	16 104	3 365	3 190	6 870	2 679
	2021	11 363	2 202	2 345	4 854	1 962
z toho (%):						
ženy	2016	53,0	53,6	53,6	53,5	50,1
	2021	53,1	55,0	54,7	52,9	49,3
absolventi škol a mladiství	2016	5,0	4,8	5,8	4,6	5,4
	2021	5,4	6,6	5,5	4,9	5,4
osoby se zdravotním postižením	2016	13,8	16,5	11,6	12,1	17,2
	2021	14,5	17,8	14,0	13,0	15,3
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2016	27,1	32,1	23,1	25,0	31,3
	2021	33,7	36,8	31,7	30,7	39,9
dosažitelní ⁴⁾	2016	92,3	86,6	89,3	94,2	98,2
	2021	89,3	86,7	90,1	87,8	95,3
ve věku do 24 let	2016	13,6	12,0	16,2	13,4	13,0
	2021	13,3	14,1	13,1	13,4	12,2
ve věku 55 a více let	2016	19,4	21,7	16,6	19,1	21,1
	2021	24,3	24,1	21,1	24,8	27,0
evidovaní 12 a více měsíců	2016	34,8	27,0	37,7	38,2	32,5
	2021	30,2	23,4	31,9	33,8	26,6
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ⁵⁾	2016	5,17	4,24	4,90	5,75	5,49
	2021	3,66	2,91	3,79	3,86	4,09
muži	2016	4,84	3,95	4,53	5,32	5,36
	2021	3,40	2,57	3,43	3,59	4,05
ženy	2016	5,52	4,54	5,27	6,19	5,64
	2021	3,93	3,25	4,15	4,14	4,15
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %) ⁶⁾	2016	1,95	1,33	2,07	2,33	1,82
	2021	1,25	0,79	1,34	1,50	1,18
Lékaři na 1 000 obyvatel	2016	3,9	3,1	3,3	4,8	3,8
	2020	4,1	3,2	4,4	4,5	3,7
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	2016	4,702	5,575	4,537	4,450	4,465
	2021	6,453	7,959	6,264	5,974	6,216
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	2016	39,8	43,5	39,7	36,9	43,7
	2021	32,3	37,5	32,0	29,6	34,3
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2016	12,6	16,2	12,6	10,3	13,0
	2020	11,7	14,5	10,5	11,4	10,0
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁷⁾	2016	11 381	11 418	11 481	11 375	11 229
	2021	15 273	15 296	15 338	15 275	15 161
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁸⁾	2016	24,4	20,5	20,5	27,8	26,1
	2021	27,4	23,8	23,9	30,4	29,2
muži	2016	26,6	21,6	22,6	30,3	29,3
	2021	29,2	24,6	26,0	32,2	32,1
ženy	2016	23,0	19,8	19,2	26,2	24,0
	2021	26,2	23,3	22,5	29,3	27,2

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v letech 2011, 2016 a 2021

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2016	20,9	23,8	17,4	24,0	13,9
	2021	15,1	18,2	13,4	16,3	9,5
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2016	9,3	11,7	7,3	9,7	7,5
	2021	10,6	15,4	7,8	10,3	8,1
EKONOMICKÝ VÝVOJ						
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let (stav k 31. 12.)	2016	240,8	211,5	247,2	254,8	241,0
	2021	249,7	222,0	266,0	252,6	261,4
z toho:						
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2016	106,4	90,9	116,5	103,4	122,5
	2021	115,3	96,0	127,6	113,7	131,3
subjekty vzniklé v roce	2016	6,3	5,8	6,4	6,7	5,7
	2021	6,8	6,0	7,0	7,6	5,9
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2016	1,7	1,5	1,5	1,8	1,9
	2021	3,4	2,5	3,5	3,9	3,4
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2016	1,8	2,0	2,2	1,6	1,4
	2021	2,0	1,7	2,7	1,7	2,0
Hromadná ubytovací zařízení	2016	904	151	289	120	344
	2021	1 027	158	401	156	312
lůžka	2016	43 560	9 633	10 361	8 491	15 075
	2021	47 169	9 466	15 839	9 575	12 289
lůžka na 1 000 obyvatel	2016	99,0	93,5	115,1	49,1	203,4
	2021	107,9	92,8	175,6	55,2	171,7
hosté (tis. osob)	2016	863,5	167,3 ⁹⁾	156,7	213,1 ⁹⁾	326,4
	2021	722,5	149,2 ⁹⁾	218,3	202,1 ⁹⁾	152,9
z toho ze zahraničí	2016	172,5	18,5 ⁹⁾	20,3	53,1 ⁹⁾	80,6
	2021	64,1	8,0 ⁹⁾	21,6	25,3 ⁹⁾	9,2
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ						
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):						
orná půda	2016	20,0	21,9	7,3	20,4	24,0
	2021	19,6	21,7	6,6	19,6	24,7
lesní pozemky	2016	44,6	47,1	55,7	42,4	37,4
	2021	44,7	47,2	58,7	42,6	34,6
zastavěné plochy a nádvoří	2016	1,7	1,5	2,0	1,8	1,5
	2021	1,7	1,4	2,0	1,8	1,6

1) údaje navazují na výsledky SLDB 2021

2) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

3) počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

4) ve věku 15–64 let

5) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

6) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

7) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

8) starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

9) méně spolehlivý údaj

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
			Pelhřimov	PE	CZ0633
			Třebíč	TR	CZ0634
			Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031			
České Budějovice	CB	CZ0311	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Český Krumlov	CK	CZ0312	Blansko	BK	CZ0641
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313	Brno-město	BM	CZ0642
Písek	PI	CZ0314	Brno-venkov	BI	CZ0643
Prachatice	PT	CZ0315	Břeclav	BV	CZ0644
Strakonice	ST	CZ0316	Hodonín	HO	CZ0645
Tábor	TA	CZ0317	Vyškov	VY	CZ0646
			Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeňský kraj	PLK	CZ032			
Domažlice	DO	CZ0321	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Klatovy	KT	CZ0322	Jeseník	JE	CZ0711
Plzeň-město	PM	CZ0323	Olomouc	OC	CZ0712
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Prostějov	PV	CZ0713
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Přerov	PR	CZ0714
Rokycany	RO	CZ0326	Šumperk	SU	CZ0715
Tachov	TC	CZ0327			
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Cheb	CH	CZ0411	Kroměříž	KM	CZ0721
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Sokolov	SO	CZ0413	Vsetín	VS	CZ0723
			Zlín	ZL	CZ0724
Ústecký kraj	ULK	CZ042			
Děčín	DC	CZ0421	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Chomutov	CV	CZ0422	Bruntál	BR	CZ0801
Litoměřice	LT	CZ0423	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Louny	LN	CZ0424	Karviná	KI	CZ0803
Most	MO	CZ0425	Nový Jičín	NJ	CZ0804
Teplice	TP	CZ0426	Opava	OP	CZ0805
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Ostrava-město	OV	CZ0806
Liberecký kraj	LBK	CZ051			
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			